CÂINELE
PRIN APĂ
VOLUMUL I

V A L E R I U C I U C U L I N

CÂINELE
PRIN APĂ
ROMAN
VOLUMUL I

E M P I D E X

Ostrovul Mare 1986 – Slatina 2008

Orice asemănare cu persoane, fapte, întâmplări, locuri reale nu este întâmplătoare, dar numai cititorul este de vină.

PARTEA ÎNTÂI

APE

1.

Apele creşteau văzând cu ochii. Pusese câteva semne, nişte surcele înfipte în pământul mustos, la marginea apei, şi acelea rămăseseră foarte repede dincolo, în apă.

Oprea Măgură nu se speria prea uşor. Mai văzuse apele mari, venise de nenumărate ori pe acolo, cu oile de la stână, cunoştea toate locurile, pe unde s-ar fi putut refugia dincolo de dig, unde era terenul mai înalt. Niciodată însă nu văzuse apele atât de mari şi acum simţea pentru prima oară un fior de teamă, dacă apa continua să crească tot aşa, peste o oră avea să-i taie orice cale de retragere.

Se găsea pe un dâmb, alungit de-a lungul malului Dunării. Terenul era liber de vegetaţie, numai în partea dinspre sat era câţiva salcâmi înalţi, dincolo, spre Dunăre, fuseseră câteva tufişuri, dar acelea dispăruseră demult sub apă.

Venise în post imediat după prânz, împreună cu alţi doi soldaţi, îi schimbaseră pe cei care stăteau din zori, cel pe care-l schimbase el, un băiat din satul alăturat, îi spusese că nu-i plăcea Dunărea asta aşa mare. Era fericit că scăpa de apă, alunecase pe o clisură şi bocancii îi erau noroiţi, îi mai venea rândul abia peste două zile, până atunci poate avea răgaz să se repeadă acasă, pe furiş.

Măgură nu prea luase aminte la spusele ăluia, ce dacă vine apa mare, niciodată nu acoperise dâmbul acela, dacă trecea de el, atunci trecea şi de dig şi asta nu auzise să se mai fi întâmplat. Şi-apoi, până-n

seră n-o să mai crească apa prea mult, viitura trecuse, n-avea de unde să mai curgă atâta apă.

Şi totuşi, apa creştea nemiloasă, vizibil. Spre firul apei se vedeau copaci întregi scoşi din rădăcini, curgeau la vale cu o viteză fantastică. Mai târziu au alunecat trei vaci umflate, luate probabil de sus, erau moarte de mai mult timp şi la viteza cu care se duceau la vale, calculase el că de pe la Calafat ajunseseră în apă.

N-avea ceas, se ghida numai după soare, era neam de ţăran, trebuia să ştie să aprecieze ora. Era trecut de trei. Curând avea să se facă răcoare, era încă aprilie şi ultimele zile fuseseră mai reci. Măcar dacă ar fi venit schimbul la timp, să scape odată de grija apelor.

Lăsă puşca rezemată de un salcâm şi începu să se caţere în el, cu mare atenţie, să nu se înţepe în ghimpi. Se opri la vreo şase metri, pe o creangă mai groasă. „Colea aş putea să şi dorm” gândi. Dar alungă repede gândul, de ce să doarmă aci? O să doarmă la cazarmă, în pat, ca tot omul.

Îşi roti privirea începând de la digul dinspre sat. Se vedea departe, la vreo trei sute de metri, alb deasupra apelor negre. Rezista bine, era destul de înalt, mai avea peste un metru până ce apa avea să treacă peste coama lui. În sus, pe unde fusese poteca pe care venise la post, acum nu se mai vedeau decât vârfurile firelor de iarbă grasă, apa acoperise şi terenul acela mai înalt. Se gândi cu neplăcere că pe seară trebuia să se ude la picioare ca să ajungă la dig.

Duse palmele pâlnie la gură şi strigă tare:

— Bă, alţi Botosu!

În sat toţi erau „alţi” sau „ale”, după care urma numele neamului sau poreclei. Toţi se strigau la fel şi nimănui nu i se părea ciudat să nu fie numit pe numele de familie din certificat.

Alu Botosu nu răspunse. Poate **s-**a dus mai în sus, dar unde, că acolo unde avea ăla postul, terenul era mai jos şi probabil apa îl acoperise aproape pe tot. Mai strigă o dată, aşa, **într-**o doară, după care stătu să mai privească spre dig. „Apă mare, nu glumă”.

Coborî alene din salcâm. Îşi luă puşca şi merse la malul Dunării, să mai cerceteze nivelul apei. Se sperie, apa înaintase pe coasta molcomă a dâmbului vreo cinci metri, în sfertul de oră cât stătuse în pom. Rămase pe gânduri, îşi luă capela de pe cap şi se scărpină în creştet. Apa creştea mai repede decât se aşteptase.

Privi spre locul unde fusese poteca. Nu se mai vedeau nici

vârfurile ierburilor. O clipă avu intenţia să se descalţe şi să treacă spre dig, acum, cât mai era timp, dar două lucruri îl făcură să renunţe la idee: în primul rând, datoria lui era să stea acolo, în preajma grupului de salcâmi, locotenentul Pârvănescu i-ar fi dat imediat trei zile de arest dacă ar fi aflat de încălcarea consemnului, apoi, parcă tot nu-i venea să creadă că apa va mai urca mult timp.

Mai strigă de două ori la alţi Botosu, dar din nou nu primi niciun răspuns. „Ce dracu' o fi cu ăsta?" se întrebă, înciudat mai mult că nu primea el răspuns la chemare, nu de grija că celuilalt i s-ar fi putut întâmpla ceva rău. Zâmbi la gândul că Botosu probabil iar adormise, după ce băuse ţuica pe care o avea în butelca pentru apă. Îl mai găsiseră de vreo două ori dormind în post, duhnind tot a ţuică de dudă, luase de fiecare dată câte zece zile de arest, dar alţi Botosu o dusese bine şi la arest, pentru că un frate de-al lui, mai mic, îi aducea în fiecare zi o sticlă de-un monopol cu ţuică, pe care pedepsitul o împărţea bucuros cu comandantul de gardă, un caporal de prin Moldova, mare amator de băutură, şi aşa scăpa de mizeriile arestului, curăţatul privăţilor, măturatul curţii şi altele. Cunoscuse şi el moldovenii, la şcoala de gradaţi de la Roman, unde stătuse opt luni de zile, departe de casă ca şi când ar fi fost în Siberia, nu venise nici măcar o dată acasă în acele opt luni de şcoală, moldovenii aceia erau daţi dracului, îl frecaseră cu instrucţia de front de-i ieşise pe nas, nici în primul an de armată nu făcuse atâtea salturi înainte şi marşuri obositoare. Mulţumise cerului că scăpase de acolo cu trupul şi mintea întregi. Fusese trimis la Bucureşti, de aici la Craiova, iar cei de acolo îl repartizaseră la Călăraşi, la grăniceri. Se ţinuse cont de faptul că era căsătorit şi avea şi un copil de doi ani şi jumătate. De obicei nu se băgau în seamă motive din astea, armata-i armată şi poate să te trimită unde-a dus mutu' iapa şi surdu' roata, el avusese un pic de noroc, la Craiova dăduse peste un maior din Bechet, care-l cunoştea pe Gheorghe, taică-său, şi acela îi înlesnise repartizarea lângă casă.

Venise la unitate plin de speranţe, nici măcar nu trecuse pe acasă, era sigur că o **să**-l lase să meargă o zi, două, nu era departe casa lui, vreo două ore de mers repejor, dar nu primise învoirea. Locotenentul Pârvănescu îi spusese de la bun început:

— Băi soldat! Aici e armată, nu casă de odihnă. Oi şedea tu pe aici, pe-aproape, dar n-ai voie să te duci acasă decât când oi hotărî eu. Aici eu sunt tată, nevastă, copii, rude, tot! Ai înţeles?

A înţeles şi s-a speriat. Locotenentul era tânăr, dar de modă veche, îi intrase armata în sânge şi nu ştia să mai gândească în afara regulamentelor. Nu era căsătorit şi umbla vorba că nici nu prea înghiţea femeile. Era de undeva de prin Ardeal, nu se ducea acasă, la părinţi, toată vremea şi-o petrecea în unitate, până şi peste concedii sărise, rămânând pe loc.

Din fericire, nu era chiar aşa cum ameninţase locotenentul. Soldaţii mai vechi în unitate l-au informat că de fapt viaţa lor era destul de liberă, comandantul nu urmărea pe fiecare subaltern în parte, lăsa treburile mai mult pe seama majurului, un bătrân plutonier hârşit de armată şi sătul de viaţă, care aştepta cu nerăbdare ieşirea la pensie. Majurul Alexiu, de fel de prin Constanţa, dar însurat în Bechet, era o dulceaţă de om, urla toată ziua la oameni să-l audă comandantul, însă nimeni nu se speria de tonul pe care îl folosea. Dacă făceai vreo escapadă prin satele din jur, era suficient să-i aduci la întoarcere un chil de ţuică şi nu te mai beştelea nici măcar de ochii lumii.

Dar uite că acum apa era aici şi creştea mereu, iar el nu prea ştia ce să mai facă. Hotărî să se mai urce încă o dată în salcâm, ca să mai cerceteze terenul. Puse iarăşi puşca rezemată de copac şi se urcă alene. Simţi că-l ia cu frig şi îşi spuse că trebuie să îmbrace mantaua care se odihnea pe un muşuroi vechi de cârtiţă.

Dincolo de dig, la mai mult de un kilometru, se vedea un car cu boi. Mergea spre Dăbuleni. Ştia că pe acolo era un drum prin mirişte, îl folosea şi el ca să ajungă acasă, intrând în sat prin vale. Se gândi să le facă semn celor doi oameni care abia se ghiceau în car, dar cum să-l audă ei, erau prea departe. Şi apoi, pe graniţă n-ai voie să-ţi deconspiri poziţia, duşmanul atâta aşteaptă să te ia la ochi. Care duşman?! Nu i se spusese niciodată, duşman era acela care voia să treacă graniţa, fie încolo, fie încoace. De când ajunsese el la pichet, şi chiar şi mai înainte, nu existaseră cazuri de depistare a duşmanilor, căci copiii şi flăcăii care veneau să se scalde în Dunăre nu puteau fi consideraţi duşmani, ăia veneau, făceau gălăgie, unii mai treceau şi în Padina, o insulă din mijlocul fluviului, unde aveau dăbulenii porumb, ba se mai duceau înot şi dincolo, la bulgari, revenind cu o mulţime de lubeniţe enorme, legate cu sârme de vrejuri, mai multe la un loc, pe care le împingeau sau le trăgeau după ei. Ştia şi el să înoate, câineşte, dar avea frică de apă şi nu se dusese niciodată la bulgari cu flăcăii de vârsta lui, să fure lubeniţe.

Duşmani or fi fost ei, dar pe vremea asta, şi cu apa care curgea

vijelios, numai un nebun ar fi îndrăznit să încerce să treacă Dunărea. Fâşia grăpată dispăruse de multe zile, înecată de Dunărea venită mare, dar nu mai era nevoie de ea, îi ţinea loc digul.

Mai încercă să ia legătura cu Botosu, îl strigă de câteva ori, dar iarăşi nu primi niciun răspuns. Era nedumerit şi pentru prima oară se gândi la ceva rău. Poate acela într-adevăr băuse şi se culcase şi apa trecuse peste el…

— Bă, alţi Botosu! Răspunde, bă, odată!

Nimic.

— Bă, te îneacă apa! mai încercă să-l facă pe celălalt să răspundă.

Se uită cu privirea încordată spre pichet, nu se vedea de acolo, dar măcar ar fi văzut pe câmp un grup de oameni, pe care i-ar fi identificat cu siguranţă ca fiind patrula care-i aducea schimbul. Pe cei trei kilometri limpezi pe care-i avea în faţă nu desluşi însă nicio mişcare. Era încă devreme ca să-i vină schimbul, cam o oră mai trebuia să treacă până ce ar fi putut să-i vadă pe câmp.

Mai în sus de dâmbul pe care avea postul se afla o pădurice, Botosu era dincolo de ea, probabil de-aia nu-l auzea. Dacă ăla **s**-o fi dus şi mai în sus, cu atât mai puţin putea să-l audă.

Coborî din salcâm, îmbrăcă mantaua, îşi luă puşca şi coborî spre apă, ca să mai vadă semnele. Se opri însă după câţiva paşi, auzind şi simţind cum apa îi bolboroseşte sub bocanci; se infiltrase pe sub buruienile şi frunzele uscate din toamna trecută, înaintând mult mai mult decât era de aşteptat.

Încercă să-şi amintească ce spuneau regulamentele pentru astfel de situaţii, dar, ca un făcut, nu-i venea în minte nici măcar o frază din miile pe care le învăţase pe de rost. Of, măcar de-ar fi răspuns alţi Botosu, să se fi sfătuit şi să hotărască împreună, ca să se împartă răspunderea hotărârii luate împotriva unui articol din regulament! Aşa, singur, nu-i venea să ia o decizie, asumâ**ndu-**şi toată răspunderea pentru eventualele consecinţe neplăcute.

Ar fi plecat bucuros, dacă o făcea acum, încă mai avea o şansă de a traversa porţiunea până la dig cu apa fără să-i atingă fesele. În ritmul în care creştea apa, înţelegea că peste o jumătate de oră ar fi fost nevoit să facă aceeaşi traversare cu apa până la brâu, şi ce rece trebuia să fie apa aceea provenită din topirea zăpezilor… Şi apoi, de pe dig ar fi putut supraveghea tot atât de bine graniţa, în fond, fâşia terestră se

mutase deja la dig, de acolo ar fi avut exact aceeași perspectivă asupra zonei ca și de pe dâmb, ba chiar mai bună.

2

Peste mai puţin de o oră, din tot dâmbul nu rămăseseră uscaţi decât câţiva metri pătraţi de teren. Cu toate că avusese impresia că digul era mai jos decât locul în care se afla el, era exact invers. Diferenţa nu era însă prea mare. Peste cel mult o oră apa avea să treacă peste coama digului. Nu era un pericol prea mare, dincolo de dig apa nu avea acces decât vreo doi kilometri spre şosea, mai încolo terenul se ridica. Oricum, în fiecare primăvară Dunărea inunda terenurile joase dinspre Potelu, acolo era o baltă ale cărei dimensiuni variau după anotimp, primăvara ajungea până aproape de capul satului, spre a se restrânge spre vară, odată cu scăderea nivelului Dunării. Pe aici, însă, spre Călăraşi, fluviul nu se revărsa, preventiv ridicaseră şi oamenii digul acolo, imediat după primul război, câştigând astfel un teren care nu producea mai nimic, dar pe care ei tot îl foloseau, drept izlaz pentru animale.

Oprea Măgură începuse să-şi facă probleme. Botosu nu răspunsese la nicio chemare de-a lui, tot stătuse pe gânduri, ce să facă, până când apa îl gonise de acolo, lângă cei câţiva salcâmi. Luase o decizie, dar ceva îi spunea că o făcuse prea târziu. Va mai urca o dată în vârful salcâmului şi, dacă nu **s-**ar fi văzut nici atunci patrula care urma să-i aducă schimbul, ar fi traversat apa până la dig. Îi era necaz că nu procedase astfel mult mai înainte, când apa era mai mică, înjura în gând, așa, să se afle în treabă, îi venea să-şi dea cu pumnii în cap, acum degeaba se mai autoflagela, momentele propice trecuseră demult, trebuia să-şi vadă de treabă, să acţioneze cât mai era totuși un pic de timp.

Rezemă din nou puşca de salcâm, dezbrăcă mantaua, o agăţă **într-**un ciot şi urcă încet pe trunchiul ţepos pe care se mai căţărase. Se aşeză bine între cele două crengi unde stătea aşa confortabil şi privi plin de speranţă spre partea dinspre pichet. Se înserase şi nu se mai vedea prea bine, totuşi ar fi trebuit să vadă grupul de oameni în mişcare. Nu se vedea nimic. Un fior de neplăcere îl trecu. Își pusese atâtea speranţe în momentul acela, era sigur că-şi va descoperi camarazii, când colo ei nu erau nicăieri.

Dădu roată cu privirea. Cât vedea nu era niciun om. Carul acela dispăruse de mult timp spre Dăbuleni, nimeni nu avea treabă pe

câmpul acela cam părăsit. Îşi întoarse privirea spre partea din care îşi aştepta camarazii, tot sperând că poate chiar în clipa aceea vor apărea, nu, nu erau.

O sclipire îl făcu să privească mai atent spre dig, ceva mişcase dincolo de coama lui. La început nu văzu nimic, curând însă remarcă o pată mai altfel colorată decât restul câmpului, dincolo de dig, o pată care părea vie. Câteva momente nu înţelese despre ce e vorba, abia o nouă sticlire îi dădu de înţeles că era apă. Apă dincolo de dig!

Realiză că era pe marginea prăpastiei. Nu mai avea nicio posibilitate să scape. Apa se infiltrase pe sub dig, construcţia fusese realizată numai din pământ bătătorit, acum apele erau prea mari şi forţa lor apăsa prea tare pe peretele dinspre Dunăre al digului, se infiltrau prin el sau pe sub el, sau poate îl rupseseră prin alte părţi, aci, în dreptul lui, nu se vedea nicio ruptură… Asta era!

— Băiete, până aici ţi-a fost! îşi spuse cu glas tare, care-i sună străin.

Simţea cum transpirase pe sub cămaşa aspră de in de unde până atunci îi fusese frig după ce dezbrăcase mantaua, respiraţia îi devenise mai accelerată, o pâclă i se pusese pe ochi şi fu nevoit să o gonească trecându-şi palma pe pupilele obosite.

Văzu clar de toto cum apa de dincolo de dig înainta pe câmpie repede, semn că desigur digul fusese spart pe undeva, câteva lemne care pluteau repede în sens invers curgerii fluviului îi spuseră că spărtura era mai jos de locul în care se afla el. Privi într-acolo, dar nu văzu nicio modificare a digului. Întoarse privirea în partea cealaltă şi atunci îşi zări camarazii mult aşteptaţi.

Erau vreo opt, nouă, tocmai apăruseră după un cot al potecii, dintr-o râpă, şi erau în locul de unde puteau avea sub priviri întreaga câmpie. Îi văzu venind spre el, mergeau în pas vioi, mai întâi îl surprinsese numărul mai mare ca de obicei al membrilor patrulei, probabil locotenentul Pârvănescu avusese chef de vreo inspecţie, se gândi imediat să-l strige pe Botosu din nou, poate acum o să-i răspundă, dar ceea ce urmă îl împiedică s-o mai facă.

Cei pe care-i aşteptase atâta timp cu sufletul la gură se opriseră şi rămăseseră pe loc mai mult timp. Apoi, ca la un semnal, o luaseră la goană înapoi, dispărând pe drumul pe care veniseră.

Oprea Măgură era complet nedumerit. Ce-i apucase pe ăştia?! De ce s-or fi întors aşa repede?! îşi tot punea întrebări, la care nici nu

căuta de fapt răspunsuri, încercând să nu precizeze ceea ce subconştientul îi bănuia cu atâta insistenţă: fusese părăsit, lăsat în voia sorţii!

Se hotărî atunci să încerce cu orice chip să ajungă la dig. Fie ce-o fi, trebuie să încerce să scape.

Din câteva mişcări, fără să mai ia în seamă ţepii de pe scoarţa salcâmului care-i juleau palmele, ajunse la ultima creangă de jos, dar acolo se opri, speriat. Apa urcase o palmă şi ceva cât stătuse el sus, în „observator", ajunsese deja la jumătatea patului puştii rezemate de copac şi ameninţa **s**-o ia cu ea la vale. Întinse piciorul în jos, prinse cureaua armei peste bombeul bocancului şi o ridică încet, până o prinse cu mâna de ţeavă. Apoi îşi luă şi mantaua şi urcă din nou în vârful salcâmului.

Dincolo de dig, apa se învârteja vijelios. Tot felul de lemne pluteau pe suprafaţa ei, înaintând foarte repede către şosea. De unde privea el, Oprea Măgură văzu că nivelul se ridica repede şi în partea aceea, semn că sigur digul fusese rupt pe undeva, poate în mai multe locuri.

Ştia ce-l aşteaptă, o noapte petrecută acolo, în copac, cu speranţa că cineva se va gândi la el şi va veni cu vreo barcă să-l ia de acolo. Dar de unde bărci? Prin zonă nu existau bărci, toate fuseseră rechiziţionate şi trimise la Corabia, pentru a nu da posibilitate pescarilor să facă braconaj sau să încerce să treacă vreun duşman dincolo de fluviu. Se calmase oarecum, în faţa unei forţe mai puternice decât a lui nu avea altceva mai bun decât să se resemneze.

Se gândi cum să-şi amenajeze mai bine locul unde urma să stea cine ştie cât. Cele două crengi erau suficient de groase, dar îl apăsau pe fese şi sigur îl vor face să amorţească. Agăţă puşca **într**-un ciot şi începu să rupă crengi pe care le puse în grămadă în locul unde încerca să-şi amenajeze cuibul. Îmbrăcă mantaua, foarte greu, din cauza poziţiei în care trebuia să stea, se aşeză bine între crengi şi începu aşteptarea.

Alu Botosu probabil plecase de mult, poate îl gonise apa mai devreme şi se retrăsese din timp pe dig, dar de ce oare nu i-o fi răspuns la chemări?

Îşi aminti de fratele mai mic al ăluia, care-i aducea ţuică atunci când făcea vreo boacănă şi stătea pe la arest, şi prin asocierea de idei îi veni în minte chipul lui Victor, băiatul lui de doi ani şi jumătate. Ce-o

face el acum? Probabil o supără pe mă-sa mare cu patima lui de a se juca pe lângă focul din vatră, căci seara băiatul se dădea aproape de foc, asistând-o pe muma Leana la pregătitul mămăligii şi-i plăcea să zgârme în foc cu un băţ. Mă-sa mare îl certa de fiecare dată, „mă, puţă, mă, nu te mai juca cu focul că iar te uzi la noapte!”, dar Victor nu înţelegea, sau, dacă înţelegea, mai abitir insista să se joace în foc.

Mama… Avea parte de o mamă bună, el era cel mai iubit copil al ei, chiar dacă se încălca regula, căci de obicei cel mai iubit era mezinul familiei. După Oprea, Leana Măgură mai avusese doi copii, pe Gicu şi pe Stan, dar iubirea ei de mamă se cam oprise la ultimul dinaintea lor, poate pe cei doi care mai veniseră pe lume nu i-o mai fi vrut, cine ştie, s-o fi săturat de atâţia copii. Leana născuse nouă copii, trei fete şi şase băieţi, dar unul dintre băieţi murise până împlinea anul, nimeni nu-şi mai amintea de el, în afară de mama, care îl pomenea cu fiecare rânduială bisericească şi mai vărsa o lacrimă în amintirea lui.

Cu moartea celor dragi se obişnuiseră, poate nici mai încinte lumea nu suferea prea mult când le dispărea o rudă apropiată, în general familiile aveau mulţi copii şi nu se simţea prea tare golul lăsat de moartea vreunuia dintre ei. Apoi, să moară cineva era totuşi ceva de aşteptat, bolile erau multe şi dintre ele destule erau fără scăpare, cine se îmbolnăvea n-avea timp şi bani să se caute la doctori, trăia în continuare cu boala-n el, muncea până cădea din picioare, iar când nu se mai putea ridica din pat, îl chema pe popa Codrat să-l grijească şi să-i dea iertăciunea păcatelor.

Surorile muriseră cam la trei ani distanţă una de alta. Prima, Frusunica, cea mai mare dintre copiii Măgurenilor, se măritase cu un flăcău frumos, cu care făcuse în cinci ani, cinci copii, apoi, prin treizeci şi opt murise dintr-o răceală căpătată la secerat, când o apucase ploaia pe câmp şi n-avuseseră rogojină la car. A doua, Lenuţa, se măritase şi ea, cu unul ale Burghelea, dar nu-i dăruise niciun copil, cinci ani trăise cu el şi bolise tot timpul de plămâni, până a început să scuipe sânge şi a murit în două zile de încrâncenare cu moartea. Ce jale fusese atunci, mama stătuse la căpătâiul ei, o iubise tare mult pe fata aceea, la măritişul ei nu prea fusese de acord cu Gheorghe, şeful familiei, căci ale Burghelea era cunoscut în sat ca un om aspru, poate aşa şi fusese şi Lenuţa nu găsise un dram de căldură sufletească în familia în care intrase… Maria, ultima fată, nu se măritase când a murit, pe la sfârşitul războiului, vremea îi cam trecuse, cu războiul acela flăcăii de însurat

plecaseră la armată şi nu mai avusese pe cine să ia, cu văduvi sau cu bărbaţi mai în vârstă nu vrusese să se mărite, şi-aşa murise de fată mare.

Mama suferise mult de pe urma pierderii celor trei fete, nu se manifesta, dar Oprea o simţea. Îi mai rămăseseră numai cei cinci feciori, trei se însuraseră între timp, mai rămăseseră Gicu şi Stan. Gigu se pregătea de nuntă pentru toamna aceea, terminase armata în iarnă şi era în vorbă cu o fată de-ale Drăgan, o familie nu prea înstărită dinspre Broasca. Gheorghe Măgură îi cumpărase un loc de casă, tocmai la capul satului dinspre grădini, dincolo de Broasca, Gicu se cam supărase, că era mai departe decât ale lui Ion şi Fănică, fraţii mai mari, îl potolise Oprea, „ce, bă! tu nuvezi că mie nu mi-a luat? Ce mai vrei? Acolo a găsit loc, acolo ţi-a luat!" Gicu nu mai zisese nimic, dar locul acela tot nu-i plăcea, era numai nisip acolo, **s-**a dus de vreo cinci ori, a trasat liniile pentru temelia casei şi apoi a plantat câţiva corcoduşi şi meri, ca să vadă dacă se prinde ceva acolo, în nisipul acela.

Ion, al doilea frate ca vârstă, nu purta numele neamului, pentru că fusese dat de suflet la unii din Broasca, ale Fi'ncă, oameni mai în vârstă, fără copii, îl înfiaseră cu acte în regulă pe feciorul acela năzbâtios, care avea să-i îngroape pe amândoi ca pe adevăraţii lui părinţi, îi făcuseră testament pe toată averea lor şi se bucuraseră tare când o adusese pe Veta, tocmai din Ştefan cel Mare, o fată frumoasă, cu un suflet aprig şi voluntar.

Fănică, cel mai mare dintre fraţi, făcuse patru luni de război, lăsâ**nd-**o pe Fica, nevastă-sa, cu burta la gură înainte de încorporare. Pe lângă Tiraspol fusese rănit de explozia unui brand care căzuse drept peste adăpostul în care şedeau mai mulţi, toţi ceilalţi muriseră, numai el scăpase, dar pierduse laba mâinii drepte. L-au mai ţinut câteva luni prin spitale, până **s-**a închis rana, apoi l-au lăsat la vatră, înlocui**ndu-**i mâna pierdută cu o mănuşă de piele tare, cu degete, pe care o agăţa de obicei **într-**un cui, în camera bună. Când venise acasă găsise o fetiţă durdulie, Tomiţa o botezase mă-sa, şi **s-**a bucurat de ea. Fica **s-**a bucurat şi mai mult de el, chiar dacă nu mai putea să muncească cu amândouă mâinile, era viu şi era acasă, lângă ea, nu ca alţii, care rămăseseră în stepele nesfârşite ale Rusiei. Drept recompensă pentru că fusese rănit pe front, Fănică primise postul de poştaş (*poştari*, cum i se spunea în sat) şi toată ziua umbla cu o şaretă prin sat, ducând ziarele şi scrisorile tuturor. Avea un clopoţel la şaretă şi, când oprea în

dreptul curţii unuia căruia avea să-i înmâneze ceva, suna din clopoţel, cineva din curte apărea imediat şi primea ziarul, sau scrisoarea, sau telegrama de la armată, pe astea le cunoştea bine toată lumea, nu conţineau niciodată veşti bune şi Fănică, dacă avea de înmânat o astfel de corespondenţă, pleca imediat de lângă omul care o primea, să nu fie martor la durerea aceluia.

3

După ce se lăsase întunericul, auzise cum Dunărea îşi revărsa victorioasă apele peste coama digului, în valuri zgomotoase. În mai puţin de o oră zgomotul se potolise, semn că şi dincolo de dig se atinsese nivelul de dincoace. Nu se mai auzea decât clipocitul obişnuit, doar în partea dinspre firul fluviului se auzea un vâjâit, era apa care curgea repede, peste vegetaţia care fusese pe-acolo.

Îi venise somn, însă nu dorea să adoarmă. Îi era teamă că va scăpa poate ocazia de a vedea barca tovarăşilor săi, care sigur urmau să vină să-l caute. Bău puţină apă din recipientul de alamă – ce bine făcuse că luase apă cu el! – apoi încercă să-şi mai schimbe poziţia în care şedea, amorţise şi parcă-l încerca şi un cârcel la piciorul stâng.

Îşi aminti de aventurile tatălui său, de pe timpurile când fusese ani de zile cioban la oi, până spre sfârşitul războiului. Încerca să-şi amintească ce spusese ta-său, cum ieşise el din încurcătură când, tot aşa, **într**-o primăvară, venise Dunărea mare şi-l prinsese pe nepregătite între bălţi. Nu-şi amintea ce spusese tata, nu prea fusese atent, gândurile lui atunci erau la bătaia cu bâtele pe care aranjase cu mai mulţi flăcăi de pe linia lor să o dea cu nişte flăcăi din deal. Şi totuşi tata şi cu tica Petre, fratele acestuia mai mare, stătuseră vreo două zile cu apa până la brâu, dar unde-or fi stat, că spuneau că nu în apă, ci pe ceva, dar pe ce? Erau întâmplări vechi, n-avea rost să se mustre că nu fusese atent atunci, dar poate i-ar fi prins bine acum să ştie cum **s**-au descurcat ei…

Somnul îl încerca din ce în ce mai tare şi, simţind că nu i se mai putea opune mult timp, hotărî să se culce. Dar nu oricum, trebuia mai întâi să se fixeze bine de trunchiul salcâmului, altfel ar fi riscat să cadă în apă în timpul somnului. Numai cu centura n-ar fi rezolvat nimic, era prea scurtă pentru a-l cuprinde şi pe el şi copacul. Îşi luă puşca în mâini şi încercă să-i desfacă cureaua. Era mai uşor de zis decât de făcut, nu voia deloc să se desfacă. Numai cu baioneta reuşi să-i desprindă o cataramă, în partea cealaltă mergea mai uşor. Pe nevăzute

făcu o gaură în curea cu vârful baionetei, apoi înnodă capătul negăurit cu centura şi, cu mare greutate, reuşi să treacă tandemul curea-centură pe după salcâm şi trupul său, pe sub braţe. Îşi scoase cureaua de la pantaloni, o petrecu pe apărătoarea trăgaciului şi peste piciorul drept, încheindu-i catarama deasupra. Aşa nu putea să-şi piardă arma dacă ar fi adormit. Căci arma nu trebuia s-o piardă cu niciun chip, în primul rând din cauză că l-ar fi mâncat tribunalul militar şi apoi, cu ajutorul ei putea să-şi manifeste prezenţa în caz de nevoie.

Cât timp duraseră toate aceste preparative îi cam pierise somnul, dar puţin timp după ce se linişti genele începură să i se lipească din ce în ce mai des, până ce se cufundă într-un somn greu şi chinuit.

Se trezi dintr-un vis care-i făcuse inima să bată nebuneşte, nu-şi amintea ce visase, dar era ceva urât, altfel n-ar fi tremurat aşa. Ascultă cu atenţie apa, nu se modificase nimic palpabil, vâjâia în continuare în toate părţile. Încercă să stabilească ora după poziţia stelelor, dar o pâclă acoperea cerul şi doar vreo trei, patru stele palide sclipeau pâlpâind.

Spre malul românesc nu se vedea nicăieri nicio lumină. Dincolo, spre Oreahovo, se vedeau două steluţe, era oraş şi aveau curent electric, o lampă cu gaz nu s-ar fi văzut de la distanţa aceea.

Până a adormi din nou, se gândi la cei de-acasă, Gica trebuie că acum dormea liniştită cu piticul ei, habar n-aveau ce prăpăd era pe vale şi în ce situaţie se găsea el.

Pe Gica o luase fără voia părinţilor ei, Nache al lui Văruci avea patru fete şi mai avusese un băiat, pe acela îl luaseră la armată când începuse războiul şi murise la cotul Donului, vestea o primiseră ai lui de la Gică ale Tache, leat cu el, care-l văzuse căzând în tranşee la un bombardament. Oficial, primiseră o înştiinţare cu chenar negru, prin care li se anunţa că soldatul Prodan E. Ştefan fusese dat dispărut în luptă şi scos din evidenţa armatei.

Sora mai mare a Gicăi se măritase înainte de război cu un băiat din Ciungu şi plecase la casa aceluia, lăsând liber drumul spre măritiş al surorilor mai mici. Curând, Fica avea să se înstrăineze complet de părinţi şi surori, vizitându-i din ce în ce mai rar. O ducea cam rău cu bărbatul ei, cam bolnăvicios, şi cu soacra rea de gură şi duşmănoasă.

Pe Gica o cunoscuse la o clacă. Aflase de la flăcăii care umblau după soru-sa Cataliţa, că era ale Văruci, pe Nache îl ştia el, era un om

bun ca pâinea caldă, mai dădea şi el cu gura, îl acrise viaţa lângă Niculiţa, nevastă-sa, o femeie rea şi la suflet şi la vorbă, şi cu patru fete care trebuiau măritate. Nache alţi Văruci era un om mic de stat, avea însă o minte sclipitoare şi sfatul său era căutat şi apreciat în orice problemă.

Gica făcea un curs de croitorie la un cojocar renumit în sat, Nache îi cumpărase maşină de cusut marca Singer şi ea mergea în fiecare zi la cojocarul acela, ca să afle toate tainele meseriei. Era pe terminate cu cei doi ani de ucenicie când intrase el în vorbă cu ea. **S**-au plăcut imediat, dragostea lor a fost tare aprinsă şi în scurtă vreme au hotărât să se căsătorească.

Mai întâi, Oprea Măgură a tatonat terenul pe lângă Leana, maică-sa, ea nu **s**-a opus deloc, cu toate că n-o înghiţea pe Niculiţa, era vestită ca o femeie foarte rea, auzise că fetele ei nu i se destăinuiau ei când aveau o problemă, ci se duceau la Nache, care avea o inimă largă, i-a spus să caşte bine ochii, se însoară el, nu ea, şi el o să fie acela care urma să trăiască cu nevasta şi cu rudele ei.

— Şi unde o să staţi, maică? l-a întrebat Leana. Că nu l-ai pus pe tatău să-ţi cumpere şi ţie un local să vă faceţi şi voi casă, aici, vezi bine, suntem cam strâmtoraţi şi nu e loc, aici Stan o să rămână.

Pe Oprea nu l-a interesat prea mult unde or să stea ei. Spera în sinea lui că Nache o să-i dea localul de pe vale, avea el un local la capul satului pe care îl folosea drept grădină de zarzavat, trebuia să-i dea o zestre Gicăi, localul acela era tot ce şi-ar fi dorit.

L-a acostat pe Nache **într**-o zi, când stropeau viile. Lângă arie, ambele familii aveau câte o vie, erau apropiate locurile, o tarla le despărţea, l-a lăsat pe frate-său Gicu să dea la pompă şi **s**-a dus la via lui Nache alţi Văruci, care lucra singur. L-a luat repede, i-a spus că vrea să se însoare cu Gica şi că n-ar vrea de zestre decât localul dinspre vale. Nache, blând ca întotdeauna, i-a răspuns că dacă Gica îl vrea, el n-are nimic împotrivă, uite, Gica avea şi via aceea, o cumpărase cu o salbă de galbeni, odată cu a Ficăi, fata mai mare, care era alături. Dar ce-o să zică Niculiţa, aia avea alte idei, **s**-o dea pe Gica după un învăţător care n-avea de gând să facă pureci prin sat, voia să plece la Craiova, unde să o ia şi pe Gica, să ducă o viaţă de boieri. I-a promis că o să încerce el să deschidă vorba cu Niculiţa.

Mama Gicăi **s**-a făcut foc şi pară când a auzit de planurile fetei, a blestemat-o şi pe ea, l-a blestemat şi pe el, i-a blestemat pe toţi care

aveau vreo legătură cu plănuita lor căsătorie. Gica s-a dus plângând la Oprea acasă, nu se făcea, dar a încălcat convenienţele şi s-a dus. I-a povestit ce zisese Niculiţa, el a invitat-o în curte, a prezentat-o maică-sii şi a anunţat-o că Gica rămâne acolo, la ei. Leana a tăcut, mai fugiseră şi alte fete cu flăcăi şi nu se răsturnase lumea, atâta doar că-i părea rău că fiul ei cel mai iubit nu-şi lua mireasa cu nuntă. Şi aşa a rămas Gica la ei, măritată fără voia maică-sii, care făcuse o criză când aflase despre fuga fiicei sale pe care o dorea şi vedea cucoană la Craiova, nu ţărancă în Dăbuleni.

După numai o lună, frontul fusese dat peste cap, cei din sat au aflat că am făcut pace cu ruşii, nemţii se retrăgeau pe şoseaua care venea dinspre Corabia, nu mai aveau timp să oprească pe la ei, trei zile în şir s-au scurs maşini, căruţe şi material rulant spre Bechet, de unde se duceau mai departe, spre Calafat.

În urma lor, câteva zile a fost linişte, apoi au aflat că vin ruşii, în trecere tot către apus, pe urmele nemţilor. Oamenii şi-au strâns în care tot ce aveau mai bun, au luat cu ei şi animalele şi păsările de prin curţi şi s-au împrăştiat, unii în baltă, cei mai mulţi în pădurea de la Ocolna. În sat n-au mai rămas decât câteva babe şi bărbaţii peste cincizeci de ani şi au scăpat cu bine, căci ruşii s-au lămurit repede că nu aveau ce rechiziţiona de la populaţie.

Lumea a stat în pădure şi în baltă mai mult de o lună, până când ruşii au trecut încolo, spre apus, şi nu mai treceau pe şoseaua aceea paralelă cu Dunărea, apoi s-au întors toţi în sat, cu căţel, cu purcel, continuând viaţa de parcă nimic nu se întâmplase.

În februarie următor, Oprea primise ordin de încorporare. Plecase la Corabia, unde fusese chemat, şi a fost repartizat la trupele de grăniceri, tocmai pe la Calafat. În drum spre noul post, trecuse pe acasă, profitase de faptul că era lăsat să călătorească de capul lui.

În toamnă se născuse Victor, nu primise permisie ca să-şi vadă băiatul, vremurile erau încă tulburi. Abia în primăvara următoare îşi văzuse fiul, într-o permisie de cinci zile.

Între timp, Gica se împăcase cu mă-sa Niculiţa, femeia aceea cu sânge de nemţoaică (o bunică de-a ei fusese adusă tocmai din Köln şi caracterul ei de femeie rea şi închisă ieşise la iveală abia la a doua generaţie). Se întâlniseră într-o zi pe drum şi Niculiţa fusese cea care intrase în vorbă şi făcuse, prima, pasul spre împăcăciune. Se înţeleseseră şi asupra zestrei, nu i-au dat însă decât via, destul de

mare, localul din vale nu vrusese mă-sa cu niciun chip să-l dea, zicea că să mai aştepte, că o să le dea ea un local pentru casă, dar să vie Opriţă acasă.

Gica se înţelegea destul de bine cu socrii, mai ales cu Leana, care îi aprecia hărnicia şi priceperea de a lucra la maşina de cusut. Gheorghe Măgură era cam indiferent, nu se prea omora el cu munca şi nici de la ceilalţi nu cerea prea mult. El se ocupa mai ales cu grădina de pe vale, un loc mare, mai mult lung decât lat, pe care planta legume în partea de miazăzi, iar dincolo, spre sat, punea prin rotaţie bumbac, fasole, porumb şi iarăşi bumbac.

Lunile de armată trecuseră tare greu, nu atât din cauza vieţii din cazarmă, cu asta se obişnuise repede, dar îl deranja enorm timpul pe care trebuia să-l piardă sub arme, acum, când era aşa tânăr şi ar fi putut şi el să realizeze ceva, să-şi facă o casă, unde să se mute şi el cu familia lui. Acasă, la mama, se simţea bine, mama Leana îi slugărise ani de zile pe bărbaţii din familie, acum tot aşa făcea, dar el dorea să aibă casa lui, unde să fie stăpân pe deplin. Tata tot şeful familiei se considera, el hotăra ce trebuie să facă fiecare şi asta îl deranja enorm.

4

Se trezise de mai multe ori, îşi mai schimbase câte un pic poziţia corpului şi căzuse iarăşi în somnul acela chinuit, până când se trezi deodată cu impresia că se întâmplă ceva neobişnuit. Nu se luminase, aşa că singurul simţ care-i putea aduce vreo informaţie era auzul. Nu putu distinge nimic altceva decât vâjâitul încrâncenat al apelor, dar impresia că totuşi ceva se întâmpla în zonă nu-l părăsi.

Amorţise zdravăn. Desfăcu centura şi se ridică în picioare pe cele două crengi unde-şi făcuse cuibul. Parcă era mai bine. Privi cerul. Se vedeau stelele, se făcuse senin. Aprecie ora cinci dimineaţa după puzderia de stele din Cloşca cu pui. În curând avea să se lumineze şi atunci o să scape de chinul acela, cineva trebuia să vină să-l scoată de acolo.

Bău puţină apă, ca să-şi clătească gura de dimineaţă. Somnul îi dispăruse complet, se simţea destul de bine, cam îngheţase, dar nu cine ştie ce.

Curând, spre răsărit apăru o geană de lumină. Desfăcu centura din legătura curelei, se încinse cu ele, nu mai avea nevoie să se susţină legat de salcâm, apoi, profitând de lumina din ce în ce mai intensă, refăcu şi legătura curelei armei. Nu mai arăta ea ca nouă, dar avea **s**-o

refacă la unitate mai cu grijă.

Apa urcase în timpul nopţii aproape un metru, dar începuse să scadă, se vedea urma pe care o lăsase pe trunchiurile salcâmilor. Avea să mai scadă în continuare, sau cel puţin să se menţină la acelaşi nivel.

O ceaţă uşoară plutea deasupra fluviului. Şi în partea de dincolo de dig era ceaţă, nu vedea malul apei. Când va răsări soarele, o să vadă el până unde s-a dus apa. Numai de-ar veni mai repede după el! îi era teamă de prăbuşire, apa care curgea aşa de repede putea să măture stratul de nisip în care erau înfipte rădăcinile salcâmilor, mai văzuse el ce putere avea apa răzvrătită.

Tocmai voia să se aşeze din nou bine în cuib, când cu coada ochiului sesiză o mişcare în zona vizuală. Privi în sus, dincotro i se păruse că văzuse ceva şi tresări, speriat: la nicio sută de paşi de el, drept pe firul apei, din ceaţă apăruse un obiect cu nişte mogâldeţe pe el, care păreau că mişcă.

Instinctiv, duse mâna la armă, pe care o agăţase de curea într-un ciot. Inima-i bătea tare-tare, surpriza fusese foarte mare, tâmplele îi zvâcneau puternic, gura i se uscase de tot.

Obiectul acela plutea, se apropia de el şi era... o barcă. Nu mai văzuse aşa barcă până atunci, parcă erau nişte trunchiuri de lemn prinse într-un cadru dreptunghiular, era foarte joasă, iar între acele trunchiuri se aflau patru oameni, nu li se vedea decât bustul, toţi patru trăgeau la câte o ramă scurtă. Părea că barca se îndrepta spre ţărmul românesc.

Într-o clipă Oprea Măgură înţelese că e ceva în neregulă cu oamenii aceia. De unde apăruseră ei aici, pe neaşteptate? Să fie duşmanul? Sau îl căutau pe el?

După câteva secunde, barca alunecă încetişor spre salcâmii în care stătea el. De pe la cincizeci de metri îi somă pe cei din barcă:

— Stai! Cine e?

Glasul îi sunase străin, răguşit, nu şi-l recunoştea.

Cei patru din barcă conteniră deodată din vâslit şi se întoarseră toţi spre locul de unde se auzise glasul.

— Oameni buni! răspunse unul, morocănos.

— Bă, nu mă luaţi pe mine cu oameni buni! se răsti la ei şi trase închizătorul armei, împingând glonţul pe ţeavă. Staţi pe loc, că trag!

Îi veni să râdă, cum să oprească ăia barca, dacă apa îi ducea la vale?

— Spuneţi, bă, cine sunteţi!?

Nu erau mai departe de douăzeci de metri de el. Dacă nu mai dădeau din vâsle, aveau să se proptească în salcâmi.

— Ce vrei, bă, cu noi? se răsti cel care vorbise mai înainte. Tu nu vezi că nu ne putem opri?

Se propti cu umărul stâng în trunchiul salcâmului, ochi scurt şi trase în bordajul bărcii. Se aştepta să vadă sărind aşchii, dar nu se întâmplă aşa, bordul bărcii începu deodată să fâsâie şi să se dezumfle. Aha, era barcă de cauciuc, umflată cu aer! Păi aşa ceva nu se vedea pe la noi. Ăştia nu erau de pe-aci, dar de unde veneau?! Introduse alt glonţ pe ţeavă şi fu gata să mai tragă o dată.

— Stai, bă, nu mai trage!

Cei patru din barcă erau agitaţi. Barca se apleca spre bordul dezumflat, o raniţă alunecă în apă şi se duse imediat la fund. Oamenii se traseră speriaţi spre bordul încă umflat, probabil barca era din două compartimente separate, nu se dezumflase de tot. Unul alunecă totuşi în apă, la început numai cu picioarele, apoi se duse cu totul, se pierdu de barcă, începu să înoate pe firul apei, până se prinse de trunchiul primului salcâm, mai subţirel.

Barca se propti şi ea în salcâmul acela, apoi se roti şi se blocă între doi copaci.

Oprea Măgură îi urmărise pe cei din barcă cu ţeava puştii, gata să tragă în ei dacă ar fi dat vreun semn de duşmănie.

— Ţineţi barca aşa! le strigă el. Prindeţi-vă de pomi cu mâinile şi să nu vă prind că vă mişcaţi prea mult. Bă, ăla din apă, sui-te dracu' în barcă, altfel mori până răsare soarele!

Cei patru executaseră ordinele fără să crâcnească. Cel care scăpase în apă se urcă şi el în barcă, tremurând şi suflând greu.

— Mă, soldatule, fă-ţi pomană cu noi şi lasă-ne să ne ducem, vorbi cel care vorbise şi mai înainte, privind cu ochi mici în sus, spre el. Ce te legi de noi?

— Lasă gura! Aici e graniţă de stat şi voi sunteţi infractori (pronunţă cu greu cuvântul), că numai ăia au barcă de-asta de cauciuc, ca a voastră. De unde ştii româneşte?

— Cum, de unde ştiu? Păi dacă sunt român, cum să nu ştiu?

— De unde eşti?

— Din Vădastra.

— Io-te, bă, la el! Şi ce cauţi pe-aci?

— Cu treburi…

— Ce treburi, bă? Ce treburi? Cine se plimbă pe Dunăre pe vremea asta? Să nu-mi spui că aţi ieşit la peşte, că nu vă cred. Bă, ăla micu' care te mişcaşi, nu te mai mişca atâta că nu-mi place de moaca ta!

— Ai, soldatule, că-ţi dăm bani, încercă cel cu care vorbise mai înainte să eludeze răspunsul la întrebarea asupra scopului prezenţei lor pe acolo. Îţi dăm bani mulţi, să-ţi cumperi pământ cât vrei. Ce zici?

— Ia uite la el, vrea să mă corupă! exclamă batjocoritor, neştiind ce eroare gramaticală făcuse. Şi câţi bani mi-ai da?

— Păi, vreo două sute de mii…

— Oleo! De unde aveţi voi atâţia bani?!

— Ce contează? îi avem şi gata. Ce zici?

Stătu câteva clipe pe gânduri, nu că l-ar fi interesat propunerea ăstuia, dar trase cu urechea, de nu **s-**o auzi un zgomot. Nu se auzea. Cel din barcă crezu că soldatul era tentat de propunerea lui, îşi luă mâinile de pe salcâmul de care se ţinea şi vru să umble **într-**o raniţă de lângă el.

— Bă, ia mâna de-acolo! îl opri Măgură răstit. Nu te mişti fără ordinul meu!

Străinul renunţă la deschiderea raniţei şi puse din nou mâinile pe copac. Ceva din glasul soldatului îi spusese că nu e de glumă cu el.

— Eu zic că e mai bine să spuneţi acum ce-i cu voi pe aici, le propuse Oprea Măgură, mai liniştit. După cum era îndreptată barca, voi veneaţi de dincolo. Aţi încercat să treceţi fără învoire graniţa, prin urmare sunteţi infractori. Dacă vă împuşc acum pe toţi patru, n-o să mă întrebe nimeni de ce am făc**ut-**o, căci nimeni n-o să afle că voi aţi fost pe aici. Ce ziceţi, vă place ideea asta?

Cel care căzuse în apă, care părea cel mai tânăr dintre ei, se întoarse către cel care vorbise mai înainte şi începu să-i reproşeze situaţia în care se aflau:

— Vezi, Moldovene, că n-a fost bine?! Ţi-am spus eu că ăştia au soldaţi pe graniţă, numai tu ai ţin**ut-**o întruna, că nu şi nu, că ăştia n-au voie să mai ţină armată, că ruşii nu le mai dau voie, vezi că nu-i aşa?

— Taci, bă, din gură! îi ceru Moldoveanu, şi Măgură nu ştiu ce să creadă, era vorba de numele lui sau de originea sa, hotărî că acela era numele omului.

— De ce să tac, mă? De ce să tac? Crezi că ăştia or să stea cu

mâinile în sân? O să ne facă să spunem tot, uite-aşa! Şi să ştii că eu chiar o să le spun tot ce ştiu!

— Taci, bă, n-auzi! îi ceru celălalt, cu jumătate de gură.

— Ia tăceţi amândoi! le porunci Măgură, simţind că va scăpa situaţia din mâini. Moldoveanu părea hotărât să sară asupra tinerelului, poate îi venea ideea să îl arunce în apă, să scape de un martor care se dovedea cam incomod.

— Moldovene, dacă îndrăzneşti să te mişti, te curăţ imediat! îi atrase atenţia. După câte văd, tu ai cam fi capul aici, să nu-ţi vină vreun gând nenorocit, că ori mori, ori o să-ţi blestemi ziua în care te-ai născut. Dacă nu te potoleşti, te urci frumuşel pe dafinul ăla pe care stai cu mâinile şi te dezbraci la costumul lui Adam. Ai înţeles?

Moldoveanu îi aruncă o privire cruntă şi nu zise nimic.

— Bă! Acum nu mai ai gură? se răsti Măgură la el. Ai înţeles?

— Am înţeles, mormăi celălalt.

— Aşa… Flăcău, eu zic că ar trebui să te dezbraci de hainele alea ude. Ce zici?

Tinerelul înţelese că cu el vorbea. Tăcu câteva clipe, apoi răspunse:

— Avem câteva haine în raniţe, dacă m-ai lăsa să le iau…

— Eu te las, da' fii atent, dacă mi se pare mie că umbli cu cioara vopsită, te împuşc! Ai înţeles?

— Da.

— Ia uşurel raniţa în care sunt hainele şi să umbli ca eu ouăle, dacă te grăbeşti îţi crăp capul! Hai, dă-i drumul.

Tinerelul trase lângă el raniţa în care trebuia să găsească hainele, o deschise încet, cu gesturi largi, astfel încât soldatul de deasupra sa să vadă bine ce face. Deschise larg gura raniţei, apoi, cu vârfurile degetelor, începu să scoată, pe rând, o pereche de pantaloni, o cămaşă şi un flanel de lână. Le puse lângă el, strânse la loc gura raniţei, îi închise cureluşele în catarame şi o dădu de-o parte. Se dezbrăcă alene de hainele ude, până rămase în pielea goală, apoi se îmbrăcă în hainele uscate, pe cele umede făcâ**ndu-**le pachet şi pu**nându-**le lângă raniţă.

În tot acest timp, Oprea Măgură îi urmărise atent pe toţi patru, gata să ia măsuri împotriva celui care ar fi îndrăznit să se mişte mai mult decât era necesar.

În sinea lui, era hotărât că ar fi tras în oricare ar fi dat semne de

duşmănie. Înţelegea că el era în primejdie în preajma celor patru străini şi n-ar fi făcut altceva decât să încerce să supravieţuiască, chiar dacă asta **s-**ar fi întâmplat în dauna celorlalţi. Nu dorea moartea vreunuia, îi repugna instinctiv ideea omorului, chiar dacă ar fi fost în legitimă apărare, se ruga mai degrabă să apară mai repede barca cu soldaţi – nicio clipă nu se gândise că poate aceia n-or să vină vreodată – să-l scoată din încurcătura în care intrase. Acum, că pornise pe calea aceasta, de a-i considera pe cei patru duşmani, nu mai putea da înapoi. De altfel, vorbele tinerelului îl încredinţaseră că ceva era **într-**o neregulă foarte mare cu ei, erau duşmani cu adevărat, la început tot mai sperase că sunt ceva braconieri, rătăciţi din cauza puhoaielor, se convinsese că erau ceva mai mult, oameni pe care datoria lui de grănicer îl obliga să-i aresteze, să-i facă inofensivi şi să-i ducă la post.

Prima parte, să-i aresteze, se dovedise a fi uşoară, cu ajutorul întâmplării barca se proptise între salcâmi, şi-i ţinea pe infractori sub ameninţarea armei. Mai greu era cu celelalte, să-i facă inofensivi şi să-i ducă la post. Se gândi să-l pună pe tinerel să lege mâinile celorlalţi, dar asta implica mai multe inconveniente, nu avea sfoară pregătită, iar dacă vreunuia îi venea ideea să se lase în apă, putea să dispară foarte repede, apa l-ar fi ajutat, în acelaşi timp, ocupat cum ar fi fost cu urmărirea vizuală a fugarului, ceilalţi ar fi putut scoate vreo armă de pe undeva, nu putea să-şi împartă atenţia în mai multe părţi. Dacă le-ar fi cerut să-i dea cele trei raniţe care mai erau în barcă, putea **s-**o păţească, ar fi trebuit să se lase în jos, spre ei, pentru a prinde obiectele, şi nu se ştie cum ar fi reuşit vreunul să-l tragă pe neaşteptate de mâini, sau să-l dezechilibreze cumva şi să cadă din locul în care şedea atât de bine şi-i supraveghea foarte uşor.

5

Spre norocul lui, l-au scos din încurcătură soldaţii care veneau cu o barcă lungă, împrumutată de la pompierii din Bechet. Nu se ridicase încă ceaţa când **s-**a auzit strigat de departe, odată cu alţi Botosu. A tras un foc în aer, încărcând imediat arma, sperii**ndu-**i pe cei patru de sub el, care crezuseră că în ei trăsese, apoi a aşteptat ca soldaţii să se apropie mai mult, fără să răspundă chemărilor decât atunci când a putut să le vorbească cu voce normală:

— Aici sunt, în salcâmi! Veniţi mai repede şi fiţi atenţi că am patru infractori cu mine, cred că sunt înarmaţi, să nu ne facă vreo figură tocmai acum!

Barca soldaţilor s-a apropiat ocolind puţin în aval, până au putut s-o lege de un salcâm.

— Bă, alţi Fâsâială! se miră un soldat oacheş, Mărin alţi Caplea. Ce-i cu ăştia acilea?

— Luaţi-i mai repede şi fiţi atenţi la ăla – şi-l arătă pe Moldoveanu, mi se pare cel mai periculos.

— Hai, băieţi, repede! le comandă Caplea, făcându-le semn celor patru infractori să urce în barca lor.

Cum urca unul, îl percheziţionau, să n-aibă arme asupra lor, apoi îl culcau pe burtă, pe fundul bărcii. Nu găsiră decât un cuţit la unul dintre infractori, în schimb în raniţe găsiră pistoale şi grenade, semn că Oprea Măgură nu se înşelase când îi considerase duşmani.

— Ce dracu' n-aţi venit, bă, mai repede? îi luă la rost Măgură, după ce ajunse şi el în barcă. Dacă nu erau dafinii ăştia, nu mă mai găseaţi voi…

— N-am avut barcă, îi răspunse Caplea. Abia aseară am aflat că apa a trecut dincolo de dig, prăpăd a făcut, toată noaptea am cărat la bărci de la Bechet. Oricum, noaptea nu puteam face prea multe. Tu văd că te-ai mai descurcat, dar alţi Botosu n-a răspuns deloc.

— Nici ieri nu mi-a răspuns. L-am strigat de am răguşit, dar nu mi-a dat niciun semn de viaţă. Am crezut că o fi şters-o înainte de a creşte apa…

— La unitate n-a apărut. O fi fugit acasă, mai ştii? Oricum, mergem să-l căutăm şi pe el.

Porniră pe firul apei în sus, îl strigară pe alţi Botosu, dar după aproape o oră se lăsară păgubaşi, în sus nu rămăseseră prea mulţi copaci deasupra apei, în care să se fi putut refugia cel căutat, precum făcuse Oprea Măgură. Peste tot era numai apă.

Peste încă o oră ajunseră la malul apei, într-o arătură din care răsăriseră deja firele de porumb. Apa ajunsese la câteva sute de metri de şosea, de aici nu mai putuse urca pe coastă.

Cei patru soldaţi escortară arestaţii la pichet, împreună cu cele trei raniţe şi cu barca de cauciuc, depuseră lucrurile în faţa scărilor de la clădirea comandamentului şi aşteptară liniştiţi apariţia comandantului lor.

Locotenentul Pârvănescu ieşi pe scări, încruntat.

— Ce-i cu ăştia? şi arătă spre arestaţi.

Caplea, care fusese comandantul patrulei, făcu un pas înainte şi

raportă evenimentul. Aminti şi faptul că sergentul Măgură Oprea petrecuse toată noaptea într-un salcâm, reuşind să-i aresteze pe cei patru infractori cu toată dificultatea situaţiei, apoi raportă că pe Ciungu Marin (alţi Botosu) nu-l găsiseră.

— Bine, bine, aprobă locotenentul. Îi dezbrăcaţi la piele pe ăştia, îi controlaţi şi-n e… şi-n gură, le daţi nişte izmene şi vreo cămaşă şi la arest cu ei. Alexiu să pună un om de pază la uşă, să nu-i piardă din ochi, ăştia sunt în stare să se omoare ca să nu fie judecaţi. Caplea! Te duci la primărie şi transmiţi la Bechet, pentru Siguranţa statului, că avem patru infractori, apoi te întorci imediat aici. Măgură, rămâi aici. Ceilalţi, executarea!

Oamenii dispărură, să-şi îndeplinească misiunile primite. Locotenentul îi ceru lui Măgură să-l urmeze şi intră în clădire. Îl instală pe sergent la o masă, îi puse în faţă câteva foi de hârtie, îi dădu un creion chimic şi-i spuse să-şi scrie raportul, apoi îl lăsă singur.

Oprea Măgură nu scria prea frumos şi nici nu prea mai era obişnuit cu scrisul, dar acum îşi dădu silinţa să scrie frumos, citeţ şi scurt. Aşternu două pagini şi i le prezentă locotenentului, care se întorsese între timp. Acesta parcurse repede rândurile scrise, zise „Bun!”, îi ceru să-şi pună semnătura pe ambele foi, după care le puse într-o mapă de pe biroul său. Trase un sertar, scoase un ordin de serviciu, scrise ceva pe el, semnă, puse ştampila şi i-l întinse lui Măgură.

— Drept răsplată pentru arestarea celor patru infractori, ai de la mine cinci zile de permisie! Dacă în acest timp vom avea nevoie de serviciile tale, te voi chema prin curier sau prin şeful de post. Liber!

Măgură salută reglementar, ieşi, îşi predă arma sergentului de serviciu şi plecă spre casă, pe malul apei, prin grădinile oamenilor. Când ajunse la o potecă ce ducea spre linia monumentului – în orice sat din Oltenia era un monument care amintea de jertfele din primul război – o urmă şi peste o oră ajunse acasă. Ocolise intenţionat uliţa socrilor, ca să nu se întâlnească cu ei, nu avea chef s-o vadă pe Niculiţa.

Acasă nu era decât mama cu Victor. Băiatul stătea pe un scăunel, sub dudul de lângă poartă, plantat de bunicul lui Oprea. Căţeaua, pe nume Braica, la care Gheorghe Măgură ţinea tare mult, îl păzea pe băiat, aşteptând răbdătoare să-i mai cadă vreo bucăţică din codrul de pâine pe care îl ţinea în amândouă mâinile.

— Victore, a venit tata! îi strigă el băiatului, de parcă acesta n-ar

fi văzut că venise taică-său şi nu altul, dar nu se duse la el să-l ia în braţe, intră în prispă şi strigă: – Mamă!

— În! făcu mama, ieşind pe prispă. Tu erai? Ce-i cu tine?

— Nu-i nimic, mamă, o linişti el, simţindu-i unda de teamă din glas. Am cinci zile de permisie. Unde-i?

Nu era nevoie să spună despre cine întreba. Mama trebuia să ştie.

— E cu tatău, la grâu, la Arnăutu. S-au dus cu Gicu şi cu Fănică.

Oprea stătu pe gânduri, să se ducă şi el după ceilalţi, la câmp, sau să rămână acasă. Nu era nicio grabă, mai putea amâna hotărârea până după ce avea să mănânce.

— Mamă, ai ceva de mâncare?

— Brânză cu pâine, am făcut aseară pâine în ţăst, parcă aş fi ştiut că vii şi tu. Dar de ce nu ai mâncat la pichet?

— Las că-ţi spun eu. Adu-mi să mănânc.

Mama dispăru în casă, el rămase în prispă şi se aşeză pe un scaun cu trei picioare, mic, cu placa scobită din lemn moale de salcie. Trase în faţa lui alt scaun şi mama îi puse pe acesta o felie mare de pâine şi o bucată de brânză într-un taier metalic, de pe care cam sărise smalţul. Începu să mănânce liniştit şi, printre mestecături, îi povesti mamei ce păţise el în noaptea care trecuse, cum dormise în salcâm, cum veniseră ăia cu barca şi-i luase ca din oală.

— Un, un, mamă! se minună Leana. Să omori tu om! Dacă omorai vreunul?

— Dă-i încolo, mamă! Erau duşmani şi pe duşmani poţi să-i omori.

— De, mamă… Da; să omori tu om?

— Hai, mamă, mai dă-i dra… dă-i încolo, că nu i-am omorât pe niciunulea! se răsti Oprea, nervos că mama, în loc să-l căineze pe el, că cum a dormit o noapte întreagă în pom, se gândea numai că ar fi putut omorî vreunul din bandiţii ăia, că numai bandiţi puteau fi.

La ei în familie numai tata avea dreptul să drăcuie şi să înjure, pe copii mama îi ţinuse de rău, să nu drăcuie, iar ei rămăseseră cu ceva din copilărie, faţă de ea se abţineau să drăcuie, nu le venea să înlocuiască pe *dracu'* cu *datu*, cum făcea mama când era prea furioasă şi se mai descărca şi ea de nervi pe careva.

— Cred că pe vale e prăpăd, grădina noastră e sub apă acum, schimbă el vorba. De-ai şti ce apă mare e, n-am văzut-o niciodată atâta.

— Bine că nu s-a apucat tatău să sape grădina, că o lua apa acum, zise mama. Zicea că săptămâna ailaltă să se apuce de grădină, că dacă tot a fost zăpadă, nici grâul n-a putut să-l pună. Şi la Ocolna trebuie să pună porumbul, şi e târziu, fir-ar ea să fie de zăpadă!

Oprea nu mai avea chef s-o asculte. Mama devenise cam cicălitoare şi-i plăcea să vorbească mereu când prindea vreunul dispus s-o asculte. Mai bine ar fi fost să plece, s-o lase cu Victor, şi el să-şi vadă de-ale lui. Se ridică de pe scaun şi o anunţă că se duce şi el la Arnăutu.

— Mai bine ai sta acasă, să-mi spargi nişte lemne, că cu copilul ăsta nici nu pot să mă mişc, încercă mama să-l mai reţină.

— Mă duc, mamă, mă duc să-ţi sparg un braţ de lemne, după aia plec.

Merse la grămada de lemne din fundul curţii, goni cele câteva găini care scurmau în gunoi, de fapt în locul în care fusese gunoiul, tata îl cărase cu căruţa la câmp, nu mai rămăseseră decât câteva grămăjoare, „de sământă", cum zicea Gheorghe în fiecare primăvară, apoi se apucă să spargă lemne.

Cără lemnele în casă, o anunţă pe mama că pleacă, în sfârşit, şi ieşi pe poartă. Ocoli colţul de la ale Catiţa şi-o luă în sus, spre deal. Era hotărât să ajungă la ai lui, la loc, să-i ajute, dar întâmplarea îi scoase în cale un prieten, care-l tentă cu vorba, că are un vin „din hăl an", băgat în nisip, şi intrară în curtea aceluia, să-i încerce băutura.

6

Ajunse acasă spre seară, clătinându-se pe picioare. Deschise cu greu drugul porţii, intră în curte, se ţinu bine de poartă ca s-o închidă cu grijă, apoi lovi cu piciorul căţeaua care se gudura pe lângă el, o înjură când o auzi chelălăind, îl văzu pe tata pe prispă, negru de supărare, îl salută cu un *Noroc*! anemic şi supărat, ca omul plin de griji, trecu uşor pe lângă el, intră în casă, dădu bineţe şi acolo, apoi trecu în odaia dinspre drum şi se aruncă pe un pat, aşa îmbrăcat şi încălţat cum era.

Se trezi dimineaţa, după toţi ceilalţi. Îl dezbrăcase şi descălţase careva, nu mai ţinea minte nimic. Ieşi în tindă. Mama era singură, lângă foc, pregătea masa de dimineaţă.

— Ce ai mâncare, mamă? o întrebă cu o voce cleioasă.

— Raci.

Dădu din cap şi ieşi afară să se spele. Ştia ce sunt racii, nu erau

crustaceele alea pe care le prindeau la baltă, ci un anumit fel de ardei, roşii şi iuţi, pe care îi puneau la uscat toamna, atârnaţi în şiruri pe pereţii casei, sub streaşină, la adăpost de intemperii, sau în pod, unde iarna era cald şi bine. Ardeii aceia se umpleau cu o cocă de făină cu ceapă călită şi se fierbeau la foc mic, să nu se fărâme. Zeama se acrea cu moare de varză şi se mânca numai rece, usturând gura şi făcând să curgă lacrimile.

Pe tata îl întâlni abia la masă. Măsuţa, scundă, rotundă, pe trei picioare, era pusă în uşa din tindă, care servea şi de bucătărie. Toţi ai casei şedeau pe scăunele cu trei picioare răşchirate, cu feţele scobite în lemn de salcie, luate de pe la ţiganii lingurari care-şi montaseră corturile în Branişte, în urmă cu vreun an.

Mama pusese ciorba de raci în două străchini, una mare, din care mâncau bărbaţii, şi una mai mică, pentru ea, Gica şi Stan. Gica îl avea în poală şi pe Victor şi se cam chinuia să mănânce şi ea şi să-i dea şi băiatului o bucăţică de mămăligă cu brânză şi ou.

Un timp mâncară tăcuţi, sorbind zeama iute-acrişoară cu lingurile din lemn, apoi tata, săturându-se cât de cât, deschise vorba:

— Mi-a zis mă-ta că e apă mare pe vale.

Vorbise cu Oprea, se înţelegea, chiar dacă nu-l nominalizase. Când amintea de Leana, nu-i zicea niciodată pe nume, ea era *mă-ta*, sau *tuşă-ta*, sau *mumă-ta Leana*, în funcţie de cum îi cădea celui cu care vorbea. De altfel, tot satul vorbea aşa, numai când era vorba de o a treia persoană sau nu erau siguri de felul în care i s-ar fi adresat interlocutorul acelei persoane i se rostea numele întreg.

— Aşa e, tată, răspunse Oprea, bucuros că Gheorghe nu-l luase în tărbacă. Cred că grădina de pe vale e sub apă toată. A trecut dincoace de digul de la Călăraşi şi e mare, mare, am trecut cu barca peste dig. Phii! Da’ ce ardei iute nimerii!… E mare, şi creştea aşa repede… În trei ore a crescut atât de mult că n-am mai putut să ies din baltă. Noroc cu dafinii ăia, că erau bine prinşi în pământ, altfel cred că mă înecam.

— Ai văzut tu drac mort? zâmbi Gheorghe, făcându-l să roşească.

— Râzi tu, tată, da’ să fi fost în locul meu… Ia spune, voi cum v-aţi descurcat, tu cu tica Petre, când v-a prins apa la oi? De-ai şti ce m-am mai chinuit să-mi amintesc ce ne-ai povestit, nu mi-am mai amintit nimic, parcă mi se pusese o ceaţă pe creier.

— Eh, popa nu toacă de două ori pentru o babă surdă! De ce n-ai fost atent atunci, când am povestit eu?

— Stai mă, mamă, şi tu cuminte, se auzi vocea puţin răstită a Gicăi, care se adresase copilului din poală, el se cam săturase şi începuse să dea cu mâna peste oul de pe masă.

— Nu certa copilul! se stropşi Gheorghe la ea, nu cu prea mult foc însă, mai mult aşa, să-i reamintească dragostea lui pentru nepoţi, căci pe toţi îi iubea la fel de mult.

— Nu-l cert, tată, cedă repede Gica, ascultătoare. Da' nu vezi că s-a săturat şi acum îşi face de joacă…

— Lasă copilul să se joace. De-aia e copil. Bă, nepoate – şi întinse lingura către copil, împoldindu-l cu ea în piept – să creşti, bă, mai repede, să nu te mai certe nimeni!

Cam terminaseră de mâncat. Tata se ridică primul de la masă, îşi frecă palmele una de alta, ca să cureţe resturile de mămăligă şi ieşi, anunţând că se duce să pregătească boii de păscut.

— Hai, Stane, mai repede, mamă, că trebuie să pleci cu boii, acum îl vezi pe tatău cu ei în prispă, îl zori Leana pe fiul cel mic. Îţi pun la tine brânză cu pâine, vezi să nu te duci pe la apă, că e mare şi mi-e frică de ea.

Mezinul înţelesese că e cazul să cam termine şi el cu mâncarea. Bău apă multă, două cauce pline, ca să nu mai ia cu el o sticlă cu apă, îi era prea greu s-o care în trăistuţ. Îşi aruncă pe el un cojocel jerpelit, de-al lui Gheorghe, să se vadă bine că el se duce la muncă, nu la petrecere, îşi luă trăistuţul pregătit de mama, bâta de corn din prispă şi ieşi să deschidă porţile chiar când tata mâna boii dinspre coşarc, să-i scoată la drum.

După ce-şi văzu fiul cel mic ieşit la drum, Gheorghe reveni în tindă, îşi luă scaunul şi se aşeză în prispă, ca să-şi răsucească o ţigară. Avea foi din ziare rupte la dimensiunile necesare, tutunul îl ţinea într-o băşică de porc uscată, îşi făcu ţigara şi-i ceru lui Oprea un tăciune. Când acesta i-l aduse, îşi aprinse alene ţigara şi, pe deasupra fumului alb şi cu miros acrişor, îi spuse încet, dar apăsat:

— Bă, în Braica să nu te prind că mai dai cu piciorul!

Oprea înţelese că tata era supărat nu pentru că el nu mai ajunsese la Arnăutu, că se încurcase la băutură, ci pentru că aseară, când revenise acasă, lovise căţeaua care i se încurca printre picioare, pe care el nu prea mai era sigur. Tuşi uşor, în semn că a înţeles, şi duse

tăciunele la loc în foc.

Cu damful băuturii în cap, uitase de dragostea lui Gheorghe pentru căţeaua aceea. O avea de vreo şase ani, o ţinuse mai mult pe la oi, până prin ’45, când ieşise şi el din baltă, fiind înlocuit de alt cioban. Când o adusese acasă, îi atenţionase pe toţi să nu o lovească şi să nu o gonească niciodată din faţa casei. Atunci nu înţelesese nimeni de ce ţinea tata atâta la căţeaua aceea, cu corpul lung şi cap ca de vulpe şi nu prea băgaseră în seamă dispoziţia lui, până când, **într-**o zi, dăduse să-l muşte pe Ion, care nu prea îi vizita des şi căţeaua nu-l cunoştea, el intrase în curte liniştit şi se trezise atacat de gura aceea plină de colţi mari şi ascuţiţi, şi o lovise de două ori, odată cu piciorul şi odată cu băţul. Tata, care se nimerise acasă, venea din fundul curţii să potolească animalul, ceilalţi ieşiseră şi ei, speriaţi de înverşunarea cu care mârâia căţeaua şi au rămas încremeniţi când l-au văzut pe Gheorghe repez**indu-**se la fiu-său, nu la căţea, înjurâ**ndu-**l, lov**indu-**l şi îmbrânci**ndu-**l în ţărână.

Le povestise mai târziu tica Petre, fratele mult mai mare al lui Gheorghe, ce era cu Braica şi de ce ţinea Gheorghe atâta la ea. În ultima toamnă de război, se aflau amândoi fraţii la oi, pe vale, ei aveau oi multe şi ţineau să le păzească singuri până la mijlocul lui septembrie, când se retrăgeau în sat, pentru a-şi culege viile. Nemţii trecuseră deja prin sat, în retragere spre apus, după ce frontul fusese răsturnat prin încheierea armistiţiului nostru cu ruşii.

Într-o dimineaţă, cei trei ciobani (mai era unul cu cei doi fraţi, alţi Cheleveche) şedeau în gura bordeiului, la masă. Alu Cheleveche tocmai răsturnase pe masă mămăliga din ceaun, când au auzit primul zgomot de motor. **S-**au uitat în sus şi au văzut trei avioane venind din răsărit, la mare înălţime. Nu le-au băgat în seamă, mai văzuseră ei avioane, au început să mănânce, avioanele au trecut pe deasupra lor şi **s-**au dus dincolo de Dunăre, spre Oreahovo. Ei **s-**au cam mirat, că prea repede veneau ruşii după ce se retrăseseră nemţii, dar nu prea i-a interesat ce căutau avioanele aceleaşpre bulgari. După vreo zece minute au auzit din nou motoare de avion, de data aceasta erau mai multe şi se întorceau. Acolo, sus, se încinsese o bătălie aeriană, între patru avioane nemţeşti, „Ştiuca”, cum pronunţau ei marca *Stuka*, şi cele trei aparate ruseşti.

Un avion german a fost doborât deasupra Dunării, prins în foc încrucişat, apoi lupta **s-**a desfăşurat la egalitate. Două perechi de

inamici s-au depărtat spre nord, ceilalţi combatanţi continuându-şi întâlnirea periculoasă în zona în care se afla stâna. Tunurile şi mitralierele ţăcăneau şi bubuiau întruna, avioanele făceau un zgomot deosebit, ambalau motoarele la maxim, făceau tot felul de figuri, să scape unele de celelalte, sau să se prindă într-o poziţie mai prielnică, să se lovească de moarte. Rusul l-a lovit pe neamţ şi i-a rupt o bucată dintr-o aripă, care a pornit spre pământ vâjâind înspăimântător. Câinii s-au dus mai încolo şi au început să latre în sus, ascunzându-se de câte ori li se părea că vreun avion vine spre ei.

S-au sculat şi ei de la masă şi, proptiţi în bâte, au urmărit restul luptei, care n-a mai durat mult. Neamţul tocmai se pregătea să se rotească sus, spre a cădea în picaj asupra rusului, când acesta din urmă l-a prins în plin cu gloanţele mitralierelor. *Ştiuca* a luat foc, mai întâi spre o aripă, apoi şi fuselajul s-a pierdut într-un nor de fum. Imediat, din avion s-au desprins două puncte negre, care au început să vină spre pământ. Aparatul a mai zburat singur câteva clipe, după care a făcut explozie, împrăştiindu-şi resturile pe o suprafaţă imensă.

Tica Petre s-a uitat la cele două punctişoare, gânditor.

— Bă, astea sunt bombe! a strigat el, speriat.

Toţi trei făcuseră armata, ştiau cam ce însemna o bombă şi s-au speriat. S-au aruncat într-o groapă, sperând să fie apăraţi de explozii. De acolo s-au uitat în sus, către bombele care cădeau chiar spre ei.

Câinii s-au dus mai departe, lătrând la bucăţile de avion care începuseră să cadă pe sol, numai Braica rămăsese lângă ciobani, privind în sus şi mârâind ca la om.

Tica Petre s-a tot uitat la bombele acelea care cădeau prea încet, apoi a înţeles că nu erau bombe, ci oameni. Într-adevăr, deasupra punctuleţelor negre crescuseră două ciuperci albe, vârstate cu benzi galbene şi roşii. Au ieşit din groapă şi au aşteptat liniştiţi să aterizeze cei doi paraşutişti.

Curând au început să deosebească profilele oamenilor agăţaţi sub cupolele paraşutelor. Cădeau drept asupra lor.

Primul a căzut la vreo treizeci de metri de bordei. S-a rostogolit gemând şi a rămas întins pe sol, nemişcat. Cupola paraşutei s-a lăsat într-o parte, aşternându-se pe pământ. Tica Petre şi alţi Cheleveche s-au dus către el, să vadă despre ce-i vorba.

Celălalt a căzut la câţiva paşi de Gheorghe, care aştepta proptit în bâtă, liniştit. Neamţul aterizase cu spatele către el, dar de sus îl

văzuse şi ştia că se afla acolo. Cum s-a ridicat de jos, de unde căzuse, s-a întors spre Gheorghe şi s-a căutat la şold. Ciobanul a înţeles ce căuta: pistolul. Era nedumerit, ce-avea neamţul acela cu el, ce-i făcuse el să scoată pistolul? Într-o clipă şi-a dat seama că aviatorul acela era în stare să-l împuşte. Lângă el, Braica mârâia, cu părul zbârlit pe ceafă, dar nu îndrăznea să sară la om, era învăţată să atace numai la comandă.

— Braica! Pe el! a şoptit Gheorghe, speriat, ridicând şi el bâta, gata să sară la neamţ.

Aviatorul scosese pistolul din toc şi armase, dar n-a mai avut timp să mai şi tragă. Căţeaua a făcut două salturi şi şi-a înfipt colţii în mâna lui, făcându-l să scape arma şi să urle. A rămas aşa, cu colţii înfipţi, nemişcată, mârâind înfundat, aşteptând noua comandă a stăpânului.

Gheorghe s-a apropiat încet de neamţ, privindu-l în ochi, fără ură, mai mult nedumerit. S-a oprit la un pas de el, liniştit. Neamţul se uita şi el la Gheorghe, speriat, aşteptându-i reacţia. Gheorghe l-a înjurat apăsat şi a ridicat bâta încet, pregătindu-se pe îndelete să-i crape capul. O clipă au rămas aşa, neamţul mijindu-şi ochii, aşteptând lovitura fatală, cu capul brusc retras între umeri, românul zâmbind pe sub mustaţă, rău, cu bâta gata s-o lanseze spre creştetul celuilalt.

— Gheorghe!

Strigătul lui tica Petre l-a oprit. S-a uitat într-acolo, frate-său venea repede, speriat.

— Gheorghe, ce vrei să faci tu? Vrei să omori om? Lasă-l dracului şi ia căţeaua aia de pe el!

Tica Petre a cules pistolul aviatorului, l-a pus sub curea şi a aşteptat ca frate-său să se potolească.

Gheorghe a răsuflat adânc. I-a spus căţelei să-l lase pe neamţ, Braica a dat drumul braţului însângerat şi s-a dat lângă piciorul stăpânului, ţinându-l sub observaţie pe duşman, gata să sară din nou la el dacă i s-ar mai fi cerut. Părul de pe ceafă îi rămăsese tot zbârlit şi buzele i se ridicau din când în când, dezvelindu-i colţii.

Gheorghe a lăsat bâta jos şi i-a făcut semn neamţului să o ia înainte, spre bordei. Tica Petre a fost nevoit să taie frânghiile paraşutei, neştiind să desprindă cataramele harnaşamentului. La bordei, tot tica Petre l-a bandajat pe neamţ cu o cârpă nu prea curată. Celălalt neamţ, un flăcăiandru, avea un picior scrântit, începuse să i se

umfle, au fost nevoiţi să-i taie cizma ca să vadă dacă nu cumva sângerează. L-au trimis pe alţi Cheleveche în sat, să aducă jandarmii şi o căruţă, nu puteau pleca doi oameni, oile trebuiau scoase la păscut şi un singur om nu le-ar fi putut supraveghea.

Tica Petre s-a dus să dea drumul la oi. Gheorghe a strâns masa, nu le mai arsese de mâncare, apoi i-a instalat pe cei doi nemţi în faţa bordeiului, pe pământ, a adus-o pe Braica lângă ei şi le-a spus să stea liniştiţi şi să nu se mişte dacă nu vor să fie gâtuiţi de căţea. Apoi a plecat liniştit după oi, ştiind că Braica îi va păzi bine pe cei doi prizonieri.

Nu s-au depărtat prea mult de târlă. Peste vreo trei ore au văzut înspre sat un norişor de praf şi, înţelegând că venea căruţa cu jandarmii, au mânat oile spre târlă. Jandarmii au venit, era şi primarul cu ei, nu prea ştiau cum să procedeze cu cei doi nemţi, în urmă cu câteva zile i-ar fi considerat prieteni şi ar fi trebuit să le acorde ajutor, acum, în noile condiţii, erau duşmani şi deci prizonieri de război, s-au tot sfătuit între ei, până la urmă le-au pus cătuşe la mâini şi au plecat cu ei spre sat, luându-le şi paraşutele. Pe drum s-au oprit câteva minute în locul unde căzuse partea din faţă a fuselajului, minunându-se de motorul avionului şi luându-şi fiecare câte o amintire din el.

7

Cele cinci zile de permisie au trecut parcă prea repede. Oprea Măgură s-a întors la pichet, prezentându-se comandantului, care i-a spus că a înaintat un raport la unitate, propunându-i avansarea pentru capturarea celor patru spioni, căci spioni erau aceia. La percheziţie găsiseră asupra lor bani, arme, o listă de adrese din toată ţara, ale complicilor lor, cel mai tânăr apucase să le povestească câte ceva înainte de a fi trimişi sub escortă la Bechet.

Şi-a reluat viaţa de soldat, păstraseră bărcile împrumutate, făceau de pază plimbându-se pe locul din spatele digului. Apele s-au retras greu, Dunărea scădea încet, după ce a scăzut suficient, au trecut dincolo de dig şi l-au găsit pe alţi Botosu, îngropat sub un morman de crengi aduse de ape. Murise înecat, la autopsie i-au găsit plămânii plini cu apă, nu i se mai distingeau bine trăsăturile feţei, l-au dus în sat în coşciug plumbuit.

În vară l-au trimis în Moldova, după recruţi. S-a înţeles cam greu cu moldovenii aceia molcomi, dar răi la băutură, fusese secetă în anul

precedent şi oamenii nu făcuseră bucate, doar viile dăduseră rod bogat, recruţii aveau cu ei sticle şi damigene, ploşti şi chiar burdufuri de oaie, pline cu vin dulce şi tare, care se ridica repede la cap. Trei zile şi trei nopţi a avut grija lor, trecând prin gări necunoscute, încercând să nu piardă vreun om, ca să nu fie obligat să-l dea dezertor înainte de a fi început armata. Pe unul chiar l-a pocnit de două ori, era un om liniştit de felul lui, dar se îmbăta repede şi făcea urât. La Craiova a mai scăpat de câţiva, care au fost preluaţi de un sergent de la Calafat. Până la Bechet au mers cu trei căruţe, acolo a mai lăsat jumătate din oameni, pe ceilalţi ducându-i pe jos până la pichetul lor.

Peste câteva zile a primit ordinul prin care era înaintat la gradul de sergent-major. S-a zbătut să facă rost de câteva chile de vin şi noaptea următoare au făcut-o lată, el şi cu cei care erau în tura liberă.

Locotenentul Pârvănescu i-a mai dat o permisie, de trei zile, s-a bucurat, pentru că mai avea două luni de armată şi nu mai spera să primească o permisie cât de scurtă, chiar dacă se ştia că e din satul vecin.

Ceva nou se simţea în ţară, vremurile se schimbau, în iunie se făcuse naţionalizarea, fuseseră în alarmă o săptămână întreagă, cazurile de trecere frauduloasă a frontierei se înmulţiseră, pe la ei nu încercaseră prea mulţi, vreo trei grupuri încercaseră să treacă prin locuri care păreau pustii, dar fuseseră prinşi. Un grup, de şase oameni, le făcuse greutăţi, erau înarmaţi şi au fost obligaţi să facă uz de arme, din care au rezultat doi morţi şi trei răniţi, morţii fiind din grupul de infractori. Oprea Măgură nu participase la lupte, ori era în tura liberă, ori era plecat din unitate.

Când a revenit din ultima permisie, a adus un cocoş şi nişte ţuică trasă de două ori, pentru locotenent. Ştia că acesta nu prea primea daruri de la soldaţi, dar el se simţea dator pentru permisia acordată şi spera că poate va mai primi încă una. Prin intermediul majurului Alexiu i-a trimis ploconul locotenentului şi s-a bucurat când acesta l-a chemat la raport.

Îl aştepta în cancelarie, aşezat la biroul său. Oprea Măgură s-a prezentat reglementar şi a aşteptat. Locotenentul l-a lăsat să stea în picioare, l-a privit câteva clipe lungi, apoi i-a ordonat să nu mai stea băţ, să stea mai degajat.

— Domnule sergent-major, te-am chemat ca să-ţi fac o observaţie şi o sugestie!

Niciodată locotenentul nu se adresase trupei cu „domnule”. Ce l-o fi găsit?!

— Vei termina armata în câteva săptămâni, a continuat Pârvănescu. N-ai învăţat că nu trebuie să aduci plocoane comandanţilor! Ştiu, e pentru permisie. Dar află că permisia ţi-ai obţinut-o singur, prin înaintarea în grad şi prin executarea desăvârşită a tuturor misiunilor încredinţate. Îţi sunt recunoscător pentru cocoş, chiar doream să mai mănânc aşa ceva... Ce-ai să faci după armată?

Întrebarea îl luase cam pe nepregătite şi n-a ştiut ce să răspundă.

— Ştiu, vei redeveni ţăran. N-ai pământ mult, îţi cunosc situaţia, nu cred că te vei descurca prea uşor. Şi, după cum simt eu, n-o să mai ai nevoie de pământ prea mult timp. În ţară se petrec transformări profunde, pe care puţină lume le înţelege şi pentru care şi mai puţină este pregătită. Nici eu nu prea sunt dumirit cam cum stă problema... Am ajuns la o concluzie, şi acum ajung la sugestia pe care doream să ţi-o fac. Indiferent de regimul care este la putere, în orice stat este nevoie de armată. Uită-te la ruşi, au desfiinţat armata regulată, bazându-se pe elanul revoluţionar al maselor, muncitori şi ţărani, ducând astfel la reînvierea gloatei, pe care o aveau şi voievozii noştri pe vremuri. Noroc că Lenin, tot Lenin care desfiinţase armata, a înţeles că greşise şi a reînfiinţat armata regulată, cu ofiţeri şi subofiţeri de carieră. După modelul lor se vor lua şi statele din estul Europei, printre care suntem şi noi. Te-am văzut băiat dezgheţat, prinzi repede, eşti conştiincios şi săritor. Ţi-aş sugera să te reangajezi în armată. Mai e timp să te gândeşti. Dacă te hotărăşti, îţi voi da o referinţă care să te ajute la reangajare. Nu trebuie să spui nimic acum. Înainte de terminarea armatei vii la mine şi-mi spui ce-ai hotărât. Dacă ai nevoie să te consulţi cu familia, primeşti învoire de la mine o zi. Te aştept cu răspunsul. Eşti liber!

După convorbirea cu locotenentul Pârvănescu a stat ca pe ace până s-a hotărât să-şi consulte familia asupra problemei viitorului său. A solicitat învoirea pentru o duminică, a primit biletul de voie şi s-a dus acasă.

Gheorghe n-a zis nici da, nici ba. Era o veste prea nouă, trebuia rumegată bine. Mama nu zicea nimic, îi lăsa pe ei, bărbaţii, să hotărască. Gica habar n-avea ce viaţă i-ar fi putut asigura schimbarea situaţiei lui, ea ştia că era din nou gravidă şi că prin februarie trebuia

să nască.

L-au chemat şi pe Fănică, fratele cel mai mare, era om cu războiul făcut, avea experienţă de viaţă şi putea să dea şi el un sfat. El a fost încântat de idee şi şi-a dat acordul imediat. Le-a spus ce însemna viaţa unui cadru militar, în afară de faptul că puteai fi plimbat prin toată ţara, la ordin, aveai totul asigurat, salar, haine, încălţăminte. Nu trebuia decât să te mai învecheşti un pic în uniformă şi puteai să te aranjezi bine într-un locşor liniştit.

Tata a cedat şi el, cu toate că avea alte planuri cu Oprea, dar dacă zicea şi Fănică ce bine ar fi fost în armată, însemna că aşa era şi trebuia să accepte ideea.

În sinea lui, Oprea Măgură era cam nehotărât. Nu cunoscuse altă viaţă decât aceea de ţăran şi schimbarea îl speria. Şi apoi, oricum, dacă nu s-ar fi descurcat, ar fi găsit el o cale să iasă din încurcătură.

S-a întors la unitate hotărât să-şi ceară reangajarea în armată. Locotenentul l-a felicitat pentru soluţia aleasă, l-a învăţat cum să-şi scrie cererea, l-a pus să-şi scrie şi o autobiografie, şi-a făcut şi el foaia de referinţe, le-a băgat pe toate într-un plic şi le-a trimis cu poşta oficială la Craiova, la marea unitate.

Răspunsul a venit mai repede decât s-ar fi aşteptat. Telefonic s-a primit ordinul ca Oprea Măgură să se înfiinţeze personal la comandatură, la Craiova, cu o mulţime de acte asupra lui.

A primit ordin de serviciu şi a plecat la Craiova, conform dispoziţiei. A mers pe o rută ocolitoare, cu o căruţă până la Corabia, iar de aici cu trenul, prin Caracal.

Oraşul l-a speriat de la bun început. Mai trecuse el prin alte oraşe, dar pe acelea le cunoscuse mai mult prin gările lor. Când mai fusese o dată la Craiova, nu fusese singur, îl dusese cineva la comandatură, acum era singur şi nu mai ştia să ajungă la destinaţie. Avea însă în buzunar o hârtie pe care locotenentul îi scrisese strada şi numărul pe care trebuia să le caute, cu câteva repere de pe traseu.

Din gară a întrebat întâi de tribunal, cum poate ajunge acolo, un birjar mustăcios s-a oferit să-l ducă repede, a întrebat dacă acela avea drum într-acolo, nu, domnule, îmi plăteşti cursa! s-a strofocat birjarul, ce, el nu trebuia să hrănească cu ceva calul acela care se bălega leneş pe caldarâmul din pietre cubice, a renunţat imediat la ideea de a folosi o birjă şi a luat-o pe jos, întrebând din când în când dacă mai are mult de mers până la tribunal.

După vreo oră de bâjbâială a reuşit să ajungă la comandament. Soldatul de la poartă nu l-a salutat, aşa cum cerea regulamentul, dar el n-a băgat în seamă necuviinţa. I-a spus la cine era chemat. Soldatul a chemat alt soldat, care l-a luat în primire şi l-a purtat dintr-o clădire în alta, pe coridoare lungi şi urât mirositoare, unde întâlnea numai ofiţeri, de nu mai prididea să-i salute, apoi l-a plantat lângă o uşă, după care a dispărut, dându-i consemn să aştepte acolo. A aşteptat mult, probabil cei dinăuntru erau ocupaţi, s-a plictisit, a citit un afiş care era prin pe peretele din faţa lui, ceva cu apărarea împotriva focului, l-a mai citit o dată, ca să-şi omoare timpul, soldatul acela îl uitase desigur acolo, nu mai apărea, măcar să-i spună că mai are mult de aşteptat.

O voce blajină l-a făcut să se întoarcă brusc:

— Ce aştepţi dumneata aici?

S-a întors şi l-a salutat pe maiorul bătrânel care îi vorbise. S-a prezentat şi a raportat ce căuta el acolo.

— Vino cu mine! i-a zis maiorul şi l-a introdus pe altă uşă decât cea pe care dispăruse soldatul care îi fusese ghid.

Au intrat într-o încăpere mare, cu tavanul înalt, cum nu mai văzuse decât la primărie, în fostul conac al boierului. Un birou mare era aşezat lângă o fereastră. Maiorul s-a aşezat pe scaunul din spatele biroului, i-a oferit un loc şi lui, în partea opusă, după care a ridicat receptorul unuia din cele patru telefoane care tronau pe birou, a cerut cuiva dosarul sergentului-major Măgură Gheorghe Oprea, a pus receptorul în furcă şi, în aşteptarea dosarului, a început să-l chestioneze.

— Eşti căsătorit?

— Da.

— Copii?

— Un băiat de trei ani şi mai vine un copil.

— Ce politică ai făcut?

— N-am făcut politică… N-am avut timp…

— Ai pământ?

— Nu.

— Casă, avere?

— Nu prea. Stau la părinţi.

— Ei ce politică au făcut?

— Nici ei n-au făcut politică. Tata nu e în stare să se bage în politică, habar n-are de aşa ceva şi cred că i-a fost şi frică, de când cu

legionarii.

— Dar mai înainte de legionari?

— Niciodată. Şi-a văzut de treburile lui şi a avut prea mulţi copii ca să mai aibă timp şi de politică.

— Asta-i bine… Dar dumneata de ce vrei să te reangajezi în armată?

— Îmi place!

Maiorul **s**-a amuzat copios.

— Măi, sergent-major, să nu mai răspunzi aşa! Cine te-aude, ar putea crede că ai alte intenţii. Ha, ha! Noroc că eu cunosc bine ţăranii şi nu poţi să mă înşeli. Nu ai găsit altă soluţie, singura posibilitate de a scăpa de grijile de acasă este să intri în armată, asta e! Nu mă duci dumneata pe mine.

O ciocănitură în uşă l-a întrerupt. A intrat un soldat cu un dosar sub braţ. A salutat, a depus dosarul pe biroul maiorului şi a ieşit, salutând din nou. Maiorul a luat dosarul, destul de subţire, a citit cu atenţie cele patru, cinci file, după care l-a pus la loc pe colţul biroului.

— Nu e complet. Trebuie să mai scrii ceva. Mai întâi, o nouă autobiografie. Apoi completezi un formulat mai dichisit, semnezi un angajament şi gata. Când termini armata? Aha, atunci pe douăzeci şi şapte te prezinţi tot aici, îţi dau eu un bilet pe care-l arăţi la poartă şi te duce cineva unde trebuie. Te prezinţi cu valiză, două schimburi de cămăşi şi izmene curate, mâncare pentru o zi şi bani pentru o săptămână. Vei avea mâncarea asigurată, dar poate vei mai avea nevoie de ceva cumpărături, nu se ştie niciodată. Şi acum, scrie!

8

S-a prezentat la comandatură în ziua în care hotărâse maiorul acela că e necesar. Terminase armata de trei zile, abia avusese timp să treacă pe acasă, mai mult fusese pe la vechii prieteni de pe vremea când erau flăcăi şi băuse cu aceia până n-a mai ştiut de el.

De la poartă, unde a prezentat biletul maiorului, a fost condus de un soldat la un căpitan, acela avea dosarul lui **într**-un dulap, l-a scos, l-a răsfoit, a pus o ştampilă mare pe el, apoi a chemat un alt soldat şi i-a spus să-l însoţească pe Oprea Măgură la şcoală. A plecat cu soldatul acela, au mers câteva străzi şi au ajuns la poarta unei cazărmi, unde a fost luat în primire de un caporal, care l-a dus la comandantul cazărmii. Din mers, văzuse că unitatea era mare, **s**-a lămurit mai târziu că erau chiar mai multe unităţi în aceeaşi curte.

Comandantul, un colonel destul de tânăr, cu o faţă deschisă şi mereu cu o umbră de zâmbet în colţul gurii, l-a concediat pe caporal şi l-a luat la întrebări, în timp ce-i răsfoia dosarul, care între timp se mai îmbogăţise în file.

— Deci te numeşti Măgură Oprea, fiul lui Gheorghe şi Elena, născut… Eşti din Dăbuleni?

— Da, a răspuns înţepat, bucuros că poate colonelul o fi şi el de pe-acolo sau o cunoaşte pe careva.

— Se mai face vin bun pe acolo?

— Tot aşa…

Colonelul a devenit brusc serios.

— Să ştii că vinul nu face casă bună cu meseria noastră. Vă ştiu eu, toţi beţi până crăpaţi. Dar aici nu e voie să beţi decât de zilele festive. Fraţi… oho, dar aţi fost mulţi! E bine, e bine…

Oprea nu prea înţelegea, ce era bine, că fuseseră mulţi copii la părinţi, sau altceva.

— De ce n-ai făcut politică? se cam miră colonelul.

— N-am avut timp, domnule colonel. Înainte de armată eram prea necopt, iar în armată n-am avut voie.

— Da, da… Numai şapte clase, de ce?

— Atât se făcea la noi în sat. Nu am avut bani să mă duc la liceu.

Colonelul a tăcut vreme îndelungată, mormăind din când în când câte un cuvânt neînţeles. Apoi a închis dosarul, l-a pus pe birou şi i **s-**a uitat atent drept în ochi.

— Să mă asculţi atent şi să reţii ce-ţi spun eu acum. Să te orientezi cât de curând să faci liceul. Trebuie să fim toţi oameni instruiţi. Cartea îţi deschide alte perspective… În curând vei fi martorul unor schimbări esenţiale în societatea noastră. Câteva **s-**au efectuat, altele vor veni la rând. Să fii devotat ţării, să lupţi pentru apărarea ei şi a societăţii ce se va edifica. Eşti aici **într-**o şcoală de subofiţeri, curând veţi ieşi cu toţii cadre ale armatei, trebuie să fiţi oameni de bază, să nu încălcaţi tocmai voi legile şi regulamentele, aşa ceva este inadmisibil. Vei afla desigur că eu am făcut studii în Uniunea Sovietică. Să nu te mire, acolo au şcoli foarte bune şi în anii pe care i-am petrecut la Moscova am învăţat foarte multe lucruri, pe care încerc să le pun în practică aici, la noi, adaptate, evident, specificului nostru. Vei întâlni aici oameni de cele mai diferite condiţii, veniţi din medii diferite. Mulţi vor rezista examenelor la care vor fi supuşi, alţii vor capota, sau poate

vor renunţa de bunăvoie. Să nu invidiezi pe nimeni, să nu-ţi superi colegii, să fii un camarad bun, să nu umbli cu turnătorii, doar dacă vei fi convins că ai aflat ceva care poate fi periculos pentru stat ai dreptul şi îndatorirea de a aduce faptul la cunoştinţa şefilor. Chiar dacă este o şcoală, aici este totuşi una militară şi regulamentele pe care le-ai studiat se aplică întocmai. Eşti soldat al ţării…

Colonelul s-a întrerupt, parcă ar mai fi vrut să-i spună ceva, dar s-a oprit, puţin visător. A apăsat pe un buton nevăzut de sub tăblia biroului, o sonerie a clănţănit slab afară şi în cadrul uşii şi-a făcut apariţia un soldat.

— Îl duci pe dumnealui la intendenţă, să-l îmbrace, apoi îl prezinţi la căpitanul Urmuz.

— Am înţeles, domnule colonel! a răspuns soldatul şi i-a făcut semn lui Măgură să-l urmeze.

Soldatul l-a dus fără o vorbă prin curte, unde a remarcat aleile pavate cu pietre rotunde, mari, după care l-a introdus într-o clădire scundă, care s-a dovedit a fi magazia de efecte. Un plutonier slab caunţ ar l-a luat în primire, cu un centimetru de croitorie i-a măsurat mânecile de la haină, de pe un raft i-a aruncat un veston, pantaloni, apoi din altă parte i-a adus centura, bocancii şi o bonetă. L-a pus să se schimbe de haine acolo, pe loc, hainele civile le-a introdus într-un sac de hârtie, pe care l-a cusut la gură şi l-a sigilat, aruncându-l neglijent pe un raft, alături de alţi câţiva saci.

De acolo, cu valiza mereu în mână, soldatul l-a dus în altă clădire, cu două etaje, l-a purtat pe o scară, după care l-a lăsat în grija plantonului de pe palier, spunându-i aceluia că Măgură era repartizat la căpitanul Urmuz.

Plantonul, un soldat tinerel, a bătut respectuos în uşa cancelariei căpitanului şi a intrat. A raportat că i s-a repartizat un elev nou, dinăuntru s-a auzit un glas care-i cerea să-l introducă, peste o clipă Oprea Măgură a încremenit în poziţia drepţi în faţa comandantului său direct. Era un tip negricios, cu un început de burtă, trecut de patruzeci de ani şi purta mustaţă ca Stalin.

— Cum te cheamă? l-a luat scurt.

— Sergent-major Măgură Oprea.

— De unde eşti?

— Din Dăbuleni.

— Bine. Hai cu mine!

L-a scos pe o uşă laterală, de unde au dat în dormitor, o încăpere lungă, lungă, cu paturi metalice suprapuse cât vedeai cu ochii. Căpitanul i-a arătat un pat, de la „parter”, sub care şi-a băgat valiza.

— Aici o să dormi câteva zile, până vin şi ceilalţi şi vă împărţim pe grupe şi pe plutoane. Ai venit cam devreme, ceilalţi abia peste două zile trebuie să sosească. Până atunci o să te repartizez la plutonierul-major Bojincă.

Îi era indiferent cu cine va lucra, oricum nu cunoştea pe nimeni, aşa că l-a urmat pe un soldat care l-a dus la majurul Bojincă. L-au găsit în fundul curţii, la porcărie. Era numai în pantaloni şi cămaşă, vestonul era atârnat **într-**un pom alăturat.

Majurul l-a privit chiondorâş, când a auzit că i-a fost repartizat drept ajutor. I-a pus o lopată în mână şi i-a ordonat să care gunoiul de la porci, care puţea de-i strâmba nasul. În timp ce lucrau amândoi, cot la cot, majurul l-a chestionat de unde era, cum a ajuns la şcoală, i-a reproşat că n-a avut şi el grijă să aducă o sticlă de ţuică, **s-**a apărat că n-a ştiut cum e la şcoală, aici, şi nu îndrăznise să se facă de râs, să-l găsească cu sticla în valiză. I-a promis însă majurului că o să aducă ceva băutură cu prima ocazie.

Au lucrat acolo, printre porci, toată ziua. Când **s-**a sunat adunarea pentru masă, Bojincă i-a spus încotro **s-**o ia şi la cine să se prezinte. **S-**a dus, a mâncat o ciorbă lungă de cartofi, cu câteva urme de grăsime pe deasupra şi un pilaf de orez fără niciun gust.

S-a întors la porci, cum fusese vorba, să continue treaba singur, Bojincă îşi încheiase serviciul şi-l anunţase că nu mai vine. Totuşi, **s-**a mai întors şi l-a întrebat dacă nu-i poate împrumuta nişte bani până a doua zi, găsise nişte carne şi n-avea bani la el. Măgură i-a dat două sute, jumătate din banii cu care venise de acasă.

Spre seară au venit câţiva soldaţi cu nişte cărucioare pe care transportau butoaie pline cu resturile de la prânzul trupei. Le-au vărsat în troacele porcilor şi au plecat.

Oprea Măgură a rămas singur. Nu mai avea ce face la porci, trebuia doar să aştepte ca animalele să se culce singure în coteţele lor curate. Se gândea mai mult la cele patru scroafe, care aveau purcei de lapte, să aibă grijă de ele, să le închidă în coteţe, ca să nu plece şi să lase odraslele să îngheţe în noaptea următoare. Bojincă îi atrăsese atenţia în mod special asupra lor, spu**nându-**i că Mariţa, una dintre ele, cu colţi mari ieşiţi pe lângă rât în sus, era cam nărăvaşă, puteai să te

trezeşti cu o gaură în cracul pantalonului sau chiar în picior.

Oprea Măgură n-a avut însă necazuri cu purcelele în seara aceea. A aşteptat să termine de mâncat, să se mai zbenguiască, iar pe înserat ele s-au retras singure în cuşti. Le-a închis portiţele zăbrelite, a închis şi la ceilalţi porci şi, după ce s-a spălat la o cişmea de lângă porcărie, s-a dus la masa de seară. Nu s-a săturat, dar mâncarea i-a plăcut mai mult decât cea de la prânz.

În dormitor a găsit vreo duzină de oameni. I-a salutat scurt, întrerupându-i din discuţie, s-a îndreptat spre patul său şi s-a aşezat.

Încet, încet, ceilalţi l-au băgat şi pe el în discuţia lor. Veniseră de două zile, dinspre Maramureş, toţi erau tineri în afara unuia, mai mare cu vreo cinci ani. Pentru Măgură a fost o surpriză să-i audă pronunţând cuvinte al căror rost nu-l înţelegea, multe obiecte de uz general aveau alte denumiri în graiul lor, chiar patului nu-i ziceau pat, codrul de pâine avea alt nume în limba aceea de neînţeles. I s-au părut a fi oameni veseli, dar aprigi, se înfuriau din te miri ce, se certau câteva clipe de-ai fi crezut că sunt gata să se taie, până când unul ceda, aşa, din senin, şi lua altă vorbă. I-a ascultat vorbind despre nevestele lor, despre copii – unul avusese timp să-i toarne nevestei cinci plozi –, nici copiilor nu le ziceau aşa, le spuneau coconi, ce-o fi aia, că de cocoană auzise el, dar de cocon nu, trebuie că ăştia erau ceva neam de burghezi, nu se poate altfel. Dar atunci cum de-i primise aici, că la şcoala asta veneau mai mult cei săraci, nu bogătanii, aceia aveau şcolile lor, de ofiţeri, la artilerie sau cavalerie.

Când s-a sunat stingerea, s-au grăbit toţi să se dezbrace, au aşezat uniformele chitite frumos la capul paturilor, s-au băgat sub pături, începuse să fie răcoare noaptea, păturile miroseau a cal, a rânced şi a şoareci, probabil făcuseră războiul în ambele părţi, aşa erau de roase şi tocite.

I-a ascultat pe tovarăşii aceia veniţi de la cap de ţară mult timp, nici ei nu se cunoscuseră înainte de a veni aici, la şcoală, erau avizi de noutăţi, de povestirile altora, dar nu prea ştiau să povestească frumos, frazele lor erau presărate la tot pasul de înjurături trunchiate, spuse aşa, numai pentru înfrumuseţarea textului, unele idei erau greu de urmărit din expunerea lor. Erau pătrunşi de militărie şi încercau mereu să iasă în evidenţă cu aventurile lor, înfrumuseţând adesea povestiri fără cap şi fără coadă, ba chiar îi bănuise că ar mai şi inventa câte ceva.

Şi aşa, în murmurul vocilor lor, a adormit, fără să mai apuce să se gândească la ai lui, cum îşi propusese, somnul l-a cuprins fără veste, profund.

9

A doua zi, după masa de dimineaţă, s-a înfiinţat din nou la porci. Bojincă a venit mahmur şi n-a avut chef să pună mâna pe lopată, l-a lăsat să muncească singur, dându-i doar câteva indicaţii generale. Nu l-a mai văzut apoi toată ziua, dispăruse undeva, nu ştia unde. I-a părut rău de porci, să-i lase singuri, le-a spălat troacele, le-a curăţat coteţele, a mai răsfirat paiele, ar fi vrut să pună altele, dar nu ştia de unde să le ia şi ziua a trecut pe nesimţite.

În dimineaţa următoare, majurul a venit din nou mahmur, a cercetat repede zona porcăriei şi l-a lăsat din nou singur cu animalele. Nici n-a apucat să-i amintească de datoria pe care trebuia să i-o restituie, aşa de repede trecuse inspecţia.

A observat că veniseră câteva grupuri de oameni, noii lui colegi, s-a bucurat că va scăpa de porci, seara s-a trezit cu dormitorul plin, erau mulţi olteni, dar şi alţii, din Moldova şi din Banat. Era atât de obosit încât n-a mai stat să-i cerceteze pe toţi.

S-a sculat ca de obicei, odată cu primul sunet al goarnei. După programul de la prima oră s-a dus din nou la porci, să-i scoată din coteţe ca să mănânce. Mariţa şi-a arătat pentru prima oară năravul, probabil era prea înfometată şi supărată că nu i se dăduse drumul mai devreme, cum a deschis grilajul, s-a repezit afară aruncându-şi râtul pe lângă piciorul lui. Noroc că luase o traiectorie prea scurtă, altfel îi înfigea colţul în pantaloni. S-a răstit la ea şi i-a dat un picior în spate. Purceaua s-a întors grohăind nervos, zor nevoie să-l ia în colţi. El s-a dovedit din nou mai rapid şi i-a mai ras un bocanc, peste nas, dar după asta n-a mai avut curaj să mai stea acolo, din doi paşi a fost lângă gărduţ şi a sărit dincolo de el.

L-a tot aşteptat pe majur, dar n-a mai apărut. Nu-l deranja, putea să lucreze în continuare tot singur, soldaţii aceia de la bucătărie cunoşteau programul şi nu întârziau cu mâncarea porcilor, n-avea decât să le facă din nou curăţenie şi ziua trecea pe nesimţite.

Pe la ora zece a venit un soldat după el, l-a întrebat dacă el este sergentul-major Măgură, când i-a confirmat, soldatul i-a transmis ordinul căpitanului Urmuz de a se prezenta imediat la raport, în cancelarie.

— Tu pe unde te-ai ascuns? l-a luat tare căpitanul, și se vedea că e nervos. Trebuie să pun toată armata să te caute? Ai?

— Domnule căpitan, raportez că am îndeplinit misiunea încredinţată.

— De cine? Ce misiune?

— Domnul plutonier-major Bojincă mi-a ordonat să fac curăţenie la porci şi să am grijă de ei.

— Ţie?!

— Da.

— Al dracului!… Trebuia să ia soldaţi de la trupă, nu pe tine. Pe tine te-am trimis acolo ca să-i dai o mână de ajutor. Ah, ce om! El e la porci?

— Nu.

— Dar unde?

— Nu ştiu.

— Nu ţi-a spus unde pleacă?

— Azi nu ne-am întâlnit.

— Nu l-ai văzut azi? – că pitanului parcă nu-i venea să creadă.

— Nu, nu l-am văzut.

— Bine. Treci în dormitor. Azi o să facem împărţirea pe plutoane şi îmi trebuie toţi oamenii aici.

— Dar porcii…

— Ce-i cu porcii?

— Trebuie să fie îngrijiţi, curăţate coteţele, ar trebui şi nişte paie proaspete…

— Lasă-i! O să am eu grujă. Trimit câţiva soldaţi să facă treaba asta. Ah, Bojincă… Ascultă, mă! Tu i-ai dat majurului bani?

— Da, acum două zile.

— Mult?

— Două sute. Mi-a cerut, zicea că să cumpere nişte carne.

— Carne, pe dracu'! Pentru băutură cere bani. Să nu-i mai dai niciodată. E alcoolic. Din două păhărele se face cuc. Cu banii ăia bea osăptămân a. Cum am uitat să-ţi spun! Dacă nu ţi-i dă înapoi la soldă, să-mi spui mie, îi scot eu de la el. Acum treci în dormitor.

— Am înţeles!

Îi venea să-şi dea cu pumnii în cap. Cum naiba îl fraierise majurul să-i dea el banii? Parcă simţise el ceva când îi ceruse Bojincă banii, dar nu putuse să-l refuze, poate ar mai fi avut nevoie de el altă

dată. Acum, dacă nu se nimerea căpitanul om de suflet şi să-l fi cunoscut bine pe majur, probabil ar fi putut să-şi ia adio de la bani.

Abia peste două zile l-a văzut pe Bojincă, în timp ce trecea cu grupa la masă. Grasul de majur i-a arătat pumnul şi l-a aşteptat să iasă din sala de mese.

— Bă, turnătorule! Te-ai dus repede la căpitan să mă pârăşti, ai? Păi tu crezi că cu mine îţi merge? Lasă, că poate ajungi tu pe mâna mea, nu-ţi fie teamă. Şi să te păzească ăl de sus atunci. Lasă, lasă! mai vedem noi!

— Dom majur, eu…

— Lasă, bă, vorba! i-a tăiat-o Bojincă. Ştiu eu ce spun. Te-ai dus cu pâra. Acum ai câştigat tu, dar să vezi când o veni rândul meu cum e!

L-a lăsat în plata domnului. Majurul s-a dus încolo, boscorodind. Îi părea rău de întorsătura lucrurilor, nu dorise să devină duşmanul lui, aflase că e un om ranchiunos, care nu rămâne cu datoriile neplătite.

Căpitanul Urmuz îl pusese comandant de grupă, având în vedere gradul cu care fusese lăsat la vatră şi faptele pentru care fusese avansat. Probabil referinţele din dosarul său erau deosebit de bune, altfel nu i s-ar fi acordat atâta încredere. Funcţia îi acorda anumite avantaje, mai ales când grupa lui era de serviciu pe companie, el nu trebuia să pună mâna pe mătură sau cârpe ca să facă curăţenie, avea datoria de a supraveghea doar ce fac cei din subordinea sa. În dormitor se făcea curăţenie în fiecare dimineaţă, pe jos era ciment lustruit şi se spăla cu cârpa udată în apă cu sodă, iar la două zile se dădea cu ceară, ca să fie lucioasa A podeaua, de ţi-era milă să mai calci pe ea.

Ofiţerii se purtau destul de frumos cu elevii, mâine, poimâine doar ajungeau şi ei colaboratori de bază ai primilor, deci era bine să fie respectaţi cât de cât, mai mult decât soldaţii de rând. În compania lor erau doi locotenenţi, comandanţi de plutoane, amândoi tinerei şi plini de militărie, dar mari amatori de vin, drept pentru care elevii le prinseseră slăbiciunea repede şi se înţelegeau perfect cu ei.

Vreo două săptămâni i-au frecat numai cu instrucţia de front, pas de defilare, prezentarea armei şi altele asemenea, de nu mai înţelegeau bieţii elevi unde nimeriseră, la o şcoală de subofiţeri, sau începuseră din nou armata regulamentară. Mai târziu au înţeles ei de ce se punea atâta accent pe însuşirea temeinică a tuturor mişcărilor, pentru a putea şi ei, mai târziu, să-i înveţe pe plăvanii de recruţi.

Într-o zi **s-**a dat alarma, dimineaţa devreme, nu se luminase

încă. În câteva minute s-au strâns pe platou, unde ofiţerii lor îi aşteptau deja. Au fost îmbarcaţi în câteva camioane hodorogite şi i-au dus într-o pădure. Acolo au făcut trageri cu puşca toată ziua, au mâncat conserve fără niciun gust, apă n-au găsit decât într-o băltoacă din care nimeni n-a vrut să bea. Câteva glasuri au murmurat pe înfundate, la o alarmă trebuia să se ia apă şi hrană, echipamentul complet, de ce-i scoseseră aşa, fără nimic la ei? Şi, colac peste pupăză, seara au fost nevoiţi să facă drumul înapoi la unitate pe jos, în marş forţat, au mers vreo douăzeci de kilometri, când au ajuns la unitate erau frânţi de oboseală, însetaţi şi înfometaţi. A doua zi, trei elevi s-au internat la infirmerie şi au dispărut din şcoală.

Oprea Măgură s-a împrietenit cu un băiat mai plinuţ, Găină Ion îl chema şi era tot de prin sudul Olteniei, de pe la Daneţ. Era un om tare vesel, optimist la culme, niciodată nu se plângea de nimic şi executa toate corvezile cu voioşie, de parcă nu exista altceva mai plăcut pentru el decât să ceruiască podelele sau să spele latrinele din fundul curţii. Era băiat descurcăreţ şi reuşea întotdeauna să facă rost de vin, din piaţa Chiriac, care era în spatele curţii, dincolo de gard, păcălindu-le mereu pe precupeţele certăreţe ce-şi vindeau băutura proastă pe sub mână, achiziţionată cine ştie de pe unde şi îndoită cu apă. Era şi el însurat şi avea două fete mici, pe care le admira în fiecare seară, privind o poză minusculă, făcută acasă, în faţa unui macat cu flori mari.

Găină fugise de acasă din pricina sărăciei. Avea nouă fraţi, cu el erau zece, acasă nu prea aveau după ce să bea apă, sau mai bine zis vin, că măcar atâta mai găseau şi ei, vin, să se îmbete şi să uite de necazurile vieţii. Pământ nu aveau pentru atâtea guri, munceau cu ziua la cei din sat, pe bucate, acum spera să-i mai descurce el pe cei de-acasă, cu solda lui de elev militar. N-avea bani, dar nici nu avea nevoie, cei care aveau bani şi-l trimiteau după vin îi dădeau şi lui să bea din porţia lor, iar mâncarea de la popotă îi era prea suficientă.

Într-o seară de la sfârşitul lui noiembrie, locotenentul Moşoiu, comandantul lor de pluton, i-a ordonat lui Măgură să mai ia un om şi să se pregătească de patrulare. Era prima misiune mai importantă la care participau. Auziseră că prin oraş se înmulţise numărul hoţilor şi poliţia ceruse ajutorul armatei, din lipsă de oameni.

Au plecat în patrulare locotenentul, Măgură şi Găină, înarmaţi ca de război, cu muniţie reală. Moşoiu le-a spus în câteva cuvinte în ce consta misiunea lor, le-a indicat ce poziţii să ia în caz că vor cere cuiva

actele şi le-a transmis parola după care, la nevoie, urmau să-i imobilizeze pe cei care deveneau periculoşi.

Au patrulat înspre parcul Bibescu, pe străduţele acelea înguste şi întunecoase, dar noaptea aceea a fost liniştită. Doar doi beţivi întârziaţi au fost opriţi, le-au cerut actele, dar nu s-au putut înţelege cu ei. Duhneau a băutură proastă de la o poştă, nu se putea să-i fi înşelat cumva, căci se mai văzuseră şi astfel de cazuri, în care criminali înrăiţi se prefăceau beţi la întâlnirea cu vreo patrulă şi scăpau uşor. I-au lăsat în pace, urmărindu-i de la distanţă mult timp, până au dispărut într-o curte dincolo de spitalul militar.

S-au întors la unitate când se lumina de ziuă, obosiţi, dar mulţumiţi că nu avuseseră evenimente. Locotenentul a cerut permisiunea lui Urmuz ca cei doi elevi să se poată odihni până la masa de prânz, pentru că a doua noapte urma să-i ia din nou în patrulă şi s-au culcat.

N-au dormit prea mult, că s-au trezit în strigătele majurului Bojincă, care urla cât putea la ei, că de ce nu respectă gradul, ordona mereu „Drepţi!” şi-i ameninţa cu tribunalul militar. Oprea Măgură s-a dezmeticit primul, a sărit iute din pat şi a raportat că fuseseră în patrulare de noapte şi acum primiseră aprobare de la domnul căpitan Urmuz să se odihnească. Bojincă a lăsat-o mai moale, dar se vedea că avea chef de ceartă, a început să-i înjure, să-i ameninţe că le face raport, că aici e armată, nu pension de domnişoare şi a ieşit, ameninţându-i că-i pune el cu botul pe labe.

Ion Găină abia la sfârşit se trezise de-a binelea şi râdea de unul singur.

— Ce râzi, bă?! s-a dat Măgură la el. Tu nu vezi că ăsta are ce-are cu mine? I-am cerut banii ăia şi s-a făcut că nu înţelege, m-a-ntrebat că ce bani, de unde i-am dat eu lui bani, că poate sunt bolnav şi aiurez... Auzi, al dracului, sunt eu bolnav şi aiurez!

— Dă-l, bă-ncolo! E prost. Dar şi rău. Te ţine minte, mai ales de când i-ai sfătuit şi pe ceilalţi să nu-i împrumute bani. Dacă mă mai scoală o dată, îl arunc pe geam, cât e el de majur!

Oprea Măgură era convins că prietenul lui nu glumea. Era destul de forţos ca să ţină piept la bătaie la trei, patru oameni, îi povestise cum se bătea în sat când era flăcău, pentru câte o fată frumoasă.

S-au culcat la loc şi n-a mai venit „nebunul” să-i mai scoale, dar şi somnul se pierduse, au tot încercat să mai lipească geană de geană,

nimic însă, au mai stat totuşi în pat, măcar să-şi odihnească oasele. **Într-**un târziu **s-**au sculat, simţ**indu-**se destul de refăcuţi.

După masa de prânz cadrele au plecat, lăsând program sergenţilor de serviciu. Ei doi nu aveau alt program decât să se odihnească, pe la opt seara trebuia să vină din nou Moşoiu să-i ia în oraş.

Ca niciodată, Bojincă nu plecase acasă. I-a căutat şi le-a ordonat să meargă să rânească la porci. Se vedea că e băut, nu prea mult, doar ochii prea jucăuşi îl dădeau de gol. N-au avut ce face, ordinul era ordin, **s-**au dus la porci şi **s-**au apucat de treabă.

Peste vreo oră, majurul a venit în inspecţie. Se matolise rău, abia se mai ţinea pe picioare. **S-**a oprit la gărduţ, **sprijinindu-**se de el, mai să-l doboare.

— Aşa, mârlanilor! Daţi zor să faceţi lună, că mama dracu' vă ia!

Oprea Măgură şi-a văzut de treabă, dar Găină nu suferea să fie drăcuit, nici acum n-a răbdat, **s-**a oprit din muncă, **s-**a sprijinit în coada lopeţii şi **s-**a uitat la majur.

— Dom majur, de ce mă drăcuiţi?

— Ete-aşa, na! Ce? Nu-ţi convine?

— Nu.

— Ete-te! Te-ai supărat?

— Nu mă drăcuiţi, dom majur, că mie nu-mi place.

Bojincă a tăcut câteva clipe, încercând să-şi adune vorbele porcoase cu care să-l împroaşte pe soldatul insolent, care-l privea liniştit, cu o umbră de zâmbet în colţul gurii.

— Dom majur, ştiţi la ce mă gândesc e acum? a continuat Ion Găină calm. Mă rog la ăl de sus ca deseară să dăm peste vreun bandit pe care să nu-l putem reţine, ca să aruncăm vina pe dumneavoastră, că nu ne-aţi lăsat să dormim şi ne-aţi pus şi la muncă, de vom fi obosiţi şi n-o să putem nici puşca **s-**o ridicăm ca să tragem în bandit.

Bojincă **s-**a schimbat la faţă. Cât era el de beat, tot înţelesese cam ce voise să spună Găină. Dacă se întâmpla ceea ce prezisese acela, dădea de dracu', el era singurul vinovat. Parcă-l şi vedea pe criminal trăgând cu pistolul în patrulă şi pe locotenentul Moşoiu mort, adus a doua zi la unitate şi toţi aveau să-l arate pe el, că el era adevăratul criminal, el nu-i lăsase pe cei doi elevi să se odihnească, de nu putuseră ei să se desfăşoare şi să-l apere pe locotenent.

Le-a făcut semn **s-**o şteargă, mormăind o înjurătură în urma lor.

10

În noaptea aceea au avut parte de linişte, dar în noaptea următoare au avut evenimente. Erau trei elevi în patrulă, mai luaseră un oşean cu ei, mai ieşiseră şi alte patrule în zonă, poliţia nu mai făcea faţă la atacurile nocturne, ei nu prea înţelegeau de ce patrulau prin zona aceea dinspre parc, când jafurile se petreceau de obicei în capătul celălalt al oraşului, spre gară, dar misiunea era misiune şi o executau conştiincioşi.

Trecuse de miezul nopţii când au auzit ţignale care dădeau alarma. Au ascultat atenţi, ca să-şi dea seama din ce parte se auzeau. Locotenentul a hotărât imediat să meargă spre piaţa Chiriac, acolo era o intersecţie strategică, centrul zonei lor de patrulare. În intersecţia aceea dădeau vreo şase străzi şi dacă cineva ar fi urmat vreuna din acele străzi trebuia să treacă în mod obligatoriu prin ea. Un felinar chior, instalat în faţa cârciumii din marginea pieţei, asigura un pic de lumină.

S-au împrăştiat în intersecţie, ascunzându-se în umbra câte unei porţi. Ţignalele se auzeau tot din sus, dinspre oraş, dar altceva, nimic.

Au aşteptat liniştiţi, aşa era consemnul, încetau pânda numai când nu s-ar mai fi auzit ţignalele sergenţilor de stradă. Încet, încet, sunetele de alarmă s-au cam depărtat şi parcă s-au mai şi rărit. Probabil hoţii, sau ce-or fi fost, o luaseră în altă parte, nu spre parc. Fusese o alarmă falsă.

Un zgomot de paşi în fugă i-a făcut să tresară. Cine alerga la ora asta?

Primul l-a văzut Ion Găină, era mai aproape de colţul de după care se auzeau paşii celui care fugea. Apoi l-au văzut şi ceilalţi. Omul încetinise paşii, intra în conul de lumină al felinarului şi devenise prevăzător. A mai făcut câţiva paşi, ieşind puţin de după colţul unde era o băcănie. S-a oprit, a privit atent în toate părţile, a ascultat câteva clipe ţignalele care se stingeau în depărtare, apoi a pornit agale, drept spre locul în care se afla oşeanul.

Oprea Măgură s-a lipit de poarta în faţa căreia se ascunsese, în negură. Necunoscutul a trecut pe lângă el, foarte aproape, ar fi putut să-l atingă dacă întindea mâna, l-a auzit cum respira greu, ca după un efort îndelungat. Era momentul ca Liciniu Andone, oşeanul acela frumuşel, să iasă la interceptare, altfel i-ar fi putut asigura necunoscutului posibilitatea să fugă pe strada următoare, care nu era

departe.

Andone a ieşit brusc în faţa străinului, somându-l hotărât:

— Stai!

Necunoscutul s-a oprit, surprins. Măgură l-a văzut întorcând uşor capul, să vadă probabil dacă mai era cineva prin preajmă. S-a hotărât să iasă şi el la lumină. A făcut doi paşi apăsaţi în spatele necunoscutului, ca să fie auzit. Acela a dat semn că auzise paşii, i-a aruncat o privire rapidă, s-a lămurit că sunt doi, deodată l-a lovit pe oşean cu mâna dreaptă, trântindu-l de gardul de lângă care acesta tocmai ieşise, după care a luat-o iarăşi la fugă, traversând intersecţia în colţul opus.

— Stai că trag! a strigat Măgură, armând.

— Nu trageţi! s-a auzit ordinul locotenentului.

Necunoscutul a ajuns pe celălalt trotuar şi părea că va scăpa. Dar nu, acolo era Ion Găină, care-l aştepta liniştit. Când a ajuns lângă el, i-a repezit arma în burtă, luându-i aerul. Omul s-a frânt de mijloc, a icnit scurt şi s-a prăbuşit rostogolindu-se.

S-au repezit toţi într-acolo. Găină începuse percheziţia corporală a necunoscutului, aşa cum era căzut pe trotuar. Când a ajuns locotenentul lângă el, i-a întins un revolver cu ţeavă lungă, tip militar.

— Ia uitaţi-vă, don locotenent, cu ce scule umbla ăsta. Mai bine îl lăsaţi pe Măgură să-i ciuruie picioarele cu două gloanţe.

— Lasă gura, sergent! Nu erai tu aici?

— Da, eram, dar numai întâmplător. Dacă n-aş fi fost aici, am fi alergat acum după banditul ăsta de ne ieşea sufletul.

— Bă, tu l-ai omorât? De ce nu se mai ridică?

— Nu l-am omorât, l-am liniştit un pic, până apucăm să-l legăm bine. Hai, Andone, adu odată sârma aia, să-i leg mâinile ăstuia!

Oşeanul nu primise o lovitură prea dură, dar fusese luat pe nepregătite şi mai mult fusese împins, degeaba i se spusese de cu seara la ce se poate aştepta de la bandiţi ca ăsta de puseseră mâna pe el. Avea sârma pregătită, i-a dat-o sergentului şi acela i-a legat mâinile la spate necunoscutului, scoţându-i un geamăt de durere.

— Na, că se trezeşte! a exclamat Găină. Bă, umflatule! Ia scoal’ de-aci că n-avem timp să te păzim!

Necunoscutul s-a mişcat, a încercat să mai întârzie cu ridicatul de pe jos, dar Găină l-a îmboldit cu bombeul bocancului în coaste şi n-a mai avut încotro.

— Andone, pune baioneta la armă şi-l duci sub escortă la unitate, i-a ordonat locotenentul. Îl predai ofiţerului de serviciu şi te întorci, ne găseşti pe-aici, nu ne depărtăm mult.

Oşeanul şi-a pus baioneta la armă şi l-a îmboldit cu ea pe arestat. Au dispărut repede în negură.

— Măi, sergent – s-a mirat locotenentul, aprinzându-şi o ţigară – de unde ai învăţat tu lovitura asta măiastră, nici să omori omul, dar nici să nu mai fie bun de nimic?

— Ei, don locotenent! Păi câte bătăi n-am făcut eu când eram flăcău şi ne duceam pe la fete pe alte uliţe? Nu că mă laud, dar îmi luaseră toţi frica, nu-i loveam în cap sau în umeri, că mi-era şi mie să nu-i omor, dar le luam răsuflarea lovindu-i de-a latul burţii. Nu se mai sculau până nu-i terminam şi pe ceilalţi. Şi chiar dacă se mai ridicau, nu mai puteau să dea cu bâta.

— Eşti dat naibii, zău aşa! Dar tu n-ai luat deloc bătaie?

— Ba da, dar numai la început, până am învăţat cum să-i lovesc eu ca lumea. Am avut o dată şi capul spart, de m-au dus pe braţe acasă, ai mei credeau că o să mor, n-am murit, aşa mi-a fost scris… Ăla care mi-a spart capul e acum cumnat cu mine, nu voia s-o iau pe soru-sa, dar n-a fost ca el, a fost ca mine şi ca ea.

Au colindat toată noaptea prin zonă, dar totul a fost liniştit. S-au întors la unitate după ce se luminase de ziuă, ca de obicei, lumea trecuse la piaţă sau la muncă, puţinele maşini începuseră să circule, nu mai era pericol de jafuri.

Au găsit scrisori de acasă, s-au bucurat tare mult, aveau veşti despre cei dragi. Lui Oprea Măgură îi scria Gica, nu prea multe, nu prea ştiau ei să se exprime în scris, mai uşor era cu vorba. Victor vorbea toate alea, nu stătea deloc cuminte, o cam chinuia pe mă-sa mare cu neastâmpărul lui. Ei o duceau însă bine, chiar dacă fusese secetă, tot făcuseră porumb cât să le ajungă până în primăvară, poate venea şi el de Crăciun acasă, urmau să taie doi porci, căci nu mai aveau cu ce să-l hrănească pe unul din ei, ca să-l fi tăiat mai pe la sfârşitul lui februarie.

I-a răspuns şi el cu o scrisoare lungă, nu povestea lucruri care priveau şcoala, îi era teamă de o eventuală cenzură, dar îi scria că aveau mâncare suficientă, munca nu era prea grea, i-a povestit şi de aventura din noaptea precedentă, fără să intre în amănunte sau să înflorească ceva.

Se nimerise a fi o zi de sâmbătă. A fost prima zi în care au primit

învoire să iasă în oraş. Ion Găină a fost trimis la piaţă, să facă rost de vin şi, cu sticlele ascunse sub uniforme, s-au dus în parcul Bibescu. I-au uimit aleile frumoase, îngrijite, salba de lacuri, castelul care amintea de un ev mediu neguros, podul suspendat. Au trecut dincolo de pod, pe hipodrom, şi s-au adâncit în degustarea vinului. Prin parc nu mai era lume ca vara, cum aflaseră de la cei care mai cunoşteau zona, ici-colo câte o pereche sau o familie cu câţiva copii se plimbau agale pe alei. Trebuie să fi avut bani cu ghiotura Bibescu ăla care făcuse parcul, se vedea bunul gust, ba n-a fost Bibescu, a fost unul Romanescu, păi atunci de ce nu i-a zis aşa parcului? Cine adusese vorba nu ştia să explice.

La întoarcerea prin cimitir, înainte de a se însera, cel care ştia mai multe despre parc i-a dus pe o alee laterală, să le arate două cavouri cu adevărate opere de artă deasupra lor. Oşenii s-au distrat copios, neînţelegând de ce era nevoie de ditamai căsoaie pentru morţi, când la ei se îngropau direct în pământ, fără să le facă vreo casă de ciment.

— Obiceiuri de boieri vechi! le-a spus cunoscătorul.

Pe Oprea Măgură l-au impresionat mai mult cei doi lei de lângă monumentul lui Vorvoreanu, parcă erau vii şi abia aşteptau să vină el mai aproape, ca să-i sară în spinare.

Pe drum spre unitate au tot comentat ceea ce văzuseră, unii se cam piliseră şi cântau cântece de mahala, cu vorbe deşucheate şi lălăite, abia i-au mai putut potoli ca să nu aibă necazuri cu ofiţerul de serviciu.

Duminica, prin tradiţie, era ziua de baie şi de program administrativ. Au scos aşternuturile afară, au scuturat şi bătut păturile şi saltelele, au făcut curăţenie în dormitoare, apoi s-au dus la baie în grupuri mici.

Imediat după masa de prânz, în dormitor a apărut majurul Bojincă. Era beat, se vedea de la o poştă şi duhnea de-ţi muta sufletul.

— Pluton! Ascultă comanda la mine! Cu echipamentul de luptă, adunarea pe platou în zece minute!

Elevii s-au revoltat, era ziua lor liberă, nu aveau chef de instrucţie, s-au auzit murmure, chiar şi huiduieli reţinute. Majurul a ridicat glasul:

— Trupă! E un ordin şi cine nu-l execută va fi deferit tribunalului militar!

Beat, beat, dar lega cuvintele frumos. Ordinul era ordin, trebuia într-adevăr executat, ca să nu sufere urmările neplăcute ale acelui paragraf din regulament ce-l punea pe soldatul care se împotrivea unui ordin al superiorilor în postura de dezertor.

S-au îmbrăcat, s-au echipat, l-au înjurat cu năduf pe majur, ba chiar maramureşenii au ameninţat că vor să-l taie, dar tot au ieşit pe platou. Majurul i-a pus să bată pas de front câteva minute, apoi i-a trimis în vale, spre fundul curţii. Dăduse o primă zăpadă, dar se topise repede şi era pe acolo un noroi şi o apăraie de nu-ţi venea să intri în zonă. Tocmai acolo îşi găsise majurul locul pentru executarea salturilor în atac şi a săpării gropilor individuale. În câteva minute s-au nămolit toţi de nu se mai cunoştea culoarea iniţială a uniformelor.

O oră întreagă i-a tot frecat cu „salt înainte!”, „culcat!”, „salt înainte!”, de le ieşise sufletul. Mai abitir decât toţi îi chinuia pe Măgură şi pe Găină, pentru care avea el ceva special. În timp ce pe ceilalţi îi lăsase mai slobozi, în grija unui comandant de grupă, pe cei doi i-a pus să-şi sape alte gropi individuale, într-un teren unde la fiecare lovitură de lopată dădeau peste pietroaie. Nu i-a lăsat până ce n-a fost convins că gropile erau suficient de adânci pentru a fi la adăpost de eventualele gloanţe ale infanteriei inamice.

După ora aceea de instrucţie i-a lăsat liberi, să-şi cureţe armele şi hainele de noroi. Elevii şi-au spălat uniformele şi le-au pus pe spătarele scaunelor, pe lângă cele două sobe pe care le încinseseră la roşu, se făcuse un abur în dormitor de parcă era la baia comunală.

A doua zi nu se uscaseră toate hainele, unii le-au îmbrăcat încă jilave, noroc că aveau cursuri de teoria armamentului modern şi au stat într-o sală încălzită, altfel mulţi s-ar fi ales cu vreo aprindere de plămâni.

Peste vreo zece zile s-a întâmplat un accident care putea să-i coste viitorul pe Măgură şi Găină. Erau de rând la bucătărie, dimineaţa curăţiseră un munte de cartofi, după masa de prânz s-au dus cu un căruţ cu butoiul cu resturi de mâncare pentru animale la porcărie. Uitaseră de instrucţia aceea duminicală şi de majurul Bojincă, erau cu gândul să se întoarcă mai repede la bucătărie să mai aducă un căruţ cu resturi de mâncare pentru porci. Bojincă era la porcărie, curăţa o troacă în curticica unor purcei de şase luni, care guiţau de mama focului, simţind că se apropia ora de masă. I-a văzut pe cei doi elevi şi s-a îndreptat de şale.

— Bă, mai repede nu puteţi să mergeţi? s-a răstit la ei.

Nu l-au băgat în seamă. Să fi mers mai repede s-ar fi putut, dar se răsturna mâncarea porcilor, butoiul de pe căruţ era plin ochi.

Majurul a ieşit din curticica purceilor şi s-a rezemat de gărduţ, în dreptul locului rezervat pentru purceaua Mariţa, năzdrăvana aceea care dădea cu colţul.

— Ce, bă, n-auziţi? Mişcaţi-vă mai repede, fir-aţi ai dracului de putori!

Găină s-a roşit la faţă, nu suferea să fie drăcuit, dintr-o superstiţie căpătată în copilărie, de care nu se putuse dezbăra odată cu trecerea anilor.

— Dom majur, nu mă drăcuiţi că vă raportez, i-a zis cu o voce plată, în care se simţea o undă de ameninţare.

Bojincă a dat întâi cu piciorul în râtul Mariţei, care împungea gărduleţul guiţând de foame, apoi a înjurat-o şi s-a întors spre Găină.

— Ce vrei, bă, să zici? Ce dacă drăcui? E şi asta o vorbă. Ori oi fi şi tu vreun boier, ceva, de nu suferi, ai? Fir-ai al dracului tu de bou!

Era pus pe ceartă, se vedea bine. Numai că nu-şi găsise prea bine omul cu care să se certe. Găină a lăsat jos mânerul căruţului şi s-a apropiat hotărât de majur. Acesta nu s-a clintit nicio clipă din loc, zâmbind batjocoritor.

— Ce, bă, te dai la mine? Drepţi! Mama ta de tâlhar!

Oprea Măgură nu prea înţelegea ce-i apucase pe-amândoi, pe majur îl ştia de beţiv şi cam nebun, dar Găină nu trebuia să-i dea atenţie. Ura majurului trecuse de la el, Măgură, asupra prietenului său, nu ştia din ce motiv.

— Ioane, stai cuminte!

Găină n-a mai stat. A îndoit braţul drept din cot, spre stânga, şi l-a pocnit pe Bojincă peste umăr, răsturnându-l peste gărduţ, unde a aterizat drept în cap. Majurul a început să se zvârcolească, încercând să se ridice, ameninţându-l cu tribunalul militar, că-l împuşcă, pantalonii i se agăţaseră în sârma de la gărduţ, de-aia nu reuşea deloc să se ridice. Câteva clipe toţi au aşteptat urmarea, Măgură împietrit de nesăbuinţa prietenului său, Găină privind nepăsător zvârcolirile nebunului, până când Mariţa s-a speriat de ceva, a început să alerge ca nebuna în pătrăţelul acela de curticică al ei, guiţând înnebunită. Când a ajuns lângă Bojincă, a trecut ca vântul pe sub piciorul lui prins în gărduţ, eliberându-i-l, apoi şi-a continuat fuga. Majurul s-a ridicat pe

jumătate, când purceaua s-a întors drept spre el şi l-a lovit cu râtul, doborându-l. S-a pus apoi pe el, să-l împungă cu colţii, când în picioare, când în şold, când spre umăr, grohăind speriată cine ştie de ce, în timp ce majurul urla de frică şi durere.

Măgură s-a dat mai aproape şi l-a atins pe Găină pe umăr.

— Ioane, îl laşi aşa?

Găină parcă nu l-ar fi auzit, privea zorul animalului de a-l mototoli pe majur, dar cu o detaşare completă, de parcă n-ar fi avut nici în clin, nici în mânecă cu omul acela. Un zâmbet crud îi apăruse în colţul gurii şi asta îl speria mai mult pe Măgură.

— Ioane, hai să-l scoatem de aici! i-a spus, mai tare, dându-i un ghiont.

— Lasă-l, bă, că nu moare! s-a răstit voios Găină, de parcă s-ar fi bucurat de suferinţa lui Bojincă.

Oprea Măgură nu putea totuşi să accepte continuarea chinului majurului. Nu de frica urmărilor posibile ale dovedirii neacordării voluntare de ajutor, mai mult din mila faţă de suferinţele lui Bojincă. A sărit gărduţul în curticică şi a lovit purceaua cu bocancul. Animalul, derutat, l-a lăsat în pace pe majur şi s-a năpustit către Măgură. S-a ferit el, dar tot i-a rupt cracul pantalonilor.

Abia atunci a intervenit şi Găină. De data asta era vorba despre prietenul său, nu de Bojincă, trebuia să facă ceva să-l scoată din încurcătură. A depăşit gărduţul, din doi paşi a ajuns deasupra purcelei şi a lovit-o cu pumnul drept între urechi. Purceaua s-a lăsat moale în noroi, a apucat-o un tremurat ciudat şi n-a mai mişcat.

Pe majur l-au scos aproape mort. Curgea sângele din el ca dintr-o vită înjunghiată. L-au dus alţi elevi, care se adunaseră între timp, la infirmerie.

Găină şi Măgură au fost chemaţi la comandant, la anchetă, dar niciunul, nici celălalt, n-au spus cum s-a întâmplat, au susţinut că majurul s-a băgat singur în curticica purcelei şi ea s-a repezit la el. I-au chemat de mai multe ori la cercetări, dar şi-au menţinut declaraţiile şi n-au putut să-i învinuiască de vreo intenţie duşmănoasă.

Majurul Bojincă a scăpat cu viaţă, dar căpătase o sperietură care l-a ajutat să se pensioneze mai devreme decât trebuia. Nu-şi mai amintea nimic din întâmplare, decât cum purceaua îl călărea şi-l tăia cu colţii. Nu l-au mai văzut niciodată în timpul şcolii.

Cu câteva zile înainte de Crăciun s-a dat alarma şi, cu toate că sperau şi ei să facă rost de vreo permisie, acestea au fost suspendate până la noi ordine. Se părea că e ceva foarte serios, nimeni nu ştia nimic, poate numai comandanţii, dar aceştia nu spuneau nimic. Dormeau îmbrăcaţi, gata să sară direct în bocanci, armele stăteau tot în rastel, dar acesta nu mai era asigurat cu lacăt, ci un planton îl păzea permanent. Dacă în prima zi au tot sperat că era o alarmă obişnuită, a doua zi au înţeles că e vorba de ceva grav. Când a mai trecut şi Crăciunul şi alarma nu s-a mai terminat, s-au îngrijorat de-a binelea. Au încercat să afle câte ceva de la comandanţii direcţi, dar aceştia i-au repezit, să-şi vadă de treburile lor.

În curtea unităţii au apărut câteva camioane, care au fost plantate în faţa porţii, gata să iasă în câteva minute. Pe de altă parte, garda a primit ordine stricte de a nu lăsa pe nimeni să se apropie de gardul împrejmuitor al curţii, tăind astfel posibilităţile de aprovizionare cu vin din piaţa Chiriac. La o încercare a lui Ion Găină de a le mai păcăli pe precupeţele din piaţă, soldatul de gardă l-a somat şi a şi introdus glonţul pe ţeava armei, făcându-l să renunţe imediat la intenţie.

Odată cu trecerea zilelor, alarma rămânea în vigoare, dar s-a redus numai la interdicţia de a părăsi unitatea. Cadrele rămâneau în cazarmă şi nopţile, pe rând. Nimeni însă nu ştia nimic, sau nu voia să divulge ceva.

A trecut şi Crăciunul, şi Anul Nou şi alarma n-a mai încetat, aşa cum se aşteptau toţi. Au petrecut noaptea Noului An ca o noapte obişnuită, la ei nu se ţinea obiceiul Revelionului, abia au rezistat să asculte mesajul doctorului Petru Groza, dat înainte de miezul nopţii, înghesuiţi în jurul unui aparat de radio cât o ladă de zestre, rămas în unitate de pe vremea războiului, capturat de la nemţi în timpul retragerii din toamna anului '44. N-au înţeles nimic din ce spunea şeful guvernului, atât pentru că aparatul avea o vechime considerabilă şi suferise probabil mai mult decât oricare dintre ei, cât şi pentru faptul că doctorul folosea nişte cuvinte care le erau aproape necunoscute, parcă n-ar fi vorbit în româneşte.

Zilele treceau fără să aducă vreo schimbare, dar după jumătatea lunii ianuarie au simţit că, în sfârşit, apărea ceva nou. În fiecare zi erau chemaţi câţiva dintre ei, în biroul rezervat omului de la siguranţă, acum venise unul nou, nu prea bătrân, cu o vorbă şi purtare molcomă,

de moldovean, le cerea să-şi mai scrie încă o dată autobiografia şi să completeze din nou formularele acelea cu datele de identitate, rudele şi altele. Vreo săptămână au tot trecut prin biroul blajinului, până i-a terminat pe toţi.

În sâmbăta aceea, spre seară, comandantul i-a adunat pe platou, în careu şi le-a ţinut o cuvântare, care i-a impresionat pe mulţi, din cauza modului de prezentare a problemelor şi a implicării fiecăruia **într-**o opţiune ce multora avea să le schimbe complet viaţa.

— Elevi! a început comandantul, cu o voce sonoră, pe care nu i-o cunoşteau şi nici n-o bănuiau. Ceea ce vă spun acum este încă un secret, dar de la miezul nopţii care vine nu va mai fi. După cum ştiţi, societatea noastră a pornit pe un drum nou, va fi probabil destul de lung, nici teoreticienii noştri nu cunosc prea multe în privinţa aceasta. Oricum, noua societate, în care înlăturarea exploatării omului de către om va fi unul din ţelurile esenţiale, se va construi. Pentru a ajuta **într-**un fel la accelerarea procesului, va trebui ca şi armata să-şi dea aportul şi să fie în slujba republicii. Începând de la miezul nopţii, poliţia şi jandarmeria vor fi desfiinţate pentru totdeauna, înfiinţâ**ndu-**se o nouă structură, care se va numi peste tot miliţia populară. Evident, vechile cadre ale jandarmeriei şi poliţiei vor fi menţinute în funcţii, dar nu toate, pentru că mulţi poliţişti au devenit duşmani făţişi sau ascunşi ai republicii. Aceia vor fi înlăturaţi imediat, unii vor fi trecuţi în rezervă, alţii pensionaţi, unora li se vor intenta procese, căci duşmanii poporului trebuie să simtă puterea noilor vremuri. **S-**a hotărât ca golurile lăsate de înlăturarea acelor cadre nedorite să fie acoperite de oameni tineri, cu conştiinţă nouă, devotaţi trup şi suflet ţării şi guvernului său. De aceea vin în faţa voastră cu rugămintea de a vă gândi până mâine la trecerea voastră în cadrul miliţiei populare. Nu pot să vă spun prea multe despre activitatea care v-ar aştepta ca miliţieni, bănuiesc că se ştie bine că voi nu aveţi experienţă, asta se va căpăta în timp, principalul este ca voi să fiţi devotaţi ţării, restul va veni de la sine. Veţi purta uniformă de miliţian, albastru deschis, este foarte frumoasă, şi veţi lupta pentru apărarea avutului personal şi obştesc, a vieţilor oamenilor, a legilor statului, fiind gata să vă vărsaţi şi sângele pentru binele patriei, la nevoie. Desigur, acestor legi vă angajaserăţi deja să vă supuneţi. Problema care vi se pune este de a continua cariera de militar sau de a schimba uniforma şi de a încerca să vă adaptaţi altor cerinţe, pe care eu nu sunt

în stare să vi le prezint. Ni s-a promis că va veni să vă vorbească un reprezentant al miliţiei, dar evenimentele sunt stăpânite cu greu şi omul nu a putut să vină. Acum pot să vă spun şi de ce am stat în alarmă continuă de o lună de zile, acţiunea era pregătită de mai multă vreme, însă diverşi angajaţi ai poliţiei şi jandarmeriei, care au bănuit sau au aflat că vor fi destituiţi, au încercat să se opună transformării acelor organe de represiune, organizând sabotaje, mişcări periculoase pentru populaţie, pe care trebuia să le anihilăm noi la caz de nevoie. Că nu a fost nevoie, asta e foarte bine, înseamnă că noi am fost mai tari. Este posibil totuşi ca de mâine să fim chemaţi în ajutor de către ţară şi vom răspunde cum se cuvine… Deci, mâine dimineaţă, la ora opt, dacă în noaptea aceasta nu vom avea evenimente, vă veţi prezenta – cei care doresc, evident! – la comandanţii direcţi, care vă vor îndruma unde trebuie. Sper că am fost suficient de clar. Vreau să vă atrag atenţia că puteţi trece cu toţii în cadrul miliţiei populare, nu deranjează pe nimeni. Are cineva întrebări?

Ce întrebări să aibă? Noutatea era atât de neaşteptată, că lor le trebuia timp, s-o rumege, s-o comenteze.

— Atunci, doresc să vă mai aduc la cunoştinţă încă o noutate, un ordin care va fi fundamentat pe noile regulamente ce ne vor parveni în cel mai scurt timp. Începând de mâine, militarii se vor adresa unii altora numai cu apelativul *tovarăşe*. Vechiul apelativ *domnule* va trece sub interdicţia folosirii. La orele de curs vi se va explica amănunţit de ce s-a hotărât astfel, nu am timp acum să vă spun mai multe. Atât am avut de spus. Comandanţii de plutoane, preluaţi comanda!

Discursul comandantului i-a pus pe jar pe toţi. Cum au ajuns în dormitoare, au început să comenteze ştirea. Unii s-au declarat imediat adepţii noii organizări, le era indiferent în ce uniformă vor umbla, principalul era să aibă o uniformă şi să fie plătiţi pentru slujirea ei. Alţii se bucurau să schimbe uniforma pentru noutatea activităţii pe care o presupunea. Mai fiecare se gândea la vreun ins oarecare de pe la ei din sat, care le făcuse vreun rău cine ştie când, pe care să-l aibă acum în mâini, să-l aresteze, să-l chinuiască aşa cum l-o fi chinuit acela, să-şi bată joc de el, să se schimbe în sfârşit situaţia… Cei mai încântaţi erau cei mai bătrâni, care aveau neveste şi copii şi se şi gândeau la posibilitatea de a ajunge în satele natale, alături de familiile lor, să nu mai fie obligaţi să colinde ţara la ordin, după necesităţile armatei.

Ion Găină l-a anunţat pe prietenul său Măgură că va fi primul

care se va înscrie pentru miliţie.

— Mă duc acasă, lângă Zamfirica mea, şi n-am treabă. Ce ai de făcut **într-**un sat? Un furt, un dezertor, crime nu **s-**au prea văzut, şi pentru astea, oricum, sunt alţii care se ocupă, mai să ajuţi primăria să scoată lumea la muncă. Mai pică un cocoş, mai o vadră de vin, că tot omul are nevoie de tot felul de hârtii, poţi să le mai întârzii dacă vezi că omul nu iese cu nimic pe piaţă. Tu ce faci? Vii şi tu?

Oprea Măgură nu era hotărât. L-ar fi atras ideea, dar totul era prea nou şi nu se putea hotărî prea repede. Faptul că cei mai mulţi dintre colegi se hotărau pentru miliţie îl pusese însă pe gânduri, iar decizia lui Găină îl cam îmboldea să facă şi el la fel. Instinctiv, simţise că prietenul său avea o judecată mai clară şi un simţ al previziunii dezvoltat, se descurca mult mai bine decât el în aproape toate situaţiile, aşa că putea să-l urmeze fără teama că ar putea greşi.

A doua zi, după apelul de dimineaţă, cei care doreau să intre în miliţie şi-au anunţat comandanţii direcţi şi au fost îndrumaţi la ceist, căci aşa se numea acum omul de la siguranţă, securitatea de acum. Moldoveanul le-a dat câte o cerere tip să o completeze, după care i-a strâns pe toţi pe platou, prezentâ**ndu-**le comandantul direct, care era căpitanul Urmuz. Acela se îmbrăcase deja în noua uniformă albastră, foarte frumoasă, numai pentru ofiţeri aveau, pentru restul oamenilor urmau să sosească în zilele următoare. Ca să se diferenţieze totuşi de trupă, li **s-**au dat petliţe albastre, cu chenar negru, să le prindă la gulerele mantalelor şi vestoanelor.

Urmuz le-a ţinut un discurs foarte scurt, anunţâ**ndu-**i că până la primirea noilor ordine se vor comporta exact ca şi până atunci, nu se schimba nimic în afara titulaturii şi a uniformei. În următoarele zile le vor veni câţiva oameni să-i instruiască teoretic şi practic, asupra problemelor pe care aveau să le rezolve în viitor. Apoi i-a băgat în dormitoare, pentru a-şi aranja echipamentul.

Sperau să fie lăsaţi în pace toată ziua, chiar dacă erau în stare de alarmă, era duminică şi ziua de odihnă se cerea respectată. N-au avut însă noroc. Pe la ora zece **s-**a auzit goarna, sunând alarma. Au luat-o mai încet, probabil era vreun exerciţiu, dar venirea în grabă a căpitanului în dormitor le-a schimbat ideile.

— Alarmă! Toată lumea pe platou! Muniţie de război! Interzis fumatul în timpul acţiunii! mai repede, mai repede!

S-au grăbit şi ei, în două minute **s-**au adunat pe platou, echipaţi

de luptă. Au remarcat că toate companiile erau prezente pe platou. Câteva lăzi cu muniţie erau lângă camioane, care aveau motoarele pornite.

Comandanţii de plutoane i-au încolonat, i-au numărat şi au raportat că sunt prezenţi cu efectivul complet.

S-a primit ordin să se îmbarce în camioanele cu prelate. Au trecut pe rând pe lângă lăzile cu muniţie, primind câte zece cartuşe de om. Un plutonier, care le împărţea muniţia, le-a atras atenţia:

— Bă, soldat! Să aveţi grijă, că astea e gloanţe adevărate, să nu vă-mpuşcaţi cu ele!

S-au urcat în camioane, înghesuiţi pe băncile tari de lemn, cineva a închis prelata la spate şi peste câteva clipe maşinile **s**-au urnit.

Câtăva vreme au tăcut toţi, fiecare cu gândurile lui. Nu se prea vedeau, sub prelată era aproape întuneric, afară nu puteau privi, să ghicească încotro ar fi putut merge. Mai apoi cineva a scăpărat un foc, din**tr**-o brichetă, dar comandantul plutonului, Liciniu Petrescu, un băiat din Ardeal, l-a făcut să stingă ţigara imediat:

— Stinge focul acolo! E ordin să nu se fumeze în misiune!

Soldatul indisciplinat **s**-a conformat fără să protesteze.

— Petrescule, tu ştii unde mergem? **s**-a auzit un glas.

— Da. **Într**-un sat.

— În care? Hai, spune tot ce ştii.

— Nu ştiu în ce sat. Nu mi **s**-a spus. Trebuie să ocupăm sediul postului de jandarmi, unde **s**-au închis cei şase jandarmi din sat. Chestia e că au luat ostatici doi ofiţeri de miliţie, care veniseră cu ordinele noi, de înlocuire a jandarmilor. Ăia cică nici n-au vrut să audă de miliţie, că ei nu ştiu de aşa ceva. Li **s**-a telefonat la post, de la Craiova, li **s**-a spus să lase locul liber, că sunt destituiţi, degeaba, băieţii **s**-au baricadat în clădirea postului şi nu vor să-l părăsească. Noi avem misiunea să-i scoatem de acolo, deocamdată vii, probabil că mai târziu o să fie buni şi morţi. Atâta ştiu.

— Numai plutonul nostru este?

— Nu, mai e un pluton, merge tot cu noi. Am înţeles că ar trebui să înconjurăm satul.

— Şi ăia or să tragă în noi?

— Cred că da. Păi cum, dacă au ocupat postul, crezi că o să ni-l dea în mână numai când ne vor vedea?

În tăcerea care **s**-a lăsat, Măgură l-a înghiontit pe prietenul său.

— Auzişi, bă, Ioane? Am dat de dracu'! Ce n-am luptat noi în război, să vezi ce-o să mai tragem acum. Nu-mi place că şi ăia au arme şi-o să tragă în noi…

12

Maşina lor **s-**a oprit **într-**un târziu, exact când se aşteptau mai puţin. Au aşteptat liniştiţi ordinele. **S-**a auzit uşa cabinei pocni**ndu-**se, apoi paşi grăbiţi pe lângă camion şi comanda căpitanului Urmuz:

— Gata! Jos toată lumea!

Cineva a ridicat prelata în spate şi au sărit repede, grupâ**ndu-**se disciplinaţi. Erau **într-**un sat, aproape de marginea lui, la nicio sută de paşi în spatele maşinii erau ultimele case. La o poartă erau câţiva ţărani care îi priveau curioşi şi îşi dădeau cu părerea ce-or căuta ei pe-acolo.

Căpitanul Urmuz era însoţit de doi necunoscuţi, unul în uniformă militară, cu însemne de maior, celălalt, civil. Discutau ceva pe ton scăzut. Au terminat repede vorba şi maiorul **s-**a întors către pluton.

— Elevi! Ţara vă cere acum să-i apăraţi ordinea de stat stabilită prin vrerea poporului. Jandarmii, pe care trebuia să-i înlocuiască oamenii noştri, au ocupat postul şi au luat ostatici doi ofiţeri, cadre de nădejde ale miliţiei populare. Misiunea noastră constă în capturarea celor şase duşmani ai poporului, vii, eliberarea tovarăşilor ofiţeri şi asigurarea accesului liber la postul de miliţie. Postul se află în centrul satului, e o clădire galbenă, o să o recunoaşteţi uşor, lângă biserică. Aveţi misiunea de a înconjura clădirea, deocamdată atât. În funcţie de evoluţia ulterioară a situaţiei, veţi primi ordinele necesare. Nu se trage decât la ordin. Acum vă las sub comanda tovarăşului căpitan.

Urmuz le-a detaliat ordinele în câteva cuvinte:

— Baioneta la armă. Nu se trage decât la ordin, chiar dacă duşmanul trage asupra noastră. Celălalt pluton va veni din partea opusă. Vă împărţiţi în grupe de patru oameni şi vă plantaţi la minimum cincizeci de metri de obiectiv, în curţi, în podurile caselor, după copaci. E bine să fiţi văzuţi de cei din obiectiv, dar apoi vă camuflaţi, ca să nu vă lovească. Un om la douăzeci de metri, cam aşa trebuie să staţi. Executarea! Primii patru!… Următorii!…

Şi aşa, pe grupe, au pornit în pas alergător, pe uliţele satului, la dreapta şi la stânga, pentru a ajunge la obiectiv.

Postul de jandarmi l-au descoperit uşor, aşa cum le spusese maiorul. O clădire mare, vopsită **într-**un galben maroniu, în mijlocul

unei curţi largi, lângă biserică. Nici nu se puteau apropia prea mult de obiectiv, cea mai apropiată ascunzătoare era la cel puţin cincizeci de metri.

Oprea Măgură s-a ascuns întâi în curtea unei case de dincolo de şosea, dar i s-a părut că nu are suficient câmp de vedere şi s-a urcat în podul casei, cu ajutorul proprietarului. De acolo, pe răsuflătoare, avea în ochi întregul teren pe care se afla clădirea cea galbenă.

A introdus cinci gloanţe în încărcătorul armei şi i-a scos ţeava pe răsuflătoarea podului. Baioneta montată la armă îl incomoda, dar aşa suna ordinul şi nu avea intenţia să-l încalce.

A aşteptat mult să se întâmple ceva. I se părea că veniseră mai mult la un exerciţiu. Dacă nu le-ar fi dat cartuşe reale, mai că ar fi zis că se afla la o aplicaţie practică. Încă nu se gândea că acolo, în clădirea galbenă, se aflau nişte oameni care le erau duşmani.

Pe Ion Găină nu-l vedea, ştia că se ascunsese undeva în curtea alăturată, şi-l închipuia aşezat undeva sub un copac, unde era mai puţină zăpadă sau mocirlă, aşteptând liniştit ordinele.

O mişcare din spate i-a atras atenţia. Era un copilandru, se iţise pe jumătate deasupra gurii podului şi aştepta, întrebător, verdictul soldatului.

— Băi, ţâcă, vrei să vezi şi tu?

Băiatul a dat afirmativ din cap, bucuros că fusese înţeles.

— Vino colea, lângă mine. Dar vezi, dacă-ţi spun să mă laşi, te retragi repede colo, după lada aia. Aici poate se va lăsa cu împuşcături şi n-am chef să o încalţ pentru tine.

Băiatul s-a apropiat de răsuflătoare şi s-a uitat! faţă, pe lângă Măgură.

— Uite, la fereastră! a exclamat el, puţin surprins.

— Unde?

— Uite, colo, la fereastra din dreapta, în colţul de jos, din stânga! Se uită cineva afară.

Oprea Măgură s-a uitat unde-i spusese băiatul, dar el nu vedea nimic.

— Bă, ai gărgăuni? s-a răstit la flăcăuaş.

— Nu te mint, nene, s-a apărat băiatul. Uită-te acolo, e grasul ăla de Titileasa, ăla e capul răutăţilor aici.

S-a mai uitat o dată, dar tot n-a văzut. Oricum, nu se primise ordin de tragere, dar măcar avea un reper dacă ar fi fost nevoie.

— Bă, ţâcă, ce sat e ăsta, al vostru?

— Păi, sat ca toate satele.

— Da' cum îi zice?

— Păi cum, nu ştii?

— Uite că vreau să-mi spui tu, să văd ce deştept eşti.

— Păi, Lişteava îi zice.

Lişteava? Cum de nu recunoscuse locurile? Doar trecuse de atâtea ori prin satul acela. Adevărat, trecuse privindu-l numai de pe şosea, iar acum venise spre centru dintr-o direcţie diferită, dintr-o margine necunoscută care putea fi a oricărui alt sat.

Ar fi vrut să-l mai întrebe pe băiat ceva, dar pe şosea, chiar în faţa lui, apăruse maiorul care îi primise la început. Se apropiase de gardul care împrejmuia curtea postului de jandarmi.

— Hei! Voi, dinăuntru!

Niciun răspuns.

— În numele legii, vă somez să ieşiţi afară, fără arme şi cu mâinile ridicate!

Nici de data asta nu s-a auzit vreun răspuns.

— Aveţi la dispoziţie un minut ca să vă hotărâţi, i-a anunţat maiorul şi s-a retras în şanţul şoselei, dinspre Măgură.

Nu s-a auzit nimic. Cei din casa galbenă nu dădeau semne că s-ar fi speriat.

— Nene, or să tragă? l-a întrebat speriat băiatul.

Oprea Măgură n-a ştiut să răspundă. I-a făcut semn să-l lase singur. Minutul trecea încet, dar sigur şi oricând se putea primi ordin să se deschidă foc asupra inamicului.

Un elev militar a trecut pe şosea, în fugă, aplecat de mijloc, probabil primise o misiune. După el, nicio altă mişcare.

La gura podului s-a auzit iarăşi zgomot. A apărut maiorul, în urma lui civilul acela înalt şi căpitanul Urmuz. L-au dat într-o parte pe Măgură şi au studiat terenul pe rând.

— Aşa procedăm! a rostit maiorul, continuând probabil o discuţie anterioară. Cei de prin poduri deschis focul asupra ferestrelor şi o grupă de asalt îi scoate din clădire.

— Dar ostaticii? a întrebat civilul, îngândurat.

— Nu le duce grija. Ştiau ce-i poate aştepta! De ce n-au fost vigilenţi? Trebuia să nu se dea prinşi, aveau instrucţiuni clare!... N-or să le facă nimic, cunosc bine oamenii. Se dau şi ei viteji atâta timp cât

nu se află în primejdie de moarte. Cum dau de greu, se pierd. Crezi că le convine să-i omoare, ştiind că după ce vor fi capturaţi vor da seamă? Fii convins că nu le vor mişca un fir de păr. Transmite ordinele. În zece minute vreau să terminăm!

Au plecat şi imediat o oarecare mişcare s-a simţit în zonă, militarii se adunau în colţurile curţii obiectivului, gata să pornească la atac la primul ordin.

Maiorul s-a apropiat din nou de gard şi a strigat:

— Este ultima oară când vă somez să ieşiţi! Vă mai acord un ultim minut de gândire. Sunteţi înconjuraţi, nu aveţi altă scăpare decât să vă predaţi! Ieşiţi odată şi nu ne faceţi greutăţi! Un minut, atât!

Nu s-a auzit nici de data asta un răspuns, şi nicio mişcare nu s-a văzut.

Minutul trecea greu. Într-o parte a bisericii se adunaseră câţiva ţărani, la adăpost, priveau şi ei câmpul de luptă, aşteptând curioşi să vadă cum îi scot pe jandarmi din clădirea postului. O babă a venit repede, a smuls din grupul acela un copil şi s-a depărtat cu el în fugă, dându-i câteva palme peste fund.

Oprea Măgură a introdus cartuş pe ţeavă şi a ochit fereastra la care îi spusese băiatul că văzuse pe cineva.

— Copile! Să stai acolo, ascuns! i-a spus băiatului fără să se întoarcă spre el.

Câteva clipe mai târziu s-a auzit ordinul căpitanului Urmuz:

— Elevi! Încărcaţi armele!

Câteva închizătoare au clămpănit sec. Cei mai mulţi armaseră probabil mai înainte.

— Asupra ferestrelor, foc!

Măgură a apăsat imediat pe trăgaci, ţeava armei a săltat brusc, speriindu-l. A armat imediat şi a mai tras un foc, apoi s-a oprit, curios.

Gloanţele au făcut praf ferestrele casei galbene. La a doua salvă, grupele adunate în colţurile curţii obiectivului au sărit gardul şi au pornit în fugă spre clădire. Două grenade au explodat în uşa postului, făcând-o ţăndări şi ridicând un nor de noroi cleios.

Armele au tăcut brusc. Dinăuntru se auzeau urlete, nu se înţelegea bine, parcă cineva striga ceva, cine mai avea timp să asculte atent. Grupele de asalt îşi continuau goana către clădire şi atunci s-a auzit clar o voce speriată, din interior:

— Nu mai trageţi! Ne predăm! Nu mai trageţi!

— Încetaţi focul! s-a auzit imediat comanda căpitanului Urmuz. Ieşiţi câte unul!

Grupele de asalt se lipiseră de pereţii clădirii galbene, gata să intre pe uşă sau să tragă prin ferestre, dacă ar mai fi fost nevoie.

Mai întâi s-a văzut o puşcă ieşind pe uşă. A fost aruncată afară şi omul a ieşit şi el, cu mâinile ridicate, privind speriat. Cel mai apropiat miliţian i-a făcut semn cu capul să înainteze… În astfel de cazuri se putea ca în urma primului să vină şi al doilea şi acela să aibă alte gânduri, nu era necesar ca ostaşii să se expună. Au mai ieşit doi jandarmi, după ei au ieşit deodată alţi doi, unul îl ajuta pe celălalt să meargă, se vedea că acela era rănit la picior. Ultimul nu mai ieşea. Grupele de asalt au intrat şi au ieşit repede. Ultimul era mort, l-au scos afară târându-l de picioare.

S-a primit ordinul să se strângă toţi în curtea postului. În câteva minute s-au aliniat, pe plutoane.

— Aţi văzut, tovarăşi, ce înseamnă puterea poporului? s-a sumeţit maiorul în faţa lor, vesel. Aşa trebuie procedat, pe duşman îl somezi şi după aia sari pe el, să nu aibă timp. Comandantului vostru îi era teamă pentru vieţile celor doi ofiţeri, mie nu mi-a fost teamă, bănuiam că duşmanii nu vor avea curaj să le facă ceva. Aţi avut parte de o lecţie practică, aşa să faceţi şi în continuare, de va fi nevoie. Duşmanul trebuie să ştie că deasupra capului său stă sabia proletariatului. Să nu-i daţi timp să se organizeze, ăsta e tot secretul. Atâta timp cât serveşti interesele poporului, trebuie să fii convins că ai dreptatea de partea ta. Vă felicit pentru reuşita acţiunii!

Un „Servesc patria!” a răsunat, speriind babele care se strânseseră ciopor pe la porţi.

Urmuz a preluat apoi comanda şi i-a îmbarcat din nou în camioane. Un GAZ apăruse nu se ştie de unde, apoi şi o dubiţă fără geamuri în partea din spate, i-au îmbarcat pe cei cinci foşti jandarmi şi pe cei doi foşti ostatici şi au plecat spre Craiova.

13

Alarma s-a mai menţinut vreo cinci zile, apoi a încetat. În duminica aceea fuseseră mai multe evenimente, poliţiştii mai cu seamă nu prea se lăsaseră înlăturaţi aşa uşor, trupele luaseră cu asalt mai multe posturi săteşti şi chiar prin orăşele. Curierul soldăţesc spunea că prin Ardeal se folosiseră chiar tancurile pentru a instaura noua structură de menţinere a ordinii de stat.

După încetarea alarmei au avut voie să trimită scrisori, dar fără a aminti în ele ceva în legătură cu misiunile pe care le îndepliniseră. Pentru prima oară, scrisorile au fost predate ceistului, care le cenzura conştiincios, ştergând orice ar fi putut avea legătură cu evenimentele prin care trecuseră.

La începutul lunii februarie au primit caiete şi creioane şi au început nişte cursuri speciale, politico-ideologice. Noţiuni noi, mai mult sau mai puţin uşor de înţeles pentru ei, le-au fost prezentate de lectori necunoscuţi, care îi ţineau la orele de studiu ore întregi, încercând să deschidă un dialog mai apropiat cu elevii, câţiva au reuşit, alţii vorbeau numai în lozinci, pe care le repetau la fiecare două, trei fraze, despre puterea populară, despre înfrăţirea dintre proletariat şi ţărănime şi despre altele asemenea.

Cele mai grele cursuri li se păreau cele în care se prezentau materiale din gândirea teoreticienilor comunismului: Marx, Engels, Lenin, Stalin. Se luau de obicei câteva idei din opera unuia dintre aceştia şi se încerca explicarea lor pe înţelesul acelor ţărani mai răsăriţi prin prisma misiunii căreia i se dedicaseră. Ei, elevii, învăţau textele pe dinafară, nici măcar nu încercau să înţeleagă câte ceva. Evident, rezultatul nu era cel scontat de către lectori, dar, învăţând textele acelea pe de rost, tot le mai rămânea câte ceva în minte şi de multe ori se trezeau frământaţi de câte o problemă mai grea, şi atunci încercau să şi-o clarifice între ei.

Oprea Măgură **s**-a surprins de câteva ori dezlegând misterul unor citate din clasici de unul singur. Surpriza nu era că reuşea, se considera de altfel un om destul de inteligent, mai degrabă i se părea interesant faptul că lucruri care erau clare pentru el, dar la care nu se gândise niciodată, erau explicate şi de alţi oameni în acelaşi fel cum o făcuse el însuşi. „Uite, bă" – se gândea – „ăştia credeau la fel ca mine, şi eu aş fi putut să spun lucrurile astea ca ei, numai că eu m-am născut în urma lor şi mi-au luat-o înainte!" Nu-l pasiona filosofia, dar un gând fugar tot i-a venit, că poate şi el să descopere anumite legităţi pe care cei dinaintea lui nu le scoseseră la lumină. A rămas foarte contrariat când a descoperit, în timp, că cei patru mari gânditori se ocupaseră absolut de tot ceea ce privea omul şi societatea, ne mai lăsând nimic şi pentru el, să poată să se afirme. **S**-a resemnat să înveţe după ei, purtâ**ndu-**le pică şi admirâ**ndu-**i.

La cursurile acelea a auzit pentru prima oară de viitorul

agriculturii româneşti. Un fior neplăcut l-a trecut când a aflat că ţăranii nu vor mai avea pământul lor, pe care să-l lucreze singuri sau cu cine s-o putea. Nu prea înţelegea cum ar fi rămas pământul tot al ţăranilor, dacă s-ar fi întovărăşit şi de roadele pământului s-ar fi bucurat toţi, şi alţii, nu numai stăpânii locurilor respective. N-a înţeles, dar nici n-a încercat să lămurească mai bine problema. I se părea că ar pierde timpul cu ceva nebulos, care nu era prea clar nici pentru lectorii aceia ce se schimbau des, fiecare parcă stăpân numai pe o anumită problemă. Chestiunea ţaanească s-a prezentat scurt, nu prea convingător, s-a accentuat mai mult pe alianţa dintre muncitori şi ţărani, chiar dacă cele două clase erau în partide diferite, interesele erau aceleaşi şi, mai devreme sau mai târziu, aveau să se unească definitiv, devenind forţa constructivă a noii societăţi.

Pe la mijlocul lunii februarie au primit permisii, pe rând, evenimentele se mai potoliseră şi alarma încetase.

Oprea Măgură a primit trei zile libere şi seara a şi plecat spre casă. Era joi, duminică seara trebuia să fie înapoi la unitate. A luat-o pe jos, sperând să găsească un mijloc de transport, în cel mai rău caz ar fi făcut un marş forţat de optzeci de kilometri, până a doua zi tot ar fi ajuns acasă.

Zăpada era puţină, pe drum era mai mult noroi decât albeaţă, semn că se circula destul de intens. La intrarea în Malu Mare a ajuns din urmă o căruţă cu doi cai. S-a interesat dacă merg departe. Ţăranii din căruţă i-au spus că merg la Sadova şi l-au poftit şi pe el în căruţă. Veneau de la târg, de la Craiova, vânduseră nişte grâu şi cumpăraseră două tocuri de uşi.

Pe întuneric, ţăranii nu i-au recunoscut uniforma, au înţeles doar că era miliţian, avea cascheta pe cap, le-a spus el că era miliţian şi oamenii au început să-l descoase cu privire la noua structură a aparatului represiv. A fost prima oară când Măgură a avut ocazia să explice cuiva străin de şcoală lecţiile învăţate, spunându-le celor doiţ arani ce rosturi noi are miliţia populară, care nu mai are nimic comun cu jandarmeria şi poliţia dinainte. Ţăranii aceia l-au lăsat să vorbească, mai punând din când în când câte o întrebare incitantă, iar la sfârşit, când el a simţit că prezentase tot ce ştia, cel care ţinea hăţurile s-a declarat nelămurit, spunând că tot ce auzise sunt poveşti pentru adormit copiii. Discuţia i-a lăsat un gust amar. Îi părea rău că nu reuşise să fie mai convingător. La un moment dat, ca să iasă din

încurcătură, s-a gândit să-i pună la încercare, întrebându-i dacă nu cumva ei sunt duşmani ai poporului, de nu vor să înţeleagă nişte lucruri atât de simple şi de clare, dar s-a răzgândit repede. Simţea că nu mai avea argumente, nu din acelea pe care le studiase la cursuri, ci de-ale lui, personale, cu care să curme odată întortocherile sufletului de ţăran.

Înainte de a ajunge la Sadova, i-a prins din urmă o dubiţă. Măgură i-a făcut semn şoferului şi s-a urcat în spate, fără să-i treacă prin minte că ar fi putut cere locul din faţă, ca reprezentant al legii ce se afla. Aşa a ajuns acasă pe la trei dimineaţa, speriindu-i pe cei din casă când le-a bătut la uşă.

A dormit până dimineaţa târziu, fără griji. L-au lăsat în pace, să doarmă cât o vrea, ceilalţi retrăgându-se în tindă de cum se sculau.

Gheorghe Măgură era prin păier. Când a aflat că s-a sculat Oprea a venit repede cu două tiugi pline cu vin. S-au dat aproape de foc şi tata a început să-şi descoase fiul asupra noii lui situaţii. Mai întâi l-a cam certat că s-a trecut la miliţie, poate era mai bine în armată. Din vorbă în vorbă au ajuns la lecţiile de învăţământ politico-ideologic ce se făceau la şcoală şi Gheorghe s-a arătat interesat să ştie cam ce li se prezenta la lecţiile acelea.

— Păi, ne spun cum o să fie în comunism, ce să ne spună altceva.

— Şi cum o să fie atunci? a întrebat repede tata.

— Cică o să fie bine, bine de tot, bine pentru toată lumea. O să fie de toate şi o să putem şi noi să ieşim odată la lumină.

— Şi tu crezi ce spun ăia, acolo? l-a încercat tata, privindu-l chiorâş.

— Păi, trebuie să cred, altfel cum? Şi să ştii, ce ne spun ăia, acolo, dacă ar fi aşa, ar fi foarte bine. Uite, am văzut ce înseamnă puterea noastră, a celor mulţi. Am avut o acţiune la Lişteava, trebuia să-i scoatem pe jandarmi din post, să-i înlocuim cu oamenii noştri. N-am stat de vorbă cu ei, i-am împuşcat ca pe câini, am dat şi cu grenade în ei. Nu se mai poate opune nimeni valului care vine. Văd că ce se spune, se şi face. Unele or să se facă mai târziu, nu e timpul lor acuma, dar o să le vină rândul, fii sigur.

— Bă! l-a oprit Gheorghe. Tu ai venit să-mi faci mie politică?

Oprea s-a oprit, nedumerit.

— Dă-ţi spun şi eu ce ne-au spus acolo şi ce am văzut eu, cu ochii mei.

— Da, da... Fac ăştia, pe dracu'! Crezi tu că rezistă mult? Vin americanii peste ei şi-i mătură. N-ai auzit de bomba aia? Dacă au bomba, au tot!

— Nu mai vin americanii, tată. Au şi ei treburile lor, sunt şi departe...

— Ba o să vină, bă, ascultă-mă pe mine. Crezi că o să le convină lor să se facă bolşevicii stăpâni pe jumătate din Europa? N-or fi pregătiţi acum, ce-or mai aştepta şi ăştia, dracu' ştie, de nu mai vin odată. Şi când or veni, tu ce te faci? Că te-ai dat cu comuniştii, te-ai făcut miliţian – şi pronunţa mi-li-ţi-an, în patru silabe – să le *supţii* interesele, să le faci politica. Băiete, ascultă-mă pe mine, că ştiu multe şi am văzut destule. Politica nu e pentru noi, ăştia. Lasă-i pe alţii să facă politică, tu stai de-o parte, că noi niciodată nu ne-am băgat în troacă cu nici unii.

— Ho, tată! Ce-ţi veni? Ce politică fac eu? Nu sunt cu niciun partid, nu fac politică! Eu ascult doar de ordine şi cineva trebuie să le execute, nu?

Gheorghe a tăcut un timp, fumând gânditor. Cu o voce mai moale a reluat:

— Opriţă, băiatule, dacă nu vin mai repede anglo-americanii, rămânem fără pământ. O să facă şi la noi colhozuri, ca în Rusia şi ne ia pământul, de-o să rămânem săraci lipiţi. Atunci ce-o să mai zici?

— Nu cred că e chiar aşa, i-a răspuns Oprea, liniştit şi sigur pe ce spunea. Ne-au spus şi nouă ceva despre colhozuri, probabil o să le facă, dar nu curând. Le-or face ei, mai târziu. Până şi Lenin scria că procesul acesta va fi lent, adică va dura foarte mult timp. La noi sunt alte condiţii, nu ca la ruşi. Ei s-au trezit cu pământul la dispoziţia lor, după ce i-au doborât pe moşierii lor. Au profitat de moment şi, în loc să-l mai dea fiecărui ţăran, câte un lot, cum au ai noştri, l-au împărţit în bucăţi mari şi l-au dat la colhozuri. Ţăranii lor muncesc acum tot ca înainte, pe pământurile acelea, dar nu mai lucrează în parte, cu boierul, ci cu statul, şi am auzit că statul ăsta nu-i lasă să moară de foame, ba chiar le dă maşini, tractoare, să lucreze mai uşor şi mai repede. La noi, situaţia nu este aceeaşi. Noi am avut pământuri din moşi strămoşi. Au mai venit împroprietăririle, de la regi, acum, după război, ne-a dat şi Groza. Vezi, noi suntem obişnuiţi cu ideea că ţăranul are pământul lui. Să ni-l ia aşa, dintr-odată, nu poate nimeni. Cică o să ne lămurească, da' nu văd eu cum o să ne lămurească... De-aia zic, nu cred că o să se facă

colhozurile aşa uşor la noi.

— Deci şi vouă v-a spus că o să ne ia pământul…

— Nu, tată, încă nu ne-au spus aşa. E vorba doar de ceea ce au spus alde Lenin, sau Marx, nu mai ştiu care.

— Eh, poate vin odată americanii ăia, să nu ne mai ia pământurile!

În tăcerea care s-a lăsat, Oprea Măgură se gândea la ideea tatii, cu americanii, parcă ăia n-ar fi avut altă grijă decât a lui, a lui Gheorghe Măgură din Dăbuleni, să nu-i ia careva pământul să-l dea la colhoz. Un gând sumbru venea pe lângă acela, la care zâmbise în sinea lui. Tata era convins că americanii vor veni într-o zi, aşa cum anunţaseră de multe ori, dar nu mai trebuia s-o spună în gura mare faţă de alţii, vorba ar fi putut ajunge unde nu trebuia şi era posibil să-l tragă la răspundere careva pe el, pe Oprea, pentru vorbele şi gândurile tatii. Nu îndrăznea însă să-i spună lui Gheorghe s-o lase mai moale cu americanii, spera că o să se lămurească el singur că nu mai era nicio speranţă în ăia, s-o termine odată cu ei.

— Moşul lui Ierma zice că o să ne ia tot, a continuat Gheorghe ideea care, se vedea bine, îl frământa în mod deosebit.

— Dă-l încolo, nu-l mai asculta pe banditul ăla! i-a tăiat-o Oprea, iritat. Crezi că ăsta e curat? Neamţul rămâne tot neamţ! Mă mir că încă nu l-au băgat în lagăr sau să-l ia ruşii la ei, în Siberia. Să nu-l mai asculţi, să n-ai necazuri cu el.

Ierma era într-adevăr neamţ, îl chema de fapt Herman, dar dăbulenii îi stâlciseră numele. Venise în sat în primul război, era tânăr pe atunci şi-i plăcuse de o fată ale Bontea, pe care o luase de nevastă, aşezându-se în sat, dincolo de curtea lui tica Petre, după ce se încheiase pacea. Căpătase cetăţenia română, la cererea lui şi se descurcase de minune în sat, cumpărând o moară şi aducând două batoze din Germania, de pe urma cărora scotea bani frumoşi. Nu avusese copii cu nevasta lui, înfiase o fată din Călăraşi, o scăpase de sărăcie, fata era frumuşică, o chema Reta, l-a ascultat pe tatăl său adoptiv şi, după o şcoală de croitorie, plecase la Craiova, unde se şi măritase cu un lăcătuş care lucra la fabrica de textile, lumea zice că se cuconise ea, pe acolo, pe la oraş, dar nimeni nu ştia nimic precis. Moş Ierma avusese probleme în timpul ultimului război, mai întâi fusese căutat de nemţi, îl luaseră pe sus într-o noapte, dar a revenit după o săptămână, bătut bine, probabil se înţelesese cu hunii aceia ai lui,

moara trebuia să funcţioneze şi în timpul războiului, iar el nu mai era cetăţean german. Apoi veniseră ruşii şi era să fie împuşcat numai pentru că avea nume de neamţ, trecuse totuşi şi valul acela şi scăpase. După război începuse să aibă părerile lui personale, pe care şi le expunea în public, uneori făcea aprecieri greşite şi, după ce primise câteva avertismente discrete de la primarii care se perindaseră în sat, care probabil primeau şi ei ordine de mai sus, s-a mai potolit. Avea un aparat de radio care se alimenta de la un acumulator de maşină, asculta în fiecare noapte posturile străine şi, din când în când, mai colporta şi el câte o veste oarecare.

În sat era privit cu respect, era şi mai bătrân, dar respectul venea mai mult din admiraţia pe care o aveau ţăranii pentru ştiinţa lui de a se descurca în toate şi de a face bani din orice.

La naţionalizare i se luase moara şi, ca să nu mai aibă alte necazuri, cedase din proprie iniţiativă şi cele două batoze. Lumea se bucurase de necazul lui, uite că poporul îi punea cu botul pe labe şi pe cei care se descurcau mai bine decât ei. Moş Ierma s-a retras la grădina din curtea lui, pe care a îngrijit-o liniştit câteva săptămâni, până s-au stricat cele două batoze. Primarul a venit atunci să-l roage să le repare, dar el a refuzat, amintindu-i că nu mai sunt ale lui şi nu-l interesează, el nu avea grâu de treierat. Două zile au stat batozele la arie, grâul începuse să se scuture, carele cu snopi aşteptau la rând să intre la treierat, a venit din nou primarul şi i-a propus un târg, să-i plătească munca în produse. Numai aşa s-au înţeles, moşul a venit la arie, a ciocănit în câteva locuri mecanismele batozelor, a uns pe undeva vreun lagăr, a schimbat o piesă şi a făcut reglajul altora, şi maşinile au pornit din nou, umplându-i hambarul cu grâu şi paie.

Aidoma s-au petrecut lucrurile şi cu moara, numai că, înainte de a fi solicitat el să o repare, primarul a cerut de la Craiova o echipă de specialişti. Au venit oamenii, nimic de zis, dar în trei zile s-au dat bătuţi, n-au reuşit să găsească hiba. Din nou s-a dus primarul la moş Ierma, s-au înţeles la preţ şi el a dat drurul la moară, primind făină în schimb.

Avea alt orizont, atât în mecanică, cât şi în politică, faţă de oamenii din sat. Asculta la radio ce se preconiza, citea ziarele centrale, era singurul abonat la *Scânteia*, ştia să prevadă unde şi cât de departe bătea câte un articol din ziar. Prevăzuse ultima stabilizare a banilor, cheltuind tot capitalul de care dispunea, achiziţionând produse

agricole la preţuri bune, ţăranii care i le vânduseră credeau că puseseră mâna pe o comoară, a doua zi după stabilizare se duseseră cu sacii plini cu hârtii de bancă, pentru a primi câţiva lei noi, trezi**ndu-**se deodată săraci. Moş Ierma avea din ce să trăiască, în primăvară vindea din nou produse, la preţuri ridicate, în banii cei noi.

Gheorghe Măgură vorbea din când în când cu el, **întrebându-**l ce se mai aude, ce-o să mai fie. Probabil de curând îi spusese moş Ierma despre noua revoluţie agrară care se preconiza şi asta îl frământa atât de mult, încât deschisese vorba cu Oprea, ca să afle de la el dacă era adevărat sau nu ce se auzea. Şi uite că Oprea nu credea în aşa ceva, ori, dacă el nu ştie, că, vorba aia, stă la oraş şi află mai multe, atunci însemna că moş Ierma nu era bine informat sau voia să bage frica înţ arani.

14

Zilele de permisie au trecut repede, mai repede decât ar fi crezut. Nici n-a apucat să-şi viziteze toate rudele, la Gicu, fratele următor după el ca vârstă, nici n-a ajuns, îşi construise păierul pe locul cumpărat de tata şi se mutase acolo, cu Gica alţi Drăgan, o fată subţirică şi frumoasă, cu care se căsătorise în toamnă, dar nu făcuseră nunta. **S-**a întâlnit cu el la Ion Fi'ncă, unde se oprise la un pahar de vin. Gicu era mai închis la suflet decât toţi ceilalţi fraţi, l-a întrebat pe Oprea ce e cu uniforma aceea albastra pe el şi, aflând ce dorea, nu l-a mai interesat altceva. A băut un pahar de vin cu cei doi fraţi şi cu moş Fi'ncă, după care a dispărut, el având treburi, nu ca ăia, care n-aveau ce face şi stăteau la taclale.

Cu Ion, Oprea Măgură se înţelegea foarte bine, cu toate că avea multe să-i reproşeze şi Ion îi făcuse de-a lungul timpului o mulţime de necazuri, nu mari, dar, oricum, sâcâitoare. Cu toate că fusese dat de suflet, Ion rămăsese al familiei şi era iubit de părinţi şi de fraţi. Până când ieşise la horă ca flăcău, făcuse o mulţime de nebunii, mai ales pe vale, când se ducea cu caii la păscut. Se bătuse cu cei de vârsta lui sau chiar mai mari, furase cai şi-i lăsase prinh smârcurile bălţii, de le trebuia zile întregi stăpânilor lor să-i găsească, se întindea la băutură pe mai multe zile, îl bătuse şi pe popa Codrat, când îl ameninţase cu anatema, la o Bobotează, dar ce nu făcuse…

Până când Oprea se ajunsese elev pe-a şaptea, mergea vara cu caii pe vale numai cu Ion, se simţea apărat în preajma lui şi acesta ştia să se descurce în orice situaţie. Oprea avea mâncare la trăistuţ, mama

nu-l lăsa niciodată să plece fără să-l asigure cu de-ale gurii, dar Ion nu lua niciodată nimic la el. Când li se făcea foame, Oprea mânca singur, căci Ion găsea aproape mereu o soluţie, se dădea aproape de copiii oamenilor mai înstăriţi şi aceia împărţeau mâncarea cu el, sau, cel mai des, încăleca pe un cal străin şi se ducea pe la stânele din zonă, de unde fura mâncare în lipsa ciobanilor. Fusese surprins de câteva ori pe când prăda bordeiele, dar niciodată nu puseseră mâna pe el, ca să-l snopească în bătaie. Lumea îl ştia că pe un cal breaz, mulţi îl cam pândeau prin sat, seara, să-l bată zdravăn, nu au reuşit niciodată, Ion mergea cu grijă şi întotdeauna pe mijlocul drumului, ca să nu fie lovit pe neaşteptate de vreunul ascuns **într-**o poartă. De câteva ori nu-i ieşiseră bine socotelile şi atunci năpădea pe mâncarea lui Oprea, îi termina ceapa verde din câteva hăpăituri, după care îi recomanda lui frate-său să mănânce ceapa ciorii, asigurâ**ndu-**l cu o mare putere de convingere că planta aceea era mult mai bună decât ceapa din grădină. Asta nu **s-**a întâmplat de multe ori, Oprea i-a povestit mamei lor ce bună era ceapa ciorii, Leana **s-**a arătat surprinsă că băiatul ei mănâncă aşa ceva, l-a tras de limbă şi aşa a aflat ce făcea Ion cu el. **S-**a supărat foarte tare şi, cu prima ocazie când l-a prins pe Ion la ei în bătătură, l-a luat la bătaie cu o bâtă grea, de corn, blestemâ**ndu-**l pentru răutatea lui inconştientă. Ion a scăpat uşor de mama, ea era mică şi grasă, reumatismul îi dădea târcoale, el era tânăr şi sprinten, a fugit râzând, ieşind de sub ploaia de lovituri, dar după aia nu l-a mai păcălit pe frate-său. Dacă nu se descurca altfel, trimitea câţiva copii mai răsăriţi să fure legume de prin grădinile de pe vale şi nu mai atenta la ale lui Oprea.

Cu popa Codrat avusese mai multe ciocniri verbale, **într-**o bătaie organizată Ion îl bătuse bine pe fiul acestuia, mai mare cu doi ani decât el şi popa nu uitase întâmplarea. La o Bobotează, când a venit popa să le binecuvânteze casă, Ion a făcut o figură de pomină. Venise de la o beţie în pragul zilei şi **s-**a trezit când popa era în tinda casei şi cânta de zor. A ieşit din odaia în care dormea, nervos că fusese trezit după prea puţine ore de somn. Când l-a văzut pe preot, a început să-l înjure, că i-a stricat somnul şi **s-**a repezit la el să-l lovească. Popa **s-**a ferit, Ion **s-**a împiedicat în anteriul lui şi a căzut pe jos. Ale Fi'ncă au început să-l certe, erau doi oameni bătrâni şi credincioşi, fiul lor adoptiv făcuse o faptă de ruşine, să-l loveşti pe popă era ceva de nepermis. Ion **s-**a ridicat întunecat la faţă, se lovise la coate şi la

genunchi în cădere şi-l dureau, popa şi-a dat seama că nu e cazul să mai aştepte, a dat semnalul de fugă şi a vrut să iasă pe uşă, odată cu ţârcovnicul. **S-**au ciocnit în uşă, lanţul de care era atârnată crucea la gâtul popii **s-**a rupt şi a căzut pe jos, cădelniţa a rămas şi ea trofeu pe câmpul de bătălie, dar cei doi oameni ai bisericii nu mai aveau timp de ele, au dat ocol casei, grăbind să ajungă mai repede la poartă. Ion a ieşit pe urmele lor, punând mâna pe odoare şi asmuţi**ndu-**şi câinele pe feţele bisericeşti. Când a ajuns el la poartă, în izmene şi cămaşă, cu picioarele goale prin zăpadă şi părul vâlvoi, popa şi cu ţârcovnicul ajunseseră departe, la două curţi mai încolo şi se opriseră în mijlocul unui grup de femei, povesti**ndu-**le cum îi atacase „ucigă-l toaca”. Ion a stat un pic în faţa porţii, gândi**ndu-**se dacă mai trebuia să continue acţiunea sau nu, până la urmă a aruncat cădelniţa şi crucea după cei doi vajnici fugari, înjurâ**ndu-**i bogat şi **s-**a întors în casă, să-şi continue somnul. De atunci, popa Codrat le-a ocolit casa şi venea la ei numai dacă afla că Ion nu era acasă, ai lui îl trimiteau în sat când ştiau că trebuia să vină popa de sărbători.

Oprea a stat mult la ei, întinzâ**ndu-**se la degustatul vinului adus cu dărnicie de baba Floarea, la insistenţele lui moş Fi'ncă, şi acela mare iubitor de licori dumnezeieşti. L-au lăsat să plece abia pe seară, când anevoie se mai ţinea pe picioare.

Când a plecat de acasă, pentru a se întoarce la unitate, mama l-a tras de-o parte şi l-a sfătuit să nu mai bea atâta, că băutura multă aduce numai necazuri. Oprea a asigurat-o râzând că acolo, la şcoală, nu prea are de unde bea şi acasă încercase şi el să mai scoată pârleala.

A ajuns mai repede decât se aştepta la Craiova, avusese noroc cu o maşină care tocmai pleca de la primărie, se mai găsise un loc şi pentru el şi în trei ore a fost la unitate.

Două zile a avut parte de linişte, cursurile obişnuite, a încercat să mai recupereze câte ceva din ce pierduse în zilele de permisie, n-a reuşit prea multe, nici nu conta, principalul era să aibă caietele pline de conspecte din operele celor patru gânditori, le-a copiat liniştit de la cei care nu fuseseră plecaţi.

În ziua următoare **s-**a dat alarma şi au fost îmbarcaţi din nou în camioane. De data aceasta au mers pe un câmp între dealuri, fiind plantaţi pe marginea unei păduri, la o sută de metri unul de altul. Au tremurat toată ziua în zăpadă, având ordin să se camufleze şi să nu părăsească postul, singura misiune fiind aceea să nu lase pe nimeni să

iasă sau să intre în pădure. N-au înţeles deloc ce rost avea misiunea aceea, mai alea că nimeni nu **s-**a arătat dornic să intre sau să iasă din pădure toată ziua. Seara au fost schimbaţi cu alte trupe, ei au fost transportaţi **într-**un sat, au dormit **într-**un grajd, alături de nişte cai bine îngrijiţi, păziţi la uşă de doi soldaţi înarmaţi care nu-i lăsau să iasă afară.

A doua zi au fost din nou plantaţi în marginea acelei păduri, de data asta numai până la prânz, apoi duşi iarăşi în grajd, unde au primit hrană caldă şi din nou, dimineaţa, la pădure, tot aşa opt zile la rând. În a opta zi au auzit împuşcături în pădure, nu **s-**au mişcat din posturi, fuseseră anunţaţi că se va trage în pădure, dar intervenţia lor nu era de dorit. Pe seară au fost urcaţi în camioane şi duşi la unitate, fără să afle unde fuseseră şi ce rost avusese misiunea lor. Abia peste vreo săptămână un locotenent **s-**a scăpat şi le-a spus ceva de o vânătoare a unor personalităţi de rang înalt. Punând cap la cap tot ce cunoşteau, au înţeles că fuseseră paznicii unui teren de vânătoare, însă nu unul oarecare, ci unul rezervat unor oameni mari, probabil chiar din guvern, doar nu pentru oricine **s-**ar fi pus în mişcare atâţia militari şi **s-**ar fi luat măsuri de siguranţă atât de pretenţioase.

După alarma aceea i-au lăsat în pace câteva zile, după care, pe neaşteptate, au fost anunţaţi că au terminat şcoala şi că vor fi repartizaţi la noile locuri de muncă. A fost o surpriză foarte mare pentru toţi, se aşteptau să mai stea la şcoală încă multă vreme, probabil că noul stat avea nevoie stringentă de ei de-i scotea aşa repede.

Câţiva ofiţeri necunoscuţi i-au invitat pe rând în faţa lor, **întrebându-**i pe fiecare în parte unde ar fi dorit să fie repartizaţi. Cei mai mulţi doreau să ajungă în satele lor de baştină. Ofiţerii aceia consultau nişte liste şi, dacă vedeau că în localităţile respective – înşirate pe coloane lungi pe acele liste – erau posturi libere, absolvenţii erau repartizaţi acolo, primind un formular pe care se completa numele fiecăruia, introdus apoi **într-**un plic care era sigilat, cu care urmau să se prezinte la noile locuri de muncă. Cei care nu găsiseră posturi libere în satele lor optau pentru satele apropiate, dacă existau posturi pe acolo. Până la urmă i-au cam mulţumit pe toţi. Mai rămăseseră vreo treizeci de oameni, care nu ceruseră un anume post. Pe aceia, după ce au fost studiate rapid dosarele personale, un colonel a hotărât să fie repartizaţi chiar în Craiova, la miliţia oraşului, unde era

nevoie de cadre tinere şi unde cei treizeci nu acopereau nevoile. Li s-au dat şi lor hârtiile de repartizare, în plicuri sigilate, spunându-li-se că sunt aşteptaţi să înceapă serviciul chiar de a doua zi dimineaţă. Până atunci, erau liberi.

Înainte de a părăsi cazarma, au primit solda la zi şi un salariu pe o lună înainte, primă de instalare. Li s-a spus să se îngrijească de locuinţă, statul neasigurându-le-o deocamdată, trebuia să închirieze vreo cameră în oraş, se găseau destule, la preţuri modice, nu era o problemă deosebită.

Oprea Măgură s-a ţinut aproape de prietenul său Găină, căci cu el se descurca oricând. Se mirase când văzuse că Ion nu ceruse repartizarea la el în sat şi l-a lămurit acela că începuse să-i placă oraşul şi parcă nu-l mai trăgea aţa să se ducă acasă.

— Şi cu Zamfirica ce faci? l-a întrebat Oprea.

— Păi, ce-o să faci şi tu cu Gica ta! O aduc şi pe ea la oraş, cu fetele, numai să mă pun un pic pe roate, să-mi găsesc o cameră mai ca lumea, nu pot să le aduc aici să stea de cum o fi. Cred că în două luni reuşesc eu să le aduc.

Găină le cunoştea bine pe femeile din piaţa Chiriac. Prin intermediul lor a aflat de nişte camere de închiriat, chiar pe-acolo, pe-aproape. S-au dus la adresele indicate şi au găsit într-adevăr camere, una lângă alta, într-o casă stil vagon, cu acces la privată şi la fântâna cu robinet din curte. Camerele erau mobilate sărăcăcios, mici şi cam întunecoase, dar nu şi-au făcut probleme, pentru început mergeau, mai târziu or vedea ei ce va mai fi.

A doua zi s-au prezentat la serviciu. S-au întâlnit cu ceilalţi, care primiseră repartiţii tot la miliţia orăşenească şi au fost băgaţi într-o sală mare, de şedinţe. Comandantul era plecat la Bucureşti, el ar fi trebuit să-i întâmpine şi să le adreseze câteva cuvinte, în locul lui a apărut un maior nu prea bătrân – foştii elevi remarcaseră tinereţea neaşteptată a unor cadre, cu grade mari – care s-a prezentat a fi locţiitorul politic al comandantului, nu prea ştiau ei ce însemna asta, dar le-a plăcut cum le-a vorbit. Adevărul e că omul folosea şi nişte cuvinte pe care ei nu prea le cunoşteau, dar în mare, tot discursul a fost frumos. Maiorul le-a spus ce îi aşteaptă, să nu spere că vor avea o viaţă prea uşoară, societatea nouă ce va să se construiască avea mulţi duşmani şi împotriva acelora trebuia să fie apărată de ei, de cei tineri, în care patria îşi pusese multe speranţe. A vorbit şi despre problemele

curente, ale fiecăruia, bani, familie, locuinţe, puteau cere un împrumut de la unitate încă un salariu, pe care aveau să-l returneze în şase rate lunare, dar nu-i sfătuia să procedeze astfel, mai bine să aştepte solda ca să se aranjeze. Maiorul i-a împărţit apoi pe birouri, câte doi oameni pe lângă un cadru mai vechi, urmând ca după un an de zile, sau mai devreme chiar, să primească şi ei misiuni personale.

Oprea Măgură şi Ion Găină au fost repartizaţi ca ajutoare pe lângă un plutonier adjutant, Marin Grosu, care avea teritoriul de rond general piaţa centrală a Craiovei, de lângă Palatul Justiţiei. Grosu era trecut de cincizeci de ani, provenea din vechea poliţie, probabil fusese apreciat ca un element bun, „curat", altfel n-ar fi rezistat în noua poliţie populară.

Adjutantul **s-**a arătat bucuros de noile lui ajutoare. Părea **–** şi chiar era **–** un om vesel de felul lui şi prietenos. Când se prezentaseră la el, tocmai voia să plece în rond. I-a luat imediat cu el, până la piaţă cerâ**ndu-**le câteva date personale şi vânzâ**ndu-**le şi el câte un pont din meserie.

— Bă! le spunea, cu glas moale, voi să nu credeţi că o să învăţaţi prea multe de la mine. Eu sunt bătrân, mai am câţiva ani până la pensie, de-oi apuca-o, nu ştiu să vă povestesc prea multe. Voi vă uitaţi la mine, să vedeţi cum fac şi să faceţi şi voi tot cam aşa. Să învăţaţi să priviţi, că sunt sigur că nu ştiţi ce să faceţi cu ochii. Uite, colo, ţiganii ăia doi, de pe trotuarul vecin, îi vedeţi cum **s-**au întors cu spatele la noi? Nu-i cunosc, dar sunt sigur că au ceva de ascuns, altfel ar fi stat cu faţa la noi. N-am chef acum să mergem la ei să-i întrebăm de sănătate, dar hai să ne convingem că din cauza noastră se uită în vitrina aia care e goală.

Şi au stat vreo două minute pe loc, urmări**ndu-**i pe cei doi bănuiţi, care se uitau **într-**o vitrină goală de parcă cine ştie ce ar fi văzut acolo.

— Vedeţi că nu se mişcă? a continuat Grosu, zâmbind. Ei ne văd pe noi în vitrină, **s-**au prins că-i urmărim şi aşteaptă să vadă ce facem. Dacă ne-am duce acum spre ei, ar fugi unul **într-**o parte şi altul în cealaltă. Ar trebui ca unul din voi să ocolească prin**tr-**o parte, altul să meargă mai în faţă şi aşa, în trei, i-am prinde pe undeva la mijloc. Aşa, dă-i încolo, n-am treabă cu ei, hai să mergem la piaţă, acolo avem treabă!

Piaţa oraşului era aşezată pe o pantă terasată, între două străzi paralele. Pe terasa de sus, mai largă, erau câteva tarabe aşezate aşezate în faţa unei clădiri lungi cât toată terasa, ce servea drept depozit. Pe terasa de la mijloc se strângeau de obicei brânzarii, aveau şi ei tarabe şi magazii, în cealaltă parte a terasei, mai mare, era zona grădinarilor de la Cernele şi Işalniţa. Jos, pe ultima terasă, era zona rezervată micilor meşteşugari, neguţătorilor de animale vii – mici, căci pentru animalele mari exista târgul săptămânal – ţăranilor care vindeau grâne şi altora, ce nu-şi găseau loc pe terasele privilegiate. În spatele terasei de jos trăgeau autobuzele pentru cursele de călători spre diverse zone ale Olteniei.

Spectacolul pieţei i-a cam derutat pe cei doi proaspeţi miliţieni. Dacă pe terasa de sus nu prea era lume la tarabe, acolo fiind mai mult băcănii şi vânzarea era mai puţină, pe celelalte două nivele era o aglomeraţie de zile mari, aşa cum era la pieţele din satele lor duminica.

— Aici, sus – le spunea Marin Grosu, fără să pară că le ţine o lecţie – nu prea aveţi de lucru. Locul este prea larg şi găinarii n-au condiţii să-şi arate talentele. Ţineţi minte că sunt numai două scări între terase, să nu uitaţi să le închideţi pe amândouă dacă urmăriţi pe cineva. Pentru voi, la caz de nevoie, mai există o trecere, o să v-o arăt mai târziu, dar asta numai cât timp e vânzătorul aici, căci se trece printr-o magazie. Dincoace – şi au coborât pe terasa de mijloc – e mai multă lume, dar nici aici nu prea e de lucru. Brânzarii se cam cunosc între ei, vin de pe la munte şi stau cu săptămânile aici, să-şi vândă marfa din puţini, sunt uniţi între ei şi-şi sar în ajutor repede. Jos, însă, o să ajungem imediat, este terenul infractorilor. Sunt mulţi ţigani care se învârt fără nicio treabă printre tarabe, aşteptând să le pice vreo pleaşcă, terenul este deschis înspre curse şi se pierd repede în mulţime, ăştia se cam cunosc şi ei şi se ajută unii pe alţii, se pun ca din întâmplare în calea noastră, mai răstoarnă vreo tarabă, am mai văzut eu de-astea. Să vedeţi acum, când om apărea noi jos, ce de indivizi dispar. Uite! Ne-au văzut, ăia trei din stânga – şi el însuşi nici nu se uita într-acolo, ştia poate că aceia trei aveau zona prin partea aceea – au şi plecat. Nu prea le convine să dea ochi cu mine. Hai să ne plimbăm printre tarabe.

S-au plimbat mult, agale, printre tarabele din lemn sau din beton, privind atent mai ales produsele etalate. Erau mai mulţi meşteri olari, cu munţi întregi de oale, ulcele şi străchini de toate formele şi

dimensiunile, lingurari, pictori de icoane şi tablouri cu subiecte religioase, împletitoare de plase, ţărani cu porumb şi grâu, unul care avea de vânzare seminţe de mei, m şi cânepă şi o mulţime de gură-cască, toţi părând că aşteaptă ceva foarte important, ceva care întârzia neaşteptat şi nepermis de mult. Mulţi îl salutau pe adjutant, „să trăiţi, don şef!”, zâmbitori, alţii puţin speriaţi, Grosu le mai răspundea, mai arunca ici, colo câte o întrebare, dovadă că-i cunoştea pe mulţi dintre cei pe care-i întâlnea.

— Ştiţi ce mă mai înjură ăia care mă salutau până în pământ, după ce trec de ei? le-a spus zâmbind însoţitorilor săi după ce au ajuns la un loc mai liber. Ăştia te salută în faţă, dar abia aşteaptă să le întorci spatele ca să scuipe după tine sau să se strâmbe. Dacă-i surprindeţi, **faceţi**-vă mai bine că n-aţi văzut nimic. Mai bine să vă creadă un pic blegi decât ai dracului. La timpul potrivit, le arătaţi voi cine sunteţi… Nu e bine să-i provocaţi. Sunt cam mulţi. Mai treceţi şi voi cu vederea, sunt şi ei oameni, şi oameni proşti, tot speră să se schimbe iar timpurile, să vină ăla de-a trecut, nu înţeleg că nu se mai poate, până **s**-or obişnui, mai durează. Şi să nu vă legaţi de ei fără motiv întemeiat. Greşelile lor se mai iartă, ale voastre însă, nu. Încercaţi să-i loviţi mai degrabă cu vorba, în general asta doare mai puţin. Să nu înjuraţi prea mult, arătaţi-le că voi sunteţi mai educaţi ca ei şi deci le sunteţi superiori. Şi să nu beţi în timpul serviciului, nu că e interzis, dar infractorii, dacă vă simt băuţi, prind mai mult curaj şi pot să vă atace fără să stea prea mult pe gânduri.

I-a mai plimbat prin piaţă, întrebând pe alocuri ce preţuri cereau vânzătorii pentru diferitele produse pe care le ofereau. De un tip care avea porumb de vânzare **s**-a legat mai tare, nu-l cunoştea şi omul nu prea arăta a ţăran. I-a cerut actele, în timp ce Măgură şi Găină **s**-au postat în spatele individului. Acela a scos o ţidulă, Grosu a cercetat-o atent, nu prea i-a convenit ce-o fi citit acolo, că a strâmbat nemulţumit din nas, dar n-a mai insistat. I-a atras atenţia omului să nu ceară un preţ prea mare pe porumb şi l-a lăsat în pace.

— De ce nu i-aţi cerut documentul de identitate? l-a întrebat Găină după ce **s**-au depărtat, şi lui Oprea Măgură i-a fost necaz că prietenul său observase că cel cercetat mai înainte prezentase la control numai o adeverinţă de la primărie, în care probabil scria că are dreptul să vândă grâne. El nu se gândise că ar fi trebuit să i se ceară omului şi un act de identitate, dar uite că Găină se gândise.

— Nu e nevoie, a răspuns adjutantul, încântat de observaţia ajutorului său. Dacă are un înscris de la primărie că are grâne suficiente, omul e în regulă. I-aş fi cerut şi cartea de identitate, dar asta ar fi atras atenţia celor din jur, care stau numai cu ochii pe noi şi, dacă omul nu avea de ce să fie suspectat de noi, ar fi fost suspectat de ăştia din piaţă. Un control amănunţit al actelor dă întotdeauna de bănuit. Dacă simţiţi că e ceva în neregulă, mai bine îl luaţi colea, la post, o să mergem imediat să vi-l arăt, şi acolo îl controlaţi cât vreţi. Doar dacă nu se poate să-l luaţi cu voi îl legitimaţi în public.

I-a dus, aşa cum promisese, la postul de miliţie din piaţă, era vorba de o cămăruţă, ultima din căsoaia aceea lungă de pe terasa din mijloc a pieţei, încuiată cu un lacăt minuscul, în interior având drept mobilier doar o masă şi un singur scaun. Pe masă erau câteva foi albe de hârtie şi alături un creion chimic.

— Aici nu e nevoie de mai multe, i-a lămurit Grosu. Îl aduci pe om, îi studiezi actele, dar îl laşi întotdeauna să stea în picioare şi, dacă e cazul, îi dai liber. Dacă e suspect sau consideri că trebuie să-l reţii pentru cercetări, îl pui să stea pe scaun şi să scrie o declaraţie, în timp ce tu ieşi şi-l încui cu lacătul. La două prăvălii mai încolo e un telefon, la caz de nevoie poţi cere ajutor la miliţie. Învăţaţi numărul pe de rost, e uşor de ţinut minte, unu-doi-unu-doi, formezi numărul, te prezinţi, raportezi ce **s**-a întâmplat şi spui ce doreşti, aştepţi să ţi se confirme primirea mesajului şi-ţi vezi de treabă.

— Cam slăbuţ lacătul, a observat Găină.

— Nici nu e nevoie de altul, ar fi cheia prea mare şi greu de purtat. De altfel, o a doua cheie se află la prăvălia cu telefonul, o ţin de acolo de rezervă, poate pierd cheia mea şi să nu arunc lacătul imediat. Ce să-mi fure de aici? O masă şi un scaun? Mare brânză! Iar secrete acolo n-am, foile sunt albe şi, dacă iau vreo declaraţie cuiva, bag hârtia în buzunar şi o duc la sediu, n-o las aici.

— De când sunteţi aici? **s**-a interesat tot Găină.

— De douăzeci şi cinci de ani. Şi de cincisprezece sunt numai în piaţa asta.

— Şi aţi avut multe evenimente? a întrebat şi Măgură ceva, bucurâ**ndu-**se că găsise de pus chiar o întrebare interesantă.

— Am avut o mulţime. Cât ar părea locul ăsta de liniştit, am prins şi hoţi de buzunare, şi criminali şi bandiţi de drumul mare, şi hoţi de cai, am bătut şi am luat bătaie, se mai întâmplă şi aşa, dar în ultimii

ani s-au mai potolit, războiul a adus legi aspre şi lumea a rămas cu frica lor. Din când în când mai miros şi eu câte o afacere, mai am şi informatori printre cei de pe-aici, se mănâncă între ei în loc să se unească. Mie-mi convine de minune, dar tot proşti îi consider. Nu vă povestesc acum ce aventuri am avut, o să mai aveţi timp să aflaţi, şi de la mine, şi de la alţii. De altfel, cred că veţi avea ocazia să vedeţi singuri cam ce fel de oameni sunt căutaţi pe aici.

Au ieşit afară, din nou în frig. Nu le convenea, dar rondul trebuia făcut permanent, era esenţial ca lumea să vadă uniforma albastră plimbându-se prin piaţă, să ştie că e supravegheată de organele noii ordini. În timp ce adjutantul se chinuia să închidă lacătul, un om s-a apropiat de ei, grăbit, strigând de departe:

— Don şef! Don şef!

Grosu s-a întors mirat, dar liniştit, aşa cum fusese tot timpul, de parcă nimic nu putea să-l impresioneze.

— Ce-i, mă?

— Don şef, haideţi repede la crâşmă, că s-au luat la bătaie, a rostit repede necunoscutul.

Grosu s-a uitat pe deasupra mulţimii, undeva spre spatele pieţei, nemulţumit, apoi s-a luat pe urmele omului care venise să-l cheme.

— Sunt mulţi? l-a întrebat.

— Alde Gogoaşă cu trupa lui Guriţă. Dracu' ştie de la ce s-au apucat, că pân-acum au băut liniştiţi de-atâtea ori.

— Ăştia sunt două trupe de lăutari, şi-a lămurit adjutantul ajutoarele. Sunt vestiţi pentru măiestria lor, dar tare repeziţi la bătaie. Să vedem cum ne-om descurca.

Cârciuma se afla în spatele pieţei, dincolo de stradă. Încă înainte de a traversa, având grijă să nu dea peste ei vreo trăsură sau maşină, au auzit zgomot neobişnuit dinspre local, chirăieli şi sticlărie spartă.

Mai întâi a intrat bătrânul poliţist, în urma lui, Măgură şi omul care-i chemase, iar la coadă a rămas Găină, ca să taie posibilitatea de fugă a vreunui client. Bătaia era în toi, se băteau de-a valma, vreo zece bărbaţi, toţi negricioşi, îşi cam rupseseră hainele, dar asta nu mai conta.

— Aicea e de lucru, nu glumă! a exclamat vesel adjutantul. Măgură, hai să-i împrăştiem, când or vedea uniformele, se potolesc ei.

S-au apropiat de cercul bătăuşilor şi, despărţindu-i unul câte unul, i-au liniştit repede. Unii mai voiau să se bată, dar gesturile largi şi

insistente ale bătrânului poliţist îi făceau să-l asculte.

Adjutantul s-a dat mai aproape de un ţigan mai vârstnic şi pe el l-a întrebat primul.

— Măi, Guriţă, ce v-a venit de vă bateţi aşa, ca chiorii?

— Păi, ei au inedeput, dom şef, s-a apărat şeful uneia din tabere, ştergându-şi buzele pe care sângele începea să se usuce.

— Dar pe Gogoaşă nu-l văd, s-a uitat Grosu împrejur, mirat. Cum crezi tu că ar fi putut ăştia să înceapă primii bătaia, când şeful lor nu e aici?

— Ei au început, dom şef, să moară!

— Aşa-i, mă? s-a răstit Grosu către tabăra cealaltă.

Aceia au tăcut, recunoscându-şi astfel vina de a fi început bătaia.

— Şi de la ce v-aţi luat? a întrebat adjutantul, parcă asta ar mai fi fost interesant.

Nu i-a răspuns nimeni. Pe uşă tocmai intra un ţigan burtos şi înalt şi în urma lui altul, mai sfrijit. Burtosul s-a repezit la miliţienii opriţi în mijlocul sălii:

— Dom şef, n-am fost aici, că nu se întâmpla aşa ceva!

— Bine c-ai venit, Gogoaşă. Cică ai tăi s-au apucat la bătaie.

Burtosul a aruncat o privire cruntă spre oamenii lui, care stăteau spăsiţi lângă o masă, cu ochii în jos, apoi s-a întors spre Grosu:

— Dom şef, lăsaţi-mă să vorbesc eu ceva cu ei şi după aia faceţi cum vreţi. Da?

— Bine, vorbeşte – s-a învoit adjutantul.

Gogoaşă s-a apropiat întâi de ai lui, vorbindu-le pe ţigăneşte, apoi, cam nelămurit de răspunsurile lor, s-a adresat lui Guriţă, şeful celeilalte părţi. Au schimbat câteva replici grăbite, fără să ridice tonul, până au căzut probabil de acord asupra unui punct de vedere comun. S-a întors atunci către adjutant şi, cam supărat, a recunoscut că ai lui erau vinovaţi.

— Atunci e în regulă, s-a bucurat Grosu. Voi plătiţi amenda şi am încheiat bâlciul.

— Olele! s-a mirat Gogoaşă. Ce amendă?

— Păi, vreo două mii de lei.

— Dom şef, glumiţi…

— Ba nu glumesc deloc. Provocare de scandal în locuri publice, tulburarea liniştii publice, toate astea se plătesc. Păi, ce, te joci cu statul?

— Dom şef, păi noi n-avem banii ăştia, de unde să plătim? De unde, dacă n-avem? Dacă n-avem, n-avem! Că noi, vai de mama noastră care ne-a făcut, abia avem cu ce să ne târâm zilele.

— Atunci n-am ce să vă fac şi vă bag pe toţi la beci. Legea e lege şi nu ne jucăm cum vrem cu ea.

Gogoaşă **s-**a întors către ai lui, apoi către ceilalţi, cerâ**ndu-**le ajutorul din priviri.

— Uite, să las să hotărâţi voi cum credeţi că e mai bine, a zis Grosu, liniştit. Peste un sfert de oră vă aştept, ori îmi aduce vreunul dintre voi două mii de lei pentru amendă, ori veniţi toţi să vă duc la miliţie. Cum vreţi. Dar nu uitaţi, peste un sfert de oră vă aştept!

Şi a plecat, luâ**ndu-**i şi pe cei doi proaspeţi agenţi.

— Ştiu că sunteţi curioşi, le-a spus el, traversând strada spre piaţă. Îi cunosc bine, şi pe Gogoaşă, şi pe Guriţă. Nu vor îndrăzni să mă tragă pe sfoară, ei sunt lăutari de nunţi şi botezuri, locul lor de adunare este numai aici şi, dacă nu vin să mă caute **într-**un sfert de oră, nu mai au ce căuta pe-aici. **S-**au certat pentru un motiv de necrezut, unul de-al lui Guriţă i-a zis altuia, de-al lui Gogoaşă, că n-a cântat bine nu ştiu la ce petrecere la care au fost angajaţi şi ăla **s-**a enervat ca fraierul şi a început bătaia. Înţeleg destul de bine limba lor, mi-a plăcut pe vremuri să ştiu multe, ei nu cunosc micul meu secret şi vorbesc între ei fără frică, chiar dacă sunt eu de faţă, cum au făcut adineauri. Acum ce credeţi că fac?

— Se iau iar la bătaie, a încercat Găină o soluţie.

— Nu, da' de unde! Nu se mai bat, cei doi capi nu permit bătaia. Se ceartă câteva minute, apoi, presaţi de timp, or să pună bani mână de la mână şi o să vină unul dintre ei să plătească amenda. Nu le-ar conveni să-i bag la zdup, cercetările **s-**ar prelungi prea mult şi ei trebuie să cânte la sfârşitul săptămânii. Ehe, ia te uită pe cine văd... Uitaţi-vă la ţăranul acela cu cu pălărie de vânător, care nu prea pare a fi ţăran, nici nu e ţăran, l-am trimis la chestură în urmă cu trei ani, da, tot aşa era, pe primăvară, a dat o lovitură la Banca agricolă din Balş şi l-am reţinut abia aici, peste vreo două luni. Cred că a ieşit înainte de termen, parcă îi dăduseră patru ani şi jumătate. Ce-o căuta pe aici? Ia să ne dăm mai aproape.

Ţăranul respectiv i-a zărit de departe şi a dat să plece, pierzâ**ndu-**se în mulţime, dar cei trei **s-**au grăbit şi ei şi l-au cam ajuns când urca pe scară spre terasa de mijloc.

— Bantaş! l-a strigat de la câţiva metri adjutantul.

Omul s-a oprit, uitându-se nedumerit în spate. Dând cu ochii de miliţian, faţa i s-a luminat de un zâmbet bucuros, parcă ar fi regăsit cel mai bun prieten.

— Dom şef!

— Ce te-ai îmbrăcat, bă, ca un papiţoi? l-a luat scurt Grosu, urcând cele câteva trepte până lângă el. Te ştiam băiat de oraş, stilat, şi când colo te-ai făcut ţărănoi.

— Ce să fac, dom şef, sunt băiat sărac, nu mi-au lăsat ai dumneavoastră nimic, până şi hainele astea sunt luate de la o biserică, nu de furat, le-am primit de pomană, de la mititica am ieşit în nişte zdrenţe, cu care intrasem acolo. Să ştiţi că acum sunt curat, nu mai am nimic de ispăşit, acolo am muncit şi mi-au dat drumul mai din timp, aşa-i acum.

— Şi pe aici ce învârţi?

— Păi, ziceam că mai găsesc şi eu vreun prieten de care să mă agăţ, să ies şi eu la lumină. Să ştiţi, vreau să muncesc cinstit, să se uite cine am fost, vreau să devin alt om.

— Bă, de unde ai tu textelea astea?! s-a mirat Marin Grosu, zâmbind. Ai studiat ceva pe unde ai fost?

— Nu, dom şef, dar m-au prelucrat acolo de mi-a ieşit pe nas. Nu ne-a lăsat să ieşim decât după ce am învăţat ca lumea crezul ăsta nou.

Da, dar la mine nu vii cu textele astea. Eu sunt de modă veche veche şi nu pot să-mi mai schimb obiceiurile. Ia spune-mi tu aşa, cinstit, ce vrei să faci de aici încolo.

— Păi, v-am spus, să muncesc.

— Atunci e bine. Du-te colo, la librăria aia de sus, au nevoie de un om care să le care marfa. Cred că te angajează. Nu-i prea mult de lucru, şi nici prea greu, te descurci tu până găseşti altceva mai bun. Dar să ai grijă să-ţi facă forme, să ai şi tu o pensioară la bătrâneţe, că am auzit că statul ăsta ăl nou o să dea pensii la toată lumea care a muncit. Şi pe aici să nu te mai prind, ai înţeles?

— Am înţeles, dom şef! Acum mă duc acolo unde mi-aţi spus. Să trăiţi!

Bantaş a plecat imediat, pe scări în sus, cam grăbit. Marin Grosu s-a uitat lung în urma lui, remarcând pentru ajutoarele sale:

— O să muncească ăsta când mi-oi vedea eu ceafa fără oglindă… N-a muncit niciodată, îl ştiam dinainte de război, îl bănuiam

organizator de lovituri mărunte, că de cele mari nu e în stare, totuşi ultima lui lovitură a fost mai importantă, dar ce folos, că după ce două luni de zile scăpase de pripon şi cheltuise cam jumătate din averea pe care o furase, când l-am prins şi am pus mâna pe bani, a venit şi stabilizarea şi a scăzut şi suma, şi pedeapsa. Mi-a şoptit mie unul că n-ar fi cheltuit aiurea toţi banii aceia pe care nu i-am mai găsit la el, ci că ar fi cumpărat aur de ei, pe care l-a ascuns pe undeva, pentru vremuri mai bune. Cred că ar fi fost posibil, dar, dacă nu i-am dovedit-o, a rămas aşa, că a cheltuit banii fără măsură şi tot statul a rămas păgubit. Că nu cred eu să fi recuperat el la mititica, prin muncă, tot ce a păpat. Ei, dar uite-l pe Gogoaşă! V-am spus eu că vine? E singur, deci aduce banii.

Borţosul venea, într-adevăr, **într-**un suflet, căci termenul acordat de adjutant se cam trecuse.

— Dom şef, uite banii şi de noi să nu vă mai legaţi! a izbucnit el, suflând greu şi pu**nându-**i în palmă bătrânului un teanc de hârtii.

— Sunt toţi?

— Numai o mie şase sute, că n-am avut de unde să luăm mai mulţi. Poate găsiţi un articol, acolo, în lege, să nu ne luaţi atâţia bani.

— Bă! **S-**a burzuluit Marin Grosu. Mie îmi dai două mii şi te las în pace!

— Dar n-am, dom şef, zău!

— Atunci, de restul de patru sute, vii cu mine şi stai la beci patru zile. Ce zici?

— Daţi-o-ncolo, dom şef! Credeam că ne înţelegem. Uitaţi şi ceilalţi patru sute şi gata, ne-aţi jupuit, suntem săraci lipiţi!

— Gogoaşă, dacă te mai plângi, cel mult o să-i impresionezi pe băieţii ăştia, că sunt tineri şi nepricepuţi. Cu mine, nu-ţi merge. Mi-ai dat banii, eşti liber, dar de vă mai prind că vă mai bateţi, vă iau din nou alte două miişoare, însă nu numai ţie, ci de la fiecare câte două. Şi o să plătiţi până o să vi se urască. Şi acum, valea!

Borţosul a plecat bodogănind de nemilostenia legilor celor noi.

— Vedeţi, **s-**a întors adjutantul către cei doi **–** pe ăştia să nu-i credeţi că n-au bani. Când ai stabilit o amendă, aştepţi să-ţi aducă banii şi nu te tocmeşti cu ei/ Uneori e mai uşor aşa, decât să-i bagi la zdup şi să le deschizi proces. Hai să ne mai plimbăm!

Oprea Măgură a observat cum bătrânul a băgat liniştit banii în buzunarul încăpător al mantalei şi **s-**a gândit imediat că Grosu nu

lăsase nicio dovadă pentru primirea banilor, deci putea foarte bine să și-i însușească. Și chiar l-a bănuit pe adjutant că s-a ales cu două mii de lei. Mai târziu, după amiază, s-a rușinat de gândul care-i trecuse, văzându-l pe Marin Grosu predând banii la casierie, primind în locul lor o chitanță, pe care le-a arătat-o zâmbind.

— Vedeți, banii puteam să-i bag în buzunarul meu, dar nu mi-a plăcut să mă mânjesc. Mai primesc din când în când câte o atenție, un vin, o țuică, mere frumoase sau o halcă de carne bună, dar asta nu înseamnă că primesc și bani. Banul e ochiul dracului. Te fură dacă îl furi!

16

Doar trei zile au trecut până când au avut parte de prima duminică de piață. Atunci au văzut și ei ce înseamnă o piață plină de lume, unde nu te puteai mișca prea ușor, produsele fiind așezate nu numai pe tarabe, ci și pe jos, printre acestea.

Abia avuseseră timp să tragă o tură prin toată piața, când un prăvăliaș l-a chemat pe adjutant la telefon. I-a lăsat pe cei doi tineri în piață și s-a dus să vorbească cu miliția. S-a întors peste un sfert de oră, gânditor. Și-a luat ajutoarele de-o parte și le-a spus ce i se comunicase:

— Măi, băieți, azi e o zi mare. S-a luat pământul de la moșieri. Tot pământul, nu le-a lăsat decât locul de casă și câte un lot mic... Phii! Ce lovitură le-a dat! Mămir numai că nu ne-a spus de azi dimineață, la sediu, cred că nu s-a știut, sau s-a ținut secret, ca să nu se mai poată face nimic. Ordinele sunt clare: nimeni nu are voie să vândă mai mult de doi saci de grâne. Ne împrăștiem prin piață și le atragem atenția celor care au mai mulți saci că nu mai e voie și le dăm o jumătate de oră timp ca să dispară cu grânele. S-or duce în târg, pot să se ducă, și acolo sunt oameni de-ai noștri și n-or să-i lase să mai vândă. E o chestie pe care o miros eu aici, dar nu mi-e prea clară. Produsele astea tot trebuie vândute cuiva, dar nu văd cum. Dracu' știe ce-o mai fi! Hai, la treabă! Într-o oră să nu mai văd mai mult de doi saci lângă un om!

Au reușit mai ușor decât se așteptau să-i gonească pe cei care aduseseră la vânzare grâul și porumbul moșierilor, spunându-le pur și simplu vestea că a fost luat tot pământul acelor oameni și că nu mai este voie să se vândă în piață grâne decât în cantități foarte mici. Interpușii și speculanții au început imediat să-și strângă bagajele și în mai puțin de o oră piața s-a golit. Câțiva grădinari din Ișalnița, mai vechi în piață, i-au întrebat ce se întâmplă și s-au bucurat când au aflat

veştile. Ura împotriva celor care acaparaseră pământul de-a lungul anilor era veche, de la începuturile istoriei.

Spre prânz, după ce au mâncat bine la cârciuma din spatele pieţei, au mers la sediu, pentru a primi instrucţiuni proaspete. Au fost strânşi **într**-o sală mare, unde locţiitorul politic al comandantului le-a ţinut un mic discurs şi le-a transmis ordinele pentru zilele următoare. Începând din seara aceea, la barierele oraşului se instalau posturi de control permanente, pentru a nu mai permite căruţelor încărcate cu grâne să pătrundă în oraş. De acum înainte, producătorii erau obligaţi să-şi vândă surplusurile numai către stat, cu excepţia unor mici cantităţi, pe care le puteau plasa pe piaţa liberă. Prin aceasta se încerca stăvilirea speculei şi aprovizionarea muncitorimii cu produse alimentare suficiente. Pe de altă parte, se puteau aştepta la diverse acţiuni ale moşierilor deposedaţi de ultimele cincizeci de hectare lăsate după reforma din 1945. Încă nu se bănuia la ce se puteau aştepta, eventual aţâţarea populaţiei împotriva statului care nu-i lăsa să-şi vândă grânele, mai ales că noua lege nu făcea diferenţieri de provenienţă a produselor agricole, de la moşieri sau de la nevoiaşi. Tot efectivul miliţiei urma să fie în urma să fie în stare de alarmă timp de o săptămână, asta însemnând că fiecare va dormi o noapte din două la sediu, pentru a fi gata să răspundă nevoilor urgente de rezolvare a situaţiilor periculoase ce-ar putea să apară.

Evenimentele au decurs totuşi **într**-o relativă linişte, totul venise prea repede şi prea pe neaşteptate ca să se mai poată face ceva tot atât de repede împotriva măsurilor luate. A doua zi a început o plenară a Partidului Muncitoresc Român, la care **s**-a luat în discuţie problema orientărilor în domeniul agricol. Dacă în primele două zile nu **s**-a prea înţeles mare lucru din discuţiile purtate în cadrul plenarei, căci se foloseau mai mult lozinci şi generalităţi, în ultima zi **s**-a adoptat o hotărâre din care a rezultat foarte clar ce se urmărea în agricultură: colectivizarea. Ţăranii au fost împărţiţi în trei categorii: nevoiaşi, mijlocaşi şi chiaburi, în funcţie de suprafaţa pământurilor pe care le aveau în proprietate, iar de atunci înainte erau judecaţi după categoria în care intrau.

Imediat după plenară, Oprea Măgură a a primit o carte poştală scrisă de frate-său, Stan, prin care îl anunţa că Gica născuse chiar în ziua de mărţişor un băiat dolofan. **S**-a dus cu scrisoarea la şeful secţiei şi a întrebat dacă poate să se repeadă acasă, să-şi vadă odorul şi să-l

declare la primărie. Şeful secţiei i-a răspuns că deocamdată nu se putea, pentru că erau în alarmă permanentă şi trebuia să fie prezent în oraş, dar i-a promis să-l lase să plece de îndată ce se va termina cu alarma. El personal era convins că nu se vor efectua mişcări sau să se producă evenimente de către cei loviţi de noile legi şi spera să înceteze alarma cât mai repede.

Şi a avut dreptate, alarma nu s-a prelungit peste termenul de osăptămân a anunţat de la început şi a primit permisie cinci zile. S-a dus acasă, şi-a declarat copilul la primărie, a stat de vorbă cu ai lui, care nu se interesau decât de noile veşti pe care le auziseră. Mai ales Gheorghe îl tot întreba dacă-i adevărat că se face colhoz şi la ei şi le ia pământul la toţi.

— De, tată, ce să zic şi eu, spunea Oprea. Aşa ni s-a spus şi nouă şi cred că până la urmă nu avem scăpare, trebuie să faceţi şi voi, aici, o colectivă. Nu vezi că ăsta e viitorul care s-a hotărât? Şi se zice că ruşii o duc bine cu colhozurile lor, poate ne-o merge şi nouă tot atât de bine. Pe mine, unul, nu mă mai interesează, că eu mă cam trag la oraş, mai stau un pic singur, să mai prind cheag, după aia îmi iau şi femeia şi copiii şi ne ducem acolo, la Craiova. Voi o să faceţi ce-or face şi alţii. Intrarea în colectivă este benevolă, fiecare intră când şi cu ce poate, nu-l poate obliga nimeni să facă altfel decât îi spunea lui mintea. Că aşa se spune în hotărârea aia, am citit-o şi am înţeles cum se va face colectivizarea. Nu, n-o să scape nimeni până la urmă, ai să vezi că în câţiva ani se colectivizează tot, nimeni n-o să mai stea pe dinafară. Că ştii ce face colectiva? O să intre câţiva, poate chiar mulţi şi o să-şi unească pământurile. Dacă-l prinde între ele pe al unuia care n-a intrat, i-l ia şi-i dă în loc vreunul de la margine şi încet, încet, îl împinge la mama dracului, în nisipuri, de n-o să mai scoată ăla nimic şi-atunci trebuie să intre şi el în colectivă, că altfel nu mai are din ce trăi.

— Mă, Opriţă, mă! s-a mirat Gheorghe. Pe tine te-au prelucrat ăia, acolo?

— M-au prelucrat, tată, că noi avem la două, la două zile nişte lecţii politice, dar asta de ţi-am spus eu am înţeles singur, din tot ce am conspectat pe acolo. Poate n-o fi chiar aşa cum am zis eu, se poate să greşesc, dar nici prea departe de adevăr nu cred că am fost.

— Da, mă, dar cum să ne ia pământul? Păi de ce ni l-au mai dat? Ca să ni-l ia acum iar? Mai bine nu ni-l mai dădeau în patru'ş cinci, nu ne mai făceam acum sânge rău.

— Mă, tată, nu înţelegi că nu ni-l ia nimeni? Te întreabă dacă vrei şi intri singur în colectivă, că dacă toată lumea o să intre, n-o să fii tu ăla care n-o să vrea să fie la colectivă, nu?

— Aha, nu-mi ia pământul, o să mă duc eu singur să li-l dau!

— Păi, cam aşa o să fie.

— Am ajuns rău, mă tată – se jeluia Gheorghe, dând amărât din cap. Noi ăştia am luptat numai pentru pământ şi toţi regii care s-au perindat ne-au dat pământ, cu ţârâita, dar ne-au dat. Şi acum vin comuniştii, care ne-au dat cel mai mult pământ, şi ni-l iau înapoi. Nu prea înţeleg eu cum vine asta, că e greu să-i schimbi crefinţa ţăranului, el numai la pământ s-a uitat întotdeauna, să-l aibă, să-l ferchezuiască şi să aibă ce să le dea la copii, să aibă şi ăia, să dea şi ei la copiii lor, când le vine rândul.

— Păi, tată, dacă nu mai duci grija pământului, nu crezi că o fi mai bine?

— Şi ce grijă să mai am eu atunci? Dau pământul, boii, carul, plugul şi cu ce mai rămân? Ce-o să fac eu atunci?

— O să munceşti, tot la pământ, că la altceva tot nu te pricepi. O să munceşti la colectivă, după normă. Când îţi faci norma, te culci la umbră, să mai muncească ăia care nu sunt în stare să-şi facă normele mai repede.

— Ce normă, bă, ce normă? Agricultura e la normă? Dacă nu lucrezi pământul când îi e timpul, degeaba îl lucrezi mai târziu. Ai pierdut clipa, s-a dus, gata! alta la fel nu mai prinzi.

— De, mă, tată, n-o fi chiar aşa, dar sper să fie bine cum se spune.

În clipa aceea s-a auzit vocea lui Stan, care până atunci stătuse aproape de ei, tăcut, ascultându-i cu atenţie:

— Păi, tată, o să fie tot cam ca până acum, o să lucrăm pământul pe rând. Până acum nu chemai la secerat oameni şi după ce terminai la tine, vă duceaţi şi voi la alţii? Tot cam aşa înţeleg eu că o să fie. Ba, mai mult, aratul şi semănatul şi ce s-o mai putea o să se facă cu maşini, cu tractoare, n-o să ne mai chinuim noi şi nici animalele. Ori, dacă ne iau din grijă muncile mai grele, o să avem şi noi timp să ne mai îngrijim, să ne mai îmbrăcăm, să ieşim şi noi la lumină. Vezi, cam aşa cred eu că va fi.

S-au uitat lung la el, amândoi, tata zâmbind de deşteotăciunea mezinului, Oprea intrigat de explicaţia simplă a lui frate-său, pe care el

nu putuse s-o formuleze.

— Du-te, bă, de-aci! l-a luat el la zor pe Stan. Ce te bagi tu în vorba noastră? De când se bagă copiii în vorba oamenilor?

— Lasă-l mă, Opriţă – s-a auzit mama, de lângă vatră – că a zis bine.

— Să zică la copiii lui, nu aicea, s-a răţoit Oprea, nemulţumit.

— Hai, nene, că n-am dat cu parul, s-a apărat Stan, scâncind. Ce dacă am zis şi eu? Ce, n-am zis bine?

— Ba ai zis, mă, taci din gură, l-a liniştit tata, mândru că mezinul îl întrecuse pe fiu-său de la oraş.

— A zis bine, să vedem cum o să se descurce el la colectivă, că până acum, ba cu şcoala, ba cu altele, a cam scăpat de muncă, a încheiat Oprea, concesiv.

17

Spre vară, ziarele erau pline de îndemnuri adresate ţăranilor, de a se uni în colective şi de a porni astfel pe un drum nou, care urma să le aducă o viaţă mai bună şi mai îmbelşugată. Problema agriculturii era la ordinea zilei, toată lumea trebuia să fie la curent şi să acţioneze pentru transpunerea în fapt a directivelor partidului muncitorilor. Frontul Plugarilor adoptase aceeaşi linie politică şi totul părea că va fi foarte uşor. Când, în iunie, s-au inaugurat primele geaceuri, toată lumea a răsuflat uşurată: primul pas fusese făcut.

Între timp, Oprea Măgură îşi adusese familia la oraş. Locuia în aceeaşi cămăruţă, închiriată de la terminarea şcolii de subofiţeri, alături de Ion Găină. Gica nu mai fusese niciodată la oraş şi a fost foarte speriată de schimbarea mediului. Trei zile n-a îndrăznit să iasă din curte, până şi la piaţă îi era frică să se ducă, cu toate că era foarte aproape. A ieşit din curte nu că ar fi vrut ea, dar Victor o păcălise şi-i scăpase din ochi, ieşind în stradă. S-a dus după el şi abia la piaţă l-a prins. Când s-a trezit acolo şi a înţeles că n-o paşte nicio primejdie, s-a mai liniştit şi a început să prindă curaj. Oraşul n-o mai speria aşa tare.

Din primele zile i s-a plâns lui Oprea că n-are maşină de gătit, să le facă mâncare şi el a făcut pe dracu-n patru şi a adus o maşină de gătit cu gaz, mică, pentru o singură oală. Gazul îl cumpăra de la o găzărie dinspre parc, cererea era mare şi lumea se strângea din mai multe cartiere la găzăria aceea. La coada aceea a prins Gica gustul bârfei cu vecinele sau chiar cu femei necunoscute.

În ţară erau încă lipsuri, unele mari, mai ales în domeniul

produselor alimentare şi al textilelor. La oraş a văzut Gica pentru prima oară cartele de alimente şi cartele de îmbrăcăminte şi încălţăminte, acestea din urmă fiind pe puncte. Oprea Măgură, ca funcţionar al statului, avea drepturi mai multe, primea de la serviciu cartele lunar şi ceea ce primea le ajungea, suficient.

Cel mai greu s-a obişnuit Gica cu pâinea. Era prea neagră şi urâtă, iar pe lângă aspectul exterior dezagreabil, nu era deloc crescută şi mai găseau şi cărbuni prin ea.

— Ce vrei, femeie – se mai scuza Oprea, când îi critica ea pâinea pe care i-o dădea statul – asta este, asta mâncăm. Crezi tu că mie nu mi-ar plăcea să mănânc o pâine mai albă? Dacă statul n-are altă pâine, asta ne dă. Şi mai lasă, că alţii nici de-asta n-au. Nu-i vezi pe vecini? Dacă nu lucrează decât bărbatul, numai el primeşte pâine suficientă, ceilalţi ar trebui să rabde, că n-au cartele mari. Dar el nu lucrează la stat, lucrează pe cont propriu şi de-aia nu-i dă statul mai mult.

— De, Opriţă, aşa o fi, cum zici tu, ofta Gica, nemulţumită. Dar ce bună era pâinea noastră, de la mama!

— Aha! Da’ de câte ori mâncai pâine? Numai la arat, la semănat şi la cules, mai mâncai altă dată? Te umflai cu mămăligă, că aia umflă burta şi crezi că te saturi, ce, parcă nu ştiu eu. Aici, dacă vrei să mănânci mămăligă, e mai greu, cum s-o faci pe lampă? Lasă că e bună şi pâinea asta, chiar dacă mai are cărbuni prin ea.

Cu banii se descurcau greu, salariul lui era mic, ca de începător, aveau nevoie de multe, dar nu prea puteau cumpăra. Grosul salariului mergea pe mâncare, la oraş totul se cumpăra, până şi mărarul sau pătrunjelul, pe care acasă îl găseau oricând în grădiniţa din faţa casei.

Toată vara, Gica i-a ţinut cu ciorbă de roşii – nu-i mai zicea, ca acasă, zamă de pălăgeni –, ciorbă de cartofi şi de fasole, la câteva zile făcea şi o mâncărică, ba de cartofi, ba de roşii, ba de fasole uscată. Pentru copii descoperise marmelada, era ieftină şi bună şi Victor era încântat când primea o felie mare de pâine unsă cu dulceaţa aceea acrişoară şi parfumată.

Peste o lună a apărut şi Zamfirica lui Găină, cu cele două fete, bondoace toate trei. Femeile s-au împrietenit imediat şi au devenit nedespărţite. Îşi împărtăşeau toate bucuriile şi necazurile, mai ales necazurile, stăteau împreună toată ziua şi vorbeau de-ale lor, încetând doar atât cât stăteau bărbaţii pe acasă.

Cu toate lipsurile în care trăiau – şi pe unele chiar le simţeau

acut – aveau totuşi un avantaj imens: bărbaţii lor nu aveau nevoie de haine. Primeau gratuit două uniforme pe an, cu tot ce ţinea de ele, începând de la ciorapi şi terminând cu mantaua şi căciula de blană, cu clape.

Serviciul lor devenise rutinier, începuseră să se obişnuiască cu oamenii din piaţă, lumea începuse şi ea să acordeimportanţa cuvenită uniformelor albastre, din când în când mai puneau mâna pe un pungaş, în general hoţi de buzunare, iar cu cei care traficau produse agricole nu prea mai aveau probleme, căci legile îi cam speriaseră şi-şi aranjau afacerile prin alte locuri. Marin Grosu le ţinea în fiecare zi lecţii de comportament, din când în când le dădea şi exemple practice şi ei îl îndrăgiseră foarte mult. Îl simţeau a fi fost pe vremuri ţăran ca şi ei, dar anii de serviciu la oraş îl schimbaseră complet, îl cizelaseră, astfel încât lecţiile lui deveneau un model de limbă română corectă şi elevată. Îl admirau pentru calmul cu care vorbea şi se purta, indiferent de situaţie şi încercau şi ei să-i urmeze exemplul, dar, mai ales Oprea Măgură, nu prea reuşeau.

Foarte bine informat, Marin Grosu reuşea să-şi formeze nişte păreri personale asupra diverselor aspecte ale vieţii, expunându-le apoi celor două ajutoare ale sale, sub formă de cugetări şi sentinţe.

Într-o zi, când i-a auzit plângându-se că nu le ajungeau punctele pentru a le cumpăra nevestelor câte un palton, le-a spus:

— Măi, băieţi! Dacă vreţi, vă dau eu câteva puncte, că eu nu prea mai am nevoie de toate. Baba mea e îmbrăcată pentru iarna viitoare, nu are nevoie de alt palton, şi mi-oţi da punctele alea mai pe iarnă, când le mai strângeţi şi voi. Că, uite, acum nici haine nu se găsesc, de-aia le dau ăştia pe cartelă, dar o să fie şi haine, şi pânzeturi, şi stofe, de-o să vă săturaţi. Acum e greu, după un război, nicio ţară nu şi-a revenit prea repede, aşa şi la noi, o să mai treacă un timp până când ne-om redresa şi noi. În trei, patru ani, o să vedeţi voi, se va schimba totul. Lumea e mai liniştită acum, s-a săturat de atâta război şi răutate, o să aibă timp mai mult să mai şi gândească la viitorul nostru, cum să-l facă mai bun şi cum să trăim mai uşor. Probabil cu timpul o să dispară şi uniforma asta a noastră, cândva n-o să mai fie nevoie e de ea şi de oamenii care o îmbracă, lumea va deveni mai bună, mai conştientă şi n-o să mai încalce legile. Sau, mai ştii? nici n-o să mai fie legi, căci legea e făcută numai pentru a preîntâmpina un rău făcut conştient de un om împotriva celorlalţi. Vedeţi voi, necesitatea face să se creeze orice pe

lumea asta. Acum, e necesar să avem îmbrăcăminte, încălţăminte şi hrană. Apoi va veni rândul locuinţelor, căci populaţia va creşte foarte repede şi foarte mult. De ce devine viaţa mai uşoară şi mai sigură, de-aia copiii se vor înmulţi, căci aşa e normal, când ai cu ce să-i hrăneşti, îi faci de drag. Copiii ăştia, peste douăzeci de ani, vor dori o casă a lor şi atunci noi, ăştia de-am ieşit cu bine din război, trebuie să ne îngrijim de viitorul copiilor noştri. De-aia ziceam, o să avem de toate, atât pentru noi, cât şi pentru copiii şi nepoţii noştri, o să ne lăfăim în de toate… Numai să nu uităm de unde am plecat şi să ne boierim, c-atunci se duce totul pe râpă.

Marin Grosu le-a cedat punctele lui şi amândoi au cumpărat paltoane pentru neveste, dintr-un material ca abaua, foarte rezistent şi plăcut.

Înainte de culesul viilor, Măgură şi-a trimis nevasta acasă, la părinţi, să le dea ajutor în gospodărie. Se înţeleseseră cu tata să le îngrijească via pe care o primise de zestre Gica şi să împartă vinul obţinut din strugurii culeşi de pe acel loc. Oprea s-a îngrijit să facă rost de două damigene de câte cinci vedre şi cu un camion de ocazie le-a trimis acasă, pentru a fi pregătite să-şi poată lua porţia lui de vin. Tata făcea mult mai mult vin de pe locul Gicăi, dar restul rămânea în butoaiele lui, până spre iarnă, când se goleau cele două damigene şi se îngrijea Oprea să le ducă din nou acasă.

Pe la începutul lui octombrie s-a repezit cu un alt camion acasă, şi-a luat damigenele şi, împreună cu familia s-a întors la Craiova. De acum venea iarna, era mai greu de circulat pe distanţe lungi şi nu voiau să petreacă luni de zile despărţiţi.

Piaţa era plină cu produse pentru iarnă, şi-au pus murături în borcane, încă era lipsă de astfel de recipiente, dar Oprea făcuse rost prin relaţiile lui, era ceva nou, acasă puneau murături la hârdău, un fel de putinică cu capac detaşabil, Gica nu prea avea încredere în borcane, dar s-au dovedit a fi foarte bune.

Din copilărie rămăseseră amândoi cu o oarecare credinţă religioasă, mai ales Gica, el nu prea mai credea în cele sfinte, înjura şi drăcuia cum îi venea lui mai bine, mai ales când se enerva, iar lecţiile politice la care participa îl îndepărtaseră din ce în ce mai mult de biserică. În ultima vreme se pornise o adevărată campanie împotriva religiei şi a tot ce ţinea de ea, el era obligat să pună în practică linia politică indicată, începuse să înţeleagă de ce popii trăiau mult mai bine

decât restul populaţiei şi ajunsese să-i urască. Nu-şi închipuise niciodată ce putere acumulaseră popii, ai lor din sat nu prea păreau aşa ajunşi, dar aici, la oraş, văzuse totuşi cu ochii lui ce bine o duceau purtătorii de cuvânt ai Domnului. Şi, chiar dacă în sinea lui mai păstra o fărâmă de respect pentru credinţa în Dumnezeu, aceasta i se cam zdruncinase şi se convingea încet că nu are niciun rost să mai acorde importanţă religiei.

Gica încă mai respecta sărbătorile religioase. La început încercase să respecte chiar şi posturile prescrise, dar după vreo trei încercări Oprea se supărase şi înjurase crunt, lui îi era foame şi nu putea trăi numai cu mâncare de post, de atunci posturile fuseseră eliminate pentru totdeauna din viaţa lor. Gica înţelegea că lui i se cerea o altă comportare, în postura lui de funcţionar al statului, mai stăteau de vorbă din când în când şi Oprea insista asupra necesităţii de a afişa amândoi o urmărire întocmai a tuturor prescripţiilor necesare supravieţuirii lui în postul acela. Îi povestea ei ce li se mai prelucra la cursurile politico-ideologice, accentuând asupra liniei de urmat în diverse domenii.

În general, Oprea Măgură nu povestea nimic din activitatea lui de zi cu zi. Li se atrăsese atenţia asupra secretului militar, pentru păstrarea căruia depuseseră un jurământ şi se ferea să-l încalce. Arareori mai scăpa câte ceva, niciodată prea mult sau suficient, şi Gica nu prea era lămurită asupra meseriei soţului ei. Era curioasă, ar fi vrut să ştie mai multe, dar Oprea îi tăia vorba şi-o lăsa în neştiinţă. Mai multe afla de la Zamfirica lui Găină, prietenul lui era mai vorbăreţ decât părea în general şi, mai ales la beţie, se destăinuia nevesti-sii, povestin**du-**i multe despre acţiunile lor. Oprea aflase despre scăpările prietenului său şi i-a atras atenţia de câteva ori să nu mai vorbească atâtea, nici faţă de nevastă-sa. Găină se cam mira, „cum, mă? eu am spus asta şi asta?!”, el nu-şi amintea niciodată ce făcea la beţie şi nu-l credea pe Oprea când îi povestea ce aflase acesta prin filiera nevestelor.

Câteva luni au ţinut bine piept tentaţiei băuturii în timpul serviciului, dar **într-**o zi, după ce ieşise mustul, l-au văzut pe şeful lor bând câteva căni de vin, încă de dimineaţă, şi au înţeles că pot să mai încalce şi ei dispoziţiile. La început beau pe ascuns de Grosu şi câte puţin, numai aşa, să se simtă bine. **Într-**o zi însă i-a simţit adjutantul, băuseră o ţuică de prună de la un ţăran care venise cu câteva sticle să

le vândă în piaţă şi cam miroseau. Adjutantul s-a cam supărat, i-a luat cu el în cămăruţa aceea cu o masă şi un scaun, ca să nu-i certe în faţa lumii şi i-a făcut cu ou şi cu oţet.

— Bă, să nu credeţi că aşa vă merge! a încheiat el morala. Să nu mai faceţi asta, că m-aţi văzut pe mine. Eu am experienţă, simt când pot să mai dau o duşcă şi nici nu mă îmbăt. Voi sunteţi obişnuiţi cu băutura şi ştiu că nu puteţi să vă abţineţi, de ce beţi, de-aia aţi bea mai mult. Eu nu vă fac raport, că-mi sunteţi colegi şi prieteni, dar poate vă prinde altul şi nu mai scăpaţi. Ce, acasă nu puteţi să beţi? Luaţi-vă băutura acasă şi puteţi să v-o puneţi şi în cap. Nu vă place? La ce v-aţi mai angajat? Aţi ştiut de la început că uniforma pe care o purtaţi vă impune un anumit comportament. Să ştiţi că dacă vă mai prind băuţi în timpul serviciului, vă fac raport de schimbare a locului de muncă, să vă ducă unde-a dus mutul roata şi surdul iapa, să nu vă mai prind pe aici. Să nu spuneţi că nu v-am prevenit!

— Ce ne-a făcut ăsta! s-a minunat Ion Găină, după ce au scăpat de muştruluiala şefului. Al dracului, nu-l poţi păcăli cu nimic. Poate iese la pensie, să ne lase naiba în pace.

— Nu iese, Ioane, a oftat Măgură, înciudat. Tu nu vezi ce bine se ţine? Ăsta mai munceşte zece ani liniştit.

— Poate iese totuşi. N-ai auzit că se fac restructurări? Cică pe-ăştia mai vechi îi dă afară, că nu mai corespund, să ne lase locul nouă, ăştia tineri. Dacă ies ăi bătrâni din miliţie, poate ne avansează şi pe noi, să luăm mai mulţi bani. Mă, că nu mă mai ajung cu banii, fir-ar ei să fie de bani! Când iau salariul, pun de-o parte banii de pâine, de ăştia nu ne atingem chiar de-ar fi să murim, şi din ce rămâne mai cumpărăm câte ceva, dar niciodată nu ne ajung. Uite, fetele mele nu prea sunt îmbrăcate, iarna asta o să le ţin mai mult prin casă, la căldură, lemne am, să stea acolo, că nu pot să le scot afară. Am auzit-o pe Zamfirica mea că nici voi n-o duceţi prea strălucit.

— De unde? N-am aceiaşi bani cât tine? Tot patru suflete suntem. Noroc că mai am câte ceva de-acasă, de la tata.

— Da, voi mai aveţi pământ, dar noi? Am lăsat tot pământul alor mei, că sunt mulţi şi n-au de nici unele. Le-am mai trimis şi eu nişte bani, să aibă de gaz şi sare, de alelalte or mai avea ei, se descurcă. Ah, de ne-ar mai creşte salariul, să le mai trimit ceva bani, am patru surori şi se apropie şi ele de măritiş, trebuie să le îmbrac şi pe ele, să iasă în lume.

Când a căzut prima zăpadă, oraşul s-a albit dintr-odată, dimineaţa l-au văzut cu alţi ochi, mai frumos. Bucuria copiilor, să iasă cu sania la derdeluş, că Măgură se îngrijise de o sănioară pentru Victor şi piticul era toată ziua la derdeluş, venea acasă numai când i se făcea foame sau îngheţa prea tare.

În iarna aceea au auzit despre partizani. Nu era vorba despre partizanii din timpul războiului din Rusia, aceia erau ruşi, partizani ai regimului comunist, luptaseră pentru eliberarea ţării de sub ocupaţia germană. Partizanii cei noi erau aici, în ţară, şi erau duşmani ai noii orânduiri care se construia cu greu. Foşti legionari, oameni politici, vagabonzi, oameni fără căpătâi, se retrăseseră în munţi şi în păduri şi de acolo ieşeau din când în când în lume, dând lovituri îndrăzneţe, neaşteptate şi tocmai prin asta foarte periculoase, furând hrană din sate, terorizând ţăranii, omorând reprezentanţii ordinii publice – miliţieni, primari, soldaţi surprinşi singuri – fără nicio teamă pentru urmări. La început, după război, banditii aceia trăiseră fără teamă prin sate şi oraşe, abia după ce fuseseră daţi în urmărire în toată ţara fuseseră nevoiţi să se retragă în munţi sau în pădurile de la câmpie, cu arme rămase din timpul războiului, organizându-se în bande mai mici sau mai mari. Primeau şi ajutoare din Occident, mai în fiecare săptămână venea câte un avion dinspre unguri sau dinspre mare, care le paraşuta provizii, arme şi chiar oameni, cu instrucţiuni precise.

La o informare pe această temă, un ofiţer din cadrul trupelor de securitate le-a prezentat fapte întâmplate de curând, accentuând asupra periculozităţii deosebite a acelor bande, care nu se dădeau în lături de la nimic pentru a produce dezordini în ţară, de a înspăimânta populaţia şi a o face să i se clatine credinţa în noul regim. Aveau predilecţie în a ucide mai ales ofiţeri de securitate şi miliţieni, alături de primarii din satele din zona în care trăiau ei refugiaţi. Şi nu erau străini nici de câteva lovituri date la sediile unor C.E.C.-un şi bănci de credit. Li se cerea tuturor miliţienilor o vigilenţă sporită şi cutezanţă deosebită în supravegherea şi reţinerea suspecţilor.

Spre primăvară au primit veşti noi din războiul acela cu banditii, căci era un adevărat război, purtat cu efective numeroase şi cu armament modern, de cele mai diverse calibre. Unii, pe la Bolintin, lângă capitală, scoseseră în şosea chiar un transportor blindat nemțesc, pe care, nu se ştie cum, îl ţinuseră ascuns într-o căpiţă de fân. În timpul iernii, banditii dăduseră atacuri mai puţine, probabil se mai

retrăseseră în sate, în munţi mai găseau încă destui prieteni, mai ales de când se hotărâse că se va face colectivizarea. În acelaşi timp, trupele de vânători de munte acţionaseră pe suprafeţe mari, mai ales pe valea Prahovei, reuşind să aresteze două nuclee ale unor bande ce aveau misiunea de a sabota instalaţiile petroliere. Pe valea Jiului se încercase o acţiune similară, însă nu se găsiseră decât câteva campamente folosite până toamna târziu, goale, banditţii retrăgându-se din timp în alte zone.

La instructaje se recunoştea neputinţa momentană a forţelor de ordine de a pune cu botul pe labe pe bandiţii aceia ce-şi ziceau partizani. Se admitea existenţa încă a multor oameni inconştienţi, care nu înţelegeau că singura soartă a poporului nostru nu era decât cea legată de comunism. Bandiţii primeau încă multe ajutoare, atât din ţară, cât şi din străinătate, capitaliştii aveau suficienţi bani să-i îmbuibe pe spionii lor şi pe sabotori, noi încă nu ne puteam permite să asigurăm mai multe fonduri pentru desfiinţarea acestora. Pentru moment, se cerea numai vigilenţă, zonele în care se presupunea că se împlantaseră bandele de partizani fuseseră înconjurate de oameni de nădejde, posturile de miliţie din satele înconjurătoare aveau mai mulţi oameni decât ar fi fost necesari în mod normal, tocmai pentru a se putea apăra mai bine în caz de atac al celor din munţi. Atât se dorea deocamdată, ca bandiţii să nu iasă din zonele în care se găseau, nu se cerea mai mult.

18

Spre primăvară, Oprea Măgură a început să simtă acut că nu se mai descurca cu banii. Nu cheltuia nimic pentru el, numai pentru Gica şi pentru copii mai cumpăra câte ceva, şi totuşi banii nu erau suficienţi. Mai toate produsele începuseră să se scumpească, pe nesimţite. De câte ori venea acasă, Gica i se plângea de puţinătatea salariului lui şi de scumpetea care începuse să bântuie. El încerca să o liniştească, uite, în curând o să fie mai bine, or să treacă toate astea, dar o spunea fără să mai creadă şi el în asta. După o vreme, începuse să nu-i mai placă să vină acasă la prânz, numai ca să nu mai audă văicărelile Gicăi. Din ce în ce i se părea că nevastă-sa exagera, chiar dacă ea îi făcea socotelile pe hârtie şi îi demonstra că nu cheltuia nimic mai mult decât pe ceea ce le trebuia neapărat.

I se plânse lui Ion Găină, dar şi acesta era strâmtorat de aceleaşi probleme, ba chiar mai multe parcă, el avea fetele măricele amândouă

şi erau cam ajunse una cu alta, nu putea să-i dea celei mici hainele purtate de cea mare, pentru că nu mai puteau fi folosite.

Devenind mai nervos, începu să încalce sfaturile pe care le primise luni de zile de la plutonierul adjutant. La controalele rutiniere din piaţă se lega de oricine, împărţind amenzi cu nemiluita, stând toată ziua cu nişte hârtii îndoite în buzunar, ca să le bată cu palma şi să le spună celor pe care-i amenda că acolo scrie ce şi cum, că cu legea statului nu te poţi juca. Unii, de teama lui, schimbară locul unde veneau să-şi vândă produsele, ducându-se în piaţa veche sau în piaţa Chiriac. Alţii, simţind probabil de unde venea răutatea lui Măgură, încercau să discute cu el problema amenzii, târguindu-se până ce Măgură accepta să schimbe destinaţia amenzii, dinspre fondul statului spre buzunarul propriu. Dar atunci nu le mai lua oamenilor banii, ci produse, căci banii aveau serii, putea să fie prins cu mâţa în sac la o eventuală reclamaţie a vreunuia dintre cei jecmăniţi. Aşa, produsele acelea pe care le primea pentru iertarea păcatelor, putea să le fi cumpărat de oriunde, nu scria pe ele că sunt ale lui cutare sau ale lui cutărică.

Cu toate că locuia tot în casa aceea, unde închiriase o cămăruţă, alături de prietenul său, începu să se distanţeze încet de Ion Găină, nu-i mai spunea tot ce avea pe suflet, ca unui adevărat prieten. Devenise mai secretos, avea impresia că Găină râdea în sinea lui şi se bucura de necazurile lui, cu toate că nu era deloc aşa.

Marin Grosu observase curând răceala intervenită între cei doi subalterni şi mania amenzilor care-l apucase pe Oprea Măgură. Se interesase discret printre vânzătorii din piaţă, care i se plângeau de răutatea lui Măgură şi înţelesese de ce proceda acesta astfel. **Într-**o zi îl luă de-o parte şi încercă să-i explice că pornise pe o cale greşită.

— Măi, băiete, păi tu tocmai de la ăştia te-ai trezit să iei cu japca? Tu nu vezi că şi ei sunt tot ţărani, ca şi tine? Crezi că lor le e uşor să renunţe la câţiva lei sau la legumele alea, ca să scape de gura ta? Nu te gândeşti că ar fi putut să fie în locul lor chiar ai tăi, taică-tău, frate-tău, pe ei tot aşa i-ai fi urmărit să-i prinzi cu cea mai mică greşeală, să le iei banii? Că ştiu eu, n-ai încălcat încă legea, decât atunci când ai confundat buzunarul statului cu al tău personal. Ai necazuri? Cine n-are? Crezi că eu o duc mai bine ca voi? Oi avea eu salariul mai mare decât voi, nu zic nu, dar nici ăla nu-mi ajunge, cu scumpetea asta niciun salariu de ministru cred că nu mai ajunge. Las-o şi tu mai moale…

Toată ziua a fost supărat Măgură, i se părea că toţi şi toate **s-**au înverşunat împotriva lui. Dacă ar fi putut, ar fi renunţat imediat la serviciul acela şi **s-**ar fi dus acasă, să-şi muncească pământul şi să se descurce mai uşor. La tata nu răbdase niciodată de foame, în cel mai rău caz tot găsea o bucată de brânză şi, cu o ceapă şi mămăligă, avea cu ce să-şi astâmpere foamea.

Umbla zăpăuc prin piaţă, printre ţăranii care-l priveau mereu cu teamă, aşteptâ**ndu-**se să-i ia la întrebări pentru cea mai mică greşeală. Nu mai avea chef să se lege de ei, muştruluiala lui Marin Grosu îşi făcuse efectul, înţelesese că nu e bine să facă exces cu folosirea puterii pe care i-o acorda purtarea uniformei.

O mişcare neobişnuită şi o figură vag cunoscută îi atraseră atenţia spre partea dinspre autogară. Câţiva gură-cască se adunaseră lângă o tejghea la care vindea murături de la putinică un mocan venit de pe la Vâlcea. Între cei strânşi acolo era o femeie, tânără, aranjată, îmbrăcată bine. Chiar lângă ea îl zări pe Codorcea, el era cel cu figura oarecum cunoscută, îl prinsese în toamnă furând struguri din piaţă, atunci nu-l băgase la zdup, pentru că intervenise adjutantul, îl chelfăniseră bine şi-l lăsaseră liber.

Se trase mai aproape de tejgheaua cu pricina, venind din**tr-**o parte, ca să rămână nevăzut de cei strânşi acolo. Şi reuşi să le vină din spate, pe nesimţite, aşezâ**ndu-**se şi el la marginea grupului.

Mocanul cântărea cu o terezie două verze şi se chinuia să echilibreze greutatea. Femeia aştepta cu o plasă deschisă, să primească marfa. Ceilalţi comentau între ei calitatea murăturilor vâlceanului, înghesui**ndu-**se să apuce şi ei câteva gogonele mai acătării.

O mişcare rapidă în grupul de gură-cască o făcu pe femeie să se răstească la ei:

— Ce vă împingeţi, mă, aşa? Staţi la rând, că văd că mai sunt murături.

— Da, cocoană, interveni unul dintre ei, dar dacă dumneata iei prea multe, noi ce mai luăm?

— Lasă, că vă rămân şi vouă. Of, ce oameni!

Grupul se desprinse în două, lăsând să iasă unul dintre ei. Era Codorcea. Exact când ieşi din îngrămădeală, dădu ochii cu Măgură. Îl privi o clipă, speriat, apoi încercă să ascundă o mână la spate. Măgură înţelese despre ce era vorba. Întinse mâna stângă spre Codorcea, cu palma în sus, făcâ**ndu-**i semn să-i dea ce ascunsese la spate. Pungaşul

se codi o clipă, privi cu coada ochiului în lături, să vadă dacă poate să fugă, dar i se păru probabil că n-are loc de-ntors şi scoase mâna dusă la spate, punând un obiect în mâna miliţianului.

— Banii mei! Hoţii! Mi-au furat banii!

Femeia începuse să ţipe, descoperise că-i dispăruse portofelul, care acum se odihnea în palma lui Măgură. Grupul care o înconjurase se sparse, mai ales că observaseră toţi uniforma care le stătuse în spate.

— Oh, domnule poliţist! se trase femeia aproape de Măgură, bucuroasă că era acolo. Mi-au furat banii!

— Cine, doamnă?

— Păi, ăştia care s-au înghesuit peste mine.

— Unde ţineaţi banii?

— Într-un portofel negru. Îl ţineam aici, în buzunarul paltonului.

— Ăsta e? zise Măgură şi i-l arătă.

— Da. Vai, ce bine că mi l-aţi găsit! Cine mi l-a luat?

— Să mergem la post, nu putem sta aici.

Lumea se adunase în jurul lor, ca la urs, dar Măgură i-a împrăştiat imediat. Ţinându-l de mână pe Codorcea, înainta prin mulţime, cerând loc şi sfătuindu-i să-şi vadă de-ale lor.

La post o aşeză pe femeie pe scaunul de lângă masă, iar pe Codorcea îl plantă într-un colţ, în picioare.

— Doamnă, uitaţi-vă în portofel, presupun că aveţi toţi banii. Am recuperat obiectul de îndată ce v-a fost furat, n-a avut timp să facă ceva cu banii.

Femeia se uită repede în portofel, dând la iveală un teanc de hârtii. „Cam mulţi bani pentru piaţă”, gândi Măgură, surprins.

— Da, cred că sunt toţi, zise femeia, liniştită.

— Atunci vreţi să faceţi o reclamaţie împotriva ăstuia? şi-l arătă pe pungaş, care tremura în colţul lui.

— Păi, dacă mi-am recuperat banii, mai trebuie să fac şi reclamaţie?

— Dacă nu o faceţi, nu pot să-i fac dosar banditului ăstuia.

— Şi ce înseamnă să-i faceţi dosar?

— Îl bag în tribunal, să-l judece.

Femeia îl privi lung pe Codorcea, apoi se întoarse spre Magură:

— Nu, nu vreau să fac reclamaţie. Nu vedeţi ce prăpădit este?

Lăsaţi-l în pace.

— Doamnă, dar dacă îl lăsăm în pace, o să mai fure şi altă dată.

— Don şef, nu mai fac! izbucni Codorcea, speriat că şansa asigurată de refuzul femeii era ameninţată.

— Tu să taci! îl repezi Măgură.

— Lăsaţi-l, domnule poliţist, continuă femeia, speriată un pic de tonul folosit de Măgură faţă de pungaş.

— Bine, doamnă, cum doriţi dumneavoastră. Atunci nu mai am nevoie de nimic.

— Deci pot să plec?

— Da, doamnă. Puteţi să mergeţi. Şi să aveţi grijă altă dată, bandiţii ăştia sunt şmecheri şi gata să dea lovitura la buzunarele celor neatenţi.

Femeia ieşi, salutând scurt, lăsându-i singuri. Măgură se întoarse alene către hoţ, privindu-l câteva clipe liniştit.

— Bă, Codorcea! În toamnă ai scăpat datorită tovarăşului adjutant, acuma scapi mulţumită femeii ăsteia proaste, dar ţine minte, data viitoare nu mai scapi, poate să fie şi Dumnezeu cu tine. Dacă mai apari pe-aci, te bag la mititica şi fără motiv, ai înţeles?

— Don şef, să-ţi trăiască nevasta şi copilaşii, pe mine n-o să mă mai vedeţi pe-aci. Mă duc şi nu mai auziţi de mine. Să trăiţi!

Când ieşi însă pe uşă, înainte de a o închide, se mai întoarse şi-l întrebă cu o voce plină de regrete:

— Don şef, da' aţi văzut ce de bani avea?

— Du-te, bă! Pleacă odată!

— M-am dus, m-am dus. Dar păcat de banii ăia…

Măgură se întâlni din nou cu femeia aceea peste câteva zile, tot în piaţă. Amândoi avură acelaşi sentiment, de revedere cu drag a unei cunoştinţe vechi.

— Ce faci, poliţistule? îl abordă femeia, trecând peste convenienţe, folosind pronumele personal mai apropiat. Mai prinzi la hoţi?

— Doamnă, eu nu sunt poliţist, ci miliţian.

— Ei nu, că parcă eu nu ştiam asta! Ce mai faci?

— Cu serviciul.

— E greu?

— Greu şi nu prea.

— Nu vrei să stăm de vorbă? Uite, stau aproape, aici, peste o

stradă. Îţi sunt datoare, aş vrea să mă revanşez **într-**un fel. Ce zici?

— Doamnă, sunt în exerciţiul funcţiunii…

— Ei, lasă vorbele, ştiu eu ce-i aia. Hai, că nu te ţin mult. O jumătate de oră nu moare nimeni. Hai, zău!

— Bine, doamnă, dar numai o jumătate de oră.

— **S-**a făcut!

Dispăru din piaţă fără a-i anunţa pe ceilalţi, luâ**ndu-**se după femeie spre casa ei, mergând la zece paşi în urma ei. O urmă de bun simţ îl împiedica să meargă de la început alături de ea. Abia în dreptul porţii se întâlniră, ea aşteptâ**ndu-**l, ca să-l conducă prin curtea respectivă.

Silvia, aşa se numea femeia, ocupa două camere **într-**o casă înaltă, despre care spunea că este a ei şi a soră-sii, rămasă de la părinţii lor care-şi găsiseră o nouă viaţă în Occident, rămaşi pe-acolo din timpul războiului. Casa era mare, două apartamente erau ocupate de o familie foarte numeroasă, care le fusese impusă de primărie şi ele nu avuseseră ce să zică, altfel le-ar fi luat casa de tot. Silvia era văduvă, se măritase de tânără şi soţul ei murise de tuberculoză galopantă, la doi ani după căsătorie. Avea treizeci şi trei de ani, era mai în vârstă decât o arăta înfăţişarea şi trăia mult mai bine decât şi-ar fi putut închipui Măgură, ştii**ndu-**i situaţia socială. El simţea că ceva nu era în regulă cu femeia aceea, dar plăcerea de a sta de vorbă cu ea, alături de un pahar cu coniac fin îl făcu să treacă uşor peste orice fel de convenţii. Silvia îi aduse şi o ceaşcă cu cafea, el nu mai băuse niciodată aşa ceva, aşteptă câteva minute să se mai răcească un pic, apoi o dădu pe gât din**tr-**o sorbitură, ca pe ţuica fiartă, făcâ**nd-**o pe femeie să râdă în hohote.

La despărţire, Silvia îi spuse că poate să treacă oricând pe la ea, iar dacă are nevoie de câte ceva, oricând va fi bucuroasă să-l ajute. El nu promise nimic, era cam năuc şi gândurile îi erau învălmăşite. Mai încolo, când îşi băgă mâinile în buzunare, găsi un teanc de bani, înţelegând că Silvia fusese cea care-i pusese acolo.

Câteva zile nu **s-**a mai gândit la Silvia, avea suficiente activităţi care-i acaparau atenţia, apoi a auzit-o pe Gica de câteva produse care-i lipseau iarăşi din casă, fasole uscată şi cartofi, nu se mai găseau nici la piaţă şi, dacă erau, se cerea un preţ prea mare. Oprea apromis că se va interesa el şi după amiaza a şi căutat-o pe Silvia. Femeia era acasă, **s-**a arătat foarte bucuroasă că-l vede, el i **s-**a plâns că ar avea nevoie de nişte fasole şi cartofi, să le trimită acasă, la părinţi, că nu mai aveau de

nici unele şi primăvara era rece şi nu ieşeau odată verdeţurile. Silvia s-a dus în pivniţă, singură, şi s-a întors cu două plase pline, una cu fasole, alta cu cartofi. Oprea n-a mai stat să bea o cafea, oricum nu-i plăcea şi nu înţelegea ce drac de băutură era aia, amară şi dulce, şi nici măcar nu te îmbăta, a luat plasele şi a plecat, promiţând că revine a doua zi. Pe drum s-a căutat de curiozitate în buzunarele mantalei şi a găsit din nou câteva hârtii, nu tot atât de multe ca prima dată, dar suficiente pentru o jumătate de lună.

De atunci n-a mai dus grija banilor şi a produselor greu de găsit. Era suficient să-i spună Silviei de ce avea nevoie şi ea îi dădea, sau, dacă nu avea în casă, îi făcea rost în cel mai scurt timp.

Mai greu a fost cu Gica, s-o lămurească de unde făcea el rost de bani şi produse la comandă. A luat-o pe departe, spunându-i cum a cunoscut-o pe Silvia, dar înflorind acţiunea, cum că săriseră ţiganii s-o omoare într-o seară şi el a salvat-o şi femeia s-a simţit obligată faţă de el, avea bani suficienţi, dintr-o moştenire, aşa că-i putea da lui oricând, orice i-ar fi cerut. Gica bănuia ea ceva, prea era frumoasă povestea, dar a lăsat impresia că l-ar fi crezut, ca să nu aibă discuţii în familie. La urma urmei, Oprea aducea acasă şi bani, şi produse, şi nu se întâmplase să lipsească de acasă vreo noapte, fără a lipsi în acelaşi timp şi Găină, semn că fuseseră în vreo misiune. A încercat ea să discute problema cu Zamfirica, dar aceea n-a înţeles-o şi n-a mai insistat, rumegându-şi gândurile singură.

19

La sfârşitul lunii aprilie a apărut legea pentru naţionalizarea unei părţi a locuinţelor de la oraşe. Legea lovea mai ales în marii proprietari, care luau bani mulţi din închirierea spaţiilor de locuit, dar lovea şi în micii proprietari, mai ales în cei care mai aveau şi alte case decât cele în care locuiau ei înşişi.

Casa în care stăteau cu chirie Măgură şi Găină a fost şi ea naţionalizată. Foştii proprietari au fost nevoiţi să se restrângă într-o cameră şi o bucătărie de vară, celelalte trei camere pe care le ocupaseră, în afara celor în care locuiau cei doi miliţieni, fiind închiriate de către stat unor necunoscuţi.

Nu mult timp după acest eveniment, Măgură a participat la evacuarea silită a câtorva foşti proprietari din apartamentele pe care nu voiau să le părăsească de bunăvoie. Nu era mare lucru, în faţa uniformelor statului, oamenii se cam pierdeau şi acceptau mai uşor

strămutarea. Cu aceste ocazii, Oprea Măgură a putut să pătrundă în intimitatea vieţii de zi cu zi a unor „foşti”, admirând mobilele vechi, din lemn preţios şi, în general, ambianţa de lux. Aşa a ajuns să urască clasa aceea de foşti boiernaşi şi se bucura că noul regim le lua totul, ca să-l împartă celor mulţi, care n-aveau de nici unele.

Prin intermediul lui Marin Grosu, a primit propunerea să se mute cu locuinţa. Adjutantul i-a dat o adresă şi **într**-o zi **s**-a dus să vadă ce i se oferă. Strada era destul de centrală, în spatele tribunalului, şi purta numele oraşului erou: Stalingrad. Când a deschis poarta unde i se indicase adresa, n-a trecut decât o clipă şi şi-a şi făcut apariţia o femeie micuţă, în pragul uşii de la intrarea în casă. Măgură **s**-a mirat, cum naiba auzise femeia că el intrase pe poartă, doar aceasta nu scosese niciun scârţâit. Mai târziu a realizat că poarta acţiona un contact electric ce făcea să sune o sonerie în casă, atâta timp cât era deschisă.

S-a prezentat femeii şi i-a spus că fusese trimis de tovarăşul Grosu. Femeia **s**-a recomandat, Dacia Sandulian, iar lui i **s**-a părut că nu înţelege bine, cum **s**-o cheme Dacia!? L-a condus să vadă camera pe care o avea de închiriat, casa era stil vagon, patru camere aşezate pe o sală lungă, iar în spate continua cu o bucătărie, wc şi două magazii din lemn.

Oprea Măgură a acceptat a doua cameră de pe hol, nu era nici prea mare, nici prea mică, oricum, parcă era mai încăpătoare decât chichineaţa în care şedeau atunci. În plus, aveau acces la ultima magazie, pe care o puteau transforma în bucătărie. **S**-au înţeles asupra chiriei şi a rămas ca peste două zile, la început de lună, să se mute.

A făcut rost de bani de la Silvia şi a cumpărat un pat de metal şi un dulap din lemn, pentru haine, pe care le-a cărat cu câţiva pierde-vară din piaţă la noua locuinţă. Şi, la început de lună, sau şi mutat, bucuroşi că au găsit un spaţiu mult mai mare decât cel dinainte.

În curte erau câţiva pomi, un păr, doi caişi, doi cireşi şi un corcoduş. Unii mai aveau încă flori, alţii legaseră deja rod şi Victor **s**-a legat imediat de câteva caise abia formate, acrişoare. Doamna Sandulian l-a şi văzut pe fereastră şi a ieşit afară să-l certe. Copilul **s**-a ascuns imediat în casă, alături de maică-sa, proprietăreasa l-a lăsat în pace atunci, dar cum **s**-a întâlnit cu Oprea Măgură, a şi început să-i reproşeze purtarea fiului său. Au înţeles că nu nimeriseră prea bine în casa aceea, femeia nu avea copii şi nu ştia să-i iubească sau măcar să-i

accepte. Oprea a încercat să-şi lămurească feciorul că nu e bine să mai rupă fructele din pomi, că baba se uită toată ziua pe fereastră, după el, şi nu vrea să se certe cu ea, poate vor sta ani mulţi acolo şi era mai bine să se înţeleagă.

Destul de repede şi-au cunoscut vecinii, care nu prea stăteau pe acasă. În camera din faţă locuia o domnişoară cam trecută, toată lumea îi zicea „domnişoara", iar Victor, după o ezitare scurtă, a hotărât că trebuie să i se adreseze cu „tanti domnişoara", de parcă titlul acela i-ar fi fost numele adevărat. Venea de undeva din Gorj, era cea mai mare din mai mulţi fraţi, doi dintre ei o vizitau foarte des, lucrau pe undeva, la o fabrică, şi urmau liceul la seral. Domnişoara se cam sacrifica pentru aceşti doi fraţi ai ei dotaţi pentru şcoală şi încerca să-i ajute cât mai mult, având ambiţii mari pentru ei, să-i bage în facultăţi şi să-i scoată ingineri. Ea lucra „la cadre", la Institutul Pedagogic, nu era prea vorbăreaţă, Oprea abia reuşise să afle cum ajunsese ea „la cadre", intrase în partid imediat după război şi avansase repede, fiind un bun organizator şi dotată pentru munca de birou.

În cealaltă cameră locuia domnul Inglezi, un om cam trecut, vesel din fire, cu toate că după război avusese parte de un proces intentat ca duşman al poporului, din care ieşise cu bine, din lipsă de probe. Era contabil la o antrepriză de construcţii şi din cauza meseriei îl vedeau pe acasă doar sâmbăta şi duminica.

În iunie, Gica şi copiii au plecat la Dăbuleni, lăsândthan-l singur pe Oprea Măgură, care nu voia să-şi ia concediul atunci, ci în toamnă, la culesul viilor.

Imediat după plecarea lor, a fost chemat la sediu şi un tip de la cadre l-a pus să-şi scrie o nouă autobiografie.

— Dar am mai dat de două ori! s-a mirat Măgură.

— Nu face nimic, i-a spus liniştit celălalt, privindu-l prin lentilele ochelarilor cu multe dioptrii. O mai dai şi pe aceasta, poate îţi mai aminteşti ceva ce ai omis în celelalte autobiografii date înainte. Să scrii acolo tot ce-ţi aminteşti, să nu omiţi nimic!

S-a apucat de scris, nedumerit. Ce tot voiau ăia?! credeau că, dacă o să-şi scrie de mai multe ori autobiografia, o să-şi inventeze de mai multe ori viaţa? A scris două pagini, pe care le-a predat celui de la cadre, fericit că scăpase de corvoadă. Omul a citit atent paginile, apoi i-a dat câteva formulare tipărite, spunându-i să le completeze acasă şi să i le aducă a doua zi.

Erau formulare pentreu date autobiografice, datele civile, apoi şcolile – an cu an – politica făcută înainte şi după eliberare, mai făcuse el aşa formulare, nu era ceva nou. Le-a completat conştiincios şi a doua zi le-a predat la cadre.

Peste câteva zile a fost solicitat din nou la sediu, tot la cadre. Îl ancheta acelaşi tip cu ochelari. L-a invitat pe un scaun, în faţa biroului, el răsfoind o mulţime de hârtii pe care le ţinea împrăştiate pe birou.

— Dragă, trebuie să clarificăm câteva probleme, nu le-ai scris prea explicit aici, în formulare. Ce politică ai făcut înainte de 23 august?

— Am scris acolo! s-a răţoit Măgură, contrariat.

— Lasă ce ai scris, i-a răspuns moale ochelaristul. Răspunde la întrebare!

— Păi, n-am făcut niciun fel de politică.

— De ce?

— Eram prea tânăr.

— Şi? Alţii au intrat în politică de la terminarea şcolii primare.

— Mie nu mi-a dat în gând. Aveam destule de făcut, pământul trebuia îngrijit…

— Care pământ? l-a întrerupt ochelaristul.

— Păi… pământul nostru.

— Deci aveaţi pământ? Aici ai scris că nu prea aveaţi.

— Aşa şi e. Ce-am avut atunci, avem şi-acum. Cu totul, vreo zece pogoane, la o familie de zece oameni. Ce să ne-ajungă?

— Şi acum cine mai are pământul ăsta?

— S-a împărţit între fraţi. Tata mai are o vie, un loc pentru porumb şi o grădină nu prea mare. Dar trebuie să-i dea din ăsta şi unui frate mai mic.

— Îhâm! Eşti însurat, nu? Ai doi copii.

— Da, unul de cinci ani şi unul de un an şi jumătate.

— Soţia a făcut politică?

— Nu. Femeile nu prea se bagă în politică la ţară. Nu ştiţi cum e?

— Nu. Nu ştiu. Tocmai asta vreau să aflu de la dumneata. Are mulţi fraţi?

— Cine?

— Soţia.

— Au fost cinci copii cu toţii. Acum sunt numai patru.

— De ce?

— Al cincilea a murit…

— Aha! Ai scris şi aici. A murit la…

— La cotul Donului.

— Deci a luptat împotriva Uniunii Sovietice.

— Dacă atunci i-a venit timpul…

— Putea să se opună, să nu se ducă pe front.

— Cred că el n-a putut. Era un om simplu.

— Şi ce dacă? Putea să facă **într-**un fel, să nu lupte în răsărit.

Oprea Măgură stătea ca pe ghimpi. Ce-o fi şi ăsta aşa greu de cap, de nu înţelege? Şi ce vină avea el că Ion Prodan fusese trimis de statul de atunci să lupte **într-**un război în care şi alţii luptau, nu numai el?

— E bine totuşi că a murit pe acolo, pe unde a fost, a continuat cadristul, fără să realizeze enormitatea pe care o debitase. Aici am o informare precum că Ion Prodan nu a murit, ci a fost dat dispărut. Oare care este adevărul?

— Eu sunt convins că e mort. Un leat de-al lui ne-a spus că l-a văzut mort acolo, în tranşee. Numai soacră-mea tot mai speră să-l vadă reapărând. Noi, ceilalţi, nu mai credem.

— Putea să treacă la sovietici?

— Nu cred. Ţăranii olteni nu se descurcă între străini.

— Dar să se fi retras împreună cu nemţii?

— Deh, eu ştiu? Nu cred totuşi. Era un om aşa de liniştit, făcea întotdeauna ce i se cerea şi pe toată durata cât a fost în război nu **s-**a despărţit de ai lui, din sat. Nu, nu mai poate fi în viaţă.

Ochelaristul **s-**a declarat oarecum mulţumit şi l-a lăsat în pace. Mai târziu, când **s-**a întâlnit cu Marin Grosu, Măgură i **s-**a plâns de insistenţele cadrelor şi de patima asta de a le cere din când în când autobiografii şi formularele acelea, de care începuse să-i fie teamă.

— Bă, să nu te sperii! i-a zis adjutantul. Şi pe vremea burgheziei se cereau tot felul de date, e adevărat, nu chiar aşa des. Şi ai să vezi că ţi se vor mai cere, când te aştepţi mai puţin. Te sfătuiesc să înveţi textul autobiografiei pe de rost, pentru că ceva în plus sau în minus **într-**o nouă declaraţie dă de bănuit că ai ascuns ceva şi atunci te purecă ăştia de la cadre de-ţi iese pe nas. Cât despre cumnatu-tău, mort în răsărit, să nu-ţi faci probleme. Dacă e mort, nu te mai poate încurca cu nimic. Mai rău e dacă descoperă ăştia cumva că nu a murit atunci, să vezi ce horă încing pe tema asta. Ascultă la mine, de când se ştie ţara asta,

oastea de bază a fost constituită din ţărani, ei erau singurii care aveau pentru ce să lupte, ce să apere. Faptul că Antonescu a târât armata şi ţara într-o aventură din care a ieşit prost nu este imputabil ţăranilor pe care i-a trimis în răsărit. Crezi că dacă acum ţara te-ar trimite în indiferent care parte, nu te-ai duce? Tot aşa şi cumnatu-tău, dacă i-a venit vremea de armată, s-a făcut soldat şi s-a dus unde l-a trimis ţara. Ce trebuia să facă? Să dezerteze ca să-l judece şi să-l împuşte? Ar fi avut el ceva de câştigat dacă devenea martirul unei cauze pe care poate nici nu o înţelegea? Aşa că stai liniştit, pentru el nu-ţi poate imputa nimeni nimic. Ai tăi cum sunt consideraţi în sat?

— Mijlocaşi.

— E bine. În afară de nevoiaşii ăia care n-au de nici unele, statul se va sprijini pe mijlocaşi ca să facă colectivizarea. N-o să ai necazuri din partea lor… Mai rău e de mine.

— Păi cum?

— Tu n-ai înţeles de ce se fac verificările astea de dosare? Trebuie reîmprospătată forţa represivă a statului. Probabil au nişte rezerve de cadre, verificate, şi vor să ne mai înlocuiască pe noi, ăştia mai vechi, proveniţi din poliţia veche. Mi-e teamă că voi fi trecut în rezervă mai devreme decât mi-ar da dreptul la pensionare. Aş fi vrut să mai stau în postul ăsta, altceva nu prea ştiu să fac şi m-aş trezi pe drumuri, iar să mă apuc de ceva nou acum, la bătrâneţe, nu e prea uşor. Of, doamne, dacă m-ar mai ţine încă doi ani, ajung la treizeci de ani de muncă în slujba statului şi atunci pot să ies liniştit la pensie.

— Eu zic că dacă aţi trecut de prima epurare, o să vă mai ţină în post. Aveţi experienţă…

— Şi ce, crezi că ăştia se uită la experienţa mea? Ce să facă ei cu ea? Ăştia au impresia că dacă au pus mâna pe putere, gata, au rezolvat problemele fundamentale ale societăţii. Le-or fi rezolvat, nu zic nu, dar numai la modul general. Aici, jos, la nivelul nostru, încă nu sunt rezolvate. Sufletul omului nu se schimbă într-un an, doi, cu lozinci şi cu teroare. Pentru asta trebuie ani de zile şi, ai să vezi poate şi tu, comunismul va învinge în ţară, nu se poate altfel, dar caracterul omului va rămâne mult în urma celorlalte realizări. Şi poate chiar se va schimba, într-o direcţie pe care n-o prevăd încă. De-aia îţi spun, de miliţie va fi nevoie şi peste o sută de ani, poate chiar de mai mulţi agenţi decât sunt acum. Şi experienţa mea de o viaţă ar fi foarte bună, dacă m-ar pune s-o împărtăşesc unora ca voi, care reprezentaţi viitorul

ordinii publice. Ce folos, mă vor scoate pe linie moartă, şi toată experienţa mea pot **s-**o arunc la gunoi. Ehe, dacă apuc, **într-**o zi o să-mi aştern pe hârtii memoriile, mă gândeam mai de mult să-mi scriu nişte amintiri, n-a fost timp până acum, poate la pensie o să reuşesc.

20

Ce mai tevatură a fost cu înfiinţarea regiunilor şi a raioanelor! De când **s-**a dat comunicatul la radio, prin care se anunţa proiectul pentru reîmpărţirea politico-administrativă a ţării, lumea parcă a început să se mişte mai repede.

Deodată, Craiova **s-**a umplut de oameni necunoscuţi, care se perindau mai mult pe la primărie, apăreau şi dispăreau, ţineau şedinţe **într-**un fost palat din centru.

— Şapcaliii! pufnea dispreţuitor Marin Grosu când îi vedea. Nişte sărăntoci, dar uite la ei ce băţoşi se ţin. Ăştia vor schimba lumea şi noi o să ne luăm după ei, ca oile. Să vedeţi ce-o să mai fie!

Oprea Măgură încerca să-l înţeleagă pe bătrânul poliţist, dar parcă ar fi fost mai bucuros să nu fie martor la spusele lui, de teamă că mai târziu **s-**ar putea să aibă necazuri. În sinea lui, ar fi dorit ca Grosu să fie scos odată din cadrul miliţiei, să scape de grija vorbelor lui. Prima impresie, pe care şi-o făcuse la începutul meseriei, începea să se clatine. Marin Grosu nu mai ţinea pasul cu vremurile noi. Nu se mai ferea să spună pe nume anumite lucruri, care de obicei erau trecute sub tăcere. Şi n-ar fi fost nimic dacă ar fi rostith diverse sentinţe numai între ei, dar începuse să vorbească neglijent şi în cercuri mai largi şi nu se ştia niciodată cine asculta şi unde-l turna, să se trezească şi ei traşi la răspundere că nu înştiinţaseră mai din timp despre atitudinea fostului poliţist.

În decembrie **s-**a făcut o nouă epurare, prevăzută de adjutant. Ei au trecut cu bine noul examen şi, spre surpriza tuturor, şi Marin Grosu a rămas în funcţie.

— Bă, băieţi! le-a zis el vesel, când cinsteau evenimentul, la postul lor din piaţă. Uite că a fost totuşi un om cu cap printre ăia care ne-au purecat dosarele, altfel nu mai eram eu acuma coleg cu voi. Nu ştiu cine a fost ăla, că tare i-aş mulţumi şi l-aş felicita pentru clarviziunea de care a dat dovadă. Aţi văzut că dintre cei de teapa mea n-au mai rezistat decât câţiva? Uite că eu am rezistat, chiar dacă am avut ceva bube în cap. Ah, apuc şi pensioara!

Imediat după Anul Nou au avut un succes neaşteptat, reuşind să

pună mâna pe doi tâlhari urmăriţi de multă vreme prin toată Oltenia. I-au prins în cârciuma din spatele pieţei, cu ocazia unui control de rutină. Poate lui Grosu i-ar fi scăpat, îl cam păcăliseră, aveau acte în regulă, era gata să-i lase să plece, când Găină a observat ceva în neregulă pe ultima pagină a actului de identitate al unuia dintre ei. A cercetat mai atent, era o ştersătură acolo, nu se mai vedea ce fusese scris, dar ştersătura aceea nu avea ce să caute acolo, s-a uitat mult la fotografia de pe act şi a observat că e puţin mişcată sub ştampilă. I-au arestat fără vorbe multe pe amândoi, fără să ştie peste cine dăduseră. Abia la sediu au aflat ce captură importantă făcuseră.

Acţiunea aceea le-a adus avansarea în grad înainte de termen, iar adjutantului o hârtie roză la dosarul destul de cenuşiu. Prin avansare le-a crescut şi salariul, nu prea mult, dar simţitor.

Cu tot salariul mai mare, inflaţia galopantă făcea să nu se mai descurce de la lună la lună. Gica se plângea mereu de scumpetea de pe piaţă, din nou se treziseră în iarnă dezbrăcaţi şi cu mâncarea o duceau din ce în ce mai greu. Relaţia cu Silvia se cam răcise, vădana probabil îşi găsise pe altcineva şi nu prea voia să-l mai vadă pe Măgură.

De acasă primea scrisori nu prea vesele, Stan îi scria ce-i dictau tata şi mama, nici ei nu stăteau prea bine, li se fixase cote pe care trebuia să le predea statului, rămăseseră deja datori din anul trecut, perceptorul le bătea la poartă în fiecare săptămână, somândlu-i să-şi predea datoriile către stat, dar ei de unde să le predea, că dacă dădeau cotele nu mai ieşeau cu bine din iarnă.

Prin februarie s-au trezit cu Gheorghe pe la ei. Nu mai putuse răbda despărţirea îndelungată de ei şi venise să-i vadă, mai ales pe nepoţi. Oprea a înţeles că tata nu venise numai aşa, de dorul lor, şi l-a lăsat un timp să fiarbă în ale lui, fără să-l întrebe ce-i pe-acasă, până când Gheorghe s-a hotărât să vorbească despre ce-l durea.

— Mă, Opriţă, s-au pus ăştia pe noi, mă, şi nu mai pot ieşi la lumină! Cotele n-au fost ele prea mari, dar n-am prea făcut de toate şi *precitoru* îmi cere din fiecare. De unde să visez eu acum un an că mi-ar cere fasole şi linte? Dacă ştia, puneam şi de-ăştea. Da' de unde să ştiu? Şi lintea aia, de unde-or fi găsit-o ei, că la noi nimeni n-a auzit de ea şi nici măcar nu ştiu cum arată, aş cumpăra-o de la careva s-o predau la cote. Nu ştiu ce să mă mai fac… Şi-acum, pentru anul ăsta, cotele sunt şi mai mari. Ce-or vrea de la noi, că doar nu putem să dăm tot, ne mai trebuie şi de sământă şi trebuie să trăim şi noi cu ceva!? Tu nu poţi să

ne ajuţi cu ceva?

— Cu ce să vă ajut, tată? Că eu, aicea, cumpăr tot, pe bani, şi toate **s-**au scumpit de nu mai ştim ce să facem. Ce vrei, să cumpăr porumb din piaţă şi să ţi-l dau ţie pentru cote? Nu pot, m-ar costa mai mult decât am eu salariul.

— Păi nu aşa, mă gândeam că poţi să faci ceva să ne mai scadă cotele…

— Nu pot, tată. Nu înţelegi că eu ar trebui să vin peste tine să-ţi iau cotele cu anasâna, să le dau la stat, că din cauza voastră cică nu trăim bine, că nu vreţi să vă predaţi cotele şi de-aia nu se găsesc de nici unele, iar dacă se găsesc, toate sunt scumpe. Statul ăsta ăl nou a greşit ceva, nu înţeleg unde, şi probabil şi pentru el este greu să-şi îndrepte greşeala, nu poate să rămână aşa, altfel unde-am ajunge? Cu colectiva ce se aude?

— Păi, nu prea se aude. A venit unul nou la primărie, a pus o firmă nouă, că nu mai e primărie, ci sfat popular, şi înainte de Crăciun a umblat din casă în casă, singur singurel, că să ne trecem la colectiv. A avut răbdare să stea de vorbă cu mulţi oameni, dar nu **s-**a ales decât cu cinci cereri de intrare în colectivă. A trecut şi pe la noi, mai că nu l-am dat afară! Ştii ce mi-a zis? Că tot o să intrăm în colectivă, fie că vrem, fie că nu vrem. I-am zis şi eu, păi cum să intru în colectiv, că statul vine să-mi ceară cote, iar el face că, intră, taicule, în colectiv şi scapi de toate datoriile, la colectivişti nu le mai cere cote, numai impozitele pe casă şi locul de casă. I-am spus că să mă mai gândesc, că doar nu trebuie să fiu primul care intră în colectivă. El, nu, că dacă intrăm noi, familiile mai de fală, se iau şi ceilalţi după noi şi intră. L-am lăsat în pace până a văzut şi el că-şi bate gura degeaba. Dacă a văzut că nu-i merge cu mine, l-a pus pe Stan să mă prelucreze, că şi-ăsta, **s-**a dus de **s-**a făcut utemist şi l-au pus ăia mare acolo, la ei. Era să-l bat **într-**o seară, când voia el să mă prelucreze, că să intru în colectivă, că are sarcină să ne bage întâi pe noi, altfel îl scot de la uteme şi el tocmai asta nu vrea, că **s-**ar duce şi el la o şcoală de-a lor, să se ajungă cineva.

— Păi ce-ai cu el, tată? Nu-l laşi să se ducă?

— Păi eu ce-ţi spun, bă? îl las, de ce să nu-l las, dar el vine cică să mă scriu la colectiv, că are sarcină şi nu poate altfel.

— Şi de ce nu te scrii?

— Io-te la el! Păi cum, mă, să le dau pământul?

— Păi nu-l dai pe tot, că vă mai lasă loturi în folosinţă.

— A, lasă pe dracu'! Aşa zic ei, să ne tragă întâi la colectiv, că după aia mai vedem noi pământ la anu'!

Mai târziu, când i-a povestit adjutantului ce zicea tata, acesta a început să râdă.

— Cum, mă băiete, frate-tău ăsta vrea să-l bage pe ta-său în colectiv? Unde-am ajuns! Să ştii tu de la mine, tatău tot o să intre, aşa că fă-l şi tu să intre mai repede, scapă şi de datoriile la stat şi aşa poate şi frate-tău să se ajungă. Câţi ani are el? Şaptesprezece? Devreme a luat-o cu politica. Dacă poţi să faci ceva, ajută-l să avanseze în uteme, sau măcar lăsaţi-l să se descurce singur, dacă poate. O ocazie bună nu trebuie pierdută. Fă în aşa fel încât să se ducă la vreo şcoală politică, nu strică. Ce vă cramponaţi atâta de pământul ăla? Tu nu mai ai nevoie, taică-tău pentru cine-l mai ţine? Şi poate vine mâine careva şi-ţi pune sula-n coaste, ori îl faci pe tatău să intre în geace, ori te dă pe tine afară din miliţie, să te văd atunci ce faci. Ce, crezi că nu e posibil?

După discuţia cu Grosu, Măgură a încercat să aducă vorba faţă de tata la posibilitatea aceea, de a fi pus şi el în situaţia de a alege, ori colectiva pentru tata, ori ieşirea lui din miliţie. Gheorghe a înţeles repede cam unde bătea el, dar l-a lăsat să fiarbă o noapte. Abia a doua zi i-a spus, că în acel caz, va accepta să intre în geace, dar numai el, cu pământul lui. Pe ceilalţi n-o să-i sfătuiască să intre, îi lasă în pace, să aleagă singuri. Şi, după ce şi-a descărcat sufletul, înjurându-i crunt pe anglo-americanii aceia care nu mai aveau de gând să vină odată, şi-a luat traista cu cele câteva lucruri şi a plecat acasă cu rata, adică autobuzul cursă de persoane.

Peste vreo trei săptămâni s-au trezit cu Stan, mezinul familiei. Venise la regiune, pentru o consfătuire UTM de câteva zile. L-au primit cu dragă inimă, Stan era cel mai îndrăgit dintre fraţi, tânăr încrezător şi cu o minte sclipitoare. În prima zi abia a avut timp să treacă pe la ei, să le spună că stă mai multe zile şi să le aducă nişte carne în untură de la mama. Seara, după şedinţa în două părţi ce părea că nu se mai termină, a participat la o reuniune tovărăşească, venind la frate-său să se culce pe la miezul nopţii. Soneria acţionată de poartă a sunat, trezind-o pe Dacia Sandulian, care i-a şi făcut observaţie dimineaţa Gicăi, că ei nu-i convine să fie trezită din somn de toţi vagabonzii.

— Dar, doamnă, e fratele soţului meu, a încercat Gica s-o îmbuneze.

— Şi ce, el nu poate să vină mai devreme acasă, în loc să bată

cârciumile?

Gica s-a speriat şi a preferat să tacă, aşteptându-l pe Oprea, să-i spună despre ce e vorba şi să-l lase pe el să hotărască ce şi cum.

Seara i-a povestit lui Oprea ce zisese „baba”, căci între ei numai aşa îi spuneau. El a înjurat-o urât şi a considerat incidentul închis. Stan însă, care doar ce venise din oraş, s-a cam ambalat:

— Nene, vrei s-o termini pe baba asta? Mâine îi fac o reclamaţie şi o saltă.

— Unde-i faci, mă, reclamaţie? l-a întrebat mirat Oprea Măgură.

— Păi, unde trebuie. Ăştia, foştii, sunt duşmanii noştri, le-am luat tot şi nu ne-o iartă.

— Asta a rămas cu casa ei…

— Şi ce dacă? Crezi că ne înghite? Crezi că nu stă mereu cu frica în sân să nu i-o ia cu altă lege? Mi-ai spus că pe la ea vin tot din ăştia, foşti, ba un avocat, ba un doctor, i-ai urmărit, te-ai interesat cine sunt ei? Ce hram poartă? Poate sunt în conspiraţie şi tu stai aci liniştit şi nu-ţi pasă că duşmanul lucrează lângă tine.

— Băi, Stănică, las-o dracului în pace că înghite şi poate se-neacă cu mâncarea, l-a oprit Oprea, înveselit de ideea ce-i venise.

— Păi de ce s-o las, nene, de ce s-o las?

— Bă! Tu vezi numai duşmani peste tot? Asta vă învaţă pe-acolo, pe unde te duci tu? Mai lasă-i pe duşmanii ăştia, că n-or fi chiar atât de mulţi şi are cine să aibă grijă de ei. Tu ştii ce viaţă a avut baba asta? Dacă ai şti, poate n-ai mai vorbi aşa.

Aflase şi el de la diverse cunoştinţe comune şi, prin intermediul Gicăi, de la vecini, cine fusese Dacia Sandulian înainte. Provenită dintr-o familie de vechi boiernaşi de pe lângă Caracal, făcuse şcoli la două pensioane, în Franţa, stabilindu-se apoi în Craiova, unde părinţii ei cumpăraseră câteva case pe lângă piaţa veche. S-a măritat de tânără, cu un ofiţer înalt, spelb, care îi venea văr de-al doilea, prin alianţe întâmplătoare cu familia lui de armeni. Pentru lume era de neînţeles cum de se căsătoriseră, rude atât de apropiate, probabil la mijloc fusese o dragoste mare, căci interese de avere nu puteau avea niciunul, nici altul. Dacia fusese într-adevăr o frumuseţe de fată, ştia să-şi pună frumuseţea în evidenţă cu toalete splendide, era şi cultivată, citea foarte mult, se pricepea şi la chiţibuşării avocăţeşti, studiind codul penal şi cel civil de una singură şi trăgând concluzii personale pentru aplicarea legilor şi probabil toate astea îl dăduseră gata pe ofiţerul

acela de cavalerie.

După câţiva ani de convieţuire, Dacia dăduse naştere unui copil diform, care nu trăise decât câteva zile. Cu toate că îl aşteptase atâta, s-a bucurat că a scăpat de el şi s-a schimbat complet, devenind foarte rece în relaţiile cu toţi cunoscuţii, inclusiv cu soţul ei. Apoi a venit războiul de întregire a neamului, au stat despărţiţi doi ani, ofiţerul a ajuns până la Budapesta, victorios, întorcându-se de acolo fără un ochi şi cu patimi necunoscute înainte: băutura şi jocurile de noroc.

Menajul a început să meargă din ce în ce mai prost, soţul se înhăitase cu nişte jucători de teapa lui, care-l curăţau de parale mai ales la băutură, erau de pomină zile şi nopţi pierdute la pocher, averea începea să se subţieze şi ofiţerul să nu se mai ţină de treabă.

Dacia înghiţea totul fără să-i reproşeze nimic. Ce-o fi fost în sufletul ei, nimeni nu ştia. Se schimbase şi ea, devenise bisericoasă, îngrijea o mulţime de pisici, dădea pomeni în fiecare zi de post şi la poarta lor se strângeau mulţi cerşetori în acele zile.

Într-o noapte, ofiţerul a pierdut la cărţi o casă din cele nouă pe care le aveau împreună. A doua zi, Dacia şi-a chemat avocatul şi l-a însărcinat să lichideze casele acelea şi să cumpere una mai mică, care să fie numai a ei. Avocatul şi-a îndeplinit misiunea, vânzând foarte bine casele rămase şi cumpărând-o pe aceea, mică şi urâtă, în care aveau să stea şi alde Măgură. Banii rămaşi i-a depus la bancă, trăind apoi numai din dobânzi.

Bărbatu-său s-a trezit deodată sărac şi nedorit în noua casă. Ce-o fi fost şi în sufletul lui, iarăşi nu ştie nimeni. Trei zile şi trei nopţi a băut cu prietenii, până a rămas fără bani în buzunar. A plecat acasă, dar n-a mai ajuns, pe drum a căzut şi l-au găsit abia dimineaţa, mort.

Dacia l-a îngropat cu ceremonie fastuoasă. Apoi l-a uitat complet, păstrând ca amintire de la el numai un tablou din tinereţe, făcut la un meşter din Berlin. Ca şi când ar fi presimţit că vor veni vremuri grele, în timpul ultimului război şi-a investit mai mult de jumătate din banii câştigaţi din vânzarea caselor în mobile de lux, profitând de decăderea a numeroase familii, ce se treziseră strâmtorate de război. Adunase mobilele acelea în cele patru camere ale casei, îngrămădindu-le una peste alta. Cotizase şi la prevederile sociale, asigurându-şi astfel o pensie pentru viitor.

După eliberare, pentru ea nu se schimbase nimic. Avea tot doi servitori care-i îngrijeau casa şi un teren moştenit pe la Caracal. Abia

după abdicarea regelui a renunţat la ajutorul celor doi servitori. A trebuit să lupte mult ca să capete o pensie de la stat, în virtutea anilor de cotizaţii la prevederi, până la urmă a reuşit, cu ajutorul avocatului, care şi el a profitat ca **s-**o stoarcă de bani. Oricum, viaţa îi era asigurată şi **s-**a mulţumit cu cât avea.

În ultimii ani vânduse din mobilele achiziţionate în timpul războiului, ca să-şi menţină încă un nivel înalt de trai, dar ambiţia fusese prea mare şi fusese nevoită să elibereze două camere pentru a fi închiriate, una – cea mai mare, în care locuia domnişoara – o lăsase mobilată cu lucruri disparate, pentru care totuşi un cunoscător îi oferise o sumă importantă, ea nu acceptase să le vândă, mai aştepta, poate va scăpa cu ele. În camera în care se retrăsese ea, îngrămădise mobile diverse, de abia avea loc să se mişte. O pendulă imensă atârna pe un perete şi se auzea în toată casa, era obiectul la care ţinea cel mai mult. Cunoscătorul acela care îi propusese să-şi vândă din mobile îi oferea un preţ enorm pentru acea pendulă făcută în urmă cu un secol şi ceva, dar l-a refuzat întotdeauna.

De când rămăsese singură se transformase **într-**o gospodină perfectă şi completă. Se mulţumea cu mâncare puţină, mânca mai mult vegetale, carne cumpăra doar pentru pisici, prefera să-şi petreacă timpul liber în mod util, în afară de citit se ocupa şi cu grădinăritul. În faţa şi în spatele casei avea un loc bun de grădină, punea flori, legume, în spate avea şi rugi de mure, iar pomii îi îngrijea după toate regulile agronomice. Primăvara le tăia coroana, iar toamna le strângea fructele cu grijă, cu o prăjină la capătul căreia lega un ciorap întins cu gura pe un cerc metalic. Umbla cu fructele ca eu ouăle, fin, să nu le lovească. Le învelea în hârtie de ziar şi le întindea pe nişte scânduri, în pivniţa din spatele curţii, cercetâ**ndu-**le periodic de la primul ger.

Devenise zgârcită şi cu mare grijă pentru avutul personal, târgui**ndu-**se îndelung cu negustorii din piaţă pentru două legături de pătrunjel sau cinci fire de ceapă verde. Invariabil, în fiecare duminică se ducea la biserică, cu o pălăriuţă neagră pe cap, prinsă cu un ac lung, cu o gămălie din piatră preţioasă.

Rude apropiate nu mai avea. Doar două nepoate depărtate îi mai călcau pragul casei, una era asistentă medicală, căsătorită cu un doctor renumit, care n-o prea înghiţea pe Dacia pentru aerele de mare cucoană pe care încă le mai afişa, iar cealaltă era o domnişoară mai bătrână chiar decât mătuşă-sa, trăitoare din diverse expediente.

Oprea Măgură simţea că baba aparţinea unei lumi complet diferite de a lui, de a lor, ar fi vrut în sinea lui să cunoască mai bine viaţa aceea a foştilor bogătaşi, eventual chiar **s**-o fi trăit. Când îşi amintea uneori de verile copilăriei şi adolescenţei, petrecute în câmp, cu vitele, cu o bucată de brânză şi un boţ de mămăligă pentru toată ziua, fără apă, că-i era greu să care plosca sau nu i-o dădea mama, de teamă să nu i-o fure alţi copii, că se mai întâmplase, şi nu voia să-l vadă certat şi bătut de tata, şi făcea comparaţie cu ceea ce-şi închipuia el că ar fi fost tinereţea Daciei Sandulian, îl apuca aşa, o ură fizică, o încrâncenare teribilă, care-l făcea să-şi zică „bine le face!”, ăştia şi-au trăit traiul şi l-au trăit pe spinarea noastră, să le ia tot, că aşa merită, ce, mie mi-a trebuit pian, şi baba asta a avut două, unul era adus tocmai de la Paris, a făcut şi şcoli pe la Paris, unde-o fi şi Parisul ăla, dincolo de Dunăre probabil, ce i-o fi trebuit şcoală la Paris?!

21

Victor se împrietenise cu mai mulţi copii de pe stradă, unii erau mai răsăriţi, alţii mai mici, parcă cei de pe strada aceea se vorbiseră să facă copii în două tranşe apropiate, unii de vârsta lui Victor, alţii de vârsta mezinului Manole.

Peste gard, în spatele casei babei Sandulian, **într**-o casă cu etaj, mărită de-a lungul timpului prin alipirea altor corpuri, stăteau trei băieţi, Nucu, Dragoş şi Vasile, primii doi de vârsta lui Victor, celălalt cu doi ani mai mare, dar neavând alţi colegi de generaţie pe strada aceea, se juca cu ei, nefiind el prea pretenţios. Oprea **s**-a interesat cine erau părinţii celor trei băieţi, ca nu cumva Victor să aibă de suferit influenţe din partea unor „foşti”, de care să-l învinovăţească şi pe el cineva, că n-a avut grijă de fiu-său, să vadă cu cine se joacă şi în casa cui merge. Cu ajutorul lui Marin Grosu a putut afla date despre părinţii acelor copii şi **s**-a declarat mulţumit, părea că totul este în regulă, taţii lor erau angajaţii statului, deci li se verificaseră dosarele de-a lungul anilor şi, dacă rămăseseră tot funcţionari de stat, însemna că dosarele lor erau curate.

La începutul verii a fost din nou chemat la cadre şi pus să-şi scrie o nouă autobiografie. Cu toate că a fost totalmente surprins de insistenţa sistemului, a scris calm o autobiografie perfect asemănătoare cu cea dată în urmă cu un an. Mai greu a fost cu formularele acelea, a trebuit să le completeze la sediu, nu i-au mai fost date acasă, să numere pe degete anii ca să vadă când a început şcoala şi

când a terminat-o.

După câteva zile a fost din nou chemat la cadre, se aştepta la aşa ceva, la fel procedaseră şi în urmă cu aproape un an, de data asta i-au pus nişte întrebări de s-a crucit. Erau doi, unul în faţă, altul în spate, nu avea voie să se întoarcă spre cel din spate, nici nu trebuia, acela punea cele mai puţine întrebări. După ce l-au plimbat prin tot dosarul lui, care se făcuse de-acuma gros cât palma, cel de la birou l-a întrebat despre copii:

— Ai doi copii?

— Da. Doi băieţi. Am scris acolo.

— Ştiu. Ştiu că ai scris. Cel mare câţi ani are?

— Aproape şase.

— Îhâm! Cum se joacă el? Singur, sau mai are prieteni?

— Păi… cum să se joace? Ca toţi copiii. Şi singur, şi cu prietenii…

— Are prieteni mulţi?

— Habar n-am. Ştiu doar câţiva.

— Îi aduce la el în curte sau se duce el la ei?

— Mai mult se duce el pe la ei, ştiţi, proprietăreasa noastră abia îmi suferă copiii mei în curtea ei, da' să mai vină şi cu alţii.

— Şi se joacă cu… cum ziceai că-i cheamă?

— Nucu, Dragoş Dorobanţu, Vasile Cazacu, mai e unul în colţ, dar nu ştiu cum îl cheamă.

— Cu Vasile Cazacu se joacă? Păi ăsta e mai mare decât al tău.

— Ce vreţi? Se joacă şi ei cum pot.

Cunoştinţele anchetatorului începuseră să-l pună pe gânduri pe Măgură. De unde naiba ştia ăsta cu cine se juca pe stradă Victor?

— Şi se duce la ei în casă?

— Nu ştiu. Bănuiesc că nu se duce, altfel mi-ar fi spus. O singură dată a intrat în bucătărie la Dorobanţu Dragoş şi mi-a povestit o seară întreagă ce-a văzut el acolo, că aveau bufet de bucătărie şi masă mare, şi scaune frumoase, şi maşină de gătit cu motorină şi că aveau duşumea pe jos, nu ca la noi, că avem pământ pe jos în magazia aceea pe care o folosim ca bucătărie de vară şi…

— Ştim asta! îl întrerupse cadristul, văzând că Măgură întinde vorba. Îl cunoşti pe tatăl lui Vasile Cazacu?

— D-da, oarecum… Ne salutăm ca doi vecini, schimbăm câte o vorbă, ce faci, bine, şi eu la fel, mi-a părut bine că te-am văzut şi… cam atât. N-am timp să stau la palavre cu el, ca, de altfel, nici cu ceilalţi.

— N-ai fost niciodată la el în casă?

— Nu. Ce să caut?

— Nici el n-a venit la tine?

— Nu.

Abia atunci s-a auzit şi cel din spatele lui:

— Dar nu aţi stat de vorbă niciodată?

— Nu prea. Ne întâlnim atât de rar şi eu sunt întotdeauna grăbit.

— N-ai observat nimic ciudat la acel om? Ceva care să te facă să bănuieşti ceva în neregulă?

— Nu. Nu-mi amintesc. Şi nici soţia n-am auzit-o să fi observat ceva, ea le ştie toate care se petrec pe stradă, n-ar fi putut să-i scape ceva.

— Deci nu ai auzit nimic.

— Nu.

— Bine. Atunci eşti liber. Dacă-ţi mai aminteşti ceva, poţi să treci oricând pe aici, să depui o declaraţie scrisă.

A plecat năucit de la ancheta aceea. Ce le venise cu Cazacu? Nu-l cunoştea prea bine, aşa cum declarase de altfel, dar nu i se păruse că ar fi ceva cu el. Oare e bănuit de ceva? Atunci ar trebui să-i atragă atenţia lui Victor să nu se mai joace cu fiu-său. Dar cum poţi să ţii de rău un copil, să nu se joace cu copilul vecinului?

Totuşi, odată ajuns acasă, i-a spus Gicăi că ar fi bine ca Victor să-l ocolească pe Vasile Cazacu.

— De ce?! s-a mirat femeia, neînţelegând.

I-a povestit ce fusese întrebat la cadre şi ea a înţeles că ceva nu era în regulă cu familia Cazacu. Două zile l-a ţinut pe Victor numai în curte, sub o supraveghere strictă, dar mai mult n-a reuşit, băiatul a ameninţat că dacă nu e lăsat să se ducă la joacă în curtea vecină, dă atacul la cireşele babei şi Gica, de teamă că băiatul chiar va pune în practică ameninţarea, l-a lăsat în pace, să se ducă să se joace în vecini.

După nici trei săptămâni, domnul Cazacu a fost ridicat într-o noapte, fără zgomot, aflându-se despre arestarea lui abia a doua zi, când Gica a văzut-o pe nevastă-sa plânsă.

— Dar ce s-a întâmplat doamnă? a întrebat-o, speriată că s-ar fi putut întâmpla ceva foarte rău.

— Of, doamna Măgură, l-au luat pe Nelu azi-noapte, a izbucnit în hohote biata femeie.

— Cum „l-au luat”? Cine „l-au luat”?!

— Cum, cine? Securitatea!

Mai bine nu întreba ce i se întâmplase. Prin meserie, şi Oprea putea fi implicat în „luarea” lui Cazacu. Ar fi plecat imediat, să scape de femeia aceea nenorocită, dar curiozitatea era mai mare.

— Dar de ce? Ce-a făcut?

— Nu ştiu ce-o fi făcut. Au zis că e duşman al poporului, că voia să răstoarne guvernul. Auzi dumneata, Nelu să răstoarne guvernul! Au năvălit vreo cinci peste noi, au răsturnat totul, ne-au tăiat plăpumile şi paturile, să găsească actele doveditoare. N-au găsit nimic, nici nu cred că Nelu al meu ar fi avut aşa ceva. L-au lovit de câteva ori, să spună unde a ascuns hârtiile, ce hârtii or fi căutat, dar el le spunea mereu că nu are ce să le spună, că e nevinovat. Of, Doamne, că mult rău a căzut pe capul meu acum! Ce mă fac, cu un copil mic?

— Lasă, doamna Cazacu, poate îi dă drumul, că dacă e nevinovat nu poate să-i facă nimic.

— Aşa crezi dumneata? Nu cred eu că-i mai dau drumul. Dacă intri pe mâna lor, greu mai ieşi de acolo… Nici nu ştiu unde să mă duc să mă interesez de el, a plecat fără schimburi, măcar să-i fi dat acolo nişte albituri de schimb, să aibă cât o sta pe acolo…

La prânz, când Oprea Măgură a venit la masă, Gica i-a povestit ce se întâmplase cu Cazacu.

— Vezi, **s**-a veselit el, ştiau ăia ceva de el de mă întrebau. Nu se poate să fie el chiar aşa de nevinovat pe cât zice nevastă-sa. Dacă e nevinovat, îi dă drumul repede. Dar, după câte ştiu eu, nu l-ar fi ridicat dacă nu aveau dovezi că e vinovat de ceva. Al dracului, şi ce paşnic părea! Măpăcălise şi pe mine!

A încercat să se intereseze de soarta vecinului, prin intermediul lui Marin Grosu, care cunoştea o jumătate de Craiovă. După câteva zile, adjutantul i-a adus veşti despre Cazacu:

— Bă, fiule! Ăsta al tău e duşman de-a binelea! Păi, ce, tu crezi că securitatea l-a ridicat aşa, să se afle în treabă? Era **într**-o conspiraţie, să nu crezi că e joacă, avea legături şi cu bandiţii ăia din munţi. Să nu te mai interesezi de el. O să fie pus la pripon pentru mulţi ani şi mai bine să nu se ştie că l-ai cunoscut. Dacă te întreabă careva de el, spune şi tu că habar n-ai cine e, că trebuia să fii şi tu mai vigilent.

— M-au întrebat de el.

— Când?

— Acum vreo lună.

— Vezi? Trebuia să-ţi închipui că e ceva cu el. Să-i uiţi şi numele! Singurul lucru pe care poţi să-l faci este să-i spui nevesti-sii că e încă la arestul securităţii şi că poate să-i ducă ceva haine de schimb şi mâncare, dacă are de unde. Nu cred că or s-o lase să-l vadă, abia am putut intra eu până la anchetatorul lui, e unul tânăr, nu-l cunosc, e nou şi suspicios la culme, că ce treabă am eu cu ăla, de ce mă interesează soarta lui. Când mai ai câte un prieten de-ăsta, te rog să nu mă mai pui pe mine să aflu ce-i cu el.

— Nu mi-e prieten, doar vecin, a precizat Măgură, speriat la gândul că, dacă ăla era prietenul lui, atunci şi el, Măgură, era prieten cu duşmanul poporului.

— Dă-l dracului, vecin, auzi! Ce te interesează pe tine de vecini? Tu ai grijă de ale tale, nu te mai auita la alţii!

Prin intermediul Gicăi i-a transmis vecinei mesajul lui Grosu. S-a dus biata femeie la securitate şi i-a dus bărbatului său două primeneli de albituri şi ceva mâncare, ce putuse să cumpere şi ea din banii lăsaţi de el. N-a fost lăsată să-l vadă, i s-a adus doar un mesaj de la el, să aibă grijă de copil. A înţeles că nu-şi va mai vedea soţul multă vreme.

Şi nu l-a mai văzut. Când a încercat să-i mai ducă ceva, pachetul nu i-a fost primit şi i s-a spus că soţul ei fusese judecat şi condamnat la închisoare pe viaţă. A vrut să afle unde îşi ispăşeşte pedeapsa, nu i s-a spus. Ofiţerul care o primise i-a spus că soţul ei este deţinut într-un loc secret, unde nu are voie să primească pachete şi vizite, şi că mai bine ar fi dacă ar divorţa de el şi şi-ar reface viaţa, căci el nu va mai ieşi niciodată din închisoare.

Biata femeie a plecat de acolo într-o stare nenorocită. Zile întregi a umblat să-şi caute un serviciu, avea de crescut un copil şi trebuia să se descurce cumva. A încercat şi la forţele de muncă, acolo i-au cerut declaraţii peste declaraţii, când au aflat că bărbatu-său fusese arestat ca duşman al poporului i-au oferit un post de muncitor necalificat la un şantier de construcţii, pe care femeia l-a acceptat de nevoie, cu toate că având studii liceale ar fi putut primi un serviciu mult mai bun. N-avea să regrete însă prea mult, pentru că în anul următor a fost promovată pontatoare, dovedind calităţi deosebite. Ar fi fost ea ridicată mai mult, dar situaţia familială a atârnat foarte greu la dosarul de cadre. Sfătuită insistent să divorţeze, pentru a nu mai suferi urmările unei legături nedorite, nu a vrut în ruptul capului şi a rămas pontatoare ani de zile. În nenorocirea ei, a dovedit totuşi o nobleţe

sufletească deosebită.

22

În toamnă, Oprea Măgură a fost transferat la sediu, despărţindu-se pentru totdeauna de învăţătorul său Marin Grosu şi de prietenul Ion Găină. Dovedise un fler deosebit şi prinsese ceva din metodele adjutantului, fapt care i-a făcut pe şefii lui să-l coopteze în colectivul judiciar, pentru urmăriri penale.

Noua muncă era mai palpitantă, dar şi mai obositoare. Un soldat în termen avea datoria să-l caute acasă în caz de alarmă, dacă nu era la sediu, şi nu mai avea libertate de mişcare, trebuind să anunţe orice lipsă din localitate mai mare de trei ore.

Cunoscuse deja pe câţiva dintre noii colegi de muncă, mai înainte avusese impresia că toţi sunt conţopişti de cancelarie, avea să vadă că nu era chiar aşa. A primit un revolver pe care era obligat să-l poarte permanent asupra lui şi a înţeles că nu era chiar o joacă noua muncă. Un plutonier în vârstă i-a făcut un instructaj sumar, spunându-i că mai sigur o să înveţe el ce are de făcut din practică, după care a fost lăsat în pace câteva zile, să vadă ce şi cum fac ceilalţi.

Grupul de judiciar era condus de un căpitan tânăr, fără prea multă experienţă, dar dornic de afirmare şi deplin devotat cauzei. El primea ordinele de sus şi se îngrijea de executarea lor eficientă şi la timp.

În birou exista un fişier, pe care toţi îl studiau mai în fiecare zi. Atunci, la început, Măgură n-a prea înţeles la ce foloseşte, dar a observat că, înainte de a se organiza o acţiune, tot grupul studia anumite fişe. L-a lămurit plutonierul Mândrescu, bătrânul acela care îi făcuse primul instructaj:

— Uite, tinere, cum stă chestia. Avem să facem o razie în Sineasca, să prindem doi bandiţi care ne dau de furcă, Cutare şi Cutărescu – şi Măgură se întreba ce drac de nume erau ăstea, de nu-i chema şi pe ei Popescu sau Ionescu. Pe ăştia toţi îi avem pe o listă de urmărire pe întreaga ţară şi, dacă sunt prinşi pe undeva, îi încercuim şi ne alegem alţii. Dar deocamdată nu sunt prinşi. Le căutăm fişele în fişierul acela mare. Ăia care au cazier au şi fişe. Ce vedem în fişe? Tot ce se ştie despre ei: rude, amante, lovituri date, dacă au obicei să umble înarmaţi, dacă lucrează ziua sau noaptea, pe unde au fost văzuţi ultima oară, cu cine au obicei să lucreze, tot felul de chestii de-astea. Dacă eşti informat asupra omului pe care-l cauţi, îl prinzi mai uşor. Uite, acum

două zile au fost băieţii după unul de a spart o băcănie în Segarcea şi a furat bani şi alimente de le-a dus cu două căruţe. Evident că n-a lucrat singur. I-am căutat fişa şi l-am găsit că mai avea o lovitură, înainte de terminarea războiului. L-au căutat acasă, în Romaneşti, nu mai fusese pe-acolo de vreo două luni. În fişă scria că avusese pe vremuri o ibovnică în Bordei. Am organizat o pândă la locuinţa ăleia şi am văzut că venea cam multă lume pe la ea, care pleca apoi cu pachete voluminoase. După o săptămână de pândă ne-am prins că în casă mai era cineva în afara femeii, noaptea târziu câinii vecinilor lătrau în grădinile din spate, spre calea ferată. Nu i-am speriat, dar acum două zile am înconjurat casa şi seara am făcut o descindere. Ştiam că hoţul nu avea obicei să poarte arme şi am mers fără grijă. L-am luat din oală şi am recuperat jumătate din produsele furate. Banii nu i-am găsit, n-a vrut să recunoască faptul că i-ar fi furat el, probabil i-a dosit pe undeva, i-a îngropat, dracu' ştie ce-o fi făcut cu ei, nici câinii n-au găsit nimic, a rămas aşa, să răspundă numai pentru furtul produselor. Vezi, de-aia e bun fişierul, că-ţi spune tot ce se ştie despre un om.

Peste câteva zile a fost anunţat că va participa la o acţiune de urmărire. Era vorba de o întreagă bandă, care dăduse patru lovituri **într-**o noapte, la patru magazine universale din centru, înşelâ**ndu-**i pe cei care făceau rondul în zona aceea, punând foc după spargeri. Câinii nu făcuseră nicio brânză, pentru că urmele fuseseră şterse de lumea adunată la incendii şi de pompieri, care udaseră cum trebuie locul faptelor.

O echipă se ocupa de obţinerea unor informaţii de la cei care fuseseră martori la evenimente, iar o alta, în care fusese inclus şi Măgură, avea misiunea de a organiza o pândă discretă la alte câteva magazine în nopţile următoare. Hoţii luaseră prea puţină marfă pentru a justifica o comportare atât de temerară şi se presupunea că vor continua spargerile în nopţile următoare. Aceasta era părerea celor vechi, care aveau experienţă în lupta cu delincvenţii şi **s-**a dovedit că nu se înşelaseră.

În prima noapte de pândă nu **s-**a întâmplat nimic. Patrulele fuseseră întărite cu câini, dar tot n-au avut ce face, decât să domolească câţiva beţivi care aveau chef de ceartă după miezul nopţii.

În noaptea următoare însă bandiţii şi-au făcut din nou simţită prezenţa. Oprea Măgură, împreună cu plutonierul Mândrescu şi cu un soldat cu câinele aveau ca zonă de supraveghere cea din spatele

tribunalului şi se cam plimbaseră, când, înspre gară, s-a ridicat o lumină.

— Ce-o fi lumina aia?! s-a mirat soldatul, care nu prea fusese pus la curent cu întâmplările vechi.

Plutonierul a privit un timp unduirea luminii aceleia pe fundalul câtorva nori aducători de ploaie şi le-a zis:

— Băi, să ştiţi că ăştia sunt! auziţi? Pompierii!

Într-adevăr, dinspre sud se auzeau clopote şi claxoane, pompierii porniseră deja, semn că era vorba despre un incendiu.

— Băi, băieţi, le-a zis calm bătrânul. Să nu-mi faceţi vreo figură, că dăm de dracu'! Ăştia acţionează cu maşini, dacă sunt cei pe care-i aşteptăm. Nu sunt multe magazine în zona asta, dar poate tocmai pe asta contează şi-or să vină aici. Încărcaţi-vă armele, să nu vă prindă nepregătiţi. Dacă vedeţi vreo maşină, vă trageţi la umbră, să nu vă vadă, că altfel ne scapă. Să nu trageţi decât la caz de nevoie. Dacă vin pe aici, îi lăsăm să-şi facă treaba. Tu, Măgură, te îngrijeşti de maşină, să nu plece cu niciun chip. Tu, soldat, să ţii câinele cuminte. Nu-i dai drumul decât la ordin. Eşti în stare să-l stăpâneşti?

— Desigur, tovarăşe plutonier.

— Bine. Să nu vă deconspiraţi înainte de vreme. Vedeţi că ăştia or fi şmecheri, şi-or trimite înainte iscoade. Să nu vă vadă nimeni.

Şi-au ales ca punct de observaţie uşa de la coafura Wella, era cel mai strategic loc, de unde puteau urmări toată strada Lahovary şi două străzi cu care se intersecta aceasta. S-au tras în umbra vitrinei, puţin intrate în clădire, de unde erau complet nevăzuţi.

Nu peste mult timp, de-a lungul Lipscanilor, peste case, au văzut o altă pată de lumină. Imediat s-a auzit iarăşi clopotul pompierilor, semn că şi acolo era incendiu.

— Ai dracului, da' mulţi mai sunt! s-a mirat necăjit bătrânul, ridicându-şi cascheta pe frunte. Ăştia ori sunt împărţiţi în mai multe grupuri, ori aleargă foarte repede. Ia! Parcă se aude o maşină!

Era o maşină, într-adevăr, dar au recunoscut-o pe cea a pompierilor, se întorcea dinspre gară, unde probabil stinseseră focul, a trecut prin intersecţia Buzeşti în jos, ducându-se înapoi la unitate. În urma ei, la câteva secunde, pe strada lor a intrat o maşină mică, venind tot dinspre Buzeşti, cu farurile aprinse.

— Trageţi-vă cât mai în spate! le-a şoptit Mândrescu, sugându-şi şi el burta cât a putut.

Maşina s-a apropiat încet, apoi a virat la stânga, spre Palatul Justiţiei.

— Nu-i nimic, a răsuflat uşurat plutonierul. Nu sunt ăştia. Mai bine, că tot n-aveam chef de ei. Dar… Ce fac?

Maşina întorsese în intersecţia de lângă Palat şi acum cobora din nou pe străduţa aceea scurtă, spre Lahovary.

— Dacă întorc la stânga, ne văd, a şoptit plutonierul. Alt loc n-am mai găsit şi noi! Hai, că au luat-o la dreapta. Fiţi atenţi, cred că ăştia sunt!

Maşina a mai alunecat uşor câţiva metri, dincolo de colţ, apoi s-a oprit. Primele picături de ploaie chiar atunci au început să cadă.

— Staţi pe loc, le-a zis bătrânul încet. Să treacă la acţiune, o să fie prea preocupaţi ca să ne mai bage în seamă.

Din maşină a coborât cineva, nu se vedea câţi, farurile fuseseră stinse şi un bec chior lumina tocmai în Buzeşti.

— Tovarăşe plutonier, nu văd nimic! s-a plâns soldatul.

— Crezi că eu văd ceva? se răsti bătrânul. Dacă auzim zgomot, înseamnă că au trecut la acţiune.

Un zgomot se auzi, dar nu ce aşteptau ei, ci un tunet îndepărtat.

— Ne face ploaia asta ciuciulete, constată plutonierul, aranjându-şi cascheta mai bine pe cap.

Un fulger scurt scăpără spre răsărit. În clipa de lumină zăriră trei mogâldeţe care meştereau ceva la uşa unui magazin, chiar lângă automobilul staţionat.

— I-aţi văzut? îi întrebă Mândrescu. Sunt trei. Al patrulea este probabil în maşină. Tot la stofe se dau. Ăştia sunt! Să…

Îl întrerupse zgomotul unui motor puternic, care se apropia pe străduţa de lângă ei, ce ieşea în Stalingrad. O maşină cu farurile pe fază mică urca gâfâind. Îi depăşi, cotind la stânga, pe lângă ei. Era un camion. O clipă şoferul avu o ezitare, s-o ia la draepta, spre Palatul Justiţiei sau să continue drumul drept. Până la urmă merse drept înainte, oprindu-se în spatele automobilului.

— Gata! zise plutonierul. Măgură, o iei înainte, încerci să depăşeşti maşinile. Dacă te descoperă, tragi fără somaţie în cauciucurile turismului. Camionul cred că n-o să se mişte uşor, a tras prea aproape de celălalt. Executarea!

Măgură scoase înfrigurat revolverul din toc, trase o gură de aer, adânc, după care ieşi de la adăpost, în ploaie. De teama fulgerelor, care

ar fi putut să-l trădeze, merse în staturi scurte, de câţiva paşi, oprindu-se câteva clipe lângă un adăpost oarecare. Ploaia acoperea zgomotul făcut de bocanci pe caldarâm. Depăşi primul magazin, apoi pe al doilea, la al treilea ajunsese aproape în dreptul camionului, când se opri, tocmai când un fulger puternic lumină locurile. Înainte de a se auzi tunetul, care aproape-i sparse urechile, auzi un zgomot metalic, dinspre cele două maşini. Ştia ce însemna: băieţii începuseră spargerea.

Cunoştea locurile ca-n palmă, trecuse de multe ori pe strada aceea, era în drum între casă şi serviciu. Ştia că peste vreo patru clădiri era un mic gang, unde s-ar fi putut adăposti foarte bine. Fără să mai aştepte un nou fulger, alergă tare şi se trase în gangul acela. Imediat trase cu ochiul, să vadă ce se întâmpla afară.

Pe deasupra automobilului care sosise primul, văzu cum oamenii aceia aduceau ceva din magazin, aruncând ce aduceau în bena camionului. Operaţia se desfăşura foarte repede şi în sinea lui îi înjură admirativ. Aştepta un semnal ca să-şi facă şi el apariţia. Fixase deja zona în care se afla roata din faţa a automobilului şi era convins că ar fi ochit-o şi pe întuneric.

Deasupra magazinului unde se efectua spargerea se deschise o fereastră şi o siluetă albă apăru în cadrul ei. Câteva momente totul continuă să fie liniştit, dar la primul fulger silueta văzu ce se întâmpla jos, în stradă, şi strigă tare:

— Hei! Ce faceţi voi acolo?

Neprimind răspuns, începu să strige, speriat:

— Hoţii! Săriţi! Hoţii! Au spart magazinul! Hoţii!

În clipa următoare automobilul porni motorul. Măgură ieşi de la adăpost şi începu traversarea străzii, înaintând oblic spre maşină.

— Stai pe loc! strigă el. Miliţia! Stai că trag!

Nu-şi recunoscu vocea. Dorise să-i îngheţe pe banditii ăia numai cu comenzile verbale, dar îşi dădu seama că avusese un glas piţigăiat şi moale.

Automobilul păru să se urnească din loc, fără să mai aştepte să urce şi cei care nu ieşiseră probabil din magazin. Măgură întinse mâna dreaptă şi trase de la câţiva metri, făcând să fâsâie roata din faţa stânga a maşinii.

Din partea cealaltă se auzi şi Mândrescu:

— Staţi pe loc! Stai că trag!

Măgură rămăsese în mijlocul străzii, aşteptând să iasă careva la lumină. Nu simţea niciun fel de teamă, doar o înfrigurare şi o nerăbdare, de a termina mai repede cu prinderea hoţilor. „Cu bubuielile ăstea, nici dracu' nu crede că am tras cu pistolul" se gândi.

Autoturismul se puse din nou în mişcare, venind drept spre el. Şoferul încerca să scape, chiar cu o roată dezumflată. Măgură ridică din nou mâna cu arma şi trase în roata din spate. Maşina se întoarse brusc spre stânga, oprindu-se perpendicular pe axul străzii.

— Nu trageţi! se auzi un strigăt de lângă camion. Nu mai trageţi!

Măgură îşi schimbă poziţia, pe întuneric. Îi era teamă totuşi că hoţii aceia sunt înarmaţi cu arme de foc şi era posibil să tragă în ei.

La câteva ferestre de la casele cu etaj se aprinseseră lumini şi se deschiseseră geamurile, făcându-i vizibili pe cei pe care doreau ei să-i prindă.

— Ieşiţi câte unul şi veniţi cu mâinile sus încoace! se auzi glasul bătrânului, de dincolo de camion.

O siluetă ascultătoare porni imediat spre locul de unde se auzise plutonierul, dispărând curând în negură. Un al doilea porni şi el, la chemarea bătrânului, dar după el nu mai ieşi niciunul.

— Mă! Voi n-auziţi să veniţi încoace?!

Nimic. Hoţii tăceau chitic.

— Dacă nu ieşiţi, dau drumul la câine peste voi!

Tot nimic. „Ce-or mai spera?!" se miră Măgură.

Se trase pe trotuar, mai la umbră. Cu coada ochiului urmărea automobilul, să vadă dacă iese şoferul din el. Acela parcă era mort, nu se vedea şi nu se auzea.

Din spatele lui, de dincolo de poarta lângă care se adăpostise, se auziră paşi grăbiţi. Se sperie şi se trase un pas mai încolo. Poarta se deschise şi un bărbat înalt dădu să iasă. Îi puse pistolul în piept, oprindu-l.

— Stai!

Necunoscutul rămase surprins o clipă, dar îşi reveni repede şi rosti:

— Dom şef, lasă-ne să vă dăm o mână de ajutor. Sunt cu frate-meu, avem topoare. Să punem laba pe ăştia, că dacă nu ieşeam la fereastră, mă trezeam cu casa arzând.

Măgură vru să-i oprească, poate hoţii sunt înarmaţi şi e periculos, dar nu mai avu timp. Două siluete se ridicară de lângă

camion şi porniră drept spre ei, în fugă.

— Stai! abia apucă să strige. Stai că trag!

Hoţii nu-l băgară în seamă. Încercară să-l ocolească, dar numai unul reuşi, celălalt se împiedică de piciorul lui Măgură, fusese singurul gest pe care-l mai putuse face, să-i pună piedică, şi se întinse cât era de lung la pământ, gemând. Cei doi fraţi ieşiră din spatele lui Măgură, fără să mai ia seama la el şi săriră amândoi pe cel căzut, ameninţând să-l taie cu topoarele.

Fugarul se depărta repede. O clipă, Măgură simţi tentaţia de a trage în el, dar îl opri ordinul de a-i prinde vii pe infractori. Nici să plece după el nu-i convenea, mai rămăseseră doi inşi în zonă, neidentificaţi şi ar fi putut să-i scape şi pe aceia, şi posibil şi pe fugar.

O mogâldeaţă prelungă trecu ca vântul pe lângă ei, pe urmele celui care scăpase. Înţelese că era câinele. Nu mai ducea grija fugarului.

— Măgură! se auzi strigat de Mândrescu. Mai eşti pe aici?

— Da. Am prins unul! Altul cred că mai e încă în maşina mică!

— Stai acolo şi dacă-l vezi, bagă-i un glonţ între ochi! mai e unul pe-aici, nu vrea să iasă. Hai, bă, ăsta! Ieşi odată, că n-oi vrea să pierd toată noaptea după tine!

Măgură se cam miră de ordinul şefului, cum să tragă în şoferul automobilului? apoi înţelese că bătrânul îi spusese aşa numai ca să-l sperie pe bandit, să iasă mai repede.

Câinele probabil îl ajunsese pe fugar, se auzeau urletele lui, de om sfâşiat de fiară. N-ar fi vrut să fie în pielea ăluia. Brrr!

— Mă, oameni buni! le vorbi celor doi care ieşiseră cu topoarele, fără să se uite la ei, de teamă să nu piardă vreo mişcare a infractorilor care nu se dădeau prinşi. Rămâneţi careva cu ăsta de l-aţi prins, crestaţi-i o ureche, ceva, să stea liniştit, şi celălalt aţine-te aici, că eu mă dau la maşina asta. În partea ailaltă mai sunt doi miliţieni, nu pot să fugă pe acolo. Hai, care vine?

— Am venit eu, dom şef, se auzi vorba celui care-i mai vorbise înainte. Stau aci, dacă vine vreunul peste mine, îi crăp capul cu toporul! Bă, nea Nae! se apucă să strige la careva. Ia ieşiţi afară, bă, să le ţinem calea la ăştia! Hai, bă, luaţi topoarele şi veniţi, că dacă nu auzeam eu, vă trezeaţi cu focul peste voi!

Măgură mai aşteptă câteva clipe, până mai apărură doi oameni grăbiţi, mai în spatele lui, tot cu topoare în mâini. Atunci, alene, înaintă spre automobil, cu pistolul gata de tragere. Se aplecă la spatele maşinii,

înaintând de-a lungul ei, spre portiera din faţă. Cum era ghemuit jos, ridică pistolul şi lovi cu el geamul, spărgându-l.

În clipa aceea, din maşină se auzi un urlet aproape neomenesc:

— Nu trage-e-e! Nu trage-e-e!

— Nu trag, mă, da' ieşi odată afară, că m-a făcut ploaia tot o apă! îi spuse calm, sperietura celui din maşină făcându-l să-i piară încordarea. Ieşi pe-aici, pe partea mea!

Se dădu mai în faţă puţin, nu putea să aibă încredere în cel dinăuntru. Individul deschise portiera pe jumătate, scoţând un picior şi capul afară. Măgură se ridică brusc, împingând portiera înapoi cu furie, lovindu-l zdravăn pe celălalt şi imobilizându-l. Profită de surpriză şi-i băgă mâna liberă în păr, lovindu-l cu ţeava armei în plină figură. Îl trase afară, aruncându-l pe jos. Imediat începu să-l pipăie de arme. Nu avea.

— De ce n-ai ieşit, bă, când ţi-am zis? se răsti la el. Acum treci colo, pe trotuar, la omul ăla cu toporul. Dacă te mişti, ăla e în stare să te taie.

Urmărindu-l cum se târăşte spre trotuar, strigă către Mândrescu:

— Am mai luat unul din maşină!

Câteva clipe mai târziu îl auzi pe plutonier înjurând. Îl văzu apărând de după camion.

— Băi, nu înţeleg cu dat dracu' unde-a dispărut unul! Sunt convins că mai era careva aci, da' nu dau de el. Ăia doi de s-au predat mi-au zis că au fost şase. Unde naiba o fi?! Ia, du-te în locul soldatului, să se ducă el să ia câinele, că l-o fi mâncat de tot pe-ăla de-a fugit, câinii ăştia nu ascultă decât de oamenii lor. După aia să caşti ochii, să nu fugă vreunul pe lângă tine. Mă duc să dau un telefon la sediu, să trimită întăriri, că trebuie să-l găsim şi pe-al şaselea, doar n-a intrat în pământ!

— Păi, n-avem câinele? se minună Măgură de neştiinţa şefului.

— Aşa e, bă! Vezi, dacă nu sunt obişnuit cu câinii, uitasem că ăsta e bun de nas. Bine, du-te dincolo şi lasă-l pe soldat să plece după câine.

Ajuns lângă soldat, îl trimise după câine, el rămânând să-i păzească pe cei doi arestaţi, el rămânând să-i păzească pe cei doi arestaţi.

— Bă! Ia, faţa la perete! Aşa. Sprijiniţi mâinile de zid şi depărtaţi

picioarele. Mai mult! Hai, mişcă! Aşa. Fir-aţi ai dracului, că m-a plouat de m-a ajuns la izmene. Dacă nu punem mâna mai repede şi pe ultimul, scot untul din voi.

— Lasă, dom şef, zise unul dintre cei arestaţi, că ne-a pocnit soldatul ăla în spinare de ne-au căzut plămânii din piuneze.

— Ete-al dracu', faci pe deşteptul cu mine?

— Deştept, vai de deşteptăciunea mea… Cine s-ar fi gândit că ne aşteptaţi aici?

— Hai, lasă gura! Cât credeaţi că vă mai merge?

Din partea cealaltă se apropia soldatul, cu câinele lângă picior. Îl conduse lângă camion şi-i ordonă să caute. Câinele intră în magazin, soldatul după el, aprinse lumina înăuntru, dar peste câteva momente ieşiră din nou afară, tot fără al şaselea infractor.

— Bă! începu să strige plutonierul Mândrescu, clănţănind arma de paftaua centurii. Ieşi dracului de unde te-ai ascuns, că dacă dau de tine te împuşc ca pe lupi!

Câinele se rotea nemulţumit pe lângă camion, deranjat de mirosul de benzină, care-l făcea să strănute des.

— Măi, soldat! strigă deodată bătrânul. Ia pune baioneta la puşca aia, să înţep un pic prin camion, poate s-a ascuns acolo!

Măgură mai întâi nu înţelese ce-l apucase pe plutonier, că doar soldatul nu avea deloc puşcă, ci numai un revolver, ca şi ei. Apoi realiză că fusese numai o încercare, dacă infractorul se ascunsese cumva în camion, auzise vorbele bătrânului şi trebuia să iasă, ca să nu fie înţepat de baionetă. Şi aşa se şi întâmplă. Nici n-apucă bine plutonierul să se urce pe scara maşinii, că se şi auzi un glas din benă:

— Nu trageţi! Mă predau!

— Aha! făcu Mândrescu. Ieşi de-acolo că te fac ciur.

— Goniţi câinele ăla! strigă omul, văzând cum animalul se repezea mârâind pe oblon în sus.

— Lasă vorba, că nu te mănâncă! Dă-te jos!

Omul sări ca o felină pe trotuar, lipindu-se speriat de bena camionului. Din doi paşi, Mândrescu ajunse lângă el, îl pipăi de arme şi, negăsind nimic, îl trânti la pământ cu o lovitură în ceafă.

— Aduceţi-i pe toţi aici! strigă el.

Peste câteva clipe îi întindeau pe toţi cei şase infractori pe burtă, unul lângă altul.

— Aci să-mi staţi până la loc comanda! îi ameninţă plutonierul.

Eu mă duc să telefonez la sediu, să vină să-i ia.

23

După succesul acela, Oprea Măgură a fost citat pe ordin de zi pe unitate. împreună cu colegii de misiune şi o altă patrulă, care reuşise să reţină şi ea încă cinci infractori, din aceeaşi trupă. A fost felicitat de căpitanul comandant şi trimis în continuare în misiuni dificile, numit comandant de patrulă. După câteva misiuni, în care au avut parte şi de încăierări armate, a venit cu propunerea de a fi înarmaţi nu numai cu revolverele acelea, care se dovediseră bune în lupta de aproape, ci cu automate, care erau bune şi în lupta de la depărtare. Propunerea a fost acceptată, mai ales că în ultima încăierare ei se opuseseră cu pistoalele unor bandiţi care foloseau mitraliere şi mai să piardă duelul, dacă nu se nimerea o patrulă de la armată prin apropiere.

Prin noiembrie s-a primit ordin să se caute armele de foc la populaţie şi să se ridice. Cu ajutorul armatei, au fost înconjurate cartierele dinspre lunca Jiului şi o grupă de miliţieni au trecut din casă în casă, cerând să le fie predate armele de foc. Unii le-au predat de bunăvoie, alţii n-au vrut să le dea, percheziţia a dat rezultate, au fost găsite o mulţime de arme, cei care nu voiseră să le predea au fost urcaţi în dube şi trimişi la arest. Cu această ocazie au mai fost reţinuţi şi câţiva borfaşi care ori erau căutaţi mai demult, ori nu puteau justifica provenienţa anumitor lucruri în casele lor. Dubele făceau curse rapide, întorcându-se după ce-şi deşertau încărcătura la sediu, să preia imediat alte grupuri.

S-au întâmplat şi evenimente nedorite, dintr-o casă de lângă cimitirul evreiesc au fost întâmpinaţi cu focuri de armă şi doi miliţieni au fost răniţi grav, fiind salvaţi cu greu de către medici. Incidentul a aprins ura în sufletele celor rămaşi în acţiune şi, când au luat cu asalt casa respectivă, mai că nu au dărâmat-o, ciuruind-o cu gloanţele. Din păcate, cei dinăuntru o şterseseră, sărind gardul în cimitir. La căutarea lor au participat şi soldaţii din cordonul de protecţie. I-au găsit într-o groapă de lângă o placă funerară, cu creierii zburaţi. Se sinuciseseră, ca să nu cadă vii în mâinile miliţienilor.

Dacă n-ar fi fost comandanţii de grupe, care să domolească permanent mânia grupelor care căutau armele prin case, mulţi ţigani ar fi murit atunci. La cel mai mic gest presupus a fi primejdios, se făcea uz de armă, noroc că trăgeau în sus, cum fuseseră învăţaţi şi ţiganii se linişteau pe loc. După prânz lucrurile s-au desfăşurat mai repede,

ţiganii înţeleseseră că nu e bine să întindă coarda prea mult şi mulţi dintre ei veneau singuri la dube, să depună armele pe care le aveau, rămânând în preajma maşinilor, cu puradei şi femei, ca să nu mai dea miliţienilor ocazia să-i lovească sau chiar să tragă pe lângă ei.

Oprea Măgură s-a remarcat din nou prin respectarea strictă a ordinelor şi prin grija de a nu-i lăsa pe subalterni să facă excese. Ba i-a mai venit şi o idee excelentă, pe care a pus-o în practică spre seară, când încă mai aveau multe case de controlat. L-a prins la înghesuială pe un tinerel mustăcios, ăsta declarase că nu are armă şi-au găsit-o prinsă pe spatele unui dulap. În mod normal ar fi trebuit să-l predea la duba de arestaţi, dar l-a întrebat dacă bulibaşa lor era prin zonă şi i-a promis că-l face scăpat dacă i-l aduce să vorbească cu el. Tânărul a trimis un puradel cu un ordin dat pe ţigăneşte şi în câteva minute a apărut bulibaşa. Întâmplător, Măgură îl cunoştea de prin piaţă, nu ştiuse că era şeful ţiganilor din faţa luncii. I-a dat drumul tânărului şi l-a luat la vorbă pe bulibaşă:

— Taicule, dacă nu terminăm până se înnoptează, rămâneţi cu toţii pe afară. Eu zic că ajunge câţi ţigani au fost arestaţi. Am început şi noi să ne plictisim şi vezi bine că oamenii sunt nervoşi. Nu vrei să ai pace în cartier? Dă-le ordin să aducă toată lumea armele la maşini şi ne retragem dracului, că suntem şi noi obosiţi şi ajunge cât sânge s-a vărsat. Ai? Ce zici?

— N-am nimic împotrivă, dar cine garantează că o să plecaţi?

— Dar cine garantează că o să aduceţi toate armele? i-a întors-o Măgură.

— Şi dacă mai scapă vreuna?

— N-are nimic. Cine va mai avea armă şi va fi prins cu ea, va suferi rigorile legii. De azi înainte s-a interzis ca cineva să aibă armă fără autorizaţie.

— Păi, atunci eu sunt gata.

— Bine, atunci eu mă duc să aranjez cu ai mei.

S-au despărţit, bulibaşa ducându-se la ai lui să le dea dispoziţii, Măgură s-a dus să-l caute pe căpitanul Anghelescu, căruia i-a raportat că într-o jumătate de oră toate armele vor fi depuse. Căpitanul a raportat şi el mai departe şi toată lumea a fost mulţumită. Armele au fost predate într-adevăr şi, în mai puţin de o oră armata şi meaiştii au primit ordin să se retragă de pe poziţii.

În zilele următoare operaţia s-a repetat în Sineasca, apoi în

Romaneşti şi în Bordei. Succesul a fost mare, **s-**au confiscat maşini întregi de arme, începând de la pumnale ofiţereşti, săbii din primul război, trecând prin revolvere de toate calibrele, puşti, mitraliere şi ajungând până la faust-patroane, găsite **într-**o glugă de coceni în Popoveni. Foştii posesori ai armelor au fost judecaţi după o procedură de urgenţă, condamnaţi după vina fiecăruia şi trimişi să-şi ispăşească pedepsele în diverse locuri de detenţie. Cei mai mulţi au fost trimişi în Dobrogea.

Înainte de Anul Nou **s-**au trezit acasă cu Leana Măgură, însoţită de mezinul familiei. Stan n-a stat la ei, venise iarăşi la o consfătuire la regiune şi a preferat să stea la hotel, împreună cu ceilalţi participanţi la consfătuire. Mama a rămas la ei, le adusese o jumătate din**tr-**un porc, cealaltă jumătate o predaseră la cote, tăiaseră doi porci ca să aibă şi ei carne de Crăciun şi până la ieşirea din iarnă. Era îngrijorată de faptul că şi în anul acela rămăseseră datori la stat cu o parte din cote, Gheorghe nu mai lucra pământul cu aceeaşi grijă ca în anii dinainte, ştiind că mai mult de jumătate din grâne trebuia să le dea la stat, la cote. Se certase cu preşedintele de la Sfat, cu perceptorul, cu un delegat venit de la raion, să le ia cu forţa cotele datorate. Omul acela de la raion îi mai amânase o lună, nu mai mult, şi mamei îi era teamă că vor rămâne şi fără porumbul de sământă pentru anul următor. Caii îi vânduseră, ca să facă rost de bani pentru impozite, cu care erau în urmă de doi ani, căruţa o schimbaseră pe un car şi cumpăraseră o vacă de doi ani. Se ajutau cu o vacă a vecinilor, formând un tandem pentru car, pe care-l foloseau cu rândul.

Mama era speriată de vremurile ce aveau să vină, vedea totul în negru şi nu voia să-l creadă pe Stănică, care le repeta mereu că singura soluţie era să intre în colectivă, atunci aveau să scape de datorii şi de griji.

— Maică, **s-**a pus băiatul ăsta cu gura pe noi, că să intrăm la colectivă, că noi nu vrem să-l ajutăm să ajungă şi el mare la utemeul ăla al lor, că ar putea să ajungă, da’ din cauza noastră nu poate, că cică nu e în stare să ne lămurească. La anu’ ar trebui să plece la armată, poate i-o mai veni mintea la cap, să ne mai lase în pace. Barem de l-ar lua în februarie, să scăpăm de gura lui.

Au plimbat-o pe mama prin tot centrul oraşului, zâmbind de minunarea ei în faţa atâtor magazine în care se găseau de toate şi părâ**ndu-**i rău că nu avea bani ca să cumpere tot ce-ar fi vrut. În ajun

de An Nou au dus-o şi în piaţă, unde îşi instalase un cablu metalic vestitul Troşnaider, aşa îl cunoşteau toţi şi au stat şi s-au minunat de curajul aceluia, care stătea pe sârma aceea, ridicată la câţiva metri buni deasupra pământului, aproape o jumătate de oră, făcând echilibristică pe care o aplaudau o grămadă de gură-cască. Punctul culminant al programului era când Troşnaider îşi făcea floricele de porumb acolo, sus, pe sârmă. De obicei acesta era ultimul punct al programului şi alde Măgură îl vedeau mai de departe, retraşi din timp, ca să nu fie nevoiţi să pună câţiva bani în pălăria echilibristului, care cobora repede de pe cablu, cerşindu-şi plata de la mulţimea care-l admirase. Leana s-a minunat foarte de curajul şi măiestria omului, totuşi nu credea că acela şedea acolo, pe sârmă, nelegat de nimic, nu se putea aşa ceva, era o păcăleală la mijloc. Degeaba a încercat Victor s-o convingă că nu era legat de nimic, n-a vrut să creadă.

Micul Manole s-a îmbolnăvit imediat după Anul Nou. Brusc a făcut temperatură mare şi a început să zacă, răsuflând greu. Femeile l-au îngrijit cum au ştiut şi cum au putut toată ziua, cu metode bătrâneşti, dar febra nu scădea deloc şi parcă era şi mai rău. Oprea a venit acasă abia spre seară, obosit după alergătură, toată ziua patrulase prin Sineasca, după un tip pe care-l căutau de vreo lună de zile şi se presupunea că se ascundea pe acolo. A rămas surprins când a văzut ce rău arăta micul Manole. În general nu se speria în faţa bolilor, el nu fusese niciodată bolnav şi nu înţelegea de ce trebuie să se sperie de boli, bolile vin şi trec singure, nu trebuie să le bagi prea mult în seamă. De data asta s-a cam speriat, copilul arăta rău de tot, îşi pierduse culoarea din obraji, ardea ca focul şi abia mai respira.

Peste două case locuia familia Mogoş, amândoi medici, îi cunoştea din vedere, s-a dus imediat la ei. Domnul Mogoş, mai bătrând decât el cu peste zece ani şi cu experienţă medicală căpătată prin Franţa, în tinereţe, a înţeles că nu e cazul să-l refuze pe Măgură, ceva de pe faţa lui i-a spus că e grav. Şi-a luat trusa medicală, şi-a pus paltonul pe el şi l-a însoţit acasă. După ce l-a ascultat pe copil cu stetoscopul şi i-a luat temperatura, le-a spus diagnosticul:

— Are o infecţie puternică. Mă mir că a rezistat de azi dimineaţă, până acum ar fi trebuit să fie mort... În stadiul în care este acum, numai o doză mare de penicilină l-ar putea salva, şi asta cât mai repede. Faceţi rost de câteva sticluţe de penicilină şi injectaţi-l, altfel îl pierdeţi. Dacă veneaţi azi dimineaţă, se mai putea face ceva şi cu alte

medicamente.

— Se găseşte penicilina asta? a întrebat Oprea Măgură, pierdut.

— Nu prea se găseşte, e un medicament nou, nu e produs pe scară largă…

Ceva din glasul doctorului Mogoş i-a dat de bănuit lui Măgură.

— Dom' doctor, dacă ştiţi de unde aş putea lua medicamentul ăsta, spuneţi-mi, nu mă lăsaţi aşa, să moară copilul.

Doctorul a ezitat un timp, apoi i s-a confesat:

— Domnule Măgură, eu ştiu pe cineva care are aşa ceva, dar mi-e teamă să te îndrum la el. Dumneata ai putea să-l torni unde nu trebuie, medicamentul acesta a fost adus din străinătate, pe căi nu tocmai legale…

— Dom' doctor, mă leg aici, faţă de mama şi de nevastă-mea, să nu spun nimănui de unde am medicamentul. Puţin mă interesează de unde a fost adus, pe mine mă interesează numai copilul, să-l faceţi bine. Spuneţi-mi unde să mă duc şi voi fi şi eu recunoscător.

— Bine. Nu-mi trebuie bani şi nici omul la care te trimit nu vrea bani. În ziua de azi e mai bine să plăteşti în natură. Uite, îţi scriu un bileţel şi te duci la adresa asta… Nu e nevoie să cunoşti numele omului, întrebi doar de doctor şi dai biletul. În schimbul lui primeşti sticluţele cu cât are din medicament. După ce le primeşti, treci din nou pe la mine, să vină nevastă-mea să-i facă prima injecţie. Până atunci are timp să fiarbă şi seringa.

Doctorul Mogoş a scris ceva neinteligibil pe o hârtiuţă folosită de obicei pentru reţete, pe partea cealaltă a scris adresa la care trebuia să se ducă Măgură, i-a dat hârtia şi l-a şi gonit.

Oprea a zburat către adresa aceea, nu era prea aproape, undeva pe lângă gară, o casă mare, cu parter înalt. A găsit un buton de sonerie, a apăsat şi a aşteptat. I-a deschis uşa o femeie, care a tresărit când l-a văzut.

— Nu vă speriaţi, doamnă, a liniştit-o el. Sunt miliţian, dar n-am venit în calitate oficială, ci în interes particular. Am un bileţel pentru domnul doctor de la un cunoscut de-al dânsului. Este acasă?

Femeia a dat din cap afirmativ şi a întins mâna să primească biletul. L-a privit o clipă, apoi a închis grijuliu uşa, lăsându-l pe Măgură afară, singur cu gândurile lui. Peste câteva minute uşa s-a deschis din nou, femeia a reapărut şi i-a întins un pacheţel. El a întins amândouă mâinile şi a cuprins sticluţele acelea salvatoare cu grijă. A băgat

pacheţelul în buzunarul încăpător al mantalei şi, înainte de a pleca, i-a spus femeii:

— Doamnă, nu rămân dator. Acum e urgent, n-am putut, dar mâine vă aduc ce vi se cuvine. Vă mulţumesc din inimă. Bună seara!

Pe drum spre casă sufletul i s-a mai înseninat. Avea medicamentul, Manolică era salvat. Ai naibii, evreii ăştia! Se ajutau între ei fără vorbă multă, erau uniţi, de-aia au rezistat atâta în timpul războiului, de n-au reuşit nemţii să-i desfiinţeze ca neam. Un simplu bileţel scris cu semnele alea ale lor, de neînţeles, era suficient pentru a salva viaţa unui copil care altfel ar fi fost sortit morţii.

A trecut din nou pe la familia Mogoş, doamna era pregătită să-l însoţească, au mers împreună acasă. Gica şi mama au înţeles că găsise medicamentul miraculos, altfel n-ar fi avut rost să vină şi doamna Mogoş. Doctoriţa a întors cu grijă copilul, şi-a pregătit seringa şi l-a injectat.

— Mai bine că nu simte nimic, a zis ea. Injecţia asta este foarte dureroasă. Şi un om mare o suportă foarte greu. Acum încercaţi să-i mai scădeţi temperatura, umeziţi nişte ciorapi cu oţet şi puneţi-i în picioare. Nu vă mai pot ajuta cu altceva. Peste şase ore vin din nou, nu e nevoie să vă mai deranjaţi, o să pun ceasul să mă trezească. O să vedeţi, până dimineaţă nu va mai avea febră.

Mama îl luase pe Manole în braţe şi-i cânta uşurel o litanie lungă, plângând liniştit.

— Hai, mamă, că acum îi trece! a încercat Oprea să mai destindă atmosfera. Gata, cu penicilina asta îi trece tot.

— Să dea Dumnezeu, maică! Bine că ai găsit medicamentul ăla. Doamne, ce oameni! Le-ai dat ceva?

— Nu, când să le dau? Le duc mâine, ce-oi putea şi eu.

— Să le duci, mamă, că uite, ţi-au scăpat băiatul. Da' ce le duci?

— Păi le duc câte un picior de la porc, ceva şuncă şi o damigeană de vin. Dă-i încolo, ăştia sunt jidani şi n-am văzut până acum vreunul să moară de foame.

— Aşa spui acum? Da' dacă nu-ţi dădeau sticluţelea alea?

— Şi ce vrei, să le dau tot porcul de mi l-ai adus tu?

— Dă-le, mamă, că-ţi mai trimit eu de acasă.

— Bine, bine! Oi vedea eu…

Noaptea n-au dormit, păzindu-l pe Manole cu rândul, schimbându-i ciorapii stropiţi cu oţet din oră în oră. Când a venit din

nou doctoriţa, temperatura îi mai scăzuse. I-a făcut şi a doua injecţie şi i-a mai liniştit pe ai casei:

— Nu mai e nicio problemă. Febra scade vizibil. Să faceţi un ceai de muşeţel sau de tei, puţin îndulcit, ca să bea în loc de apă. Voi veni să fac şi restul de injecţii.

Şi a venit, din şase în şase ore, **terminându-**le în a doua noapte. Febra a scăzut, într-adevăr, destul de repede, iar peste două zile copilul şi-a revenit, cerând de mâncare şi dorind să se joace. În duminica următoare Gica **s-**a dus la biserică şi a mulţumit lui Dumnezeu că i-a salvat băiatul, trecând peste toate opreliştile instituite de doi ani în privinţa problemelor religioase.

N-au rămas datori celor doi oameni de bine care îi ajutaseră atât de mult. Jumătatea de porc adusă de mama a fost împărţită aproape toată între cele două familii de doctori, împreună cu câte o damigeană de vin. Mama **s-**a angajat că le va mai trimite ea ce mai putea de acasă. Curând a plecat şi ea şi **s-**a ţinut de cuvânt, pe la mijlocul lunii ianuarie le-a trimis ceva carne, prin Stan, care venise din nou la o consfătuire la regiune.

După o vreme, Oprea Măgură a aflat cu surpriză că greşise total oferind carnea de porc acelor oameni, care nu mâncau aşa ceva, dar acum o făcuse şi nu mai putea schimba nimic.

24

După două zile de consfătuire, Stan a trecut din nou pe la ei, înainte de a pleca iarăşi acasă.

— Nene, dacă ai bani mai mulţi, foloseşte-i până sâmbăta asta!

— De ce?! **s-**a mirat Oprea, neînţelegând unde bătea frate-său.

— Cred că se vor schimba din nou banii.

— Eşti sigur?

— Da. Dar să nu mai spui la nimeni, că e secret mare. Nu vezi ce inflaţie e în ţară? Sunt bani mulţi şi produse puţine.

— Mă, eşti sigur? Că dacă e numai o vorbă, aşa, să nu dau greş.

— Nene, dacă dai greş după vorba mea, eu te despăgubesc, muncesc cu ziua şi-ţi dau banii înapoi!

Oprea l-a ascultat pe mezin, căci ştia şi el câte ceva, auzise şi de la Marin Grosu de o nouă stabilizare, numai data îi rămăsese un semn de întrebare. În săptămâna aceea şi-a băgat toţi banii în lucruri, şi-a cumpărat un pat din lemn, să aibă două în casă, copiii erau deja prea mari şi nu mai dormeau bine toţi patru **într-**un pat. Şi-a mai luat şi un

dulap şi o oglindă mare, să se uite Gica în ea când se gătea de plimbare.

Şi în duminica aceea, 28 ianuarie, a fost anunţată la radio stabilizarea şi reaşezarea preţurilor.

Stabilizarea monedei a lovit în primul rând în cei care acaparaseră bani mulţi şi nu-i puneau în circulaţie. Când au ieşit la plimbare, după amiază, ca să se ducă pe la Ion Găină, au văzut pe străzi o mulţime de bancnote devalorizate, vântul le flutura dintr-un loc în altul, numai copiii le mai strângeau, ca să le aprindă şi să facă avioane din ele.

Găină era fericit că stabilizarea îl prinsese cu doar câteva hârtii vechi în casă, dar şi cu alea umplea o jumătate de plasă.

— Bă, Opreo, era imposibil să nu se facă stabilizarea asta! hohotea el. N-ai văzut, te duceai să iei o pâine, dădeai cinci mii azi, mâine dădeai şapte. Dacă luai carne, trebuia să te duci cu un cufăr de bani şi-ţi dădea două, trei chile. Acum gata, mergem să schimbăm banii vechi, că noi n-avem prea mulţi, că cică nu-ţi mai schimbă toţi banii, chiar dacă i-ai avut la bancă, îţi schimbă doar nouăzeci dintr-o sută. Am auzit că acum pâinea e doi lei, uleiul şapte, zahărul cinci. Dacă-i aşa, cred că salariul meu se face până în trei sute.

— Când mă gândesc la „baba”, mă apucă râsul. Aia a vândut acum două săptămâni un pian, nu ştiu câte milioane a luat pe el, acum, de dimineaţă, am auzit-o bombănind şi a dus la gunoi un purcoi de bani. S-a ales praful de pianul ei.

Şi, ca să se bucure de necazul altora, au băut împreună aproape o damigeană de vin de o vadră. Seara, când a reuşit Gica să-l ia pe Măgură acasă, el mergea greu, pe prima pantă de lângă piaţa Chiriac a alunecat de câteva ori şi sus a ajuns mai mult în patru labe. Gica l-a spurcat cum i-a venit la gură, ştia că el nu mai ţine minte nimic până dimineaţa. Începuse să-l vadă cam prea des beat şi i se cam acrise. În momentele acelea, el era vesel de obicei, dar vorbea numai aiurea, fără coerenţă, în funcţie de gradul de beţie mai lega câteva fraze sau nu, dacă era potopit de băutură se arunca în pat îmbrăcat şi adormea într-o clipă, speriind copiii cu sforăitul sonor. Atunci, în timp ce-l dezbrăca cu greu, Gica îi mai dădea câte un ghiont, boscorodindu-l pe înfundate, să n-o audă Victor, care era destul de mare ca să priceapă că beţiile lui n-o făceau fericită pe mama, ba dimpotrivă.

În ziua următoare, Oprea a adus acasă vreo cincizeci de lei noi, în bancnote de cinci lei şi de un leu. Atât valorau, în banii noi, hârtille

ce-i mai rămăseseră din banii vechi.

— Tu, femeie, să ai grijă de banii ăştia, că cu doi lei cumperi o pâine, nu mai sunt ca înainte. Să ai grijă şi de mărunţiş, că acum şi un ban este valoros.

Gica a pus de-o parte banii de pâine, le ajungeau tocmai bine până la salariu. Trebuia să se obişnuiască cu noua monedă, avea nevoie de câteva zile să afle singură corelaţia dintre preţul pâinii şi al unui palton sau al unei fuste.

La primul salariu, Măgură a primit şi o primă de trei sute de lei, pentru activitatea deosebită depusă în slujba statului. Din banii aceia şi-a cumpărat un aparat de radio „Popular", care mergea la curent, visul lui de ani de zile, să poată asculta toată ziua postul naţional şi altele. Aparatul l-a luat de la un dezmoştenit al sorţii, care avea nevoie de bani noi. Când l-a adus acasă a fost o adevărată sărbătoare. Victor **s-**a uitat ore întregi la placa de sticlă pe care erau înscrise denumirile posturilor, minu**nându-**se de numele ciudate înscrise acolo: Bruxelles, Lwów, Athènes şi altele asemenea, pe care abia peste mulţi ani avea să le redescopere în manualele şcolare şi să le pătrundă înţelesul. De atunci, aparatul de radio a funcţionat zile întregi, când stăteau în casă nu mai aveau nevoie de altceva, îl deschideau şi aflau tot ce se petrecea în lume.

Prima veste care i-a impresionat a fost despre mersul războiului din Coreea. Războiul acela începuse de mai mult timp, dar ei, necitind presa decât din joi în paşti, abia de la radio aflau despre el. Doamne, şi ce se mai băteau acolo, până şi micii pionieri luptau împotriva barbarului cotropitor american.

— Mamă, îi spunea Victor mamei, care era mai mereu acasă, când mă duc la şcoală o să mă fac şi eu pionier şi-o să lupt împotriva americanilor.

— De, mamă – ofta Gica, mângâi**ndu-**l pe creştet **–** dacă o fi să lupţi, oi lupta şi tu.

— Şi eu lupt! se repezea micul Manole, să nu se lase mai prejos decât frate-său.

— Bă, pe tine n-o să te primească, eşti prea mic, zice Victor, privi**ndu-**l dispreţuitor.

— I-auzi, mama, pe mine nu mă ia! sărea Manole, plângând, cerând ajutorul mamei în faţa nedreptăţii care i se făcea.

— Lasă, mamă, că te ia şi pe tine, îl liniştea ea.

Victor era interesat şi de piesele de teatru care se transmiteau la radio mai în fiecare zi. Chiar dacă nu înţelegea prea multe din ce se spunea acolo, stătea lipit de aparatul de radio, închipuindu-şi personajele în fel şi chip, frumoşi sau urâţi, după cum aveau roluri pozitive sau negative.

Oprea Măgură a făcut rost de undeva de o sârmă de vreo doi metri, a băgat-o cu un capăt în spatele aparatului şi într-o seară a încercat să prindă un post pe unde scurte, care să vorbească în limba română. N-a reuşit, se auzeau multe vorbe, dar toate în limbi străine. Auzise el că pe unde scurte erau mai multe posturi la care se vorbea în româneşte, dar el n-a reuşit să prindă niciunul, cu toate că a încercat seri de-a rândul. O dată, din întâmplare, a dat pe unde medii peste un post unde se vorbea în româneşte. A ascultat câteva minute, cu sonorul dat la minim, până a auzit o crainică: „Aici postul de radio «Vocea Americii». Dragi ascultători, vă prezentăm în continuare…”

— Lasă-l mai încet, omule! s-a rugat Gica de el, speriată că ar fi auzit cineva că ei ascultă postul acela care transmitea ştiri tocmai din America.

De la un timp, ea i se adresa lui mai mult cu „omule”, adică el era omul ei, nu mai era un oarecare Oprea. I se părea peste mână să-i mai spună pe nume, de parcă ar fi fost ceva de ruşine. Numai când vorbea despre el cu alţii şi trebuia să-l numească neapărat, îi zicea pe numele de alint, Opriţă. El însuşi, când se recomanda semioficial, îşi zicea Oprişan şi atât, de credea lumea că acela îi era numele de familie, nu de botez. I se părea lui că numele acela pe care-l adoptase cu de la sine putere era mai impresionant pentru cine nu-l cunoştea.

S-a plâns, discret, printre prieteni, că nu poate să prindă posturile în româneşte de pe unde scurte şi cineva i-a spus că e foarte greu, ruşii asigurau un bruiaj foarte puternic pe lungimile respective de undă. A înţeles astfel că şi altă lume mai încerca să asculte posturile străine de radio şi s-a cam mirat. El încercase să le asculte numai dintr-o curiozitate oarecare, să vadă dacă şi ăia aveau într-adevăr ceva de spus, altceva decât vedea el însuşi că este în ţară. Înţelegea că prelucrările care le fuseseră făcute privitor la noianul de minciuni ce erau lansate pe unde de posturile acelea erau adevărate, lupta ideologică dintre cele două sisteme se continua prin orice mijloace. Li se cam spusese ce conţineau în mare programele posturilor străine şi îi era evident că acele comparaţii pe care le făceau crainicii aceia

transfugi între nivelul de viaţă din România şi cel din ţările occidentale erau realiste, dar cu mintea lui de om simplu înţelegea că altfel nici nu se putea. Marile puteri din Occident deveniseră puternice încă de la începutul secolului, mulseseră cât se putuse ţările din estul Europei, ele dezvoltându-se pe seama acestora din urmă. Atunci ce pretenţie mai aveau, să fie la noi ca la ei? Nici nu se putea aşa ceva. Noi abia acum încercam să ne ridicăm, după ce ani de zile fusesem buni numai de muncă, pentru îmbuibarea capitaliştilor din Europa. Şi atunci, ăştia de la posturile străine, ce voiau? Să ne arate mereu că suntem în urmă? Asta vedeam noi şi singuri, nu mai era nevoie să ne-o spună ei. Şi ce? Vina asta era a noastră? „Nişte mincinoşi!” a hotărât Oprea Măgură, renunţând să mai caute posturi pe unde scurte, ascultând doar din când în când Vocea Americii de pe medii, când i se părea lui că nu poate fi surprins de absolut nimeni că o face.

Se făcea preschimbarea actelor de identitate. Toţi cetăţenii erau obligaţi să aibă un buletin de identitate şi un certificat de naştere. Pentru buletinele lor n-a fost prea greu să le obţină de la miliţia oraşului, schimbându-şi astfel şi domiciliul, devenind orăşeni get-beget. Cu certificatele de naştere a fost mai anevoie, acelea nu se preschimbau decât la Sfatul popular din localitatea unde se născuseră. A fost nevoit să se repeadă două zile acasă, la Dăbuleni, ca să le preschimbe. În scurta vizită la ai săi, a aflat că Stan voia să se însoare înainte de a pleca la armată. A încercat să-l lămurească să amâne căsătoria până după armată, dar căposul acela nici n-a vrut să audă. Când a aflat şi cu cine voia el să se însoare, s-a mirat.

— Bă, da’ tu nu ştii că ăştia ale Dan sunt neam rău? Doar sunt vestiţi pentru bătăile şi încăierările din Ciungu, unde ei erau capii întotdeauna.

— Lasă, nene. Matilda nu-i aşa.

— Măcar e frumoasă?

— Mie-mi place.

— Şi vrei s-o laşi aici, cu mama şi cu tata? Nu ştii că soacra şi nora nu se înţeleg prea bine?

— Mama s-a înţeles bine cu toate nurorile ei.

— Da, dar n-a stat cu ele în casă.

— Nene, Matilda se va înţelege cu mama.

— Şi nunta când vreţi s-o faceţi?

— Păi acum, imediat după Paşti. Am aranjat totul. Şi tu o să-mi

fii naş.

— Bă, ai înnebunit? De unde să am eu bani pentru năşit?

— Facem nuntă fără pretenţii.

— Aşa mai merge. Să vorbesc şi cu Gica, să vedem dacă ea o vrea.

Întors la Craiova, i-a povestit Gicăi ce-i aştepta în curând. Ea a fost de acord, dacă era să fie nuntă fără pretenţii, mai mergea.

S-au pregătit cu tot ce trebuia pentru năşit, Oprea a cumpărat un costum de haine de ocazie, că nu putea să meargă la nuntă în uniformă, Gica şi-a cumpărat şi ea un material să-şi facă o rochie, pe care a croit-o şi cusut-o singură, că avea maşina aceea de cusut marca Singer de i-o dăduse Nache de zestre.

La nuntă s-a nimerit o vreme frumoasă şi s-au bucurat.

Matilda era într-adevăr o fată frumoasă. Nu mai avea tată, murise la începutul războiului, chiar în ziua în care trecuse Prutul către răsărit, fusese mult mai tânăr decât Gheorghe Măgură şi se însurase devreme, lăsându-şi nevasta cu două fete răsărite când plecase la război.

Nunta a ţinut de joi până joi, după tipic, se tăiaseră zece oi şi un viţel pentru toată suflarea care participase la eveniment, varză mai era încă suficientă în puţini, vin şi ţuică mai aveau, s-a băut şi s-a mâncat până ce mulţi au căzut sub mese.

Cel mai greu moment a fost cel al cununiei religioase. Atât Oprea, cât şi Stan refuzaseră să meargă la biserică, din considerente politice. Au chemat preotul acasă şi astfel au împăcat ambele tabere. Popa Codrat a profitat de prezenţa lui Oprea şi l-a întrebat dacă era adevărat că se vor dărâma bisericile. Măgură s-a eschivat de la un răspuns concret, spunându-i că nu auzise despre aşa ceva, dar, de-o fi nevoie, o să le dărâme. S-a bucurat de supărarea popii, care era gras cât trei oameni normali.

S-au fotografiat la un profesionist pe care-l chemaseră de la Bechet, n-au făcut însă prea multe poze, căci costau destul de mult şi ei nu aveau bani pentru chestii de-astea.

După nuntă au plecat încărcaţi de plocoane, cu toate că erau rude, tradiţia îi obliga la anumite servituţi pe fini. Şi până şi modul de adresare între ei s-a modificat complet, Oprea şi Gica devenind Naşul şi Naşa, cu iniţială mare, iar ceilalţi Finul şi Fina, acestea devenind cu timpul adevărate nume de botez între ei.

În iunie Stan a fost încorporat şi trimis undeva pe valea Oltului, la o unitate de pază a amenajărilor genistice de pe calea ferată. A plecat foarte nemulţumit, ar fi vrut să mai amâne armata, tocmai fusese propus să meargă la o şcoală politică la Bucureşti, ale cărei cursuri s-ar fi deschis în toamnă. N-a avut ce face însă, armata e armată şi când te cheamă ţara s-o slujeşti răspunzi prezent.

25

În vară, Oprea Măgură ar fi dorit să-şi ia concediul la vremea secerişului, ca să meargă acasă, să-i ajute pe ai lui, în lipsa lui Stan. Dar n-a fost să fie aşa. Au fost anunţaţi că vor participa la o acţiune de durată, departe de casele lor şi imediat a trimis-o pe Gica cu copiii la ţară, măcar să dea ea o mână de ajutor la secerat, dacă el tot nu putea s-o facă.

Dimineaţa au fost adunaţi în sala de şedinţe şi li s-a prelucrat misiunea la care urmau să participe: desfiinţarea bandelor care acţionau în munţii Gorjului, între Jiu şi Olt. La acţiune participau şi trupe regulate, munţii fuseseră pur şi simplu înconjuraţi de soldaţi, alte trupe acţionau mai spre apus şi în Făgăraş. Trupele miliţiei urmau să întărească posturile din satele şi oraşele de la poalele munţilor, pentru a asigura ordinea şi liniştea publică.

Au primit echipamentul de luptă, automate sovietice, cu încărcător rotund şi câte o raniţă blindată cu conserve pentru cinci zile, apoi au fost îmbarcaţi în autobuze cu geamurile vopsite şi au pornit către munţi.

De la Târgu Jiu autobuzele s-au despărţit, pornind în toate direcţiile. Cel în care se afla Măgură a pornit spre Baia de Aramă. Prin satele din zonă au plasat grupe de miliţieni, cu hârtii în regulă, grupa lor fiind ultima care a rămas în maşină. Nu i-au dus până la capătul drumului, şoferul avea instrucţiuni precise, într-un loc mai larg a întors autobuzul şi i-a debarcat.

Erau patru oameni: Măgură, căpitanul Anghelescu – care ţinuse să fie postat în punctul cel mai primejdios, Ion Găină, pentru care insistase Măgură să fie luat cu ei, şi un proaspăt absolvent al şcolii de subofiţeri, un moldovean pe nume Adăscăliţei.

Şi-au luat echipamentul şi, pe o căldură sufocantă, au început să urce pe drumul acela nu prea lat. Au observat că moldoveanul căra pe umăr o puşcă mitralieră, semn clar că nu se duceau la petrecere.

După vreo oră de mers au înţeles de ce nu-i dusese autobuzul

mai departe. O porţiune a drumului alunecase pe coasta muntelui şi maşina n-ar fi putut trece mai departe.

După încă vreun ceas, spre asfinţitul soarelui, au văzut în faţă, departe, un grup de oameni care mişunau pe lângă nişte cai. Când **s**-au mai apropiat de ei, au văzut că erau îmbrăcaţi în uniforme albastre.

Căpitanul Anghelescu **s**-a prezentat unui subofiţer din grupul care-i aştepta şi acela i-a dat raportul. Pregătiseră pentru ei un adăpost pentru vreme rea, în marginea drumului, unde aveau loc să doarmă câte patru oameni odată. Lângă adăpost – un fel de bordei mai înalt – îngrămădiseră lemne mai multe, uscate, bune de foc. La doi paşi mai încolo pregătiseră şi o gropiţă pentru foc, deasupra căreia, pe două crăcane de lemn, era agăţat un ceaun mititel de tuci. Ceva mai încolo, între două stânci, amenajaseră un locaş pentru puşcaşul mitralior. Din locul acela bătea tot drumul în faţă, pe o distanţă de un kilometru nimic nu închidea vederea asupra drumului.

Grupul de miliţieni care-i aşteptaseră le-au urat succes şi au plecat călare la vale. Ei nu avuseseră decât misiunea de a le pregăti tot ce trebuia pentru a rămâne acolo câteva zile proaspeţilor sosiţi, ei având probabil alte misiuni. În urma lor a rămas pe loc totuşi un civil bondoc, care **s**-a recomandat simplu:

— Marcu Marian, activist. Sunt aici pentru că îi cunosc destul de bine pe mai toţi oamenii din zonă.

Căpitanul Anghelescu era informat despre prezenţa acelui om şi asupra misiunii lui pe lângă grupul lor. L-a acceptat ca pe unul de-al lor. **S**-au instalat amândoi lângă amplasamentul pentru mitralieră, pe care încă n-o instalaseră, împreună cu Măgură. Civilul le-a arătat drumul din faţă, spu**nându**-le:

— Aici e un pod natural, **s**-a produs o prăbuşire şi stâncile astea de deasupra au rămas prinse bine. Dedesubt este o peşteră uriaşă, dincolo de munte este un lac care are nivelul instabil. Aici, în dreapta, în văgăuna asta, cică **s**-ar fi luptat ai noştri în primul război… Noi, gorjenii, ne mândrim cu Ecaterina Teodoroiu, poate aţi auzit de ea, era de pe-aci, se zice că ar fi tocat la nemţi, colo, pe coama aia din dreapta. Eh, ce fată!… Aici este un punct obligatoriu de trecere, nu se poate pătrunde spre câmpie prin altă parte, pe o distanţă de zece kilometri încolo şi-ncoace. De-aia ne-au instalat aici, să nu treacă nici musca. Eu sper să nu avem probleme, am cam trecut de prima tinereţe şi nu mai am chef să fac pe viteazul, dar, dacă ne atacă banditii, trebuie să-i

capturăm sau măcar să-i oprim aici, n-au voie să scape la vale. În noaptea asta o să vină din vale o companie de infanterie, la ora patru dimineaţa operaţiunea de curăţire a munţilor se va declanşa peste tot.

Câţiva oameni au trecut pe lângă ei, venind din munte, câţiva călări pe nişte cai mici, cei mai mulţi pe jos. Nu i-a oprit nimeni, bondocul îi cunoştea pe toţi, dar le-au atras atenţia ca a doua zi să aibă asupra lor buletinele de identitate, altfel nu vor mai trece nici **într-**o parte, nici în cealaltă.

Până **s-**a înnegurat bine, au mai trecut la vale câţiva oameni, ba singuri, ba în grupuri. Cât mai era lumină, Marcu i-a recunoscut pe toţi de departe, când **s-**a lăsat întunericul bine însă a fost nevoit să le cerceteze figurile la lumina felinarelor. Toată lumea era cunoscută, li **s-**a dat drumul la vale, amintin**du-**li-se de ordinul privitor la actele de identitate.

Paza pe timpul nopţii au împărţit-o pe trei schimburi. Până la miezul nopţii urmau să facă de santinelă Adăscăliţei şi cu Oprea Măgură, locul lor fiind luat de Ion Găină şi căpitan, până la ora patru dimineaţa, când primii reveneau din nou în post.

Adăscăliţei era un fumător împătimit şi Măgură se distra pe seama lui, privin**du-**l cum se chinuia să-şi aprindă ţigările, băgat cu totul în veston, să nu lase niciun licăr de lumină să se vadă de cine ştie unde, căci ştiau că o ţigară din care se trage este văzută de la trei kilometri.

— Tu cum ai ajuns pe la Craiova, tocmai din Moldova? **s-**a arătat Măgură curios.

— Am venit din patru'şapte, când cu seceta. Am rămas aici, în Oltenia, am găsit oameni buni şi m-am şi însurat, tot aici, la Negreşti.

— Da' nu prea ai accent de moldovean?

— Păi m-am dat şi eu cu oltenii, că râdea lumea în sat de mine, poceam cuvintele, mamă, mamă! A trebuit să învăţ o a doua limbă. Ce greu mi-a mai fost! Nici acum nu sunt învăţat să vorbesc cu fusei, mâncai, făcui… Şi nu rămân aici, mă duc la mine în sat, adică la nevastă-mea, abia am terminat şcoala şi a fost vorba că după ce încheiem misiunea asta ne lasă să mergem la posturi. De unde sunteţi?

— Acum stau la Craiova, dar de neam mă trag de la Dunăre, de unde se varsă Jiul.

— Însurat?

— Da. Am şi doi băieţi. I-am trimis acasă, la ţară, dacă tot o să

lipsesc atâta de acasă, ce rost avea să-i las singuri pe acolo? Ce-ar merge acum o ţuică, s-a cam lăsat răcoare!

— Da, n-ar strica. Am eu o sticlă în raniţă, că m-a învăţat un plutonier la şcoală, să nu plec niciodată într-o misiune fără să iau ceva de băut cu mine, că nu se ştie ce păţeşti şi când îţi trebuie. Dar sticla e în raniţă şi raniţa în pătuiag, cum s-o luăm de acolo?

— Lasă, că mai avem puţin şi ne schimbă, bem o duşcă la culcare... Bă, da' aici e frig noaptea, nu ca la noi. Bine că ne-au dat vestele alea în raniţă, altfel îngheţam până mâine. Dacă ştiam că e aşa frig, o îmbrăcam de cu seara. Aşa, o să tremur până ieşim din post.

Au tăcut un timp, fiecare cu gândurile lui.

— Tova şi plutonier! s-a auzit mai târziu vocea moldoveanului.

— Ce e?

— Aş vrea să nu avem necazuri. În munţii ăştia e atâta linişte, că ar fi păcat să o tulburăm noi...

— Şi eu ziceam la fel. Dă-i dracu' de bandiţi, n-o să vie ei pe-aici, o să-i prindă armata sus, în munţii neumblaţi, pe unde au ei culcuşurile. Cred că o să stăm aici ca-n staţiune. Tu ai văzut marea?

— Da. Am fost cu pluta pe Siret poană la Galaţi şi de acolo am plecat în jos să văd marea. E ceva...

— Eu n-am văzut-o. M-oi duce într-o vară, în concediu, dar să mai crească băieţii, să nu le duc grija cu mâncarea.

— E frumoasă marea... Mai aveţi pământ în sat?

— Nu. De ce mă întrebi?

— Să ştiu dacă v-aţi scris la geace.

— Nu m-am scris, că am plecat din sat înainte de a fi vorba de colective. Dar tu?

— Nu m-am scris, da' o s-o fac cum mă duc în sat. Le dau pământul nevestei, că altul nu mai am, eu nu mai am nevoie de pământ, cât am în curte ne ajunge pentru legume şi o boltă de viţă în faţa casei. Oricum, e sarcină să dau pământul, aşa m-am angajat când am terminat şcoala, că altfel mă mai vedeam eu miliţian la paştele cailor.

Au fost schimbaţi din post puţin după miezul nopţii. Înainte de a se culca pe frunzişul cald, pe care dormiseră căpitanul şi Găină mai înainte, moldoveanul a căutat sticla cu ţuică în raniţă şi au tras câte un gât.

S-au trezit înainte de vreme, din cauza zgomotului făcut pe drum de o mulţime de picioare. Nu vedeau nimic, dar au înţeles că

trecea compania de soldaţi care urca spre munţi. Au mai tras un pui de somn, adânc, până au fost treziţi de căpitan şi trimişi în post.

Activistul a venit şi el repede lângă ei. Abia se lumina, era frig şi omul era cam zgribulit.

— De ce n-aţi mai dormit? l-a întrebat moldoveanul, curios.

— Oamenii or să treacă imediat în sus, la păşune sau la pădure şi nu vreau să scape vreunul nevăzut de mine.

Într-adevăr, localnicii începeau să treacă spre munte. Cei doi miliţieni **s**-au postat în mijlocul drumului, distanţaţi la vreo trei metri unul de altul. Măgură, mai mare în grad, îi saluta cuviincios pe necunoscuţii aceia cu pălării rotunde pe cap, cum nu mai văzuse pe la el pe-acasă şi le cerea buletinele de identitate. Adăscăliţei aştepta în spatele oamenilor, cu automatul la piept, gata să se repeadă dacă ar fi fost nevoie. Marcu stătea în dreptul lui Măgură, conversând uneori cuţ aranii cât timp le erau controlate actele. Pe mulţi îi cunoştea, într-adevăr, mulţi îl cunoşteau şi ei, pe toţi îi sfătuia să fie cu băgare de seamă, că în munţi se desfăşoară manevre şi, dacă observă necunoscuţi sau fapte neobişnuite, să înştiinţeze imediat pe oricare soldat sau miliţian pe care l-ar fi întâlnit. Şi să nu rămână până seara târziu în munte, că nu e bine, azi şi-n zilele următoare e mai bine să se întoarcă acasă mai devreme decât de obicei.

Vreo trei oameni nu aveau documentele la ei. În zilele precedente nu fuseseră în munte şi aflaseră că le trebuie buletinele abia pe drum încoace. Întâmplător pe toţi îi cunoştea activistul şi le-au dat drumul, altfel, dacă ar fi fost după Măgură, i-ar fi întors frumuşel înapoi.

— Trebuie să fim maleabili cu oamenii, i-a lămurit Marcu, după ce le-a dat liber neglijenţilor ălora. Trebuie să avem încreder în ei. Nu sunt obişnuiţi să-şi ia actele de identitate cu ei, la muncă, aşa ceva nu se obişnuieşte aici. Cine să le ceară documentele, urşii? Dar sunt ascultători, o să vedeţi că mâine or să vină cu ele în dinţi, să ne arate că meritau încrederea noastră.

Măgură a fost de acord cu el, dar în sinea lui era totuşi nemulţumit, ordinele erau clare, cine nu are acte de identitate nu trece de postul de control, ori activistul ăsta sărea peste ordine şi se făcea maleabil, ce-o mai fi şi aia!

Pe la opt au fost schimbaţi din post. Adăscăliţei şi-a instalat puşca mitralieră între cele două stânci, a acoperit-o cu o foaie de cort,

să nu o bată soarele şi l-au lăsat singur pe Ion Găină să păzească drumul. Ei s-au dus în vale, ca omul, să se spele la un izvor, având mare grijă să nu dea peste vreo viperă, că le spusese Marcu că prin zona aceea erau. Au mâncat apoi câte o conservă fără etichetă, cu biscuiţi înmuiaţi în apă, căci altfel nu se puteau mânca de tari ce erau.

Ziua a trecut într-o plictiseală şi odihnă continuă. Chiar şi când erau în post, primiseră dezlegare să şadă şi să-şi dezbrace vestoanele. Era cald şi transpirau din gros.

La prânz au mâncat tot conserve, cu mămăligă făcută de activist. Se pricepea la bucătărie şi s-au bucurat că mănâncă ceva cald.

Seara au controlat din nou actele celor care se întorceau din munte. Marcu s-a dat aproape, să-i întrebe dacă au văzut ceva neobişnuit. Nu, nu văzuseră, doar cu soldaţi se întâlniseră, trecuseră prin fâneţele lor în sus.

Noaptea a trecut tot aşa de liniştită şi dimineaţa şi-au reluat activitatea. Bondocul aranjase o afacere cu câţiva localnici, le-a dat câteva conserve şi două duzini de chibrituri pentru nişte ouă şi ceva brânză. O femeie le-a dat şi câteva cepe şi cu astea au întins o masă bogată, de la care s-au sculat ghiftuiţi.

— Să mai vorbesc cu oamenii să ne mai aducă ceva? i-a întrebat activistul, zâmbind şiret.

— Bineînţeles! i-a răspuns căpitanul. Dacă acceptă schimbul, le dăm toate conservele, numai să ne aducă altceva de mâncare.

Ţăranii au adus a doua zi din nou brânză, ceapă, roşii, câţiva castraveţi, vreo treizeci de ouă şi chiar un găvan de mălai, au făcut schimb cu conservele lor, pe care le apreciau foarte mult şi din nou au mâncat boiereşte.

Găină a cerut voie să meargă la izvor să-şi spele cămaşa şi izmenele şi să se spele şi el. La fel au procedat şi ceilalţi, pe rând, uscându-şi trupurile şi rufele la soare. Se părea că vor avea o misiune uşoară.

Seara însă au aflat de la săteni că în munţi se auziseră împuşcături, încolo, spre răsărit.

26

Noaptea trecuse liniştită. Ultimul planton erau Găină şi căpitanul Anghelescu. Lor le-a revenit misiunea de a controla identitatea celor care urcau din nou în munte, cu treburi.

Ceilalţi trei s-au trezit târziu. Au mers la izvor de s-au spălat,

apoi au mâncat ce le mai rămăsese de seara, păstrând nişte verdeaţă şi pentru cei doi din post, împreună cu nişte ouă fierte, de care începuse să li se cam acresacă.

Când au intrat în post, trecuse de nouă. Soarele se urcase bine pe cer şi începuse să dogorească.

În ziua precedentă venise vorba despre colectivizare, de la constatarea că sătenii din zona aceea nu puteau să facă o colectivă, căci nu se putea asigura mecanizarea lucrărilor agricole, pământurile erau împrăştiate şi dispuse pe terenuri în pantă. Oricum, nu erau bune decât pentru păşuni şi fâneţe, nu se pretau la cultivarea porumbului sau a grâului. Adăscăliţei îl incitase la vorbă pe activist, să-i explice şi lui cum devine chestia asta, unii să fie obligaţi să facă colectiv chiar dacă nu vor şi alţii să vrea să-l facă şi să nu poată. Marcu le explicase pe îndelete cum vedea el problema, însă nu prea îi lămurise, explicaţiile lui erau presărate cu citate din Lenin şi Stalin, pe care le recunoscuseră uşor cu toţii, amintindu-şi de ele de la lecţiile politice.

Acum, Marcu încerca din nou să lege vorba, să reia discuţia de ieri, probabil în timpul nopţii se mai gândise şi găsise ceva răspunsuri la întrebări.

— Măi băiete, se adresă el mitraliorului, ziceai că nu eşti lămurit cu colectivul. Păi ce e mai simplu, mă, decât că se unsec mai mulţi oameni, cu tot ce au, pământ, unelte, animale, pe care să le folosească în interesul comun? Ce ţi se pare greu de înţeles?

— Tova şi activist, păi eu asta am înţeles! se apără moldoveanul. Altceva n-am înţeles: de ce graba asta să facem cu orice chip colectiva? Dacă omul vede la alţii că e mai uşor şi mai bine la colectiv, o să intre singur, dă-i trebuie şi lui timp să se lămurească, să vadă ce şi cum.

— Ai tu dreptate, tinere. Ar trebui să-i lăsăm să vadă singuri rezultatele unirii în gospodăria colectivă. Dar noi tocmai asta nu avem: timp. Trebuie să recuperăm neîntârziat ce-am pierdut şi timpul nu ne mai aşteaptă. Dacă în câţiva ani nu colectivizăm pământurile arabile, rămânem şi mai mult în urmă şi după aia e mai greu să pornim de la un alt început. Vezi tu, dacă se unesc pământurile, muncitorii ne ajută cu tractoare şi alte maşini, un tractor ară trei sau cinci brazde odată şi la adâncimea necesară, nu te mai munceşti tu să zgârii un pic pământul, să omori animalele dacă pământul e un pic mai uscat. Vine după aia cu maşina de pune sământa în brazdă la distanţa cea mai bună. Alta vine de-o acoperă. Când cresc buruienile, vine prăşitoarea, tot mecanică, şi

face treaba multor oameni. La secerat e tot aşa, vine maşina şi strânge totul, mai repede şi mai bine decât omul. Dacă îţi mai dă şi cu ceva îngrăşăminte, se obţin şi producţii mai mari. Tu, ca ţăran, nu ai nevoie de mai multe grâne decât aveai şi până acum. Dar obţii mai multe. Cu surplusul ce faci? îl dai statului, care-şi face şi el nişte socoteli, dă o parte din grânele astea la oraş, să aibă şi muncitorii ce mânca, pune ceva de-o parte, că poate la anul o fi vreo secetă şi să aibă rezerve, iar restul, dacă-i mai rămâne, mai vinde şi la alţii, care n-au, şi le dă pe maşini sau mărfuri de care avem noi nevoie şi nu se găsesc pe la noi. Şi atunci o să trăiască toată lumea bine, că avem cu ce şi de toate. Ziceai de grabă, că de ce ne grăbim. Păi, ţăranul nostru e cam greu de cap, greu îl mişti dintr-ale lui, lui îi trebuie ani de zile ca să-i schimbi obişnuinţele. A luptat atâta timp să aibă pământul lui, ca acum, când trebuie să-l unească cu al altora, simte de parcă i s-ar lua pământul, cu toate că tot el rămâne stăpân pe el. Dacă i-am aştepta să se lămurească singuri, le-ar trebui poate douăzeci de ani, ori în acest timp nu se ştie ce idei le-ar mai veni şi ce-ar mai apărea. Aşa, dacă facem colectivizarea repede, măcar ştim că toată lumea e la fel şi terminăm odată cu toate liniile astea, unul hăis, altul cca. Numai aşa poate şi statul să-şi planifice mai bine fondurile, ştie, de exemplu, că din Oltenia poate să facă porumb să hrănească toată ţara, atunci pe pământurile celelalte pune altele, ce îi mai trebuie, nu mai pune porumb. Cam aşa văd eu problema.

— Toate bune, dar ţăranul are impresia că este împins către ceva rău.

— E normal, până acum, când a fost obligat să facă ceva, acel ceva a fost numai rău pentru el. Acum este obişnuit cu ideea asta şi crede că şi noi îl ducem tot la ceva rău. Nu-i nimic, în câţiva ani se va lămuri că nu e chiar aşa.

— Dar sunt ani!

— Da. Sunt ani! Bă, ia ascultă tu aici. Când te-a înţărcat mă-ta, crezi că a făcut-o într-o zi? A făcut-o într-o săptămână, într-o lună sau chiar mai multe. Şi a făcut-o spre răul tău? Nu. Cu laptele ei, dacă ar fi avut, nu te mai putea hrăni după cinci, şase luni, îţi trebuia altceva, mâncare ca lumea. Ţie nu-ţi plăcea, ai fi vrut tot lapte, că era bun şi curgea uşor, mâncarea ţi s-a părut rea şi greu de mestecat, trebuia să faci efort ca s-o bagi pe gât. Acum te-ai mai întoarce la laptele maică-tii? Nu, cu toate că era mai bun. Vezi, aşa e şi cu ţăranul nostru.

Încercăm să-l înţărcăm de o obişnuinţă, bună, nimic de zis, dar să-i dăm în locul ei alta, mai bună şi mai multă. N-o să dureze o lună, două, o să fie trei, patru ani, da' până la urmă tot reuşim. Că dacă insişti…

Se întrerupse din vorbă. Un zgomot neobişnuit se auzise dinspre munte, parcă ar fi bubuit a ploaie. Nu se vedea nici urmă de nor.

— Voi aţi auzit? îi întrebă pe cei doi miliţieni din post.

Înclinară amândoi din cap.

— Cred că plouă, îşi dădu cu părerea moldoveanul, dornic să se întoarcă la discuţia lor.

— N-are de unde, îl contrazise activistul. Pe aici nu plouă din senin şi am eu semnele mele că nu va veni nicio ploaie.

Măgură plecase spre adăpost, ca să raporteze că se auzeau zgomote dinspre munte şi să ceară binoclul căpitanului. Acesta veni însă el însuşi să cerceteze zona cu binoclul. Nu se vedea nimic şi nici de auzit nu se mai auzea ceva.

— Aţi auzit sigur detunături? întrebă căpitanul fără adresă, privind preocupat spre munţi, spre dreapta.

— Am auzit, tovarăşe căpitan, îl asigură Marcu, căci el fusese cel care dăduse alarma aceea. Băieţii ăştia zic că parcă bubuie de ploaie, dar eu cunosc bine zona, de-aicea sunt şi eu şi am trăit atâţia ani, nu plouă niciodată din senin.

— Atunci, dacă nu e ploaie, nici altceva nu se mai aude, eu mă duc să mă culc la loc. Nu mă sculaţi decât dacă auziţi sau vedeţi ceva concret, că nu mă simt prea bine şi sunt cam în urmă cu somnul. Măgură, ţine binoclul şi fii cu ochii în patru.

Rămaseră din nou în trei, dar ceva se petrecuse, alarma aceea falsă tăiase liniile de comunicaţie dintre activistul acela care ar fi trebuit să ştie multe şi moldoveanul oltenizat. Adăscăliţei devenise mai atent cu mitraliera lui, o curăţa din când în când de vreun fir de praf imaginar. Nu mai avea chef de discuţie.

Măgură îl simţise mai bine pe moldovean, acela fusese şi el ţăran şi se ajunsese, ieşise la lumină, dar în sufletul lui tot ţăran rămăsese. Uite, bunăoară acum, era funcţionar al statului, primea salariu pentru munca depusă, pământul nevestei trebuia să-l predea colectivei, deci nu-l mai putea interesa, şi totuşi e curios să afle ce-l aşteaptă pe ţăranul român, ce poate aştepta el de la revoluţia care se pregătea a se înfăptui în agricultură. Ce treabă mai avea el cu pământul? Niciuna. Doar că vechile legături ale ţăranului cu pământul său nu puteau fi

rupte prea uşor. Patima cu care ţăranul român şi-a dorit pământ era prea veche şi bine înrădăcinată ca să poată fi înlăturată aşa, dintr-odată, prin trecerea **într-**o altă meserie.

— Ah, ce bun ar fi un vin rece acum! zise **într-**un târziu Marcu. Am vorbit cu un om să ne aducă mâine dimineaţă, pe bani, nu mai vrea conservele noastre. **S-**au făcut şi-ăştia boieri. Sunt fericiţi că la ei nu se face colectiv şi au şi început să ridice nasul. De-ar fi ei mai şmecheri, ar face bani frumoşi cu fânul pe care-l lasă să se prăpădească degeaba pe munţii ăştia. Sau, mai ştii, **s-**or trezi şi ei vreodată…

— Da' vinul se face bun pe-aicea? întrebă **într-**o doară Adăscăliţei, numai aşa, să-l facă pe activist să treacă la alt subiect, mai plăcut.

— Se mai face. Numai de nu ne-o păcăli, că ăştia mai bagă marmeladă la dospit, că e mai ieftină decât zahărul şi dacă bei vin de-ăla, te doare capul o săptămână. Aia e, că acum pot şi ei să cumpere de toate, vând una şi iau alta, statul ne dă la toţi la fel. Ia!

Parcă se auzise din nou ceva, dar fusese prea scurt, nici tunet, nici altceva. Traseră cu urechea minute în şir, însă în afara foşnetului frunzelor unor stejari groşi din apropiere nu de uşiră să distingă nimic.

— Mă, băieţi, dacă reuşim să terminăm mâine, să mă duc naiba acasă, să mă spăl ca lumea şi să-mi schimb cămaşa asta, că doar ştiam câte zile trebuie să stau şi nu mi-am luat alt schimb. Şi să mănânc o ciorbă de fasole, de-asta avem suficientă! Mamă, ce bună o face nevastă-mea!

— Sunteţi căsătorit?! se miră oarecum Măgură.

— Da' ce, eu nu am voie să mă însor? se veseli bondocul. Sunt însurat de opt ani şi am patru copii, când i-oi fi făcut, nu ştiu, că eu numai plecat de acasă am fost. Acum ce-am reuşit şi eu să mă mai strâng, mi-am dus familia în Târgu Jiu şi, de la reforma administrativă, am intrat la raionul de partid, nu mă mai plimb cine ştie ce prin toate coclaurile astea. Ehe, dacă n-aveam noroc să scap din război!…

— Aţi fost şi în război? se minună moldoveanul.

— Am fost, am fost. Nouă luni bătute pe muchie, am ajuns până la Viena.

— A, făcu Măgură, numai încolo aţi fost!

— Păi, da' cum credeai? În răsărit n-am fost, că eram la închisoare… Unii au mai plecat, şi de la închisoare, că le iertau pedeapsa dacă mergeau în linia întâi, da' eu n-am vrut, că nu aveam

decât şase ani de ispăşit. În august am şi ieşit. Tovarăşii au avut grijă să ne scoată imediat, pe noi, politicii. Am primit sarcina de a merge pe front şi m-am dus. Şi să nu credeţi că m-am dus numai ca să fac agitaţie. Nu, am luptat efectiv, cu arma în mână. La Budapesta era să mă curăţ, la atacul asupra gării. Ce-am mai văzut pe-acolo! Ne tocau nemţii ca la exerciţiu. Ce ştiţi voi! N-aţi apucat războiul decât de-acasă. Ce mai oameni am văzut eu acolo, la gară! Numai colonei, erau din Batalionul 1001 făcut de Antonescu, au rămas cu noi în continuare, batalion disciplinar, de sacrificiu. Unde intrau ăia, nu mai rămânea om viu. E adevărat, dintre ei nu se mai întorceau decât jumătate, dar ştiau că lăsaseră locul curat, nu mai aveam de ce ne teme. Uite că m-am apucat să-i laud, dar şi meritau admiraţia noastră. Nu ştiau ce-i aia frică. Când primeau ordinul de atac, întâi studiau terenul câţiva dintre ei şi după aia comandantul lor, un general condamnat la moarte şi graţiat de rege, întocmea planul de bătaie, cerea artileriei precizie la secundă şi la metru. După ce făceau ai noştri o mică pregătire de artilerie, băieţii începeau să se târască în urma perdelei de obuze, care înainta odată cu ei. Nu se opreau să culeagă răniţii, care avea zile, scăpa, care nu, acolo rămânea. Noi mergeam în urma lor, la vreo sută de metri, ne era frică mai mult de artileria noastră, că mai greşeau uneori şi trăgeau chiar peste noi. Când ajungeam aproape de poziţiile pe care trebuia să le cucerim, coloneii ăia ne predau locul curat, numai morţii erau martori tăcuţi la predarea poziţiei. Ei se întorceau şi abia atunci se îngrijeau de răniţii lor. Care era rănit rău, era trimis în ţară şi pedeapsa îi era iertată. Ce oameni!...

După un timp, reluă, pierdut în amintiri:

— I-am văzut cum au atacat două cazemate de unde ne tăiau nemţii drumul spre depou. Numai cu aruncătoarele de flăcări **s-**au dus, ca să nu facă zgomot. Artileria bătea mereu înaintea lor, cu multe fumigene, să-i acopere. Când au ajuns lângă cazemate, au băgat foc pe toate ambrazurile, iar la uşile din spate îi aşteptau să iasă. N-a scăpat niciun neamţ, toţi au ars de vii. Dintre ai noştri, doar trei **s-**au mai întors neatinşi. Zece au rămas acolo, pe vecie. Dar nici cu cazematele alea n-am mai avut probleme, nu le-a mai ocupat nimeni... Şi cu două zile înainte de a scoate definitiv inamicul din gară, ne-au înlocuit ruşii, veniseră la de-a gata, în ziua următoare au ocupat poziţia şi meritul le-a revenit lor.

— Şi la Viena cum era? îl întrebă Adăscăliţei. E oraş frumos?

— Nici nu l-am văzut. Ne-am oprit la marginea oraşului, noi n-aveam voie să cucerim obiective mari. După ce ne-am chinuit atâta să le distrugem liniile de tren, după ce s-a încheiat pacea am rămas acolo, să refacem căile ferate. Era mai rău decât la ocnă. Dar parcă tot era mai bine de noi, când îi vedeam pe austrieci întorcându-se la casele lor, dacă le mai găseau, cu mai nimic la ei, nici de mâncare nu aveau şi stăteau pe aproape de noi, unde lucram, să primească şi ei câte ceva de la cazan, că rămânea mereu mâncare. Nu de unde apăruseră atâţia copii, ăia rezistaseră mai bine decât bărbaţii şi femeile, erau o mulţime de copii, slabi, urâţi, goi, cu ochi mari şi nişte mâini scheletice, se uitau la noi cum mâncam, până le venea rândul să primească şi ei o gamelă de ciorbă le chiorăiau maţele că se-auzea aşa, ca un mieunat de pisică. Mi-era şi frică să mai mănânc, că stăteau acolo şi mi se uitau în gură cum mestec şi nu ziceau nimic, dar ştiam că le era foame şi mă gândeam că dacă aş avea eu un copil printre ei mi s-ar rupe inimă, dar nici vinovat nu eram că ei erau aşa prăpădiţi, trebuia să trăiesc şi eu, mă duceam mai într-o parte să nu-i văd şi mâncam mai liniştit... Ce mi-a plăcut, am văzut într-un sat o biserică, dar fără cruce, cică erau nişte sectanţi, fiii Domnului sau cam aşa ceva, că ăştia n-au o singură credinţă, ca la noi, acolo împărţea la toată lumea care venea câte o porţie de mâncare. Se ajutaseră între ei, primiseră provizii de la ai lor din America, ăştia sunt mai săritori, nu-i lasă pe credincioşii lor să moară. Erau şi doi americani acolo, în nişte sutane albe, frumoase, cântau mereu cântece de-ale lor şi le împărţeau mâncarea la oameni. Ne-am dat şi noi aproape, să vedem cum arată un negru, că unul din ăia doi era negru, nici nu ne-au băgat în seamă, erau ocupaţi cu cântatul. Un caporal de pe la Severin s-a dus s-a dus să pună mâna pe negrul ăla şi s-a întors vesel, să ne spună că negreala nu se ia, aşa e pielea omului. Americanii ăia ne-au făcut semne să ne apropiem şi noi, să stăm de vorbă, da' cum să te-nţelegi cu ei, că vorbeau o limbă a dracului, numai „ies” şi „tenchini” ziceau. Au venit ruşii de ne păzeau şi ne-au trimis înapoi la linie, că nu era voie să stăm de vorbă cu străinii.

— Da' la noi cum e cu bisericile? a apucat moldoveanul un nou fir de discuţie. Le dărâmăm?

— De, băiete, ştiu eu ce să zic? Dacă ar fi după mine, nu le-aş dărâma. Că uite, dacă pe popi îi mai facem duşmani de clasă şi-i mai băgăm la muncă, pe la canal, mai terminăm cu ei. Îi împuţinăm şi-or să rămână bisericile fără popi şi-atunci le ia statul, să facă altceva cu ele.

Şi cine mai crede azi în Dumnezeu? Mulţi. Dar peste douăzeci de ani? Copiii noştri n-or să mai creadă, că vor fi educaţi aşa, că Dumnezeu nu există, şi-atunci peste patruzeci, cincizeci de ani, or să rămână bisericile fără credincioşi şi o să dea faliment. Uite, nici în Uniune nu **s-**au dărâmat bisericile, Lenin a înţeles că nu se poate face aşa ceva, că trebuie numai răbdare ca să înţeleagă lumea că nu mai are ce face cu bisericile şi atunci se va alege praful de ele. Dar popii trebuie urmăriţi şi împiedicaţi să-şi facă propaganda, că ăştia au legături cu străinătatea şi pot să ne facă mult rău, dar tocmai de-asta nici nu putem să-i desfiinţăm deodată, că ne sar în cap occidentalii, că noi ne-am angajat să fim oameni de omenie, să nu facem ca în Germania, ce-au făcut nemţii cu evreii. Trebuie să fim mai puternici decât biserica, asta e! Dacă demonstrăm lumii că noi facem mai mult bine decât face biserica, oamenii vor veni la noi şi-i vor da dracului pe popi. E păcat să ne-apucăm acum să dărâmăm bisericile numai pentru că trebuie să luptăm cu orice preţ împotriva religiei. Unele biserici sunt vechi, construite de meşteri vestiţi, de-ai noştri sau de aiurea, **s-**au înălţat cu chin şi caznă de voievozii noştri cei vechi, unele sunt adevărate monumente de artă şi de istorie, este istoria noastră şi nu trebuie să trecem cu plugul peste ele. Dacă însă linia va fi de aşa natură, om trece şi cu plugul, să nu mai rămână urmă din toate bisericile.

27

Trecuse de prânz. Căpitanul Anghelescu mâncase de unul singur şi preluase paza la postul de control, trimiţâ**ndu-**i pe toţi să mănânce şi ei. Se mulţumeau cu o conservă sleită, dar parcă nici foame nu prea le era.

Adăscăliţei îl tot incitase la vorbă pe activistul de la raion, plăcâ**ndu-**i probabil cum povestea acela şi cum explica el nişte probleme la care nu avea nimeni un răspuns clar.

Măgură ascultase monologul bondocului, fără să se amestece. Nu înţelegea mai multe din cele auzite, dar nu îndrăznise să pună întrebări. Marcu părea stăpân pe cunoştinţe şi explica frumos cum vedea el problemele, punând imediat în comparaţie poziţia partidului. Dacă l-ar fi ascultat expu**nându-**şi numai propriile păreri, mai că ar fi crezut că e vreun duşman strecurat în rândurile lor ca să-i ameţească cu vorbe meşteşugite. De îndată ce trecea însă la linia politică, vedea că şi aceasta era apropiată de cea personală, diferind pe ici, pe colo. Îl admira sincer pe activist, pentru că ştia să vorbească pe înţelesul lor şi

nu se pierdea în lozinci. „Ete, bă, dacă ăsta e omul partidului şi partidul gândeşte la fel ca el, facem treaba!”

Îşi curăţa conştiincios conserva de ultimele resturi de mâncare, când se auzi chemarea căpitanului:

— La posturi! Alarmă!

Aruncară cât colo toate obiectele pe care le aveau în mâini şi săriră în picioare. Armele erau la doi paşi, rezemate de un copac. Le înşfăcară rapid şi porniră în fugă spre locul unde-i chemase căpitanul.

Ofiţerul privea prin binoclu în faţă, un pic spre dreapta. Era o pădure acolo, care se întindea pe coastă, în sus.

— Ocupaţi poziţiile! Am văzut doi oameni ieşind din pădure, parcă aveau arme în mâini. Au intrat înapoi în pădure. Cred că sunt cei pe care-i aşteptăm.

Adăscăliţei se instalase în spatele puştii mitralieră şi încerca să-şi găsească o poziţie mai comodă. Măgură şi Găină trecură pe partea dreaptă a drumului, ascunşi după stânci, Găină mai în faţă, el avea misiunea de a acoperi partea stângă a direcţiei de atac, prin foc încrucişat cu mitraliorul.

Oprea Măgură îşi puse la îndemână două încărcătoare pline, să le poată schimba uşor de va fi nevoie. Îl cuprinsese înfrigurarea, aşa păţea de câte ori pornea la o acţiune, dar, de îndată ce acţiunea începea de-a binelea, se liniştea complet.

— Uite-i! strigă comandantul. Au ieşit iar, îi vedeţi? Sunt acolo, lângă copacii aceia cu frunze mai albicioase. Acum sunt trei…

Singurul care răspunse, moldoveanul, anunţă că ceva mai în spate se mai văd doi. Căpitanul mişcă binoclul, dar nu-i văzu, probabil aceia intraseră din nou la adăpostul pădurii sau se camuflaseră la sol.

— Ăştia sunt! îi anunţă supărat căpitanul. Sunt înarmaţi, am văzut bine. Şi nu sunt în uniformă, să-i confund cu soldaţii. Şi eu, care speram să dorm liniştit după amiază…

Peste câteva minute, îi văzură toţi pe oamenii aceia din poala pădurii. Ieşiseră la lumină şi păreau că stau de vorbă. Nu se vedea prea bine, erau foarte departe, poate la doi kilometri, nu-i vedeau decât ca nişte mogâldeţe mişcătoare. Comandantul, prin binoclul care mărea de şapte ori, îi vedea bine şi, după ce privi atent câteva clipe lungi, le spuse cu un glas moale:

— Băi, frate-meu, sunt nouă! Ne-am dat dracu’ dacă vin peste noi!

Marcu îi ceru binoclul, să privească şi el.

— Da, sunt nouă, şi sunt înarmaţi, într-adevăr. Dar trebuie să ţinem seama că noi îi aşteptăm într-o poziţie minunată, la adăpost, pe când ei, dacă or veni încoace, o să fie în câmp deschis.

— Tovarăşe Marcu, îi spuse căpitanul, luându-i binoclul înapoi, acum nu e momentul să faceţi pregătirea moralului. Nu vă supăraţi, eu sunt pregătit tocmai pentru acest gen de întâmplări şi ştiu bine ce ne aşteaptă. La fel şi ei – şi-i arătă cu mâna vag spre ceilalţi miliţieni.

— Stai, tovarăşe, că n-am zis-o cu răutate! se apără activistul, înţelegând de ce se supărase ofiţerul. Aici dumneata faci cum crezi că e mai bine, misiunea mea s-a cam încheiat. Am doar douăsprezece cartuşe pentru pistolul ăsta – şi scoase într-adevăr un revolver de la spate, de sub curea – nu cred că fac mare brânză cu el, dar măcar să sperii pe careva tot e bun. Spune-mi unde să stau şi aşa voi face.

Căpitanul se mai îmbună. Îl bănuise degeaba pe activist că avusese intenţia să-i sufle conducerea operaţiunii.

— Eu zic că dacă v-aţi duce mai încolo, în spate, ar fi cel mai bine.

— Ce?! Nici gând! Nu mă sperie pocnitorile ălora, am făcut războiul şi ştiu cum e. Mă pun colea, după un pietroi, şi vă dau o mână de ajutor.

— Tovarăşe Marcu, mai bine…

— Lasă, generale! îl întrerupse activistul. Îmi asum răspunderea pentru faptele mele. Ce, vrei să se spună că partidul a dat dosul la greu? N-avea grijă, n-o să fac pe eroul. Stau şi eu pe-aici, ascuns.

Anghelescu îl lăsă în pace, preocupat mai mult de mişcările celor din faţă. Aceia ţineau poala pădurii, mergând spre stânga lor. Curând ajunseră chiar în faţă, de-a lungul axului podului natural şi părură că stau în loc.

— Vin spre noi! anunţă căpitanul, care prin binoclu vedea mult mai bine. Sunt convins că sunt cei pe care trebuie să-i întâmpinăm noi aici, fire-ar mama lor a dracului de bandiţi!

Se trase şi el la dosul unui pietroi, în spatele mitraliorului, continuând să-i urmărească pe cei nouă oameni care se apropiau.

— Fiţi atenţi ce faceţi, începu să împartă ordinele de luptă. Nu deschideţi focul decât la comandă, chiar dacă ei deschid focul. Nu-i las să se apropie prea mult. La patru sute de metri îi opresc, acolo nu au unde să se adăpostească. Îi putem lăsa să se apropie până la pietroaiele

alea galbene, sunt vreo două sute de metri până acolo. În niciun caz nu trebuie lăsaţi să treacă podul. Dacă vor **s-**o facă, îi seceraţi. Ordinele sunt să-i prindem vii, dar dacă nu **s-**o putea altfel, sunt buni şi morţi. Aveţi grijă că ăştia nu ştiu de glumă, ei n-or să vă vrea vii, să nu vă ridicaţi prea mult de după stânci. Uite, ai naibii, **s-**au împărţit în trei grupe, una în spatele alteia!... Ia uite la ei, unul are armă nemţească! Aveţi grijă, că văd că au numai armamaent automat.

Măgură îl văzu lăsând de-o parte binoclul, pentru a scoate de la centură un pistol pentru rachete. Din**tr-**un buzunar scoase o rachetă, o introduse în pistol şi-l puse alături, pe piatră. Reluă binoclul, spu**nându-**le cu glas scăzut amănunte din ce vedea în plus faţă de ei, că şi ei începuseră să distingă mai bine siluetele.

— Acum văd bine, sunt nouă oameni, vin în trei grupe de câte trei, distanţa vreo cincizeci de metri... Să fiţi atenţi la cei din spate, când i-oi opri, ăia or să se ascundă mai uşor, că sunt mai departe... Au şi grenade, mama lor de bandiţi...

— Tova şi căpitan, ăla din stânga n-are barbă? întrebă mitraliorul deodată.

— Ba da. Are o barbă mare, albă, parcă e popă. Ăştia cred că nu **s-**au mai bărbierit de ani de zile...

Îi vedeau din ce în ce mai bine. Moldoveanul avea ochii mai buni, de-aia văzuse barba ăluia, ceilalţi nu distingeau amănunte, dar vedeau bine mişcările lor.

Măgură se liniştise. Duşmanii erau mulţi, dar nu-i era frică. Apreciase singur că poziţia lor era minunată, tocmai bună pentru apărare şi interzicerea accesului pe podul acela făcut de nimeni. Armă automatul, potrivi pârghia la foc în serie şi îşi șterse palmenele asudate pe pantaloni.

— Ioane! strigă uşurel la prietenul său. Stai bine?

— Da. Vezi să nu mă ciuruieşti.

— Lasă, că am eu grijă.

— Lăsaţi vorba! le-o tăie căpitanul. Vedeţi că după ce îi somez trag racheta, să nu dea dracu' să deschideţi focul.

Bandiţii se apropiaseră suficient ca să le distingă şi hainele de pe ei. Măgură ar fi dorit ca să fie opriţi cam acolo, să nu se mai apropie. De ce se apropiau, de-aia deveneau mai periculoşi. Îi trecu prin minte o amintire din discuţia purtată cu tata, când fusese să-l întrebe ce părere are, să intre în miliţie sau să rămână în armată şi Gheorghe îi spusese

printre altele:

— Mă, băiete, o să vezi tu că şi în miliţie o să fie nevoie de oameni care să lupte cu duşmanii, cum am luptat eu în primul război. Tu ai scăpat de război, dar o să ai parte de el, că oamenii sunt răi şi până s-or obişnui cu ordinea şi cu legea, o să mai treacă multă vreme. Când oi ajunge pe acolo, să nu te bagi în faţă, că eroii sunt mai mult ăia de mor şi tu ai viaţa înainte, să ai grijă de femeie şi de copii.

Văzuse el că tata cam avusese dreptate, încă din şcoală avusese parte de încăierări, dar nu se băga în faţă, vorba lui Gheorghe, însă nici în coadă nu rămânea.

În sfârşit, căpitanul apreciase că-i lăsase pe inamici să se apropie la limita siguranţei. Ridică puţin capul peste pietroi, ca să fie auzit mai bine, şi strigă tare:

— Staţi pe loc! Miliţia!

O clipă, cei din faţă părură că nu înţeleg ce se întâmplă. De fapt, era tocmai secunda necesară sunetului să străbată distanţa până la ei. Imediat îi văzură împrăştiindu-se şi aruncându-se la pământ. Câteva flăcărui izbucniră dinspre ei, plumbii trecură ţiuind mult deasupra, apoi se auziră şi bubuielile. Se trăgea foc automat, dar aiurea. Nu depistaseră locul din care fuseseră somaţi. Munţii aduceau înapoi ecouri slabe.

— Predaţi-vă! Sunteţi înconjuraţi! strigă din nou căpitanul, fără să se ferească prea mult.

Văgăuna din dreapta aduse şi ea un ecou, părând că de acolo vorbise căpitanul. Nu se auzi niciun răspuns.

Comandantul ridică pistolul şi trase în sus. Racheta bubui, pornind fâşâind spre înălţimi. Undeva deasupra locului unde se adăpostiseră inamicii, se auzi o mică explozie şi dintr-un norişor de fum se desprinseră trei flăcări roşii, care porniră alene spre pământ, lăsând în urma lor dâre de fum violete. Căpitanul introduse altă rachetă în pistol şi-l puse alături.

Banditii nu mai trăgeau. Cercetau atenţi împrejurimile, poate, poate or reuşi să vadă unde se ascundeau cei care îi somaseră. Apoi, cei din spate începură să se târască în marginea drumului, dispersându-se astfel cât mai mult. „Iote, bă, la ei! se gândi Măgură, surprins, ăştia ştiu şi ei câte ceva”.

Vedea bine două siluete lipite de pământ, dacă ar fi fost sigur de precizia automatului i-ar fi putut lua ca la exerciţii. Inamicii erau

complet descoperiţi în terenul acela plat, fără urmă de vegetaţie.

— Ridicaţi-vă şi veniţi cu mâinile sus! le strigă comandantul.

Peste o clipă, un snop de gloanţe făcu să se ridice praful dincoace de pod, pe drum, semn că banditii depistaseră oarecum locul de unde vorbea căpitanul. Câteva secunde fu linişte, apoi se porni o adevărată ploaie de plumbi. Trăgeau însă la nimereală, nici măcar nu erau pe direcţia bună. Totuşi, rafalele acelea imprecise dădură posibilitate celor care se aflau mai departe să se depărteze încolo, spre munte, în salturi scurte. Ceva mai departe se opriră şi, acoperind cu foc zona, dădură semnalul retragerii şi pentru celelalte două grupe.

Dacă ar fi fost după Măgură, ar fi deschis şi ei focul. De ce să-i lase să plece?

Ca un răspuns la întrebarea lui nepusă, căpitanul Anghelescu le spuse:

— Lăsaţi-i în pace, să se ducă unde-or vrea. Dacă au venit încoace, sigur i-a împins cineva, care nu poate fi departe. Curând or să fie înconjuraţi din toate părţile şi vor fi nevoiţi să se predea.

Retraşi la mai mult de o jumătate de kilometru, cei nouă infractori continuau să se depărteze, mergând îndoiţi de mijloc. Nu o mai luaseră înspre pădurea din dreapta, din care ieşiseră, preferau cealaltă direcţie, pe malul lacului. Îi urmăriră cu ochii până dispărură după o măgură, departe.

— În regulă! se auzi căpitanul. Am scăpat de data asta. Rămâneţi pe loc, poate se întorc repede. Mă duc să mai iau câteva rachete.

Măgură puse de-o parte arma şi scoase din buzunarul pantalonilor o batistă mare, să se şteargă de transpiraţie.

— Ioane, scăparăm, mă! i se adresă prietenului său, care se întorsese spre el.

— Ce să scăpăm, bă! Dacă ne lăsa dom căpitan, îi prăjeam pe varză. Nu le-ar mai muri mulţi înainte, că ce soare e şi-ăştia ne ţin aci, să ne prăjim noi înaintea lor.

Când se întoarse căpitanul, cu un pumn de rachete, trase imediat una în aer, care se împărţi tot aşa, ca prima, în trei flăcări roşii, fâsâitoare.

— Mama lor, dacă se întorc, îi mâncăm! izbucni moldoveanul, privind dârele groase de fum lăsate de rachete.

— Să nu-ţi rămâie în gât, se auzi Găină.

— Nu vezi ce gât gros are? replică zâmbind Măgură. E în stare să

te înghită şi pe tine.

— To aş plutonier, râdeţi de mine? se făcu supărat tânărul. Îi mănânc, să ştiţi. Că de patru zile stăm aici să ne coacem, în loc să mă fi dus şi eu la nevastă, că n-am mai văzut-o de trei luni.

— Lasă, mă băiete, că o s-o vezi repede, îl linişti Marcu, ieşind la iveală de după pietroiul în spatele căruia se ascunsese.

Nişte muşte mari bâzâiau pe lângă ei. Măgură termină cu ştersul transpiraţiei şi se aşeză mai bine între pietroaie. Soarele bătea tare, degeaba încerca să stea mai mult la umbră, nu era umbră. Îşi trase cascheta mai pe ochi şi încercă să se odihnească, să profite de orice clipă liberă. Ascultă atent replicile care treceau dintr-o parte în alta a drumului dar, încet, încet, aţipi, vorbele se pierdură într-un murmur nedesluşit, dispărând apoi cu totul.

28

Se trezi o dată, din cauza unui zgomot puternic, dar închise ochii la loc, înţelegând că se mai trăsese o rachetă. Ceva mai târziu se întâmplă la fel, se trezi iar auzind detunătura pistolului de rachete, dar iarăşi adormi. Nu mai băga în seamă transpiraţia ce-i curgea şiroaie pe spinare.

Se trezi din nou la o comandă verbală. Nu prinsese sensul ei, dar se ridică imediat, să privească terenul din faţă. La început nu văzu nimic, doar soarele se lăsase mai în spatele lor şi parcă nu mai bătea aşa tare.

— Ce dracu’, bă, dormi?! auzi observaţia căpitanului. Dădeau ăştia peste tine şi te curăţau în somn!

Nici nu îndrăzni să-l privească pe comandant. Înghiţi în sec şi-şi ridică un pic cascheta de pe ochi.

Din stânga, bandiţii se întorceau, dar acum erau mai mulţi. Cei din faţă alergau de zor, parcă erau îmbrăcaţi altfel decât îi văzuse mai înainte. Ce naiba se întâmpla?

— Au băgat ţăranii între ei! strigă cu un glas răguşit căpitanul.

Asta le trebuia acum! Ce-or să facă? Ăia erau în stare să treacă printre ei, acoperiţi de ţăranii aceia şi ei n-ar fi putut să tragă nici măcar un foc. Asta-i bună!

Toţi erau cu privirile către cei care se apropiau şi cu urechea la căpitan, care trebuia să hotărască, şi încă repede, ce anume urmau să facă. Erau şi femei acolo, se vedeau fustele albe pe sub şorţurile acelea de lucru, cusute în trei culori. Doar n-or să tragă în femei! Dacă ar fi

fost vorba numai de bărbaţi, mai treacă-meargă, ăia făcuseră armata şi trebuia să ştie să se descurce, dar muierile acelea ce să faci, că ele ştiu să stea ca găinile adunate **într-**un loc şi să chiräie.

— Tovarăşe căpitan, ce facem? se auzi întrebarea moldoveanului şi îi simţiră toţi tremurul vocii.

— Dracu' ştie! izbucni căpitanul, nesigur şi derutat de importanţa hotărârii pe care era obligat **s-**o ia. Cine dracu' **s-**a gândit la aşa ceva? Dacă nu se opresc la patru sute de metri, tragem foc de avertizare.

— Doar n-ai de gând să se împuşti civili! se repezi Marcu din ascunzişul lui.

— Aveţi altă soluţie? i-o tăie scurt căpitanul, aruncâ**ndu-**i o privire piezişă.

— N-am, că nu comand eu aici! Dar nu poţi să ordoni să tragă în civili.

— Ştiu şi eu asta!… Cine i-a pus să se ducă la lucru dacă ştiau că e pericol? Că nu se mai satură odată!

Se vedeau bine acum, erau patru femei şi vreo zece bărbaţi printre cei nouă bandiţi, îi strânseseră de pe unde-i găsiseră. Ţăranii mergeau mai în faţă, la câţiva paşi, grăbi**ndu-**se, probabil împinşi de cei din spatele lor.

— Mă, băieţi, se auzi căpitanul, părea că se cam hotărâse. Nu trebuie să-i lăsăm să treacă podul, cu niciun chip! Încercăm să-i oprim, chiar dacă punem în primejdie sătenii. Trupele nu pot fi departe, trebuie să apară careva dinspre munte, ăştia au fost goniţi de acolo şi trebuie să-i urmărească cineva. Măcar să-i întârziem cât mai mult, să nu ajungă la pod. Dacă vă ştiţi în stare, încercaţi să ochiţi bine, dar să nu loviţi vreun ţăran. De aici ieşim ori eroi, ori ne bagă la puşcărie. Dacă nu reuşim să-i împiedicăm să treacă podul, retrageţi-vă şi dispăreţi în pădure. Prefer câţiva bandiţi liberi decât nişte eroi declaraţi post mortem. Acum fiţi atenţi şi apreciaţi şi voi singuri cum să faceţi! Dracu' m-a pus să mă bag tocmai aici…

Grupul ajunsese la vreo cinci sute de metri şi încetinise ritmul de deplasare. Câţiva bandiţi ieşiseră la vedere, în margine grupului compact de săteni, ţineau armele la şold, gata să tragă la cel mai mic semn de primejdie.

— Mitralior! Trage o serie scurtă pe deasupra lor!

Adăscăliţei trase închizătorul, luă linia de ochire şi trase o

răpăială scurtă, sacadată. Imediat se auziră din faţă ţipete şi toată lumea se aruncă la pământ. Stătură aşa mult timp, până ce bandiţii le făcură pe femei să se ridice primele, înghiontindu-le. Se sculară apoi toţi şi porniră cu grijă spre pod, femeile plângând şi văicărindu-se, împinse cu paturile armelor să facă paşii mai mari.

— Mitralior, încă o serie!

Adăscăliţei lăsă iarăşi o răpăială de gloanţe şi din nou grupul din faţă se aruncă la pământ. Sătenii înţeleseseră probabil că nu se trăgea decât pentru avertizare, bandiţii nu erau încă siguri, oricum, câţiva se lăsară să cadă mai târziu.

— Tovarăşi! se auzi vocea uscată a lui Marcu. Măi, oameni buni! Să nu trageţi în civili, că iese dandana mare.

— Lasă vorba acolo! se răsti căpitanul, nervos, uitând de respect.

Activistul mormăi ceva de neînţeles, apoi tăcu.

Grupul se ridicase din nou şi înainta încet. Căpitanul dădu iarăşi ordin mitraliorului să tragă, şi iarăşi îi întinse la pământ, şi din nou se ridicară, şi din nou rafală de avertizare, şi iar şi iar, din zece în zece metri îi tot culca pe toţi la pământ, dar ei insistau, se ridicau şi înaintau. Se apropiaseră pe la vreo trei sute de metri, suficient de aproape ca să ţintească bine.

— Mă, băieţi! le zise căpitanul, fără să se adreseze cuiva anume. Acum să arătaţi dacă ştiţi să folosiţi armele alea de le ţineţi în mâini. Când trage mitraliera, ochiţi şi voi vreunul, că aţi văzut că ei se culcă mai târziu, nu le e frică cu ţăranii în faţă. Adăscăliţei, mai tragi un foc, să ne anunţi înainte. Curaj!

Măgură ochi un om din margine, avea o cămaşă mai deschisă la culoare pe sub un fel de veston militar ros de vreme, îi era mai uşor să-l ochească. Remarcase că tipul acela nu se adăpostea repede, probabil se obişnuise cu împuşcăturile trase numai aşa, spre intimidare. Îl prinse în cătare şi lăsă încet arma, ca la exerciţiu, de la cap către piept. Îşi ţinu răsuflarea şi, când auzi rafala mitralierei, încremeni cu linia de ochire pe pieptul celui din faţa omului ţintit. Ţăranul se aruncă repede într-o parte şi-l lăsă descoperit pe infractor. Măgură apăsă pe trăgaci şi arma bubui, lansând trei cartuşe în serie. Uitase să pună pârghia la foc cu foc. Pe deasupra automatului îl văzu pe cel pe care îl ţintise ridicând mâinile şi răsturnându-se pe o parte.

În clipa următoare sătenii începură să urle, înţeleseseră că se

trăsese în plin şi că nu mai era de joacă. Cei mai mulţi se ridicară şi o luară la goană spre dreapta, lăsându-i descoperiţi pe bandiţi. Fu un moment de derută totală, din care primul ieşi moldoveanul. Puşca mitralieră începu să ţăcăne sacadat, făcându-i pe bandiţi să se lipească de pământ.

— Foc! Foc! urla căpitanul, trăgând serii scurte la nimereală, spre grupul inamicului.

Armele pârâiau întruna, trăgeau la nimereală, dar asta îi făcea pe cei din faţă să se lipească mai abitir de sol, plumbii muşcau ţărâna pe lângă ei şi nu mai aveau chef să-i urmărească pe săteni.

— Trageţi! Trageţi mereu, să nu ridice capetele!

Sătenii se depărtau repede, aplecaţi de spate. Câţiva se poticniseră şi nu se mai ridicaseră, porniseră târâş mai departe. Femeile erau în frunte, alergând în albureala aceea de fuste.

Adăscăliţei mişca ţeava armei la stânga şi la dreapta, nelăsând loc de bine nicăieri. Era încruntat, se gândea că prăpădise prea multe cartuşe la început, cu focurile acelea de avertizare şi că în curând avea să se golească încărcătorul. Şi aşa şi fu, puşca mitralieră ţăcăni în sec deodată. Moldoveanul se apucă înfrigurat să schimbe încărcătorul, asta dura destul, în timpul acesta mai tăcu şi un automat, al lui Găină, apoi şi al lui Măgură. Bandiţii începură să ridice capetele şi câţiva se târâră spre marginile drumului. Unul trimise o rafală după săteni, dar nu lovi pe nimeni.

În sfârşit, mitraliorul reuşi să pună încărcătorul nou şi redeschise focul, în serii scurte, liniştind iarăşi mişcările din grupul de infractori. Câteva clipe mai târziu intrară şi automatele în funcţiune, ciuruind zona cu o ploaie de plumbi ţiuitori.

Armele tăcură parcă la comandă, toate deodată. Sătenii se depărtaseră suficient de locul luptei pentru a nu mai fi în mare primejdie. Se auzeau dinspre partea unde dispăruseră ţipete de femei, o fi fost vreunul rănit poate, or vedea ei mai târziu, acum nu era timp să le ducă grija.

Oprea Măgură îşi dădu cascheta pe ceafă şi-şi şterse fruntea transpirată. Era mulţumit. De acum nu îi mai era frică de nemernicii ăia din faţă, îi văzuse muşcând ţărâna.

— Bine, băieţi! se auzi vocea veselă a căpitanului. Am scăpat de ce-a fost mai greu, acum cred că o să devenim eroi, dar în viaţă.

„Eroi, pe dracu'!" gândi Măgură. „Dacă-i ciuruiam pe mocanii ăia,

pușcăria ne mânca!”

Găină întoarse fața spre el, încruntat.

— Opreo, te scăpași, bă, în pantaloni?

— Du-te, bă, de-aci! Tu nu vrei că pute dinspre tine? Cred că nu te mai speli nici cu zece ape!

— Lasă gălăgia! le-o tăie căpitanul. Încărcați armele și fiți atenți, că-i scol pe ăia de unde stau. Dacă mai sunteți în stare, trageți-le-o la picioare.

Le dădu răgaz să-și pregătească iarăși armele, apoi, când fu sigur că ei sunt gata, luă pistolul de rachete, ochi îndelung și trase. Racheta porni fâșâind, se lovi de sol și ricoșă într-o parte, aprinzându-se în trei flăcări, prea departe însă de grupul inamic. Încărcă din nou și trase, de data asta mai aproape. Din ricoșeu, cele trei bucăți arzânde se buluciră printre bandiți, făcându-i pe câțiva să se ridice, așa cum sperase el. Automatele păcăniră și doi oameni se frânseră de mijloc, urlând.

Drept răspuns, se năpusti asupra lor o ploaie de plumbi, dar se trăgea la nimereală, nu era niciun pericol.

— Uitați-vă la marginea pădurii! se auzi glasul activistului, care nu prea se amuza de jocul lor.

Din marginea pădurii ieșiseră câțiva soldați și alții ieșeau mereu. Se adunau în grupuri mici și porneau către ei.

Căpitanul lansă o rachetă în văzduh, ca să le dea de știre că încă mai erau pe-acolo și se luptau, n-au cedat câmpul de luptă. Apoi mai trase două rachete către bandiți, fără nicio scofală însă, amândouă ricoșând în sus și explodând în aer.

Profitând de câteva clipe de liniște, comandantul se ridică un pic și strigă:

— Hei, predați-vă! Sunteți înconjurați! Aruncați armele și veniți încoace!

Bandiții, nimic. Lansară din nou câteva rafale asupra lor, fără niciun efect însă.

— Bă, predați-vă dracului odată, voi nu vedeți ce vine peste voi?

Probabil abia atunci văzură bandiții ce de soldățime venea dinspre pădure. Încercară o mișcare de întoarcere, dar automatele milițienilor îi fixară din nou la sol.

— Fir-ați voi ai dracului, nu vedeți că n-aveți scăpare! vorbi comandantul încet, ca pentru el.

Soldaţii se apropiau şi deschiseseră focul de la depărtare. Se vedeau şi câţiva câini, trăgeau tare în lese, smucindu-şi conductorii.

— Bă! Ia puneţi voi încărcătoare noi şi trageţi foc de acoperire, să nu se ridice unul, mama lor de bandiţi! Hai! Primii, Măgură şi Adăscăliţei. Foc!

Traseră serii scurte, mişcând ţevile într-o parte şi în alta, de-i ţinură pe bandiţi cu nasul în pământ. Când terminară ei încărcătoarele, continuară focul căpitanul şi cu Găină. Ceilalţi doi schimbară încărcătoarele şi preluară focul.

Între timp, soldaţii se apropiaseră la vreo două sute de metri de grupul bandiţilor şi deschiseseră şi ei foc asupra lor, dar tot de intimidare, aveau ordine stricte să-i prindă vii. La un moment dat, câinii fuseră lăsaţi liberi şi miliţienii încetară focul, ca să nu-i lovească.

Câinii se repeziră ca nişte lupi, erau şase, săreau pe pământul acela cam sterp în salturi uriaşe, fără să facă un zgomot. În câteva clipe ajunseră în mijlocul bandiţilor şi săriră asupra celor care îndrăzniseră să se mişte. Se auzi o rafală dintr-acolo, învălmăşeala era însă prea mare pentru a se distinge ce se întâmpla.

Soldaţii ajunseseră şi ei, începuseră să lovească cu paturile armelor, nu se mai înţelegea ce era acolo, se auzeau urlete, înjurături, bufnituri, mârâituri de câine, apoi, pe neaşteptate, o explozie. Două trupuri săltară în aer, aruncate câţiva paşi mai încolo, într-un nor de praf şi fum. Apoi fu linişte. Totul se terminase.

Miliţienii ieşiră la iveală din ascunzători, cu armele în cumpănire. Dinspre grupul din faţa veneau spre ei doi ofiţeri.

Căpitanul se prezentă şi raportă îndeplinirea misiunii, îi împiedicaseră pe bandiţi să traverseze podul, pentru a se pierde apoi la vale, în câmpie.

Li se permise să meargă şi ei acolo unde fuseseră reţinuţi bandiţii. Unul dintre ei ţinuse în mână o grenadă cu cuiul scos, murind odată cu soldatul care încercase să-l aresteze. Erau singurii morţi. În rest, numai răniţi, unii mai grav, alţii mai uşor.

Măgură îl căută pe cel pe care-l ochise prima oară. Îl găsi culcat pe jos, cu mâinile legate la spate. Din coapsa dreaptă îi curgea sânge din gros.

— Mă, îi zise lui Găină, ştiam că automatul ăla al meu trage mai jos. Trebuia să ochesc la cap, eu am ochit pieptul, că i se vedea cămaşa mai bine.

— Bă, nebunule! Ce, voiai să-l omori? Dă-l dracu' e bun şi-aşa.

— Să-ţi spun drept, dacă-l omoram, nu-mi părea rău.

— Eşti nebun! Hai la apă, să ne spălăm. Am aşa, o cocleală în mine!...

PARTEA A DOUA

NISIPURI

1.

În toamnă Victor fusese dat la şcoală. Cea mai apropiată şcoală era una de băieţi, purta un simplu număr, şapte, se renunţase demult la numele unor personalităţi date şcolilor. Numai prin Bucureşti se mai păstra obiceiul, dar numele cele vechi erau înlocuite, nu mai corespundeau, acum se foloseau numele eroilor Marelui Război, „Tânăra Gardă" sau „Zia Kosmodemianskaia", mai ales acest nume din urmă era foarte folosit, toată lumea ştia cine fusese Zoia aceea, care avea patronimicul atât de greu de pronunţat. Oprea cumpărase pentru Victor un ghiozdan din carton vopsit, un penar de lemn, călimară, toc şi două peniţe, câteva caiete şi manualele şi, în prima zi de şcoală, mersese cu el, să-l prezinte învăţătoarei, să nu se simtă prea singur şi părăsit.

Pe Manole îl dăduseră la un cămin cu program toată ziua, înfiinţat în anul dinainte, undeva lângă biserica Sfinţii Apostoli. Căminul fusese amenajat **într-**o clădire cu etaj, imensă, cu o curte mare în spate. Fusese naţionalizată de la un proprietar de ateliere de croitorie, care mai avusese şi alte case, toate fii**ndu-**i luate şi evacuat din ele cu întreaga familie. Îndrăznise să ceară o altă locuinţă, erau şase copii şi cei doi părinţi, nu se putea să nu îi asigure un loc unde să stea şi ei, dar nu găsiseră înţelegere. În disperare de cauză, omul se sinucisese, lăsând de izbelişte copiii nu prea răsăriţi, care fuseseră băgaţi toţi **într-**o şcoală de corecţie, să li se scoată capitalismul din cap.

Căminul fusese amenajat, se primiseră pătuţurile, mesele şi scăunelele pentru copii, dar era cât pe-aci să fie desfiinţat, când un tip de la regiune aflase că înainte de naţionalizare casa aparţinuse unui bogătan. Făcuse scandal, o ameninţase pe directoarea căminului că o destituie, căci copiii muncitorilor nu puteau să locuiască zile întregi în căsoaia aceea în care trăiseră mai înainte bogătanii aceia, burghezii care supseseră snaga proletariatului. Noroc că femeia dăduse peste un om înţelept, tot la regiune, care îl liniştise pe apucatul acela, spu**nându-**i că nu trebuie să ducă grija copiilor, ei erau prea cruzi şi nu

ştiau ce înseamnă lupta de clasă, şi apoi ce, a intrat burghezia în pereţi, ca igrasia, să se molipsească pruncii de ea? Apucatul acela **s-**a liniştit, celălalt era mai mare în funcţie decât el, dar câteva luni a umblat cu fitile, l-a pârât peste tot, că ţinea cu burghezia, până când i **s-a** nfundat, fiind declarat deviator şi scos din partid. Se auzea că ar fi ajuns pe la canal, să facă agitaţie printre ăia care munceau acolo.

Vremurile se înăspriseră, pornise aşa, o patimă de înnoire cu orice preţ, de care profitau diverşi indivizi.

Se instaurase dictatura proletariatului şi asta trebuia să se simtă. La lecţiile politice li se repeta mereu că duşmanul de clasă este încă puternic, că n-a putut fi încă anihilat cu totul, trebuie să fie vigilenţi, duşmanul acţionează cu metode de necrezut, toată lumea trebuie să fie atentă la ce se vorbeşte, să se combată tendinţele panicarde, să li se închidă gura celor care insistă prea mult asupra lipsurilor, căci era normal să fie lipsuri, o să treacă şi asta, nicio grijă, dar până atunci trebuia să fie linişte.

Când **s-**a dat prima lege cu etatizarea aurului, foarte puţină lume a venit la bancă să-şi predea bijuteriile, pentru a fi marcate cu poansonul statului, să se ştie cât aur este în ţară, ca, pe baza lui, să poată fi angajate cheltuieli în străinătate. **S-**a aşteptat un timp, să mai vină lumea cu aurul de acasă, au aşteptat însă degeaba, puţini au fost cei care au înţeles necesitatea predării şi înregistrării aurului. Şi atunci **s-**a pornit la căutarea lui acasă la cei bănuiţi că ar avea.

Cel mai mult aur îl aveau ţiganii, la ei nevestele se cumpărau cu o salbă sau două de mahmudele turceşti sau de cocoşei de la Maria Tereza. După două săptămâni de căutări prin casele ţiganilor, **s-**au strâns sute de kilograme de aur, de necrezut pentru mulţi dintre miliţienii aceia care, poate cei mai mulţi, nici nu văzuseră vreodată bani de aur.

Pentru Oprea Măgură a fost un şoc să vadă cât aur aveau nişte oameni pe care îi gonea mai în fiecare zi din piaţă, pentru că se ocupau cu cerşitul. Nu-i înţelegea, de ce se ocupau cu cerşitul dacă aveau atâta bogăţie, iar dacă tot aveau aur, de ce naiba trăiau totuşi aşa de mizerabil, în case făcute din chirpici, mici, scunde, urâte şi murdare?!

După primele razii n-au mai găsit cine ştie ce, ţiganii avuseseră timp să-şi ascundă aurul care scăpase controlului, dar au găsit alte metode pentru a-l scoate de la ei. De câte ori aveau la anchetă vreun ţigan, pentru cine ştie ce faptă dovedită, îi sugerau discret că ar putea

scăpa de canal dacă aduce aurul pe care l-a ascuns. Îi speriau cu canalul, acolo nu era trimis chiar oricine, dar ţiganii nu ştiau şi credeau că vor vedea canalul şi asta-i înspăimânta la culme, aflaseră că de acolo nu prea se întorcea nimeni. După ce se jurau că nu au aur, că au predat totul la stat sau le fusese luat la percheziţii, după ce se târguiau, zile întregi, că nu mai au decât vreun galben rătăcit, scăpat cine ştie cum, mai creşteau numărul şi, când se considera că pentru moment era suficient, se aranja cu cel anchetat să primească vizita pirandei, erau lăsaţi singuri câteva clipe, ca din întâmplare şi piranda pleca şi aducea banii ascunşi cu grijă cine ştie pe unde. De obicei îi lăsau să plece după asta, cu cei care încălcau grav legea nu prea făceau târguri. Oricum, cine ajungea o dată la miliţie, era mai mult ca sigur că va mai ajunge o dată.

La culesul viilor nu **s**-a dus niciunul, pentru că Oprea avea probleme, iar Gica nu mai putea lăsa copiii singuri, Victor elev punea probleme şi el, trebuia să-i dea să mănânce la timp. Dar **într**-o duminică tot **s**-a repezit el până acasă, cu două damigene de cinci vedre, să le umple din cota de pe via ei.

Matilda părea că se înţelege destul de bine cu mama. Leana era de altfel un suflet larg şi nu purta ranchiună, iar cu Gheorghe se înţelegea după cum îl lăsa să meargă în beci sau nu, să mai încerce tăria vinului.

Tata nu i **s**-a mai plâns de cote, predase grâu mai mult decât i se stabilise şi fusese iertat de la o parte de porumb. Dincolo, la socri, fusese mai greu, nu prea făcuseră grâu, că ei aveau pământuri mai nisipoase şi mai aflase că în toamna aceea aveau şi o nuntă, ultima fată se mărita şi ea, cu un băiat de la Ciungu.

S-au dus la nuntă, că nu se putea altfel şi Oprea **s**-a dat în spectacol, bând atâta vin încât a căzut sub masă. Niculiţa l-a boscorodit pe îndesate, nu se făcea să se îmbete la nunta lor, era doar din neam, dac-ar fi fost la unstrăin, ar mai fi înţeles.

Manole a avut şi el un mic accident la nunta aceea, bunică-sa i-a dat ficat de curcan prăjit pe jar, să-l mănânce, că aşa se dădeau la copii ficaţii păsărilor, el l-a mâncat dar l-a apucat după aceea o greaţă de care avea să-şi amintească toată viaţa şi n-avea să mai mănânce niciodată ficat de pasăre.

După nuntă au venit repede la oraş, n-au mai stat până joi, după datină, şcoala era şcoală şi serviciul – serviciu.

Pe la începutul lui decembrie au auzit că vecinul lor, Nelu Cazacu, evadase de la canal, semn că acolo fusese trimis după anchetare. Un GAZ s-a tot plimbat pe la ei pe la poartă, nopţi întregi, au auzit vaiete de la vecini, fereastra de la camera lor dând spre casa cealaltă, dar n-au îndrăznit să iasă afară, să vadă ce se petrecea. Stăteau la fereastră, după o perdea şi se uitau în curtea vecină, doar, doar l-or vedea pe Cazacu ridicat din nou de Securitate. Dar omul nu era, cine ştie ce-or fi căutat cei de la Securitate, Cazacu era tot la canal, au aflat asta când a revenit el acasă, totul fusese doar o veste lansată cine ştie de cine.

În câteva nopţi, Măgură a fost solicitat să participe la ridicarea unor indivizi despre care i se spusese că sunt duşmani de clasă. Căpitanul Anghelescu, care rămăsese şeful lui, dar umbla vorba că va fi înaintat în funcţie, ca urmare a acelei acţiuni din vară, cu partizanii gorjeni, i-a prezentat dosarele celor pe care trebuia să-i ridice în nopţile următoare.

— Îi ridicăm pe rând, azi unul din Romaneşti, mâine unul din Sineasca, poimâine ne tragesm spre centru, să nu se prindă că urmărim un fir. Am doi bănuiţi de crimă, trei de jafuri şi vreo cinci pentru aur. La ăştia cu aurul trebuie să-i cercetăm bine, probabil reţeaua e mare, trebuie să punem mâna pe toţi. Avem câteva date, dar insuficiente.

Ţiganii începuseră să-l cunoască, îi ziceau dom Măgurel, probabil un alint pornit din viclenie, când îl vedeau pe stradă îl salutau respectuoşi, dar îi duceau frica, ştiau că atunci când apărea el în cartierele lor urma sigur o razie şi ceva arestări.

Când a fost să facă a doua arestare în Sineasca, au avut surprize. Au intrat în cartier noaptea, pe la ora unu, cu două dube pline cu miliţieni. Ştiau adresa la care locuia omul respectiv, unul, Ştirbu, o maşină a tras în spatele casei, alta în faţă şi au înconjurat zona.

La uşă a bătut Măgură, tare, să-i trezească pe cei dinăuntru. Nu s-a auzit niciun răspuns. A mai bătut o dată, strigând:

— Deschideţi! Miliţia!

O vânzoleală s-a auzit atunci din casă, undeva s-a spart un geam şi paşi repezi au duduit prin curte.

— Deschideţi! a mai strigat Măgură, bătând tare cu pumnul în uşă.

O lumină s-a zărit la fereastra mică de lângă uşă şi cineva a

descuiat uşa. A intrat imediat, împingând uşa cu umărul, mai s-o răstoarne pe bătrâna care descuiase.

— Unde-i Ştirbu?

În loc să răspundă, bătrâna a început să chiraie. Pe un pat din lemn, acoperiţi cu câteva ţoale murdare, câţiva ţigănuşi făcuseră ochi şi au început şi ei să urle de frică.

— Unde-i Ştirbu?! a strigat tare Măgură, văzând că cel căutat nu era acolo.

A trecut pe altă uşă, care dădea într-o cămăruţă alăturată. La lumina lanternei au apărut două femei tinere, abia se sculaseră dintr-un pat şi nu prea erau dumirite ce se întâmpla. Fereastra care dădea în spate, spre curte, era deschisă şi geamul spart.

De afară s-a auzit un glas de bărbat:

— E aici, în magazie!

Au ieşit toţi, au ocolit casa şi s-au dus spre fundul curţii, unde era o magazie din lemn. Miliţienii o înconjuraseră, dar stăteau la distanţă.

— Nu intraţi peste el? s-a mirat Măgură.

— A zis că are pistol şi ne împuşcă dacă intrăm peste el, l-a lămurit un sergent major tinerel.

Asta era ceva nou. De când se luaseră armele de la populaţie nu mai avuseseră întâmplări de genul acesta.

Comanda grupei o avea un locotenent tânăr, atunci ieşit din şcoală. Era cam plin de el şi fără experienţă, dar cerea totdeauna părerea celor mai vechi ca el, dacă se ivea o problemă la care nu găsea singur soluţia. S-a dat aproape de Măgură, care era cel mai vechi şi l-a întrebat dacă nu era bine să intre buluc peste infractor.

— Nu e bine, tovarăşe locotenent. Ăsta e în stare să tragă dacă are pistol. Şi e păcat de oameni… Mai bine lăsaţi-mă pe mine, să încerc să-l scot eu. Dacă nu reuşesc eu, n-aveţi decât să faceţi cum credeţi dumneavoastră.

Locotenentul a fost de acord, mai mult din curiozitate, să vadă cum încearcă plutonierul acela să-l scoată la lumină pe infractor.

— Ştirbule! Sunt Măgură, îmi recunoşti vocea?

Niciun răspuns.

— Fii atent! Vin la tine, fără armă! Să nu tragi! Ai auzit?

Abia atunci s-a auzit glasul celui dinăuntru:

— Dom Măgurel! Să nu vii, că fac moarte de om!

— Ştirbule! Vin fără armă şi stau departe de tine. Nu vreau să pun mâna pe tine, vreau doar să-ţi spun două vorbe!

Un timp nu s-a mai auzit nimic, apoi cel dinăuntru a fost de acord:

— Bine, dom Măgurel! Da' să veniţi cu mâinile ridicate şi să vă lumineze cu lanterna, să vă văd. Să veniţi singur, altfel trag!

Măgură şi-a predat arma locotenentului şi l-a rugat să-l lumineze din spate cu lanterna.

— Omule, eşti nebun?! s-a mirat ofiţerul, încercând să-l oprească.

— Lăsaţi-mă să vorbesc cu el şi vi-l scot de acolo! Apoi, tare: – Ştirbule! Vin! Sunt cu mâinile ridicate şi mă luminează din spate cu lanterna!

— Dom Măgurel, să fiţi singur, că altfel trag! s-a auzit din magazie glasul speriat al infractorului.

— Sunt singur, n-avea grijă!

S-a apropiat de uşa magaziei şi a deschis-o încet cu o mână, cealaltă fiind ridicată. A stat câteva momente în cadrul uşii, ca să fie bine văzut de cel din interior, apoi a intrat şi a lăsat uşa să se închidă în spatele lui. Nu-l vedea pe celălalt, nici n-a încercat.

— Ştirbule, ascultă-mă! i-a vorbit în şoaptă. Eşti înconjurat, suntem doisprezece oameni, n-ai cum să scapi. De ce naiba ai scos pistolul? Nu ştiai că-ţi agravezi situaţia? Iei pe puţin zece ani numai pentru pistol. Eşti urmărit pentru deţinere ilegală de aur neînregistrat la bancă. Dacă se dovedeşte că ai aur, mai iei zece ani. Ieşi bătrân din puşcărie, dacă mai ieşi. Aruncă dracului pistolul ăla şi ieşi afară, că tot nu scapi.

— Nu ies! mai bine mor aici decât să mă omoare ăia în bătaie.

— Eşti prost. Îţi agravezi situaţia. Afară sunt oameni care abia aşteaptă să faci vreo greşeală ca să te împuşte, vor şi ei să termine mai repede şi le e mai uşor să tragă în tine decât să aştepte să-ţi vină mintea la cap. Mai bine hai să-ţi spun cum poţi să scapi mai ieftin. Predai aurul pe care l-ai ascuns şi ţi se reduce pedeapsa, scapi cu trei, patru ani. Ce zici?

— Păi n-am aur! Dacă n-am, n-am! De ude să am?

— Lasă, bă, că ştiu eu că ai. Crezi că te-am fi căutat noi degeaba, dacă n-aveam informaţii precise? Ai şi tu vreun „prieten" care te sapă. După cum te cunosc eu, degeaba am face percheziţie, că n-am găsi

aurul, ai avut tu grijă să-l ascunzi bine. Te las să vorbeşti cu ai tăi, să le spui să aducă aurul şi tu mergi cu noi. Arunci şi pistolul ăla şi asta înseamnă că ai circumstanţe atenuante, că ai colaborat cu noi. Ce zici?

— Nu se poate, dom Măgurel. De unde să scot eu aur dacă n-am?

— Hai, bă, că pierdem timpul! Atunci te las aci şi-o să te ciuruie cu plumb, să vedem dacă-ţi place.

Câteva clipe s-a lăsat o tăcere adâncă. Ţiganul se hotăra greu.

— Bă, n-ai văzut că şi alţii au scăpat ieftin dacă au adus aurul când au dat de necaz? a insistat Măgură, simţind momentul de derută. Statul are nevoie de aur şi mai iartă şi el câte ceva dacă punem o vorbă bună. Hai odată, că acuşi se luminează!

— Bine, dom Măgurel. Dacă ziceţi dumneavoastră că aşa e bine, aşa fac. Ţineţi pistolul!

Măgură a întins mâna la nimereală, încotro se auzea vocea ţiganului şi a preluat arma. A băgat-o sub centură şi l-a aşteptat să vină lângă el.

— Tovarăşe locotenent! a strigat tare, să fie auzit de afară. L-am arestat! A colaborat perfect. Să nu trageţi, că ieşim!

Au ieşit în lumina lanternelor, întâi Măgură, apoi Ştirbu, ţinut de mână de primul. Doi miliţieni s-au repezit să-i sucească mâinile la spate.

— Nu-l bruscaţi! le-a cerut Măgură. Puneţi-i cătuşele şi lăsaţi-mi-l mie. Mai avem nevoie de el!

S-a dat mai aproape de locotenent şi i-a şoptit:

— Lăsaţi-mă câteva clipe cu el în casă, punem mâna pe o pradă pe cinste.

Ofiţerul l-a lăsat, nu prea înţelegea el de ce trebuie să se poarte frumos cu ţiganul, era duşmanul poporului şi deci trebuia să simtă cizma poporului, dar ceva din vocea plutonierului cu apucături de ţăran îi spunea că e bine să asculte.

Măgură l-a lăsat câteva minute pe Ştirbu să stea de vorbă cu femeile acelea două de le găsise în casă, s-au cam certat, ţiganul a vrut să o lovească pe una dintre ele, că aia nu voia deloc să-l asculte, până la urmă s-au înţeles cumva. L-au îmbarcat în dubă şi au dispărut.

Peste două zile, ţiganca a adus la miliţie peste două kilograme de aur, numai icosari. Legea a ţinut cont de acest lucru şi Ştirbu a fost condamnat numai la trei ani de închisoare, pentru port ilegal de armă. Un cuvânt de spus au avut şi rapoartele lui Măgură şi al locotenentului

care condusese acţiunea, amândoi declaraseră cam la fel, numai în favoarea infractorului.

La una din anchete, Ştirbu acela a amintit două nume, tot ţigani de-ai lui, care deţineau şi ei aur, i-au săltat mai târziu şi pe ei şi, încet, încet, au dat peste o întreagă filieră pe care se vehiculau cantităţi importante de aur. Căpitanul Anghelescu a dispus să se facă cercetări amănunţite şi, încet, încet, firele au început să se strângă.

2

După ce, în vară, fusese înlăturat grupul Pauker-Luca, lumea înţelesese că partidul muncitorilor era suficient de puternic pentru a conduce ţara. Iluziile unora fuseseră amarnic înşelate, vechile partide, de-şi ziceau „istorice", se autodesfiinţaseră încet, încet, pentru că nu-şi mai găseau locul, iar platformele lor electorale nu mai conveneau nimănui. Dintre vechile partide, doar Frontul Plugarilor, condus de doctorul Petru Groza, mai rezista, dar asta numai pentru că altă organizaţie nu se ocupase încă de ţărani. Acum însă Partidul Muncitoresc atrăgea în rândurile sale numeroşi ţărani, căci ţara nu putea fi condusă numai de muncitori, clasa cea mai numeroasă rămânea în continuare ţărănimea şi ideea de bază care era urmărită era de a face ca cele două clase să conlucreze, să se alieze, numai pe baza acestei alianţe putândú-se edifica o nouă societate, mai bună şi mai puternică, în care toată lumea să trăiască mai bine.

La lecţiile politice li se explica frumos ce se urmărea prin alianţa aceasta între clasa muncitoare şi ţărănime, era uşor de înţeles. Ce era mai greu de înţeles pentru ei era faptul că ei nu se regăseau nicăieri, în nicio clasă. Încet, încet, au înţeles că ei, ca funcţionari ai statului, nu erau priviţi cu ochi prea buni.

— De ce?! se mira Măgură, când se întâlnea cu Marin Grosu prin piaţă, ţinea să-i explice bătrânul acela, ştia multe şi avea un dar de a prevedea ce se va întâmpla nemaipomenit.

— Păi, tu nu ştii că funcţionarii statului sunt nişte rămăşiţe ale vechiului regim? îi spunea adjutantul, vesel. Noi am moştenit o anumită structură din trecut şi nu putem renunţa uşor la ea.

— Bine, dar noi am fost puşi în funcţia asta de statul ăsta noul, interesele *lui* le apărăm, nu pe ale vechiului regim. Atunci de ce ne ţin aşa, de-o parte, că nu suntem nici ţărani, nici muncitori? Nu mă gândesc la mine, că eu, de bine, de rău, mă voi menţine, dar am auzit că şi pe la şcoli se fac diferenţieri, şi mă gândesc la copii, că peste tot au

prioritate copiii muncitorilor şi colectiviştilor, iar ai noştri nu.

— Nu te speria, o să treacă şi asta, până ţi se ridică copiii cred că n-o să mai fie aşa. Statul ăsta nou are şi el nevoie de oameni noi. Acum, că e la început, n-a găsit cei mai potriviţi oameni, voi, chiar dacă aveţi origine sănătoasă, aţi fost educaţi în spiritul vechii organizări şi mai ţineţi minte ceva, nu puteţi trece cu buretele peste ce-aţi trăit. Acum trebuie ca statul să-şi pregătească oamenii viitorului, să şi-i educe în legea asta nouă. La şcoala elementară nu se fac încă discriminări, asta era obligatorie şi înainte, obligatorie au lăsat-o şi acum. La liceu e mai greu, carte mai multă trebuie să înveţe numai copiii proletariatului, să le deschidă mintea, să poată şi ei să conducă societatea peste câţiva ani. Apropo, tu nu-ţi faci liceul? Vezi că în curând se va cere mai multă carte, altfel nu mai merge.

Se gândise şi el să-şi completeze studiile, cum se spunea acum, cu şapte clase greu se mai avansa. Nu găsise însă o posibilitate să intre fără examen la un liceu. Şi nici nu prea avea timp să se ocupe, era mereu ocupat, serviciul devenise o adevărată corvoadă.

Din om în om, filiera aceea de vehiculare a aurului neînregistrat dusese la nişte dentişti, care începuseră să umble prin sate şi să-i păcălească pe ţărani, de le plăteau bieţii oameni cât nu făcea, le puneau dinţi de aur, că ei ţineau să aibă aşa ceva, să se fălească cu aurul sclipitor din gură şi să mai aibă şi ei cu ce mânca. Dar, după ce că le cereau bani cu ghiotura, dentiştii aceia nici nu le făceau lucrarea bună şi după câteva săptămâni ţăranii erau obligaţi să facă un drum la Craiova, să le facă altă lucrare, iar pentru asta plăteau din nou, în bani şi în produse.

După ce obţinuse câteva declaraţii de la câţiva săteni pe care-i depistase cu greu, că se fereau, le era teamă că le ia dinţii din gură, pe care plătiseră o groază de bani, poate vânduseră şi ceva din pământ ca să-şi facă lucrarea aceea pe care aveau s-o ia cu ei în mormânt, Măgură s-a prezentat la căpitanul Anghelescu cu un raport, în care propunea să se pornească urmărirea judiciară a celor patru dentişti de care prinsese el de veste. Căpitanul a citit raportul cam fără chef, a subliniat numele şi adresele medicilor, apoi a scris ceva pe margine.

— Bine, Măgură. Te ocupi personal de unul din ăştia, ia uite ce nume interesant are, Noe, cred că e rudă cu ăla din Biblie. De ceilalţi, am scris aici cine o să se ocupe. Pe mine n-o să mă mai intereseze, în câteva zile plec la Bucureşti, la şcoală, am fost propus după chestia aia

de astă vară... Îţi urez succes! De mâine vine noul şef, e de-al nostru, Postoi, îl cunoşti, nu?

Îl cunoştea, era locotenentul acela cu care-l arestaseră pe Ştirbu. Nu prea-i plăcea de el, părea încrezut, dar cum şefii nu putea să şi-i aleagă, trebuia să-l accepte aşa cum era.

A organizat câteva pânde la locuinţa doctorului Noe, ăsta stătea aproape de el, **într**-o vilă din colţ, cu două etaje, a bănuit imediat că tipul era cineva, altfel n-ar fi reuşit să ocupe o jumătate de vilă cu numai patru persoane în familie. Rezultatele pândelor au fost nişte declaraţii noi, ale unor ţărani care încercau şi ei să-şi pună dinţi de aur la dentistul acela cu nume aşa de ciudat.

Înainte de Crăciun a cerut aprobare pentru efectuarea unei percheziţii la domiciliul dentistului. Locotenentul Postoi a studiat atent raportul şi a dat aprobarea, bănuielile păreau solide, ţăranii aceia care-l vizitau pe Noe nu aduceau şi aurul cu ei, declaraseră că doctorul avea în casă, **într**-o lădiţă, dinţi gata făcuţi, de toate formele şi dimensiunile, le lua măsura, alegea un dinte şi-l potrivea la fix în gura pacientului.

Postoi a telefonat la procuratură, a solicitat un mandat de percheziţie şi l-a obţinut. Măgură a trecut să-l ia, urmând să se întâlnească cu echipa de control la domiciliul bănuitului, la ora trei după amiază.

La ora fixată **s**-au întâlnit, mai erau trei sergenţi tineri, unul trebuia să rămână afară, pentru cazul când cineva ar fi încercat să intre sau să iasă din clădire.

Au sunat de două ori, cei dinăuntru nu se grăbeau să deschidă, au insistat, în sfârşit a venit cineva la uşă, dar nu le-a deschis, a întrebat doar cine e.

— Miliţia! Deschideţi!

— O clipă! se auzi de dincolo de uşă vocea de femeie şi cheia se răsuci în broască.

O femeie înaltă, îmbrăcată **într**-un capot lung, îi privea nedumerită. Se vedea că fusese trezită din somn. „Ai dracului, ăştia dorm după amiaza!” gândi Măgură.

— Aici locuieşte doctorul Noe? întrebă, ca să îndeplinească pe de-an-tregul prevederile procedurii.

— Da. Dar...

— Este acasă?

— Nu. Nu este acasă.

Asta nu-i convenea. Rapoartele pândelor arătau că dentistul era zilnic acasă după prânz. Ca un făcut, tocmai atunci nu era.

— Avem mandat de percheziţie! o anunţă brutal pe femeie. Vă rog să ne însoţiţi.

N-o întrebase dacă le permite, nici nu-i arătase mandatul, oricum el se ştia în regulă. Le făcu semn celor doi însoţitori să-l urmeze şi porni în sus pe scara interioară, împingând-o pe femeie uşor, să se mişte mai repede.

Intrară într-o cameră mare, cu mobilier simplu, dar estetic. Pe trei pereţi erau numai cărţi, aşezate pe rafturi. Măgură se minună de mulţimea lor, nu văzuse niciodată atâtea cărţi şi nu înţelegea rostul lor, după şcoală nu mai pusese mâna pe vreo carte, în afara acelora cu coperţi roşii, ale marilor gânditori ai marxism-leninismului, alea erau obligatorii, trebuia să le studieze.

— Aveţi cunoştinţă de existenţa în casă a unor obiecte pentru care legea prevede autorizaţie? o întrebă pe stăpâna casei.

— N-nu, se bâlbâi femeia. De fapt, nu înţeleg ce căutaţi.

— Arme, aur…

— Nu, doamne fereşte. Arme nu avem. Doar dacă nu sunt considerate arme nişte bisturie pe care le are soţul meu. Ştiţi, e medic.

— Ştim. Există autorizaţie pentru instrumentarul medical?

— Da, trebuie să fie pe aici, pe undeva.

— Vă rog să o prezentaţi.

O fetiţă de vreo trei ani îşi făcu apariţia pe uşă.

— Pleacă, mamă, o goni femeia cu glas încet. Nu e voie aici, dânşii sunt de la miliţie. Du-te la frăţiorul tău şi ai grijă de el până pleacă dumnealor.

Fetiţa ieşi pe uşa care dădea în altă cameră, fără să se opună. Un miliţian o însoţi pe femeie ca să aducă autorizaţia. Când o aduse şi i-o întinse lui Măgură, el se făcu că o citeşte cu atenţie, mişcând mărunt din buze, dar de fapt nu citea nimic, nereuşind să descifreze cuvintele acelea lungi şi de neînţeles care erau scrise pe hârtia aceea. În capul foii stătea scris mare „Autorizaţie”, jos era o ştampilă cu RPR, deci era bună.

— Bine. Asta am văzut-o, şi-i restitui femeii hârtia. Altceva, mai aveţi?

— Nu.

— Unde face soţul dumneavoastră intervenţiile dentare?

— Aici, alături are cabinetul.

— Să mergem acolo!

Intrară în cabinet, dotat cu tot felul de instrumente al căror rost nu prea îl înţelegeau. Cu ochii căutau numai cutia aceea galbenă în care fuseseră informaţi că ar fi păstraţi dinţii din aur. Începură să caute în linişte, dar nu prea aveau ce să găsească, toate lucrurile erau la vedere şi nu existau locuri în care ar fi putut fi ascunse lucruri delicate.

— Aici e în regulă, constată Măgură, nemulţumit. Să mergem dincolo. Spuneţi-mi, o lădiţă galbenă, domnul doctor are aşa ceva, unde o ţine de obicei?

— O lădiţă galbenă!? se miră femeia, aiurită. Nu ştiu, s-ar putea să aibă, dar eu nu ştiu, nu mă amestec în treburile soţului.

— Sunteţi sigură?

— Nu ştiu nimic!

— Atunci, să căutăm noi. Băieţi, la treabă.

Începură să dea jos din rafturi cărţile acelea multe, punându-le în mijlocul camerei, răsfoindu-le pe rând, în speranţa că vor găsi hârtii ascunse pe acolo, sau bani, sau altceva. Cum se golea un raft, unul dintre ajutoare se apuca să ciocănească uşor peretele din spate, poate era vreo ascunzătoare pe acolo.

Un telefon sună în camera alăturată. Femeia avu o mişcare, să se ducă într-acolo, dar Măgură îi făcu semn să stea.

— Lăsaţi-l să sune!

Telefonul mai ţârâi de două ori, apoi tăcu. Dar imediat se auzi vocea fetiţei pe care o gonise mai înainte maică-sa:

— Alo! Tata? Bine… La noi e miliţia. Tata!… Tata!

Miliţienii se priviră surprinşi. Trebuia să fi scos telefonul din funcţiune, dar cine s-ar fi gândit că fetiţa aceea ştie să vorbească la telefon. Unul dintre ei plecă repede spre camera alăturată, oprindu-se în uşă, de unde apăruse fata.

— Era tata, anunţă ea, speriată. A închis…

— Bine, mamă. Du-te dincolo!

Femeia părea că răsuflă uşurată. Nu mai era speriată. Îşi freca doar mâinile, gânditoare, neatentă la ce făceau oamenii în uniformă.

Au terminat biblioteca în aproape o oră. Nu era nimic pe acolo. Nici în pereţi, nici sub covor nu părea a fi vreo ascunzătoare. Au trecut în altă cameră, dormitorul copiilor. Fetiţa stătea lângă un băieţel sub

un an, care-i privea curios printre gratiile unui pătuţ din lemn.

Pe pereţi erau atârnate mai multe tablouri, înrămate frumos, parcă mai frumoase erau ramele decât pânzele. Măgură îi lăsă pe ceilalţi doi să caute prin mobilier, el se dădu mai aproape de tablouri. Se uită sub ele, să dea peste vreun seif secret, nu găsi însă nimic. Unul dintre tablouri scăpă din agăţătoare şi se rostogoli pe nişte jucării.

— Aveţi grijă! sări speriată femeia să-l ridice. Este un Luchian.

— Cine-i ăsta? se miră Măgură, crezând că Luchian acela era undeva în apartament. Unde e?

— Cine?! se miră şi femeia, neînţelegând.

— Unde e individul?

— Care?!

— Luchian, sau cum i-aţi spus.

— Păi, ăsta e! şi arătă tabloul, care se zgâriase de marginea ascuţită a unui camion jucărie.

— Hai, doamnă, râdeţi de mine? Ăsta e un tablou. Mie să-mi arătaţi unde este Luchian!

— Dar, domnule…

— Mie să nu-mi spuneţi domnule, eu sunt tovarăş! o întrerupse supărat.

— Bine, tovarăşe, când se denumeşte un tablou, în general se foloseşte numele pictorului, dacă este mai cunoscut. Acesta este un tablou de Luchian şi se spune „este un Luchian”.

Suna bine, dar tot nu-i venea să creadă. O privi lung, să vadă dacă nu sesizează un început de zâmbet, să-şi fi bătut joc de el, se mai uită la tablou, neîncrezător, apoi arătă spre alt tablou, cu nişte ţărănci îmbrăcate ca de horă.

— Şi ăsta cine e?

— Este un Tattarescu.

— Mda, zise el, uitându-se de-aproape la semnătura dintr-un colţ al tabloului, seamănă, dar şi-a mai pus un „t” la mijloc. Şi au ceva valoare desenele astea? se interesă aşa, ca să afle şi el de ce mama dracului îi cunoştea femeia aia pe pictorii respectivi, poate ar trebui să cerceteze, nu sunt cumva ceva rude.

— Sunt destul de valoroase, sunt pictori renumiţi.

— Cam cât? câţi bani ar costa ăsta? şi arătă spre tabloul pe care femeia îl ţinea încă în mâini.

— Oh, nu e vorba de bani, unele au o valoare inestimabilă. Ele

au o valoare intrinsecă…

— Cât? insistă el, auzind-o folosind cuvinte de-alea de nu le înţelegea el.

— Vreo patru mii, cred că atât ar costa.

Simţi că femeia spusese un preţ la nimereală, nici prea mic, să nu dea de bănuit că atunci de ce i se părea aşa deosebit, dacă costa aşa puţin, dar nici prea mare, să nu pară că au bani prea mulţi, să nu-i întrebe de unde i-au luat. O lăsă în plata domnului cu tablourile ei cu tot, o să amintească şi de ele în raportul de percheziţie, să se ştie că au tablouri valoroase. Se întoarse spre ajutoarele sale, să-i grăbească, unde o fi lădiţa aia galbenă?

— Am găsit-o! izbucni tocmai atunci unul dintre ei, scoţând-o de sub salteaua din pătuţul de lemn.

În sfârşit! Trase cu coada ochiului spre femeie, se albise toată.

— Ad-o-ncca'! îi ordonă majurului, făcându-i semn s-o pună pe măsuţa copiilor. Şi zi aşa, cocoană, nu ştiai de lădiţa asta, ai? Mama voastră de bandiţi!

Lădiţa era încuiată, avea o încuietoare mică, dar solidă.

— Du-te, bă, unul şi adu un cuţit ceva, s-o desfacem, să-i arătăm şi cocoanei ce ascundea ea!

Un băiat ieşi pe uşă, să caute un obiect care putea fi folosit drept rangă. Măgură cerceta cu privirea lădiţa, părea din lemn solid, era grea, poate că ce ascundea înăuntru o făcea să fie aşa grea, mai ştii.

Soneria telefonului îi sperie pe toţi, venind pe neaşteptate. Băieţelul începu să scâncească, femeia dădu să se apropie de aparat, dar Măgură i-o luă înainte şi ridică el receptorul.

— Alo! se auzi o voce de bărbat. Casa doctor Noe?

— Da, mormăi surprins Măgură, ia uite ce frumos întreabă ăla.

— Se află la dumneavoastră o echipă de miliţieni!

Cel care plecase după un cuţit apăruse în uşă. Ăla de la telefon nici măcar nu întreba, el ştia că miliţienii se aflau în locuinţa aceea. Ce-o fi asta?

— Alo! insistă celălalt, nerăbdător. Daţi-mi să vorbesc cu unul dintre ei, cu Măgură, tovarăşul plutonier Măgură.

Când îşi auzi numele, tresări şi începu să transpire. De unde îi cunoaşte ăla numele?!

— Cine e la telefon? întrebă cu un glas uscat.

— Locotenent Postoi!

Acum simţi bine transpiraţia pe şira spinării. Cum o fi dat de el? Dat dracu', locotenentul ăla!. Se descurcă bine.

— La telefon plutonier Măgură. Să trăiţi, tovarăşe locotenent.

— Măgură, tu eşti? insistă celălalt, şi-atunci îi recunoscu şi vocea.

— Da, tovarăşe lo…

— Măgură, îl întrerupse Postoi, ascultă aici. Cere scuze doamnei şi pleacă imediat din casa aceea! Imediat! Te prezinţi cât mai repede la sediu. Ai înţeles?

Mai să cadă jos. Ce-l apucase pe locotenent? îi făcu semn miliţianului care adusese cuţitul să stea liniştit, că tocmai voia să vâre lama în cutie, **s-**o deschidă şi bâigui:

— Dar, tovarăşe locotenent, am găsit…

— Lasă dracului ce-ai găsit! se răsti locotenentul de-l făcu să depărteze receptorul de ureche. Închide şandramaua şi vino imediat la sediu. Este un ordin! Ai înţeles! Un ordin!

— Am înţeles, tovarăşe locotenent!

— Bine. Treci la executare. Te aştept!

Şi clic, telefonul fu închis. Lăsă receptorul în furcă, privind lung în podea. Nu mai înţelegea nimic. Trebuie să se fi întâmplat ceva deosebit de-i chema el la sediu tocmai acum, când descoperiseră lădiţa aceea.

Trase aer adânc în piept, ridică privirea spre femeie, care începuse să plângă şi spuse:

— Doamnă, vă rugăm să ne iertaţi că v-am deranjat. A fost vorba de o neînţelegere. Voi – şi se întoarse către ajutoarele sale – ieşiţi imediat afară. Megerm la sediu!

Apoi, după câteva clipe, căci băieţii nu se mişcaseră, privi**ndu-**l zăpăuci:

— Executarea!

Ieşiră buluc, grăbi**ndu-**se pe scări în jos, fără să o mai salute pe femeia aceea care nici ea nu prea înţelegea ce se întâmplase.

Afară, în faţa porţii, îl găsiră pe al patrulea miliţian, lăsat de pază. Nu era singur, de gard se rezemase un ţăran îmbrăcat **într-**un cojoc miţos.

— Hai la sediu! îi spuse în treacăt Măgură, depăşi**ndu-**l.

— Dar cu ăsta ce fac? întrebă tânărul.

— Ce e cu el? se opri Măgură şi se uită la sătean.

Omul se ridicase de lângă gard şi, înţelegând că dăduse peste şeful celuilalt, începu să-i explice:

— Eu am venit la dom' doctor şi dumnealui – adică miliţianul lăsat de pază – a zis că mă arestează. De ce să mă aresteze? Eu sunt om cinstit, n-am furat, n-am omorât…

— Dă-l dracu'! hotărî Măgură, făcând un semn a lehamite din mână şi porni fără să se mai uite dacă ceilalţi îl urmează.

3

Locotenentul Postoi îl luă la întrebări de cum intră pe uşa biroului său. Stătea în spatele mesei aceleia uriaşe, moştenită de la căpitanul Anghelescu, cu un dosar în faţă şi multe alte hârtii împrăştiate pe masă.

— Băi, Măgură! izbucni el, ridicându-se în picioare şi ţintindu-l cu vârful unui creion cu care până atunci notase pe hârtiile acelea. Ce dracu' ai făcut? Eşti nebun?

Măgură, nedumerit, rămase într-o poziţie aproximativă de drepţi, făcând ochii mari. Nu înţelesese nici mai înainte, nici acum nu înţelegea de ce era învinuit.

— Ce te uiţi aşa la mine? se răsti din nou locotenentul. Te-ai tâmpit, nu mai ştii ce faci? Vrei să intrăm amândoi în puşcărie?

— Tovarăşe locotenent, vă rog să-mi spuneţi ce s-a întâmplat, nu mă simt vinovat de nimic, îndrăzni să rostească, pierdut.

— Să-ţi explic! Ce să-ţi explic? Tu ştii ce-ai făcut? Ai intrat în rahat. M-a făcut colonelul albie de porci… Cine te-a pus să te iei de doctorul ăsta? Nu ştiai cine e?

— Nu. Nu aveam decât…

— Aveai pe dracu'! Ce, te iei după nişte declaraţii date de ţăranii ăia analfabeţi? Uite ce fac cu declaraţiile ălora!

Şi luă hârtiile împrăştiate pe masă, de-a valma, le rupse în două, apoi încă în două, după care le aruncă la coş.

— Asta e! Declaraţii! Pfui!… Te iei după oricine şi gata, să faci percheziţie. Şi cui? Tovarăşului doctor Noe! auzi? Tovarăşului doctor Noe!

— Spuneţi-mi, ce-am greşit? gemu Măgură, simţind că i se taie picioarele.

— Ai greşit! Şi m-ai făcut şi pe mine să greşesc. Noi trebuie să fim calmi, să nu ne pripim, ca să nu facem greşeli, să cercetăm, să analizăm. Ori tu, te-ai grăbit ca fata la măritat, ai pus mâna pe nişte

hârtii, gata, să-l arestăm…

Se linişti brusc, lăsându-se în scaun.

— Tovarăşul doctor Noe este cumnatul tovarăşului Sofronie, de la regiune.

Parcă i-ar fi spus că acela era cel puţin ministrul cutare. Numele acela nu-i spunea nimic lui Măgură, dar amintirea locului de muncă al acelui Sofronie îl izbi ca un pumn în moalele capului.

— De unde să ştiu eu? murmură, pierdut.

— Trebuia să ştii! Să faci cercetări, de aia-ţi spuneam, să nu te pripeşti, că nu se ştie peste ce dai. De unde să ştiu? îl îngână. Păi care ţi-era misiunea? Trebuia să afli tot, să nu faci greşeli grosolane. Acum… ai încurcat-o, e clar! Te aşteaptă colonelul, o să te cheme imediat. O să mă rog pentru tine, să nu ajungi la puşcărie. Asta e!

Măgură îl înjură copios în gând. Auzi, o să se roage pentru el! Puţin îi păsa de el. Îi era frică să nu intre şi el la înghesuială de pe urma lui, că doar îi avizase favorabil raportul şi propunerea de efectuare a percheziţiei. Doar dacă n-o fi rupt şi raportul acela, cum făcuse cu declaraţiile mai înainte, era posibil, rapoartele nu erau înregistrate nicăieri, le băgau la dosare şi deveneau piese oficiale numai după ce dosarul era complet şi trecea pe la registratură. Doar n-avea el sufletul ăsta!

Telefonul de pe masă ţârâi. Locotenentul ridică receptorul şi ascultă, fără să zică „alo! cum se obişnuia. Ridică ochii spre Măgură şi abia atunci rosti:

— Da, e aici… Am înţeles!

Puse receptorul în furcă, se ridică, luă dosarul de pe masă şi o ocoli, spunându-i lui Măgură:

— Hai la tovarăşul colonel.

Ca într-un vis, îl purtă pe coridoare, urcară un etaj, un ofiţer se uită nedumerit după ei, căci nu-l salutase decât locotenentul, ajunseră în faţa cancelariei colonelului la care mergeau, Postoi intră primul, îl privi pe aghiotantul care şedea în faţa unei maşini de scris, acela îi făcu semn să intre, bătu la altă uşă şi intrară fără să mai aştepte răspunsul.

Măgură nu mai fusese niciodată în biroul comandantului. Privi fără niciun interes masa lungă care pornea cam din uşă şi se oprea aproape de celălalt perete, lăsând puţin loc pentru o masă mică, în spatele căreia şedea colonelul. Pe peretele din faţă era un singur tablou, al doctorului Petru Groza. De-a lungul mesei aceleia lungi erau

mai multe scaune de lemn, simple, fără niciun ornament. Un dulap mare trona **într-**un colţ, spre fereastra cu trei deschideri.

Salutară amândoi, rămânând ţepeni în faţa comandantului.

Colonelul Stratulat, cu capul lui chel, apăsă pe un buton de sub tăblia mesei, fără să-şi arunce privirea asupra lor. Imediat, de parcă ar fi ascultat la uşă sau ar fi văzut prin ea, aghiotantul de afară deschise uşa capitonată şi aşteptă respectuos.

— Să vină tovarăşul Goangă! rosti încet comandantul.

Aghiotantul dispăru imediat, închizând cu grijă uşa. Măgură ştia cine era tovarăşul Goangă, îl cunoscuse la început, când intrase în miliţie, era locţiitorul politic al comandantului, el îi primise primul pe proaspeţii – pe atunci – absolvenţi ai şcolii de subofiţeri de miliţie şi-şi amintea cu plăcere de discursul pe care li-l ţinuse. Aflase mai târziu că tovarăşul Goangă nu purtase acest nume caraghios mai înainte, dar îl adoptase imediat după război, oficializâ**ndu-**l prin hotărâre judecătorească. Era unul dintre puţinii ilegalişti care intraseră în miliţie, avea chemare pentru meseria asta, se zicea că-şi căpătase experienţa în numeroasele întâlniri pe care le avusese cu poliţia veche, a regimului trecut. La începutul războiului se prezentase voluntar şi, cu toate că avea dosarul voluminos la Siguranţă, cererea îi fusese acceptată şi-l băgaseră în linia întâi, sub supraveghere strictă. În câteva zile reuşise să înşele vigilenţa paznicilor şi trecuse dincolo, la ruşi. Ce-o fi făcut pe-acolo, nu se prea ştia la nivelul celor de gradul lui Măgură, dar probabil se descurcase, înapoi venise cu divizia Tudor Vladimirescu, în grad de maior, căpătat **într-**o şcoală militară sovietică. Nu mai continuase războiul, rămăsese în ţară, pentru ca după luarea prefecturilor să apară în poliţia craioveană, un fel de observator şi îndrumător, urmărea să nu se facă greşeli şi să nu se folosească puterea acordată de stat pentru împiedicarea ascensiunii puterii muncitoreşti la toate nivelurile.

Până după intrarea în poliţie, tovarăşul Goangă se numise Petre Petre, aşa cum se numise şi taică-său, şi bunicu-său şi cum se numiseră toţi băieţii născuţi întâi în neamul lui. Îşi luase pseudonimul de Goangă, nume de cod de pe vremea ilegalităţii şi aşa fusese cunoscut de toţi tovarăşii săi. În amintirea acelor vremuri, îşi oficializase renumele în nume, făcând demersurile oficiale în acest sens.

Acum îl aşteptau, nebăgaţi în seamă de comandant, care privea absent pe fereastră şi chelia îi strălucea în lumina bacului de deasupra

mesei sale.

Intră neauzit, făcându-l pe locotenent să tresară. Răspunse neglijent la salutul lor ţeapăn şi trecu spre masa comandantului, rămânând în picioare acolo, lângă el.

— Ei! Ia să vedem ce s-a întâmplat! zise el cu voce moale, caldă. Să auzim varianta tovarăşului plutonier Măgură. Ia spune, tovarăşe, cum a fost cu percheziţia? Ia-o de la început, să ne dumirim şi noi.

— Tovarăşe colonel, raportez! începu Măgură, speriat. Am depistat de la ancheta unor ţigani că se folosea aur neînregistrat pentru montarea de dinţi. Cercetările au condus la patru dentişti care erau în legătură cu ţiganii aceia. Am luat declaraţii de la nişte ţărani care şi-au pus dinţi de aur la dentiştii bănuiţi, am organizat pânde şi am constatat că bănuielile erau reale. Am solicitat printr-un raport un mandat de percheziţie, mie mi s-a repartizat bănuitul Noe Avram, am primit aprobarea şi mandatul şi m-am dus cu o echipă să efectuăm percheziţia. Exact când găsisem cutia în care aveam informaţii că ar fi dinţii de aur pe care-i căutam, am primit un telefon de la tovarăşul – şi arătă către locotenent – care mi-a ordonat să închei de îndată percheziţia şi să părăsesc domiciliul bănuitului. Am executat ordinul.

— De la cine ai primit aprobarea pentru percheziţie? întrebă comandantul, cu vocea aceea înceată.

— De la tovarăşul locotenent Postoi.

Răspunse sigur de el, în timpul raportului îşi amintise că Postoi solicitase telefonic mandatul de percheziţie şi, dacă se făceau cercetări, ar fi ieşit la iveală că el îl ceruse, nu altcineva, deci nu putea să distrugă raportul lui, scris, pe care îşi pusese rezoluţia de aprobare.

— Ai făcut cercetări, să vezi cine este tovarăşul Noe Avram? continuă colonelul cel chel.

— Nu. Am considerat că…

— I-auzi! se minună colonelul Stratulat, întrerupându-l. A considerat dumnealui! şi făcu un gest larg cu mâna, luându-l martor pe Goangă la descoperirea pe care o făcuse. Ce-ai considerat, bă? Că e cazul să te legi de un tovarăş de-al nostru, om de bază al societăţii?

Ridicase tonul şi glasul i se auzea mai bine.

— Ştii tu, bă, cine este tovarăşul doctor Noe Avram? Ştii?

Trecuse la pronumele lipsit de deferenţă, aşa cum vorbea de obicei şi cu subalternii mai în vârstă.

— Nu ştiam, dar mi-a spus tovarăşul locotenent Postoi, îngână

Măgură, pierdut.

— Ei şi? Cine e?

— E rudă cu tovarăşul Sof… Sof… Sofrin, reuşi în sfârşit să lege numele acela la care nu prea fusese atent, lui nu-i spunea nimic, de ce să-l reţină?

— Sofronie, bă! se repezi Stratulat, aruncând cuvintele de parcă muşca aerul. Tovarăşul Sofronie, de la regiune! Şi tovarăşul Noe e cumnat cu tovarăşul Sofronie. Şi tu te-ai găsit să bănuieşti o rudă apropiată a unui tovarăş care a fost pus aici, să ne îndrume, să ne deschidă capul, să facem numai cum e bine. Tu crezi că tovarăşul Sofronie a fost pus aşa, să ne aflăm în treabă? Tovarăşul a fost verificat înainte de a fi pus aici, ce crezi tu? I se cunoşteau rudele şi află şi tu că n-ar fi fost pus aici dacă cea mai mică bănuială ar fi căzut în sarcina unei rude atât de apropiate. Şi vii tu acum, un… – şi nu spuse ce ar fi trebuit să fie – şi dai cu barda, să-l arestezi pe tovarăşul Noe!

Lăsă câteva clipe să se scurgă în tăcere, apoi continuă:

— Dacă nu telefona acasă tovarăşul Noe, să afle că miliţia e la el în casă, poate îl şi arestai, să ne afle o lume întreagă că ne-am apucat să ne bănuim tovarăşii apropiaţi. Acum, nu ştiu ce-o să fie. Văd că faci şi rasism, te iei de ţigani, mă mir că…

Se întrerupse, străfulgerat de o idee.

— Mă, tu te-ai luat de tovarăşul Noe că e evreu?

— Nu, tovarăşe colonel. Nici nu m-am gândit. Pentru mine era un… şi se opri, speriat.

— Un infractor, asta ai vrut să spui! îi continuă Stratulat gândul. Acum nu mai contează un cuvânt în plus sau în minus. Păi bine, mă, noi suntem nemţi?

Oprea Măgură făcu ochii mari, neînţelegând legătura cu nemţii.

— Ce beleşti aşa ochii? Noi am luptat cu nemţii, iar ei au luptat să-i distrugă pe evrei, deci noi luptam pentru evrei, că n-aveau nicio vină să moară aşa, numai pentru că banditul ăla de Hitler nu-i suferea. Şi acum vii tu şi te legi de evreii noştri, care muncesc cinstit şi sunt tovarăşii noştri. Faci ură de rasă, ai? Păi aşa gândeşti tu? Cine dracu' ţi-a verificat dosarul, de ai ajuns tu aici, să-mi faci necazuri?

„Doamne, în ce-am intrat!” gândi Măgură. Îi era frică de dosar, văzuse că oamenii sunt judecaţi numai după dosare, nimeni nu ţinea seama de calităţile omului, dacă dosarul avea prea multe semne de întrebare, gata, omul nu mai era bun. Acum, dacă-i venea în gând să-i

ceară dosarul de la cadre, precis găsea ceva să se lege de el.

Comandantului însă nu-i veni ideea să-i ceară dosarul. Se uită spre locţiitorul politic, parcă cerându-i încuviinţarea:

— Eu nu mai am nimic de zis.

Tovarăşul Goangă ţinu să spună şi el câteva vorbe:

— Tovarăşe plutonier, dumneata ai făcut o mare greşeală, grăbindu-te. Nu-ţi găsesc nicio scuză, poate în afară de aceea că eşti tânăr şi-ţi lipseşte experienţa politică. Nu trebuia să te grăbeşti, am înţeles că n-ai făcut verificări asupra bănuitului. Noi nu avem voie să greşim, de greşelile noastre profită imediat duşmanul de clasă. Acum, când faptul este consumat, în funcţie de indicaţii, vom hotărî cumva… Nu-mi place, într-adevăr înclin să cred că ai folosit ura de rasă în acţiunea nesăbuită pe care ai iniţiat-o. Vom studia şi vom aviza.

Măgură îl blestemă şi pe el în gând, la lecţiile politice nu spunea tot aşa, să nu se grăbească, ba chiar le cerea rapiditate în acţiuni, duşmanul nu-i aştepta, el acţiona şi ei trebuia să-i taie avântul repede.

— Pentru timpul cât va dura ancheta, continuă vorba comandantul, vei sta la cazarmă, consemnat. La ora optsprezece te prezinţi acolo. Liber!

Salută reglementar şi ieşi, năucit. În anticameră sună o sonerie, probabil comandantul apăsase butonul, aghiotantul se ridică imediat în picioare şi intră pe uşa pe care ieşise Măgură.

Trecu pe acasă, ca să-şi ia un schimb curat de albituri şi să-i lase Gicăi instrucţiuni. Gica se sperie zdravăn văzându-l cât de negru şi răvăşit era la faţă. Îl întrebă ce i se întâmplase şi el îi răspunse în vorbe puţine, înlemnind-o:

— Auzi, tu! Să mă acuze ăştia de ură de rasă! De unde dracu' ură de rasă?!

Îl frământa chestia asta, era o acuzaţie foarte gravă, dacă se dovedea că ar folosit asemenea sentimente, putea s-o încurce rău de tot.

Îi lăsă instrucţiuni nevestei şi plecă la cazarmă, unde era consemnat sub o stare de semiarest. Se prezentă subofiţerului de la poartă, care primise deja instrucţiuni, acela trimise un soldat să-l conducă la camera de gardă şi rămase acolo. Cazarma era aceeaşi în care făcuse el şcoala, o cunoştea bine şi încă mai avea cunoştinţe printre cadrele ce-şi desfăşurau activitatea acolo.

La fiecare prânz, Victor şi Manole îi duceau mâncare. Gica le punea două crăticioare acoperite cu grijă într-o plasă prin care nu se vedea ce e înăuntru şi-i învăţa să meargă la cazarmă pe un drum ocolit, pe la biserica din colţ. Manole, mic, îmbrăcat într-o haină rămasă de pe la frate-său, era fericit că poate face o aşa de lungă expediţie, în fiecare zi. Nu înţelesese de ce tata şedea acolo, la cazarmă şi nu mai venea noaptea acasă, dar bănuise că se întâmplase ceva rău, mama plânsese o noapte întreagă, cum nu mai văzuse el niciodată. Apoi, atmosfera de mare secret în care Victor primea dispoziţii de la mama, cum să nu spună la nimeni unde se duce, iar dacă acel cineva care poate l-ar fi întrebat ar fi insistat, să-i spună că se duc la un coleg de-al lui, pe lamântuleasa. Atmosfera aceea îl molipsise şi pe el şi era mândru că are şi el un secret pe care îl păzea cu străşnicie.

Singura chestie care nu-i convenea în toată aventura aceea era drumul pe care mergeau în fiecare zi. După ce dădeau colţul şi treceau de biserică, ajungeau într-o intersecţie largă. Acolo, în mijlocul intersecţiei, era un mic rond cu iarbă şi flori, iar în mijlocul lui trona o statuie, un bust al cine ştie cui, dintr-un material negru, pe capul căruia ciorile îşi lăsau semnele unei bune digestii. Nu suferea statuia aceea, mai ales că Victor îi spusese că e unul, Negru Vodă, cine-o fi fost ăla nu ştia, dar figura încruntată, vârstată de dungi albicioase, îi inducea un sentiment de teamă. De ăsta, hai să zici, ar mai fi trecut cum ar fi trecut, că era departe de trotuarul pe care treceau ei, dar chiar în dreptul statuii erau obligaţi să treacă pe lângă o casă ferestre înalte la subsol şi acolo, la ferestrele acelea erau nişte ghivece cu muşcate, nişte tulpini groase şi încâlcite, cu frunze rare, care închipuiau tot felul de imagini înfiorătoare. Victor remarcase teama lui de încâlceala aceea a muşcatelor din ferestre şi-i spusese că alea sunt părul magaoaiei, că acolo stătea o magaoaie bătrână care mânca copii. Manole crezuse imediat şi devenise un moment penibil trecerea zilnică prin faţa acelor ferestre, îi era teamă şi de Negru Vodă, dar acela era parcă mai departe decât ferestrele, pe lângă ele trebuia să treacă, dădeau direct în trotuar. Încerca să-l lase pe Victor să stea pe partea dinspre ferestrele cu pricina, dar Victor era un şmecher, se prefăcea că nici nu se gândeşte la magaoaia aceea din dosul geamurilor, dar când ajungeau în dreptul lor, făcea doi paşi repezi înainte, lăsându-l pe Manole fără apărare în faţa muşcatelor. Manole izbucnea întotdeauna în plâns, răcnea de parcă ajunsese deja în ghearele imense ale magaoaiei, fugea

după Victor, convins că din clipă în clipă va simţi cum e tras înapoi. Victor îl certa, să nu mai plângă, el nu se putea abţine şi atunci frate-său îi dădea două, trei ghionturi în spinare. În fiecare zi se hotăra să nu mai meargă la tata, la cazarmă, dar tentaţia aventurii era mare şi-şi călca hotărârea, păţind iarăşi ruşinea şi încasând din nou ghionturile de la frate-său.

La cazarmă îl lăsa numai pe Victor să meargă la poartă, el stătea mai în spate, îi era teamă de soldaţi şi ruşine să fie întrebat de vorbă de careva. Victor îşi lua inima în dinţi şi vorbea cu soldatul de la poartă, să-l cheme pe Oprea Măgură, aşteptau până apărea, îi dădeau plasa, o preluau pe cea de cu o zi înainte, Manole nu se apropia nici atunci, tata abia-i arunca o privire, n-avea voie să stea la poartă cu ei, dispărea imediat în curtea aceea imensă şi ei plecau acasă, tăcuţi, cu un sentiment de frustrare.

Mama lansase zvonul că soţul ei ar fi fost plecat pe undeva, în munţi, într-o misiune care nu se ştia cât ar fi durat. Nu că ar fi întrebat-o cineva, dar ştia ea bine că toţi cunoscuţii lor de pe stradă îl urmăreau pe Oprea, era o figură marcantă, om în uniformă, mulţi îi doreau răul, el reprezenta doar puterea aceea care ar fi putut să le facă rău oricând, s-ar fi bucurat dacă ar fi aflat că a păţit un necaz.

Pe ea o băgau în seamă mai toate vecinele, Oprea era cineva şi prin asta şi ea devenise cineva. În timpul verii vorbeau la gard, ea de-o parte, vecinele din curtea alăturată, de partea cealaltă, până seara târziu, trecând în revistă toate cunoştinţele comune, ce mai făcuse cutare, ce mai făcuse cutărică.

Într-o zi, în piaţă, l-a întâlnit pe Marin Grosu. O cunoştea şi el şi s-a bucurat că o vede.

— Ah, ce bine că te văd! a exclamat el, salutând-o neglijent. Am veşti bune pentru omul tău.

— Ce veşti?

— Zilele astea se rezolvă şi problema lui. Acum, cu Anul Nou, nu cred că iese din cazarmă, dar după Sfântul Ion cred că iese. Am auzit eu că s-a muşamalizat totul. Are dosar bun, altfel n-ar fi rezistat. Să-i spui să mă caute după ce ies.

Gica s-a bucurat, cu toate că n-a înţeles ea prea bine despre ce dosar îi vorbise miliţianul acela bătrân, despre care auzise numai cuvinte de laudă de la omul ei. A ţinut secretul pentru ea, nu putea să-l încredinţeze copiilor, ca să i-l spună lui Oprea.

— Măi, băiete! i-a spus Grosu, când s-a întâlnit cu el mai târziu, pe la sfârşitul lui ianuarie, abia atunci ieşise Măgură din cazarmă. Ai avut noroc cu carul. Mi-a povestit aghiotantul politrucului, numai ăla ţi-a luat apărarea, ăilalţi voiau să te destituie, ba colonelul chiar voia să-ţi facă raport pentru Securitate, să te bage la anchetă. Goangă a luptat cu toţi, nu era decât el singur împotriva a opt oameni, ăia erau montaţi, să nu te ierte. Mai că nu s-au bătut. Cică Goangă i-a acuzat că sunt deviatori şi că va aduce cazul la cunoştinţa Bucureştiului. El zicea că nu ţi-ai făcut decât datoria, doar că te-ai cam grăbit şi n-ai analizat cazul ca lumea, dar că n-ai mers singur, comandantul tău ţi-a dat aprobarea, barem ăla trebuia să fie mai deştept, că s-a format la şcoala asta nouă, nu provine din vechea organizare, atunci el de ce a greşit? Dosarul tău a fost foarte bun, a adus şi un raport de la dom căpitan Anghelescu, care te-a apreciat deosebit de bine şi amintea acolo de zecile de kilograme de aur pe care le-ai adus la stat după ce se terminase cu căutarea lui, asta a atârnat cel mai greu în balanţă. Goangă cică a pus mâna pe telefon, să-l cheme pe *primul* de la raion, să analizeze şi el, noroc că nu l-a găsit atunci, dar după aia au lăsat-o mai moale. Colonelul a renunţat să te mai bage la anchetă şi au căzut de acord să găsească o soluţie care să nu mai deranjeze pe nimeni. De-aia te-au băgat sectorist, au scăpat de tine, să nu te mai vadă pe-aici, pe la sediu şi nici nu te-au dat afară. Cică Sofronie, ăla de ţi-a făcut figura, a făcut gălăgie mare, că de ce nu te bagă în anchetă, se zice că ar fi fost prieten cu colonelul, dar nimeni nu ştie precis, colonelul l-a sfătuit să se ducă la *prim*, la regiune, dacă el primeşte ordin să te dea afară, o face imediat, aşa, fără ordin de sus, nu poate să-şi asume răspunderea. Ăla probabil n-a îndrăznit să se ducă la *prim*, sau nu l-o fi aprobat, dracu' ştie, chestia e că n-a mai insistat nimeni să te dea afară. Aia e! Acum, ai grijă ce faci acolo, la sector, că ăştia sunt puşi pe tine, la prima greşeală te zboară. Sper să te descurci, că nu e un sector prea greu, iar pe Mitroi, şeful din Craioviţa, îl cunosc, e un băiat bun, şi el, ca mine, vechi poliţist, o viaţă a stat pe acolo, anul ăsta ar trebui să iasă la pensie.

Fusese transferat la sectorul din Craioviţa, unde mai erau doi gradaţi, plutonierul major Mitroi Gheorghe şi un elev de la şcoala de subofiţeri, în practică pentru şase luni, Mandea Dumitru. Mitroi părea într-adevăr băiat bun, era cam burtos şi slobod la gură, dar avea bun simţ şi încerca să nu-şi omoare subalternii cu munca. L-a primit pe

Măgură cu braţele deschise.

— Băi, aicea nu contează ce-ai făcut! l-a luat în primire la început. Eu sunt şef aici, până oi ieşi la pensie, pe toamnă, şi nu-ţi cer decât să te ţii de treabă. Nu e prea mult de lucru, dar când este, stai până o termini. Mai bem şi noi o ţuică, un vin, oameni suntem, că n-o fi foc, dar să nu te vadă lumea că vii beat la slujbă, că ăştia atât aşteaptă, să vadă că eşti slab şi gata, încep să-şi facă de cap.

Pentru început, i-a dat o sarcină pe care ar fi trebuit s-o îndeplinească el, cu mult timp înainte. Apăruseră cărţile de imobil, în care se scriau toţi locatarii din case, cu nume, cu date, cu buletin, cu tot ce trebuia. Cărţile ar fi trebuit împărţite pe imobile, să le completeze fiecare proprietar, sau, dacă era casa statului, un chiriaş mai de vază. Mitroi avusese însă o părere foarte proastă despre ştiinţa de carte a ălora şi-şi luase el sarcina să meargă din casă în casă, să scrie datele localnicilor. Nu apucase să completeze nici jumătate din cărţile acelea. Acum, dacă-l prinsese pe Măgură, îi pasase lui sarcina asta. Astfel îl punea şi pe el în cunoştinţă cu populaţia, să-i cunoască pe toţi, urmând ca mai târziu să analizeze împreună cazurile foştilor delincvenţi sau ale familiilor care aveau pe careva prin puşcării.

Locuitorii din zona aceea s-au obişnuit repede cu Măgură, îl vedeau mereu intrând prin case cu un teanc de cărţi de imobil sub braţ, la început s-au mai speriat ei, că cu Mitroi erau altfel obişnuiţi, bătrânul mai degrabă îi chema pe ei la secţie şi completa acolo datele în cărţil; e de imobil. Măgură muncea conştiincios şi cu drag, mai trăgea cu ochiul şi la poziţiile caselor, să cunoască bine terenul şi să vadă cam ce au oamenii prin curţi şi prin case. Erau oameni săraci, veniţi de curând la oraş, mulţi nici nu aveau autorizaţii pentru locuinţele pe care le ridicaseră, le-a recomandat tuturor să-şi facă rost de hârtii, că o casă fără aprobarea legii nu poate rezista mult.

Ţigani erau mai puţini decât în alte cartiere, mulţi erau oameni de treabă, aveau servicii la stat sau se ocupau cu meserii admise de lege, cărăuşie, coşerit, tinichigerie, unii aveau chiar maşini, rămase dinainte de război, nu le luase statul, printr-o minune, şi proprietarii lor, şoferi în acelaşi timp, făceau bani cu ghiotura din cursele prin satele din jur, de unde cărau la piaţă legumele pe care le aduceau sătenii la vânzare, la oraş.

Curând a observat cum Mitroi îi ancheta pe camionagiii aceia de câte ori se dădea o lovitură prin zonă, la care era posibil să se fi folosit

maşini pentru transportul prăzii. De câte ori nu puteau justifica timpul în care se dăduseră loviturile, şoferii aceia ţigani erau băgaţi în arestul secţiei şi lăsaţi acolo, făr' apă şi mâncare, până spuneau dacă fuseseră şi ei, sau până ce se anunţa că hoţii au fost prinşi. Nu se supărau pe fostul poliţist, înțelegeau că aşa era regula jocului, apreciau mai ales faptul că sectoristul nu-i bătea, le era frică de mâna lui grea. Mitroi nu-i bătea, dar urla la ei şi-i înjura atâta, că dacă vreunul era vinovat, mai bine recunoştea şi scăpa de teroarea vocabularului deosebit de colorat al majurului.

— Nu-i bat, bă! îi spunea lui Măgură, când îi venea lui chef de vorbă. I-a bătut destul soarta, să vină ei de la mama dracu', de la India, şi să nu-şi găsească şi ei un loc al lor, să stea şi ei undeva, să-şi facă un rost. L-am bătut odată pe unul, a spus ăla tot ce-am vrut eu şi l-am crezut, eu îl întrebam dacă a furat cutare şi el zicea că da, a furat, şi eu dă-i o palmă şi iar îl întrebam, şi el zicea după mine, că era prost şi eu şi mai prost. La judecată a venit ăla de furase cu adevărat şi m-a dat de gol că eram prost şi era să mă dea afară din poliţie. Asta era de mult, când eram şi eu tânăr. M-am învăţat minte de-atunci…

Alteori îl găsea la secţie cu o sticlă de vin în faţă. Dacă băuse jumătate din ea, îl apucau amintirile şi începea să le depene.

— Mă, băiete, mă! Înainte nu erau atâtea case, mă, oraşul se termina aci, la canal, şi canalul era o râpă, curgea apa pe el de ziceai că e Jiul. Oamenii erau mai puţini, îi cunoşteam pe toţi, până şi pe copii îi ştiam care ai cui sunt, erau nişte amărâţi goi şi lihniţi de foame. Ce vremuri!… Acuma, după război, **s**-au mai îndesit casele, de **s**-au dus şi dincolo de canal. Da' acum cică nu le mai dă voie să construiască nimic, că acolo vor să facă teren agricol. Aveam pe atunci nişte ţigani mai răsăriţi, nu erau proşti deloc, dar a dat Antonescu legea aia, să-i trimită în Transnistria, pe unde-o fi aia, nu ştiu, prin Siberia pe undeva, că cică acolo voia să-i colonizeze pe toţi, să cureţe ţara de ei. Şi-au venit **într**-o noapte să-i ia, cu maşinile. De unde-or fi aflat ei, semn e că le spusese careva, sau auziseră ce se întâmplase cu alţii de-ai lor, au fugit toţi în bălţile alea dinspre Cernele, de-acolo numai cu câinii îi mai puteau scoate, dar n-aveau câini şi i-au lăsat în pace, au vrut să ia babele şi copiii mici, care nu puteau să fugă… Doamne, ce-am văzut atunci, că mă luaseră şi pe mine, să le arăt unde stau ţiganii. O babă a încercat să-şi oprească nepotul, era un copil de vreo doi ani, un soldat trăgea de el, baba la fel, copilul chirăia, se adunase lumea ca la urs, nu le mai era

frică de baionete. Baba l-a luat pe puradel, a reuşit să-l tragă din braţele soldatului şi-a dat să fugă cu el în casă, avea aşa, un fel de magazie în care stăteau, soldatul după ea. Baba, dacă a văzut că nu scapă copilul, a pus mâna pe un cuţit şi l-a tăiat, pe copil, nu pe soldat, i-a băgat cuţitul în inimă. „Na, maică, spuneţi-i lu' câinele ăla de Antonescu că pe noi nu ne-a trimis dincolo de Nistru!" a strigat ea şi şi-a băgat şi ea cuţitul în piept, de-a rămas acolo, **într**-o baltă de sânge, cu puradelul mort. Lumea a rămas ca de piatră, nu se aşteptase nimeni la ce făcuse ţiganca. Soldatul ăla **s**-a uitat şi el la ăia morţi şi odată l-am văzut că pune puşca de zid, şi-a potrivit baioneta în dreptul inimii şi-a intrat în ea, urlând. Doamne, ce mi-a mai fost dat să văd!... Au plecat, i-au lăsat în pace pe ţigani, nimeni n-a mai vrut să mai urce pe careva în maşini, i-au dat jos şi pe ăia de-i urcaseră până atunci, n-au mai venitniciodată. Acum, dacă te iei de ei, zic că faci ură de rasă, dar au uitat că puteau să ajungă tocmai prin Rusia. Ehei, dacă reuşea Antonescu să-i ducă pe toţi acolo, ne scăpa dracu' de ei, că ăştia, **într**-o sută de ani, se fac mai mulţi decât noi şi-o să ajungem să ne căciulim la ei.

Lui Măgură îi era teamă de multe ori să-l şi asculte, majurul, după ce se pilea un pic, vorbea şi bune şi rele, nu mai ţinea cont cine-l ascultă, vorbea despre lucruri despre care în general nu se vorbea şi cine ştie cine avea să-l pârască. Îi plăcea să vorbească, să povestească întâmplări din trecut, în fond viaţa lui se scursese sub vechiul regim, din vremurile astea noi nu prea înţelegea mare lucru şi nu era în stare să vadă mai departe, unde-o să ajungem. Conspectele pe care era obligat să şi le facă le copia şi el de la alţii, cu un scris frumos, de om şcolit, dar nu-i rămânea nimic în minte nici după ce copia pagini întregi din caietele unor colegi mai ambiţioşi.

— Ce ne-or freca cu lecţiile astea? se revolta el. Ce cred ei, că mă mai învaţă ei pe mine, acum, cal bătrân, în buiestru? Ce-or vrea? Că mai uşor văd în practică ce înseamnă comunismul. Mie-mi place, că nu m-au dat afară, uite, a fost un cap deştept acolo, sus, le-a zis să nu-i dea afară pe ăi vechi, că experienţa lor e bună şi acum. Vezi, deci şi ei au capete luminate, se adaptează, parcă aşa se zice. Că, dacă nu era unul acolo, sus, să-i ţină de rău, făceau pe dracu', dădeau motiv vreunuia să intre peste noi.

Când bea mai mult, devenea răutăcios şi atunci nu se mai înţelegea nimeni cu el. Înjura întruna, arunca în pereţi cu tot ce-i cădea

sub mână şi vorbea mereu de o femeie pe care o iubise el în tinereţe şi ea nu vrusese să se mărite cu el, se măritase cu un bogătan urât şi şchiop, probabil el o iubise tare mult şi n-o uitase nici acum, la bătrâneţe. Măgură şi elevul acela practicant nu prea înţelegeau ce-i făcuse femeia aceea, oricum, pricepuseră că era o poveste veche, dinainte de primul război, nu îndrăzneau să-l întrebe şi nici el nu explica mai amănunţit.

Într-o dimineaţă l-au găsit amândoi la secţie, probabil venise devreme, sau încă de cu seara, era trosnit bine şi foarte supărat. Aruncase o călimară cu cerneală în perete şi-l spoise pe tot. I-a primit cu o privire rea şi tulbure.

— Bă, voi aţi auzit?

S-au uitat miraţi la el, neînţelegând unde bate.

— Ce dracu', bă, voi pe ce lume trăiţi? N-aţi auzit că a murit Stalin?

Pronunţa Stalin cu accentul pe ultima silabă, ca *Mărin*.

— A murit, bă! Gata, **s-**a terminat, nu mai facem comunism. V-a murit, bă, părintele!

Ei doi erau neîncrezători şi se temeau. Dacă nu era adevărat şi auzea cineva ce spunea majurul?

— A murit, bă, a murit de tot! continuase Mitroi şi lacrimi îi apăruseră în ochi şi ei nu ştiau dacă erau lacrimi de beţiv sau suferea pentru cel ce sfârşise. Gata! **S-**a terminat! De-acu, gândiţi-vă de ce parte sunteţi, că vine judecata! Acu' să vă văd! Şi gata şi înjurătura, el înjura aşa, cu orice prilej, ăsta era vocabularul lui şi nu i se părea ceva anormal şi nici lor nu li se mai părea.

L-au lăsat în plata domnului şi-au ieşit în stradă, să-şi vadă de-ale lor. Au primit confirmarea morţii lui Stalin de la nişte oameni care aveau aparat de radio şi auziseră şi ei anunţul. O undă de nelinişte i-a cuprins, căci un astfel de eveniment nu putea să nu aibă urmări.

5

Cu Ion Găină se întâlnise rar în ultima vreme. **Într-**o seară **s-**au dus pe la el, toată familia, era încă zăpadă şi ger, dar se îmbrăcaseră bine, aveau în ce. Gica nu prea vrusese să meargă, ştia ea că toate întâlnirile dintre *al ei* şi Găină se terminau invariabil cu o beţie cruntă şi nu voia să se mai amărască. N-a scăpat de gura lui şi **s-**au dus toţi patru.

Aşa cum se aşteptase, Găină a scos o damigeană de vin de o

vadră și nu s-au lăsat până n-au terminat-o aproape pe toată. Gica s-a certat cu *al ei*, dar el era vesel nevoie mare, n-avea chef de ceartă și se mira ce-o găsise de era așa supărată pe el. Cu mare greutate l-a făcut să se îmbrace și au plecat acasă.

Pe drum, ea îl bodogănea mereu, mergând repede, cu copiii aproape, l-au lăsat pe Oprea în spate, căci el nu putea să urce panta aceea de venea de la piața Chiriac, a urcat-o mai mult în patru labe, ei s-au oprit sus, în vârful pantei, să-l aștepte, să nu rămână pe-acolo, să-l găsească dimineața înghețat.

Manole era cam speriat, nu prea înțelegea de ce se supărase așa tare mama și se mira de neputința tatii, cum nu reușea el să țină pasul cu ei.

Când a ajuns, în sfârșit, lângă ei, Oprea Măgură i-a privit surprins, parcă atunci se întâlniseră după un timp îndelungat și ei n-aveau ce căuta acolo. Prostindu-se ca un copil mic, i-a întrebat râzând:

— Te e mă cu voi? Te e?

Gica i-a zis vreo două și s-a uitat urât la el, avea ea un dar de a se uita la omul beat cu o scârbă și un dispreț nimicitor, și a plecat iar înainte cu copiii.

Oprea Măgură mergea cât putea de drept, dar drumul parcă era făcut numai din ocolișuri, trotuarele se năpusteau singure spre el, când unul, când altul. Și, colac peste pupăză, a început să strige:

— Sta-lin! Sta-lin! Sta-lin!

Gica s-a oprit și i-a strigat să tacă, dar el nimic, îi dădea înainte „Sta-lin! Sta-lin!”, mai sughița de două ori și iar „Sta-lin! Sta-lin!”. Ea și-a luat copiii de după umeri, i-a strâns lângă ea și a grăbit pasul, spunându-le cu un glas schimbat:

— Hai, mamă, să mergem mai repede, să nu ne vadă cineva că suntem cu ăsta, că ne ia! Hai, lasă, că poate-l aude cineva. Doamne, ce mi-ai dat să sufăr, Doamne! Ce om! Ce i-o fi trebuit a băutură, să strige acum pe străzi cuvinte de-astea!

— Ce cuvinte, mamă? a întrebat Manole, simțind că ceva într-adevăr nu era în regulă.

— Păi nu-l auzi?

Prichindelul a înțeles că un mare pericol îi pândește și se uita în toate părțile, să vadă dacă nu era cineva să-l audă pe tata strigând ca la defilare. O îndoială îi frământa sufletul, de ce la defilare se putea striga

şi acum – nu.

Au ajuns acasă, s-au dezbrăcat de paltoane, în cameră era cald, lăsaseră foc în sobă când plecaseră şi jarul nu se dusese de tot. Într-un târziu l-au auzit şi pe Oprea, îl cunoşteau după paşi. Copiii s-au urcat în patul de lângă sobă, aşteptând să li se aducă ceva de mâncare. Mama a răsuflat uşurată când şi-a văzut omul intrând pe uşă. El tot vesel era şi abia se mişca. Mama a ieşit, supărată, lăsându-l să se descurce singur cu dezbrăcatul.

Oprea s-a dezbrăcat alene, până a rămas în izmene, cu bustul gol, i se făcuse cald şi nu mai putea să stea îmbrăcat. Mama a apărut şi ea, cu un castron cu piftie, o ţinuse la rece, în magazia aceea din fundul curţii pe care vara o foloseau drept bucătărie, dar iarna era un chin să stea acolo, fără căldură. Le-a dat copiilor să mănânce şi nu s-a putut abţine să nu se lege de *al ei*, i-a zis iar vreo două. El a dat s-o mângâie, era vesel, ea l-a împins supărată şi, cum el nu se mai ţinea bine pe picioare, a căzut în fund, între patul copiilor şi sobă, lipit cu spatele de perete.

Surpriza a fost mare pentru toţi. Gica a rămas înlemnintă, speriată că-l împinsese cu atâta forţă, Oprea nu înţelegea nimic, cum ajunsese el acolo, a dat să se ridice de jos, dar n-a mai putut, picioarele nu-l mai ascultau, a rămas acolo, jos, râzând prosteşte.

Manole s-a pus pe plâns, niciodată nu-şi văzuse tatăl aşa moale, desigur se întâmplase ceva rău, ceva ce el nu putea pricepe. Oprea s-a uitat lung la el şi a întrebat:

— ţe, mă, v-am bătut eu?

Şi se mira, că nu-şi mai amintea nimic, stătea aşa, în izmene şi întreba:

— ţe, mă, v-am bătut eu? Am dat eu în voi?

Manole s-a agăţat de explicaţia asta, a dat din cap că aşa era, îi bătuse, altfel n-avea niciun rost supărarea mamei şi frica şi plânsul lui, sigur, asta era, tata dăduse în ei, dar asta se mai ierta, deci nu mai avea rost să se teamă de altceva mai rău. Ani de zile avea să-l urmărească amintirea aceasta, ca ceva urât, de neaşteptat, să-l vadă pe tata aşa slab de nu se mai putea ridica de jos, el, omul pe care îl credea pe atunci cel mai puternic din lume.

După beţia aceea, Oprea Măgură s-a abţinut de la băutură un timp, mai mult de gura nevestei, că trei zile nu mai vorbea cu el şi era mereu îmbufnată şi lui nici nu-i mai venea să se întoarcă acasă ştiind-o

aşa posacă. Dar timpul acela de abstinenţă bahică a fost totuşi destul de scurt, vreo trei săptămâni mai târziu s-a apucat din nou de băut, mai cu ţârâita, dar tot nu scăpa o săptămână să nu vină măcar o dată făcut bine acasă.

Spre vară au început nişte restructurări, nu înţelegea din ce cauză, că mulţi nu erau, dar fapt e că au început să-i pună pe liber. Marin Grosu a fost scos la pensie, nu-i părea rău, se cam săturase de meserie, s-a bucurat chiar, nu sperase o pensie atât de bună, după cum evolua situaţia politică. Apoi au mai ieşit câţiva bătrâni la pensie, numai rândul lui Mitroi nu mai venea, şi el tare ar mai fi vrut. Dacă a văzut că nu-l anunţă să-şi facă dosarul de pensionare, s-a dus el pe la cadre şi s-a interesat dacă nu poate şi el să se pensioneze.

— Bă, frate – povestea el mai târziu – şi să fi văzut ce ochi a făcut şmecherul ăla de l-am întrebat! „Dar dumneata lucrezi sigur la noi?” întreabă el. Şi eu „Olele! Ce vorbă-i asta?! Păi nu vedeţi că am şi uniformă, şi pistol?” Al dracului, se uita aşa, la mine, parcă văzuse pe ta-său din groapă. Se apucă şi caută într-un dulap, era plin de dosare, le ia o dată, le mai ia o dată, dosarul meu nu era. Cheamă ăla pe altul şi încep să caute din nou, doar, doar mi-o găsi dosarul. „Mă – zice ăla – să ştii că n-ai dosar!”. „Cum să n-am? Că doar m-aţi purecat şi am un dosar cât palma de gros!” El nu şi nu, că nu e. Şi unde creze că l-au găsit? Într-un alt dulap, unde aveau dosarele ofiţerilor. Nu şi cine dracu' scrisese pe dosarul meu locotenent-major, lipise o foaie albă deasupra gradului pe care-l aveam eu. Să-l fi văzut pe-ăla de m-am dus la el cum sărea în sus ca un nebun şi ameninţa că-i bagă pe ăilalţi în puşcărie, că ce ordine e aia de-o ţin ăia acolo! Uite-aşa, dacă nu mă duceam eu după dosar, nici că mă mai scoteau la pensie. Acum aştept, mi-a promis că în câteva zile mă anunţă ce s-a hotărât.

L-au anunţat, într-adevăr, dar nu că i se face dosarul de pensionare, ci că mai are de aşteptat până în septembrie, când împlinea vârsta.

— Uite, bă, ca să vedeţi şi voi! Acum patru ani mai să mă scoată din funcţie, că nu corespundeam, iar acum sunt bun să mă ţină până oi cădea ca boul în jug. Dracu' să-i mai înţeleagă şi pe-ăştia!

Cuma a terminat Victor şcoala şi – spre marea mirare şi surpriză a lui Oprea – a primit diplomă de premiant, i-a trimis la ţară pe amândoi, împreună cu Gica. Pe timpul verii erau mai multe de mâncare pe la sate, în oraş totul era scump şi se găsea greu.

Copiilor le plăcea la ţară, ei nu-şi făceau probleme cu mâncarea, mâncau ce se găsea şi unde se nimenerea. Trăgeau întotdeauna la bunicii dinspre tată, acolo se considerau ei că sunt în casa bătrânească şi nici nu-şi puteau închipui că s-ar putea să stea şi în altă parte. Acolo găseau brânză şi ouă, tata mare, adică Gheorghe Măgură, mai avea oi date la ciobani şi primea mereu o putinică cu brânză tare şi sărată, dreptul pentru oile lui. Brânza era un aliment de bază în timpul verii, o luau cu ei la câmp, în trăistuţ, sau la grădină, pe vale, mâncai o bucată cât pumnul unui copil şi beai un chil de apă şi-ţi ajungea toată ziua.

Dacă îi prindea prânzul pe undeva, pe la alte rude, copiii mâncau acolo, se găsea şi pentru ei o strachină de zamă de pălăgeni sau de făsuiţă, nu erau nici pretenţioşi şi se mulţumeau cu puţin. Gândul lor era mai mult la joacă, umblau desculţi, nu mai aveau nevoie de sandalele pe care erau obligaţi să le poarte la oraş, prăduiau pomii încărcaţi de fructe încă necoapte, alergau toată ziua pe drum sau prin localurile neîngrădite, şi seara cădeau rupţi, nu le mai trebuia nici mâncare, abia mai reuşeau să-şi spele picioarele. La alde Măgură dormeau în pat, dar când înnoptau în altă parte, preferau să doarmă pe rogojină, pe jos, întindeau un cojoc peste rogojină şi se acopereau cu o cergă care li se părea că-i zgârie şi n-o prea sufereau, dar era bună, că spre dimineaţă era frig şi ei se strângeau colac sub cergă, încălzindu-se unul pe altul. Cergile erau făcute în casă, din lâna oilor pe care mai toată lumea le avea, dar oile erau dintr-o rasă mai de carne şi lâna era aspră rău.

Ai casei se sculau odată cu lumina zilei, dar ei mai dormeau, trezindu-se abia după ce venea vreo raţă peste ei şi-i ciugulea de păr, înşelată de nemişcarea lor. De acolo, din căldura de sub cergă, alergau repede în casă, unde una din bunici fierbea apă în ceaunul în care făcuse mămăliga, ai casei mâncaseră de mult şi plecaseră fiecare pe unde avea treabă, ei erau în întârziere.

Manole, la patru ani, începuse să se apropie de tata mare, numai lui Gheorghe Măgură îi zicea aşa, celuilalt, lui Nache alţi Văruci, îi zicea simplu, tată. Gheorghe se apropiase şi el de nepot, că semăna cu cei din neamul lui, cu Leana, Victor semăna înspre neamul ale Văruci, cu fratele Gicăi de murise pe front. Gheorghe îşi manifesta dragostea faţă de nepot în mod discret, nu ştia să se manifeste altfel, îi satisfăcea mai toate cererile, să-i facă un leagăn dintr-o funie prinsă de-o creangă a unui dud din bătătura casei, să-i cureţe nişte foi de porumb verzi, să-i

împletească un bici din coajă de dud crud, şi multe, multe altele. Când se duceau undeva cu carul şi nu aveau mult de lucru pe acolo, pe la câmp, îl lua cu el şi pe Manole şi-l lăsa să zburde pe câmp, nu-l ţinea de rău.

La ale Văruci se duceau mai rara, ei aveau treabă, Nache nu şedea mai deloc pe acasă şi o lua şi pe Nicoliţa la câmp şi munceau toată ziua, nu prea aveau timp de nepoţi. Leana, sora Gicăi, mai stătea acasă, avea copil mic, pe Sandu şi trebuia să aibă grijă de el. Victor şi Manole mai rămâneau şi cu ea, dar nu prea plăcea, căci îi cam certa şi-i ţinea de rău, să nu se urce în păier, să nu rupă duzii…

Fănică, fratele cel mai mare al lui Oprea, fusese dat afară de la poştă, căci nu puteau să ţină funcţionar al statului un om care era invalid de război, din prima parte a războiului, evident. În locul lui fusese băgat altul, tot invalid de război, dar acela fusese rănit prin Cehoslovacia şi avea altă intrare. Trezindu-se fără niciun venit şi neputând să lucreze pământul numai cu o mână, că nici n-avea decât o postaţă pentru care plătea oameni să i-o are şi s-o semene, s-a angajat cioban la oi, în baltă şi stătea acolo de când se lua zăpada şi până când se punea iar. Venea acasă la două săptămâni, însoţit întotdeauna de Cionţica, o căţea slăbănoagă şi rea, cu coada scurtă, un pămătuf de două degete, de-aia îi şi zisese aşa, că era cioantă. Lui, copiii îi spuneau unchiul, nevastă-sa era moaşa lor, aşa fusese să fie, să-i moşească pe amândoi. Unchiul aducea, când venea de la oi, lapte proaspăt, caş, jântiţă şi brânză şi povestea ce frumos era acolo, la oi, ce linişte şi câmpul imens pe care nimic nu-ţi stăvilea pofta de joacă. Copiii au vrut şi ei să meargă cu el la oi şi a acceptat să-l ia pe Victor, era mai mare şi nu-i punea probleme deosebite.

Victor a stat o săptămână la oi şi când s-a întors, tot o săptămână i-a povestit lui Manole prin ce aventuri trecuse şi peste ce lume minunată dăduse el acolo. Manole îl asculta cu gura căscată, crezând tot ce-i povestea frate-său, chiar dacă acesta le mai înflorea şi mai punea şi de la el. Îşi închipuia bălţile prin care trecuse cu apa până la gât, şi ce chinuri îndurase când i se prinsese o lipitoare de ceşcuţa genunchiului, şi ce lapte se mânca acolo, şi ce de ţânţari erau seara, de nu mai vedeai luna de norii lor, şi cum dormea învelit în cojoc – şi aici se cam mira el, că-l ştia pe Victor că nu suferea cojocul pe pielea goală, dar acolo, la stână, orice era posibil – şi cum alerga el nouă hotare, cu câinii care îi ascultau comenzile, şi altele, şi altele.

Unchiul îi iubea pe amândoi, că erau băieţi şi el n-avea decât o fată, născută înainte de război, ar mai fi vrut el şi un băiat, doi, dar nu se ştie cum se făcuse că rămăsese aşa, la un copil, şi timpul îi cam trecuse. Manole **s**-a rugat de el să-l ia şi pe el la oi, dar unchiul i-a spus clar că nu-l ia anul acela, că e prea mic, o să-l ia la anul, când o mai creşte. Manole a înţeles şi a hotărât să aibă răbdare până în vara următoare.

Peste drum de unchiul Fănică stătea Ion Fi'ncă, celălalt frate mai mare al lui Oprea. Ăsta dăduse în patima credinţei, îi înmormântase pe amândoi bătrânii care îl înfiaseră în iarna precedentă şi, dus după băutură pe la unul şi pe la altul, ajunsese la moş Voica, un bătrân alb la păr şi la barbă, care avea un căzănel de ţuică ascuns şi mai făcea pentru câte unul, şi moşul ăla îi tot ameninţa cu ce zicea Biblia, că vine anul două mii şi gata, se termină cu noi, că vine judecata de apoi. Ion începuse să creadă de-a binelea în balivernele moşului, de unde la început se ducea des pe la el numai ca să guste un pic din *frunte*, prima ţuică ieşită din cazan, tot ascultâ**ndu**-l pe moş Voica începuse să-şi dea seama cât de păcătos fusese el la tinereţe, că se considera deja un om bătrân, cu o fată de şase ani în bătătură şi cu alt copil pe drum, şi-şi punea probleme de pocăire, că numai aşa îl mai putea primi Dumnezeu în împărăţia lui şi să fie gata să strige „Prezent!" când l-o chema Domnul la el. Adevărat că toată credinţa lui se topea de îndată ce se trezea din beţivăneală şi începea din nou să caute vreun fraier care să-i dea de băut, şi iarăşi ajungea la moş Voica şi moşul altceva nu ştia decât să-i ameninţe cu judecata de apoi.

Pe Victor, care era mai răsărit şi elev pe-a doua, îl mai întreba din când în când, ferit de alţii:

— Ai mă, Victore, la voi, acolo, la oraş, se-aude de ce zice scriptura?

— Despre ce, neică Ioane? se minuna copilul, iar Manole, care stătea lângă ei să-i asculte, să nu-i scape nimic, îşi închipuia scriptura aceea un fel de radio, aşa, mai deosebit.

— Păi, că vine sfârşitul lumii, încerca Ion să fie mai explicit.

— Nu se-aude, zicea Victor, hotărât. Cine să zică?

— Păi, în cărţile alea mari nu scrie aşa? se mira Ion, neîncrezător în ştiinţa băiatului, şi Manole schimba impresia despre scriptură, era o carte acum, una mare, mare, cât masa, de trebuia doi oameni să-i deschidă coperta.

— În abecedar nu scrie, neică Ioane, zicea Victor răspicat.

— Ce abecedar, bă! zâmbea Ion, dispreţuitor. Voi, pe-acolo, pe la oraş, nu vă duceţi la biserică?

— Ba da. De Paşti, să luăm împărtăşanie.

— Eşti prost, nene, eşti prost! încheia Ion, nemulţumit de neştiinţa băiatului şi Manole credea chiar că frate-său e prost, dacă zicea neica Ion, era clar.

— Mamă, Victor e prost! se repezea în gura mare când dădea ochi cu mă-sa. Aşa a zis neica Ion!

— Da' de ce-a zis, mamă, aşa? întreba Gica, bănuind ceva rău.

— Păi n-a ştiut să citească **într**-o carte mare, mare de tot, de o duce cu carul la biserică.

Mama se minuna tare şi-l iscodea pe Victor cum fusese şi, când se dumirea, îl drăcuia pe Ion, cu scriptura aia şi cu băutura de care-i era capul plin toată ziua şi-l liniştea după aceea pe Victor, că nu e el prost, dar încă n-a învăţat să citească pe cărţile alea mari, şi-atunci Manole era fericit, cum putuse el oare să creadă că Victor era un prost?

Pe la mijlocul verii au trecut nişte ţărani prin sat, cu căruţe pline de lubeniţe, mari cât un copil, nu mai văzuseră aşa lubeniţe mari şi din toată sărăcia, mama a cumpărat două. Una au tăiat-o imediat, dar au mâncat fiecare câte o cută şi atât, că era destul, şi ce-a rămas au băgat la beci, la răcoare, şi au mâncat restul de lubeniţă în trei zile. Când au tăiat-o şi pe cealaltă, au văzut că avea miezul galben şi era aşa de dulce, că parcă era zahăr.

În ziua în care au tăiat lubeniţa aceea, a apărut Oprea, venise cu un camion care a tras la ei la poartă şi el i-a zis Matildei că a venit **s**-o ia la Stan, la armată. **S**-au pregătit repede, mergea şi Gica şi până la urmă **s**-au hotărât să-l ia şi pe Victor cu ei. Manole a început să scâncească, ar fi vrut să meargă şi el, Gica l-ar fi luat, dar cum tata **s**-a opus, l-au lăsat acasă, era prea mic şi nu ştiau ce-o să fie pe-acolo pe unde se duceau ei. **S**-au urcat toţi în bena camionului şi au plecat la Corabia, de unde urmau să ia trenul. L-au lăsat pe Manole plângând sfâşietor, el nu-nţelegea de ce Victor putea să meargă şi el nu, a rămas în mijlocul drumului, alături de mă mare, şi ei îi părea rău că nu-l luaseră cu ei, dar dacă Opriţă al ei hotărâse că nu se poate, însemna că aşa era, că doar el trăia la oraş şi mai umblase prin ţară şi ştia el ce face.

— Lasă, puţă, i-a zis lui Manole, lasă că rămăsaşi tu să mănânci singur lubeniţa aia galbenă – şi Manolică **s**-a bucurat deodată, trecând

peste necaz, că-i rămânea lui toată lubenița și Victor nu mai mânca din ea, și ce dacă se ducea cu trenul, el avea lubenița!

S-a bucurat vreo patru zile de lubenița aceea imensă, uitând de necazuri. Totuși, **într-**o zi, ar fi vrut să fi fost plecat și el la armată, la finu Stan, căci a tras o sperietură grozavă când **s-**a zvonit că vine *precetor*u'. **S-**au auzit câinii lătrând și femeile de pe șosea țipând și strigând una la alta că vine *precetor*u' și n-a înțeles de ce mă mare l-a băgat în curte și a pus drugul la poartă, a încuiat ușa la casă și **s-**au suit amândoi în păier, așteptând ascunși acolo. Ceva rău se întâmpla de se luaseră așa măsuri de siguranță.

— Să stai cuminte, puță, să zică ăia că nu e nimeni acasă! l-a sfătuit mă mare, speriată.

De unde stăteau ei în păier, au văzut doi oameni la poartă, unul avea pălărie neagră pe cap, era boier, cei din sat purtau pălării din pai de grâu, ăla **s-**a apropiat de poartă și a bătut cu măciuca bâtei în lemn și câinii **s-**au repezit la el ca la hoț. Celălalt, un țăran zdrențăros se ținea mai în spate și se uita peste gard.

— Bă, nea Gheorghe! a strigat el. Ia ieși, bă, afară!

Gheorghe nu era acasă, era la grădină, pe vale, **s-**o ude, și mă mare se ruga să nu vină tocmai atunci, să se întâlnească cu oamenii aceia care-l căutau.

— Hai, bă, nea Gheorghe! a insistat cel de la poartă. Ieși de potolește câinii ăștia, nii! fir-ați ai dracului să fiți, că vă pun și pe voi la taxă!

Braica și Burcă, de ce-l auzeau pe om că strigă la ei, de-aia se dădeau mai tare, cu dinții rânjiți și mușcând de scândurile gardului.

— Hai, dom precetor de-aci, nu vezi că ăștia nu e acasă! a zis zdrențărosul către cel cu pălărie de boier. **S-**au ascuns, fir-ar mama lor de hoți!

Au traversat șoseaua și, din păier, Manolică a văzut că pălăriosul avea în mâna stângă o geantă din piele de porc, cum avea și Oprea, deci și ăla era un fel de milițian, dacă avea și el același tip de geantă. I-a urmărit cum **s-**au apropiat de gardul ale Bâzdoacă, curtea ălora era în pantă și se vedea bine de la ei, pălăriosul a bătut în poarta ale Bâzdoacă și de după casă a apărut moșul casei, adus de spate și **sprijinindu-**se **într-**un toiag. **S-**a oprit de cum i-a văzut pe cei doi străini la poartă, era cam surd și probabil ieșise cu totul întâmplător tocmai când bătuse perceptorul în poartă.

— Tică Barbule, vino încoa' o ţâră! a strigat zdrenţărosul la el, făcându-i semn cu mâna, să fie sigur că a fost înţeles.

Gardul ale Bâzdoacă era din lătreţe, scund şi rar, nu avea ce să le iasă din curte, iar de intrat putea intra orice. Câinele se zbătea în lanţ, undeva mai în spatele curţii, sugrumându-se. Moşul a înţeles că era chemat şi s-a apropiat de gard, şontâc-şontâc, se mişca greu, făcuse trei războaie, unul balcanic, unul în nouă sute paisprezece şi unul în nouă sute optsprezece, i se trăgea de atunci un reumatism care-l adusese spre în faţă ca un semn de întrebare. Păláriosul şi celălalt intraseră pe poartă, văzând că era cineva acasă şi câinele era legat.

— Tică Barbu, mai e cineva acasă? l-a întrebat tare zdrenţărosul, uitându-se roată prin curte.

Moşul a răspuns încet ceva de nu s-a auzit până dincolo, unde pândeau Manole şi Leana Măgură.

— Tică, n-avem ce face! a continuat cel ce vorbise mai înainte. Vă luăm carul, să vină Ilie să-l ia dacă are să-şi predea cota de lână. Să-i spui să vină până mâine la nămiaz, că după aia creşte dobânda.

Moşul n-a zis nimic, ori nu auzise, ori ştia că n-are cum să se opună, l-a lăsat pe intrus să se apropie de carul care şedea cu proţapul spre poartă, gata să fie boii înjugaţi şi să iasă, dar cât s-a canonit acela să tragă cărămizile care fuseseră puse opritoare la roţi, el a luat-o încet spre fundul curţii. Perceptorul s-a dat aproape de porţi şi a început să desfacă sârma cu care erau prinse, ca să le deschidă.

Moşul s-a dat lângă câine şi a moşmondit ceva la gâtul lui, dezlegându-l. Apoi s-a întors spre străinul care trăgea ultima cărămidă de sub roata carului şi, arătându-l cu toiagul, a strigat la animal:

— Şo pe el! Ia-l!

Câinele s-a repezit mârâind la zdrenţăros, acela l-a văzut venind, a uitat să mai tragă de cărămidă, a luat-o la goană spre poarta mică, urlând, pălăriosul a lăsat sârma în pace şi s-a bulucit şi el în poartă, reuşind să iasă din curte şi a lăsat poarta să se închidă singură, astfel încât celălalt a găsit-o închisă şi până s-a chinuit s-o tragă, câinele l-a ajuns şi şi-a înfipt colţii în piciorul lui.

— Săriţi! Mă omoară! Săriţi! Banditii! striga omul, cu câinele în picior, încercând să iasă pe poartă.

Moş Bâzdoacă venea agale, cum putea şi el, ameninţând câinele cu toiagul, dar numai aşa, să nu se spună că n-a făcut şi el ceva să-l scape pe om din gura animalului.

— Mă, maică, zicea Leana, mai târziu, când le povestea ce văzuse atunci, şi ţipa ăla alţi Dovlete de nu se mai auzea nimic, şi câinele îl rupea, până a putut să iasă din obor şi să închidă poarta şi numai atunci i-a dat drumul câinele. Da' tot a rămas cu o bucată din pantaloni şi-alu Dovlete urla şi-i curgea sângele şi-l ameninţa pe moş Barbu că-l bagă la puşcărie, că ăştia nu mai ştiu altceva, una, două, te bagă la puşcărie. A plecat arătându-i pumnul lui moş Bâzdoacă şi mai târziu a venit cu şeful de post, că să-l aresteze, că el era în „ezerciţiu funţiunii" şi moş Bâzdoacă a asmuţit câinele pe el. Miliţianul s-a uitat la moşu, ce să-i facă? era bătrân şi spunea că el ce vină are dacă ăla intrase în obor şi vrusese să-i ia carul, are câine rău, care nu ascultă de nimeni, că şi pe el l-a muşcat de două ori şi dacă vede străin în obor, trebuie să stea unul de-al casei pe aproape, să nu se dea la om. El a vrut să ţie câinele, să nu se rupă din lanţ, că-i ştie boala, da' dacă el e bătrân, i-a scăpat şi a rupt lanţul. Acum, ce să facă? O să omoare câinele, să şi-aşa zicea el demult să-l omoare, că nu mai au somn noaptea cu el şi latră la toţi care trec pe drum. Mă, maică, şi-atunci miliţianul n-a mai ştiut ce să zică, el venise cu puşca să-l aresteze pe moş Bâzdoacă, da' când l-a văzut şi-a auzit ce zice el, ce să-l mai ia, că îi trebuia o oră până-l ducea la post, şi se adunase lumea ca la mort, a zis şi el că o să-i dea o amendă, da' moş Bâzdoacă cică de ce să-i dea lui amendă, că nu el l-a muşcat pe-alu Dovlete, să-i dea câinelui, să nu mai mănânce trei zile. Alu Dovlete, dacă a văzut că moşul îşi bate joc de el şi miliţianul nu era în stare să facă nimic, s-a luat şi de el, că ţine cu duşmanii, că moşul cică era duşman, de-aia a pus câinele pe el, să-l rupă, şi-o să-l cheme în judecată, că vede el că şeful de post nu ţine cu el, care are dreptatea. Şi miliţianul, ce să facă, nici să se pună cu nebunul, că o ţinea una şi bună, să-l aresteze pe tica Barbu, i-a spus că să meargă la post şi să depună o răclămaţie contra lu' moşul şi-o să cerceteze el cazul. Alu Dovlete nu, că el îl cheamă în judecată, şi tica Barbu i-a zis că să cheme câinele, să se judece cu el şi-a plecatăla înjurând, îl luase şi lumea la huiduieli şi era un râs ca la panaramă. Acu, tica Barbu stă liniştit în obor, că nu mai intră nimeni la ei, alţi Dovlete, când trece pe *şoşa*, ocoleşte pe la noi pe la uşă, să nu asmută câinele, da' câinele îl simte şi latră la el şi tica Barbu se face că a uitat şi-l întreabă dacă nu mai vine cu judecata aia, să-i ia câinele, să termine odată cu el.

Mult timp n-avea să uite Manole întâmplarea aceea şi, de câte ori auzea că vine *precetoru* prin sat, după cote sau alte datorii ale

oamenilor către stat, el nu mai fugea să se ascundă, ci stătea la poartă, să mai vadă o dată cum asmute tica Barbu câinele pe-alu Dovlete.

6

În septembrie, bătrânul Mitroi a fost scos la pensie. Trei zile a tot umblat pe la sediu, ca să dea relaţii asupra activităţii sale din trecut, de parcă dosarul lui nu era suficient de clar. După aceea, alte trei zile a tot umblat beat, acum nu-şi mai făcea probleme, să nu fie văzut de populaţie în starea aceea de beţie avansată, îi era indiferent, în câteva zile urma să devină un nimeni, egal cu ei. Ţiganii au simţit că nu va mai avea nicio putere asupra lor şi au început să-l ia peste picior, discret. Beat, beat, dar Mitroi raţiona şi a înţeles că devenise ţinta batjocurii lor şi s-a cam supărat.

— Bă, cioroilor! s-a dat el la ei. Bă, dacă nu eram eu aici, nu mai eraţi nici voi, bă, că vă lua Antonescu şi vă ducea la mama dracu', să vă mai vină numele înapoi, dacă mai venea şi ăla, şi voi acum râdeţi de mine, ai? Păi asta e mulţumirea voastră, bă, nespălaţilor? Nu era mai bine să le fi spus eu soldaţilor cum să vă scoată atunci din bălţile în care eraţi ascunşi? Râdeţi voi, râdeţi, da' să vă văd eu când o să vă pună ăştia la muncă, acum toată lumea trebuie să lucreze, şi-o să vedeţi voi pe dracu', când v-o trimite la mină pe toţi, să vă scuipaţi plămânii pe-acolo!

Ţiganii au lăsat-o mai moale cu batjocura, speriaţi de previziunile lui Mitroi, dar teamă de el personal tot n-au mai avut. Îşi amintiseră că totuşi el se purtase destul de corect cu ei de-a lungul anilor şi nu se făcea să-l supere prea tare acum, când aveau să se despartă pentru totdeauna.

Şi într-o zi Mitroi i-a predat inventarul secţiei lui Oprea Măgură, în lipsa noului şef de sector, care nu fusese încă numit, şi de atunci nu l-au mai văzut. Au aflat mai târziu că se retrăsese pe undeva pe la Flăcăi, avea o fată măritată acolo, îşi luase şi el o căsuţă pe-aproape de ea şi trăia acolo, cu baba lui, în linişte şi pace.

Oprea Măgură a rămas şef de sector în fapt, dar cât a stat el acolo nici n-a mai fost numit vreun şef, poate unde treburile mergeau bine fără acest şef, deci nu i se simţea nevoia. El s-a pus pe treabă, preluând toate problemele pe care le avusese Mitroi şi rezolvându-le împreună cu ajutorul lui, elevul acela stagiar.

Amintindu-şi de sfatului primului său şef, Marin Grosu, a căutat un liceu la care să-şi poată face şi el studiile, dar în anul acela aveau

prioritate numai muncitorii şi ţăranii colectivişti, locuri erau puţine şi n-a reuşit să pătrundă şi el. I-a fost cam necaz, uniforma lui nu se impusese în niciun fel, directorul de la primul liceu unde fusese îi arătase ordinul primit şi-i explicase că nu-l poate încălca cu niciun chip.

— Tovarăşe dragă, acum nu e loc pentru dumneata, mai ai timp, eşti tânăr, ce te grăbeşti aşa? Acum este timp numai pentru proletariat, pe ei trebuie să-i ridicăm. Dumneata nu ai nevoie de carte în plus ca să-i prinzi pe hoţi şi pe criminali. Însă dacă nu asigurăm muncitorilor şi ţăranilor noştri un nivel ridicat de cultură, o să ne trezim că am făcut revoluţia degeaba. La timpuri noi trebuie şi oameni noi, ei trebuie să capete o nouă viziune asupra lumii, să rezolve mai uşor diversele probleme pe care le întâlnesc în practica de zi cu zi. Nu, nu pot să te primesc.

„Pe mă-ta nu poţi să mă primeşti!” l-a înjurat scurt, dar a renunţat pe moment, neînţelegând totuşi de ce el, care fusese ţăran, nu avea aceleaşi nevoi şi drepturi ca cei care rămăseseră tot ţărani.

Terminase împărţirea cărţilor de imobil încă înainte de pensionarea lui Mitroi şi acum avea timp pentru altele. Se apucase să studieze dosarele rămase de la fostul sectorist unde se aflau tot felul de hârtii, ba circulare şi ordine de serviciu, ba reclamaţii şi informări de la populaţie, ba câteva rânduri privitoare la foştii şi actualii delincvenţi, despre fiecare scria ce făcuse, ce pedeapsă luase, dacă o ispăşise sau era încă în închisoare. **S-**a delectat zile întregi cu citirea materialelor, minu**nându-**se de minuţiozitatea cu care fostul sectorist întocmea un adevărat fişier pentru turma de infractori pe care-i avea în sector. Printre ei erau şi criminali, şi tâlhari de drumul mare, şi hoţi de buzunare, şi şantajişti, tot ce **s-**ar fi putut face pentru a încălca legile. Mulţi mai erau încă în închisori, la a doua sau a treia condamnare, iar trei dintre ei, ale căror nume le găsise subliniate cu roşu de Mitroi, îşi ispăşeau pedepsele la canal, semn că nu erau nişte criminali obişnuiţi, ăştia avuseseră şi ceva politic în crimele lor.

Dintre aceştia trei din urmă, unul îl interesa cel mai mult, fusese dat de curând în urmărire pe toată ţara, fiindcă evadase de la canal şi i se pierduse urma. Făcuse tatonări la domiciliul său, unde îl aşteptau un tată bătrân şi o nevastă cam petrecută, cu o liotă de copii în jurul lor, ăia se cam miraseră, că ce-i întreabă pe ei de Costică Mânzatu – aşa se numea banditul fugit – nu-l văzuseră de un an şi jumătate, de când

fusese ridicat. Măgură a inventat el o poveste cusută cu aţă albă, că acolo, la canal, se întâmplase ceva şi câţiva condamnaţi fuseseră iertaţi de pedeapsă, nu, nu era vorba şi de Costică, dar poate ăia de terminaseră pedepsele or fi trecut pe la ei, să le aducă veşti despre al lor. Nu, nu trecuse nimeni să le spună ceva despre Costică, nici nu credeau că ar trece careva, cine mai vrea să aibă de-a face cu ăia care sunt la canal? Totuşi, dacă aflaţi cumva, ceva despre Costică, ori dacă vine cineva din partea lui, să anunţe îndată la secţie, aşa sunau ordinele şi ar fi suferit rigorile legii dacă nu **s-**ar fi conformat.

Cu discreţie, a încercat să-i pună în gardă pe vecinii lui Mânzatu, dacă văd ceva, să-l anunţe, dar nu prea putea pune bază nici pe vecini, că toţi se temeau, era vechea opoziţie dintre civili şi militari, ba unii ştia el bine că nici nu-l înghit şi ar fi făcut tocmai de-a-ndoaselea, ar fi tăcut mâlc chiar dacă l-ar fi văzut pe evadat în carne şi oase la el acasă.

Într-o seară a primit ajutoare, trei oameni, constituiţi în patrulă, aveau şi un câine cu ei, se pare că în ultimele zile evadatul fusese depistat prin zonă şi de aşteptau să-l găsească în curând la domiciliul său. Patrula era numai de noapte, în timpul zilei era liberă, atunci având cei de la sector misiunea să urmărească eventuala apariţie a lui Costică Mânzatu. În seara aceea **s-**a plimbat un pic cu cei din patrulă, ca să le arate casa evadatului şi să le explice posibilităţile de fugă din acea casă, în eventualitatea că Mânzatu ar fi ajuns în casă şi ar fi încercat să-i păcălească.

Zilele şi nopţile treceau totuşi în linişte, evadatul nu apărea, ai lui nu dădeau semn că ar fi intervenit vreo schimbare în viaţa lor, nimic nu dădea de înţeles că Mânzatu ar fi apărut prin zonă. Telefonul suna de două ori pe zi, dimineaţa şi seara, şi o voce plictisită întreba dacă era ceva nou în cazul Mânzatu, Măgură îi spunea că nu, nu e nimic nou, n-a apărut, celălalt nu comenta, doar îi atrăgea atenţia să fie vigilenţi în continuare şi închidea, fără să salute în vreun fel. În ziua următoare lucrurile se petreceau aidoma, fără nicio schimbare, cât de măruntă, dar, cu toată insistenţa cu care erau întrebaţi despre Mânzatu cel tânăr, acela nu apărea şi ei n-aveau de unde să-l scoată.

Acum cunoştea foarte bine terenul, atâta se plimbase prin cartier şi trecuse prin toate curţile când cu cărţile de imobil, că acum cunoştea totul, case, curţi, copaci, intrări, ieşiri, refugiile spre smârcuri, şi noaptea putea să meargă, pe întuneric, şi nu **s-**ar fi poticnit. Acolo, unde şedea familia Manzatu, dincolo de canal, nu era decât o singură

posibilitate de fugă, numai spre baltă. Stufărişul începea chiar din spatele curţii lor, primăvara jumătate din curte era acoperită de apă şi treceau multe săptămâni până se usca. În privinţa aceasta măcar, era liniştit, dacă evadatul apuca să vină acasă, nu mai avea pe unde să fugă dacă-i tăiau calea spre baltă.

I-a mai încercat pe vecini, poate văzuseră ei ceva, dar degeaba, niciunul n-a spus că a văzut ceva ciudat în bătătura Manzaţilor.

— Ce să văd, tovarăşe? se mira unul. Cine crezi dumneata că ar intra la ăştia în curte fără să-l rupă câinele de-l au? Că e vestit pentru răutatea lui, ăştia când pleacă de acasă nici nu încuie casa şi nici poarta, că la ei nimeni nu îndrăzneşte să intre. După ce l-au luat pe Costică la canal, nici n-a mai vrut să mănânce, că el numai de la Costică mânca, ce-au mai păţit cu el, că urla cât era noaptea de lungă, urla a mort… Noroc cu copilul ăl mic al lui Costică, **s**-a obişnuit câinele cu el şi a început să mănânce de la el, dar numai de la el, pe ăilalţi copii ori îi goneşte de lângă el, ori nu primeşte mâncare de la ei, da' noaptea tot îşi mai aminteşte de stăpânul lui şi-l apucă aşa, un urlet, parcă jeleşte. De-aia zic, ce crezi dumneata, că ar putea intra careva la ei în curte dacă e câinele acolo?

Într-adevăr, cineva n-ar fi putut intra, dar dacă acel cineva era chiar Mânzatu cel tânăr? La el nu **s**-ar mai fi dat câinele, cu siguranţă.

Le-a atras atenţia asupra acestui lucru celor din patrula de noapte, remarcaseră şi ei răutatea aceea de câine, care nu era legat, umbla slobod prin curte şi de câte ori treceau prin faţa porţii, sărea la ei, îndârji**ndu-**se că nu poate să treacă prin gard.

— Măi frate, zicea unul dintre miliţieni, ăsta dacă ar putea să iasă afară, praf ne-ar face. Şi să zici că e din cauza câinelui nostru, da' nu-i aşa, al nostru nici nu-l latră, îl mârâie un pic, au şi ei semnele lor, nu latră unul la altul, deci ăla al Mânzaţilor la noi se dă. Şi când trece altă lume nici nu se mişcă din loc, numai când suntem noi mănâncă gardul.

— Ăsta o ţine minte uniforma de când i-or fi ridicat stăpânul, zicea altul.

— O fi, mă, o fi! zicea iarăşi primul, clătinând gânditor din cap. Animalele astea au o ţinere de minte de te minunezi când o bagi de seamă. O fi ţinut şi el la stăpânul lui, **s**-o fi purtat bine cu el şi acum nu-l mai uită, şi nu-i uită nici pe cei care l-au ridicat. Suflet şi el, mai zicem că animalele n-au suflet, dar nu ştim nimic.

Şi pe Mânzatu cel tânăr l-au depistat totuşi într-o noapte ploioasă şi friguroasă, dar n-au putut să-l prindă. În timp ce patrulau liniştiţi, spre dimineaţă, un vecin de la două case mai departe i-a oprit, era în pijama, ca să le spună că în curtea Manzaţilor a văzut o umbră spre fundul curţii şi câinele ălora scheuna parcă a bucurie. Miliţienii s-au împărţit, doi au intrat prin spatele curţilor, prin stufăriş, iar al treilea s-a dus la poarta ălora, să bată în ea. Câinele lui Costică Mânzatu stătea la uşa casei, scheunând uşurel şi nu s-a mai repezit la poartă, ca altă dată, să-l sfâşie pe omul în uniformă. A lătrat doar de două ori scurt şi a rămas tot acolo, în faţa uşii. Unde-o fi fost urmăritul, nu se ştie, cert e că s-a desprins de undeva de peretele casei şi a fugit spre fundul curţii, fără să ţină seama de somaţia miliţianului de la poartă. Acolo iarăşi nu era prea clar ce se întâmplase, fapt e că Mânzatu a dispărut în smârcuri, lăsând în urma lui câinii încăieraţi şi un miliţian cu piciorul sfâşiat de colţii câinelui său, înainte de a fi atacat de celălalt. Cei doi miliţieni care aşteptaseră acolo cam subestimaseră răutatea câinelui din curte, dar nu mai voiau să recunoască a doua zi, când îi povesteau lui Măgură cum a fost. Câinele lor fusese şi el cam prăduit, celălalt îi rupsese nasul şi n-au mai putut să-l folosească la ceva.

— Şi ce-aţi făcut, mă? i-a luat la rost Măgură.

— Păi am dat telefon la sediu şi am raportat ce s-a întâmplat. Au spus că vor trimite ajutoare, dar până acum n-au apărut.

— Şi normal! Lumea doarme noaptea, că doar are cine s-o păzească! Acum degeaba mai trimit ajutoare. Ce să facă? Să înconjoare zona? Păi Mânzatu cred că a ajuns la cinci sate de aici, a avut timp suficient. Mă, mă, mă! Şi v-am spus doar, aveţi, mă, grijă de câine, că e în stare de multe. Unde n-am avea noi numai câini dintr-ăştia!

Au apărut ajutoarele solicitate, cam pe la ora nouă, vreo zece miliţieni şi trei câini cu conductori soldaţi. S-au băgat ei în smârcuri, câinii au ţinut o vreme urma, dar s-au lăsat păgubaşi repede, noaptea plouase mereu, urmele se pierdeau, iar oamenii nu aveau niciun chef să-şi murdărească cizmele în clisa aceea galbenă şi puturoasă.

La cercetare, nevasta lui Costică Mânzatu n-a recunoscut nimic, zicea mereu că ea a dormit, că ea are serviciu şi e obosită, n-a auzit nimic, ce, îşi bate joc de ea că a venit Costică acasă? Şi să-i dea motivare că a fost reţinută patru ore, că altfel n-o cred la serviciu şi se duce la partid să le spună ce fac ei, că reţin lumea aşa, fără rost, când le vine chef, şi nu o lasă să muncească, aşa cum se cere de la toţi. Măgură

nu s-a prea speriat de gura ei, i-a spus ce se întâmplase noaptea, cum Costică al ei fusese văzut ieşind din casă, dar femeia a început să-şi bată joc de el, că poate acela fusese vreun amant de-al ei, de unde inventase el că era Costică? şi apoi iar începuse să ţipe şi să ameninţe, că cum îndrăzneşte el să spună că ieşise un bărbat de la ea din casă, ea nu era dintr-alea, ea îşi aştepta bărbatul cu care se cununase şi făcuse copiii, îl va aştepta şi douăzeci de ani, dar de altul nu mai avea nevoie. A fost obligat s-o lase în pace şi să-i dea şi o motivare pentru serviciu, căci altfel femeia chiar era în stare să se ducă la partid şi să-l pârască şi cine ştie ce mai ieşea din asta, că sabota producţia, că nu lăsa oamenii să lucreze.

Cu Mânzatu ăl bătrân nu s-a înţeles mai rău. Ăsta a început să râdă când a auzit că fiu-său fusese acasă.

— Ce bă, v-a scăpat de acolo, de la canal? Dat dracu' Costică al meu, dacă v-a păcălit. Aşa vă trebuie, bă, că l-aţi închis de pomană, v-aţi luat după vorbele unuia şi altuia. Şi-acum vă bâţâie curu' să nu vă scape ăsta, de-a fugit acum de la canal. Ce vrei de la mine? O declaraţie? Nu ţi-o dau, bă, nu ţi-o dau! Nu l-am văzut pe fiu-meu, n-am auzit nimic, n-am ce să declar. E bine?

— Bă, taicule, s-a înfuriat Măgură, ridicând tonul – spune, bă, că dau cu tine de pereţi!

Mânzatu ăl bătrân râdea iarăşi.

— Dai pe dracu' să te ia! Dacă dai în mine, s-ar putea să mor, ştii că nu stau bine cu inima. Am avut grijă să las undeva trei scrisori. Dacă eu nu mă-ntorc acasă azi, scrisorile pleacă unde trebuie şi-atunci o să se intereseze cineva de mine. Şi dacă dai în mine şi mor, tu ce faci? Cum te aperi? Că eu, acolo, am scris că sunt bolnav cu inima şi nu mă opun la bătaie, să se ştie că eu nu sunt vinovat dacă sunt omorât. Ai? Ce zici? Mai ai chef să dai cu mine de toţi pereţii?

L-a lăsat şi pe moş în pace, crezuse până atunci că putea să-şi permită un limbaj ameninţător faţă de oricine, dar uite că acum nu mai îndrăznea, se lovea pentru prima dată de un zid, de ceva care îl împiedica să se comporte cu cei bănuiţi aşa cum învăţase, dur şi cu mitocănie. Nu se ştie ce scrisese moşul în scrisorile alea de zicea că sunt expediate chiar în lipsa lui, deci le lăsase la vreun prieten care le-ar fi trimis unde trebuia a doua zi, şi oare unde trebuia, dacă nu la Bucureşti, la cineva de sus? Şi atunci ce sens avea să se mai încurce, să sufere cine ştie ce urmări neplăcute?

Au lăsat afacerea încurcată, cei trei din patrula de noapte au fost sancţionaţi pentru incompetenţă şi trimişi la corpul de pază al închisorii din oraş, iar Măgură a scăpat numai cu o muştruluială, norocul lui că nu fusese în serviciu la ora respectivă, altfel **s-**ar fi trezit pe drumuri.

7

Mai pe iarnă, Leana Măgură şi-a luat inima în dinţi şi a venit la ei, la oraş. Nu văzuse în viaţa ei alte aşezări decât satul ei şi altele câteva la fel, iar Bechetul, singurul oraş pe care îl cunoscuse, nu arăta deloc altfel decât oricare alt sat din zona lor, îi zice oraş numai pentru că era reşedinţă de raion şi avea un port pe Dunăre care de-a lungul timpului decăzuse din importanţa pe care o avusese înainte cu o jumătate de secol.

Când mai fusese pe la ei, tot pe iarnă, nu apucase să se plimbe prin Craiova decât un pic, acum venise să stea câteva zile şi era hotărâtă să încerce toate experienţele posibile **într-**un mare oraş.

Nepoţii **s-**au bucurat că mă mare venise la ei şi, profitând de câteva zile mai frumoase, dinainte de Crăciun, au luat-o cu ei prin oraş, să-i arate ce însemna cu adevărat oraşul. Ma mare **s-**a minunat din nou de casele înalte de prin centru, de bogăţia din prăvălii şi magazine, de piaţa agricolă deosebit de mare şi de mulţimea birjelor şi maşinilor care mergeau prin oraş.

— Mă, maică, se mira ea, da' oamenii ăştia când mai muncesc mă, că toată ziua îi văd umblând prin oraş? Ăştia n-au şi ei o vacă, o oaie, o găină, la care să le dea de mâncare?

— N-au, mă mare – o lămurea Victor, fericit că o putea învăţa şi el ceva pe bunică. Aici, la oraş, noi nu avem cai sau boi, doar găini dacă avem, că nu e voie să ţinem animale sau păsări în oraş. Nu vezi că găinile pe care le avem le ţinem numai închise în magazie, să nu se vadă?

— Ai mă, mamă, da' colea la *trebonal*, ce era cu lumea aia multă?

— Păi acolo se ţin procesele.

— Doamne, Doamne! se închina mă mare, da' câtă lume e şi la*porceşte le* alea. Păi ăştia altă treabă n-au decât să se ţie de judecăţi?!

Într-o seară au hotărât **s-**o ducă la cinematograf.

— Nu merg eu, maică, acolo! **s-**a apărat mă mare, zâmbind un pic speriată. Ce să caut eu acolo, că ziceaţi că se stinge lumina.

Au păcălit-o totuşi şi a doua zi **s-**au dus cu toţii la cinematograf,

la „Timpuri Noi”, o fostă sală de spectacole, cu balcoane ca la „Scala” din Milano. Scena fusese acoperită cu o perdea şi pe aceasta era agăţată pânza albă a ecranului. De o parte şi de alta a ecranului, prinse în pereţi, erau două panouri mari din sticlă, vopsite, pe care scria cu roşu nişte cuvinte, nu multe, dar niciodată reţinute de Manole, cu toate că îl pusese pe Victor să i le citească de mai multe ori. Reţinuse numai că erau nişte vorbe spuse sau scrise de doi oameni ale căror chipuri le cunoştea de la defilări: Lenin şi Stalin.

S-au aşezat pe scaune cam la jumătatea sălii, pe mă mare au băgat-o între ei, nepoţii, ca să-i povestească ce se întâmpla pe ecran, căci mă mare nu ştia carte şi nu înţelegea mai nimic. Când s-au stins luminile, bunica s-a speriat.

— Mă, maică – povestea ea mai târziu, amintindu-şi de întâmplarea aceea – şi când s-a auzit odată o muzică, aşa, ca la mort şi m-am trezit eu pe întuneric, am crezut că pân-atunci mi-a fost. Şi-odată s-au făcut acolo, pe pânza aia albă, că numai acolo se vedea, nişte oameni, ceva boieri, şi erau neruşinaţi, că aveau izmene scurte, cum poartă copiii, şi unde-au început ăia să strige unul la altul de nu se mai înţelegea nimic. Eu le-am zis să plecăm, că mi-era frică de ăia, că aveau şi puşti şi trăgeau cam spre noi, unul mi s-a părut că se cam uita la mine, ce datu’ o fi avut el cu mine, că eu nu-l cunoşteam, da’ a zis Opriţă că să tac şi să stau cuminte, că e frumos. M-am mai uitat eu la ăia, m-am uitat şi prin odaia aia mare, că începusem să văd mai bine, chiar dacă nu era lumină, toţi se uitau acolo, la ăia cu puştile şi băteau din palme când mai împuşcau pe careva. Şi-a fost cum a fost, da’ când a apărut un tren, nu ştiu de unde venea, că odată l-am văzut aproape şi venea drept peste noi, şi suna tare, şi pufăia, m-am tras mai lângă Victor, barem dacă trecea peste noi, să murim amândoi odată. Al datu’ tren, a venit până lângă noi, da’ odată l-am văzut cum s-a ntors şi s-a dus tot încolo, de unde venise, ce-o fi fost cu el, nu ştiu, că la ce-o mai fi venit dacă de lângă noi s-a ntors şi s-a dus de nu s-a mai văzut!?

Când s-a aprins lumina, după fil, mă mare era transpirată şi răsufla greu.

— Maică, nu mai vin niciodată la film, să-i văd pe-ăia cu izmene sumeţite şi să dea trenul peste noi!

Copiii râdeau de frica ei şi încercau să-i explice – cât se pricepeau şi ei – secretul proiectării imaginilor pe ecran, dar n-au scos-o din credinţa ei, că trenul ăla, dacă n-avea el treabă în altă parte,

de s-a întors, ar fi dat cu siguranţă peste ei.

După ce-a plecat mă mare acasă, a nins destul de mult şi copiii s-au bucurat iarăşi, aveau sanie şi au scos-o pe stradă, căci oricum în curte nu aveau unde să se dea cu ea, iar pe stradă era un gheţuş minunat. Victor, mai şmecher, îl întărâta pe Manole să-şi arate el puterea şi mezinul îl trăgea pe sanie, bucuros că era apreciat de frate-său, că era puternic şi putea să-l tragă cu sania de la un colţ la altul al străzii.

Oprea Măgură primise un alt ajutor în locul elevului practicant, acum avea un sergent major abia ieşit din şcoală, Capleşa îl chema, era tot de pe lângă Dunăre, de la Potelu, de lângă baltă. Era neînsurat şi dorea să se însoare acolo, la oraş, să o rupă cu satul, unde nu avea nici pic de pământ, fusese orfan de război şi mai avea fraţi, dar toţi plecaseră în lume odată cu terminarea războiului. Măgură l-a pus la curent cu problemele sectorului şi i-a plasat câteva sarcini, mai mult de control, pe care el nu prea le înghiţea. El se furişa mai degrabă pe undeva pe unde ştia că e rost de băutură, ferindu-se să fie văzut de ajutorul lui.

Cunoscuse doi oameni care lucrau la evidenţa populaţiei şi creae o adevărată întreprindere din intervenţiile făcute pe lângă aceia, pentru obţinerea diferitelor avize şi aprobări pentru cei care i le solicitau. I se dusese vestea repede că este un om cu relaţii şi se descurca în toate problemele, şi atunci lumea venea la el cu încredere, ca să îl roage ba să le facă rost de o viză de flotant pentru vreo rudă, ba pentru obţinerea autorizaţiei pentru construirea unei case pe terenurile cumpărate mai mult sau mai puţin legal, ba să bage vreun nepot la vreo şcoală, ba una, ba alta. Măgură nu refuza pe nimeni, accepta să le dea ajutor, întotdeauna în limitele legalităţii, pentru că-i era foarte frică să nu facă greşeli şi în general le rezolva problemele. Dar oamenii făceau astfel şi ei datorii, să-i aducă ba o damigeană de vin, ba un bănicior de porumb, ba vreun pui, ba chiar doi, că din când în când trebuia să dea şi el câte ceva celor cu care aranja rezolvarea problemelor.

Încet, încet, sistemul de aranjamente era atât de întins, încât reuşise să cunoască o mulţime de oameni plasaţi în poziţii cheie la diverse instituţii, la care putea apela oricând, pentru oricine, căci şi aceia îi deveneau îndatoraţi, mai tuturor le înlesnise câte o rezolvare mai rapidă a diferitelor lor probleme.

În toamnă se deschisese o şcoală de şoferi şi mecanici de utilaje, era mare nevoie de ei pentru maşinile ce se achiziţionau pentru transporturi şi agricultură în stil mare, şi ţăranii se cam uitau spre şcoala aceea, era o meserie mai de domn, şi încercau să-şi bage copiii la şcoala aceea, să aibă o meserie frumoasă şi sigură, poate şi pentru a se lăuda mai apoi că de au copilul la oraş, e la şcoala de *şofieri*, sunt oameni făcuţi. Măgură a simţit şi el ce afacere minunată este şcoala aceea, dar nu ca să se facă el şofer, ci pentru a-i băga pe tinerii din sat acolo. A luat legătura cu directorul şcolii, care avea şi el nevoie de forme pentru a-şi stabili domiciliul în oraş, l-a ajutat să le obţină mai repede şi omul i-a rămas recunoscător, acceptâ**ndu-**i ulterior toate cererile pentru admitere în şcoală a oamenilor aduşi de Măgură, chiar dacă se vedea bine că aceştia nu aveau niciun pic de ştiinţă de carte sau erau tălâmbi de-a binelea. Şi părinţii acelor tineri se înfiinţau cu damigeana de vin, sau cu un picior de porc, sau cu cine ştie ce credeau ei că ar fi bun pentru răsplătirea serviciului făcut.

Pierderea lui Costică Mânzatu rămăsese o problemă nerezolvată şi, din când în când, era întrebat dacă evadatul acela nu apăruse cumva din nou pe la domiciliu. Nimic nu i-a dat de înţeles că ar mai fi apărut prin zonă. Încercase **s-**o mai abordeze pe nevastă-sa, dar femeia se ferea şi el nu îndrăznea **s-**o mai cheme la anchetă, la secţie, căci ea ameninţa mereu că o să meargă acolo, la miliţie, la şefii lui, să le spună că el se ţinea după ea nu ca după soţia lui Costică Mânzatu, ci ca după o femeie care îi plăcea lui. O înjura în gând, de necaz ză nu-i putea face nimic, nici măcar **s-**o salute nu mai îndrăznea, că aia era în stare să ţipe imediat, că **s-**ar fi legat de ea, şi lumea nu ţinea cu el, ci ar fi ţinut cu ea, că se mai văzuseră cazuri, prin alte părţi, ori moralitatea miliţienilor trebuia să fie deasupra tuturor, să nu fie pătată nici de cea mai mică bănuială, dacă se întâmpla aşa ceva, erau detituiţi imediat, că se găseau alţii care să le ia locul.

Cu Capleşa nu prea vorbea, i se părea prea tânăr şi prea entuziast, nu-i plăceau oamenii care lucrau prea repede, la el lucrurile se rezolvau încet, fără grabă, fiecare la timpul său. Tot aşa gândea şi despre cazul lui Costică Mânzatu, că o să-i vină şi lui rândul, nu se putea să nu fie prins undeva, în ţară, nu se mai putea ascunde mult timp şi atunci, după ce va fi prins şi trimis din nou la canal, va putea să se ia de nevastă-sa, să-i plătească toate jignirile şi acuzaţiile pe care i le adusese în lunile acelea.

De Revelion avusese ambiţia să cumpere şi el un brad, dar erau puţini pe piaţă şi erau scumpi. Gica l-a scos din încurcătură, trimiţând copiii să taie o crenguţă de brad dintr-un părculeţ, Victor s-a descurcat într-o seară şi a adus creanga acasă, mândru de încrederea ce i se acordase şi de aventura prin care trecuse şi au pus-o pe maşina de cusut, sprijinită de perete, după care au împodobit-o cu trei globuleţe roşii şi verzi, sclipitoare, câteva şomoioage de vată închipuind fulgi de zăpadă, trei, patru lumânări şi câteva artificii. Creanga de brad era mică, dar, astfel împodobită de de ei, le părea a fi deosebit de bogată şi erau mândri că aveau şi ei pom de iarnă.

În noaptea Anului Nou, mama a avut grijă să pună pe pervazul ferestrei, între cele două rânduri de geamuri, găoace de ceapă, douăsprezece la număr, în care a presărat puţină sare. Bucăţile acelea de ceapă închipuiau cele douăsprezece luni ale anului ce va să vie, iar rostul lor era de a afla din vreme care luni vor fi mai bogate în precipitaţii şi care mai secetoase, după cum în feliile acelea de ceapă se aduna mai multă apă sau mai puţină.

Seara au întins masă bogată, mama făcuse trei cozonaci bine rumeniţi, în cuptorul unei maşini de gătit cu plită pe care o luase tata de ocazie şi o instalaseră în magazia aceea din fundul curţii, ce ţinea loc de bucătărie, cozonacii erau gustoşi, dar n-aveau niciun fel de umplutură, rahatul sau nucile erau prea scumpe ca să se bage în ei. Aveau piftii, sarmale. tot ce era în tradiţia lor să aibă în noaptea aceea dintre ani. Şi, de cum a început la radio programul muzical pregătit pentru acea noapte, ei au început să joace „pieptenuşele”, un joc moştenit cine ştie de unde. Se ascundeau câteva obiecte – un pieptene, o oglinjoară, un inel, uncartof – sub căciuli, fulare şi unul dintre ei, care stătea cu spatele cât timp se ascundeau acele obiecte, trebuia să-şi aleagă unul dintre ele. În funcţie de ce ghicea, i se spunea că este sau va avea o nevastă dinţoasă ca pieptenul, frumoasă şi cochetă dacă găsea oglinda, bogată dacă nimerea inelul şi tot aşa, fiecare obiect avea o altă interpretare. Copiii erau încântaţi când găseau inelul, căci amândoi visau să găsească neveste bogate, să nu mai aibă grija banilor şi a zilei de mâine.

Oprea încerca să-i ţină trezi până la miezul nopţii, când şuierau sirenele şi se trăgeau rachete, să nu-i găsească anul următor adormiţi, dar copiii nu rezistau, mai ales Manole adormea repede, renunţând la mirificul spectacol de la prima secundă a anului, pe care şi-l închipuia

oarecum, dar a doua zi îl tot întreba pe tata cum a fost şi afla. Victor i se lăuda că el reuşise să stea treaz, cu toate că de fapt se culcase şi el, şi-i povestea ce frumos arăta cerul colorat de mulţimea rachetelor şi ce tare şuierau sirenele şi Manole se hotăra ca în anul următor să nu mai adoarmă şi să vadă şi el splendoarea aceea.

8

Pe la sfârşitul lui ianuarie, Matilda a trecut pe la ei, l-a luat pe Oprea şi **s**-a dus din nou la Stan la armată, ca să-l vadă şi să-i ducă şi lui câteva bunătăţi. Când **s**-au întors, Matilda a rămas pe la ei câteva zile, să-şi mai cumpere câte ceva de la oraş, oricum acasă nu prea era de lucru în perioada aceea.

În prima seară au avut o adevărată surpriză cu ea. Rămăsese numai cu copiii în cameră şi se pregăteau să se culce. Gica era pe la bucătărie, iarna era cumplit să se ducă cu toţii acolo, la bucătăria aceea rece, în care numai de sărbători se făcea căldură în soba aceea cu plită de tuci, de obicei mâncau în casă, şi Matilda **s**-a tot uitat la bec, să vadă cum **s**-ar putea stinge, dar n-a văzut nicăieri rotiţa aceea zimţată cu care se dădea fitilul mai mic. Atunci **s**-a ridicat din pat şi a început să sufle spre bec. Becul, nimic, de unde să se stingă el dacă suflă! Şi suflă, şi suflă, de se roşise toată şi-şi pierduse respiraţia. Copiii râdeau pe înfundate, la început nu înţeleseseră ce vrea ea să facă, apoi sesizaseră ridicolul situaţiei, dar nu-i spuneau nimic femeii, oi lăsau să sufle în continuare în bec.

În sfârşit a apărut Gica şi a scos-o din încurcătură, Matilda **s**-a şi repezit la ea:

— Ai naşă, ce lampă-i asta de nu se stinge neam? Suflai în ea de nu mai pot şi nimic, nici nu pâlpâie.

Gica a zâmbit şi a pus mâna pe comutator, stingând becul din**tr**-o mişcare.

— Doamne, naşă! se închina Matilda pe întuneric. Trăii **s**-o văd şi pe-asta, să stingi lampa de la buton. Doamne, Doamne!

Când i-a povestit lui Oprea, a râs de **s**-a prăpădit de neştiinţa finei lor, realizând el ce mare diferenţă era totuşi între viaţa de la oraş şi cea de la ţară, unde oamenii nu văzuseră măcar un bec electric şi cum funcţionează el.

Era mulţumit, Costică Mânzatu fusese prins pe undeva pe lângă Deva şi retrimis la canal, să-şi mănânce zilele. Nevastă-sa aflase şi ea că fusese prins, din altă sursă, nu de la Măgură, cine ştie cine avusese

ideea să-i spună, fapt e că atunci când s-a dus Măgură că bărbatu-său era din nou la canal, femeia nu a reacţionat în niciun fel, cum se aştepta el, să ţipe, să se dea cu capul de pereţi.

Peste câteva zile l-a căutat ea, să-l întrebe de ce o urmăreşte să-i facă atâta rău.

— Ce-ai, femeie?! s-a apărat el, mirat. Ce ţi-am mai făcut?

— Păi umbli să mă scoţi din serviciu, să mă dea afară, şi nu te gândeşti că am cinci copii de crescut!

— Măi femeie, ce vorbeşti? Ce te face să crezi *că eu* umblu să te scot din serviciu?

— Păi, altul cine? Că numai cu dumneata am avut necazuri în ultima vreme. Ştiu eu, vrei să mă laşi pe drumuri, să-mi moară copiii de foame.

— Ascultă, cetăţeanco, eu n-am umblat nicăieri să te scot din serviciu. Ce, dumneata crezi că eu n-am înţeles de ce te purtai aşa urât cu mine cât timp Costică a fost în libertate? Am şi eu copii, ştiu ce înseamnă să nu poţi să le dai o bucată de pâine în fiecare zi, nu mă uit eu să-ţi las copiii fără mâncare. Habar n-am despre ce vorbeşti. Niciodată nu m-am gândit să mă răzbun pentru scandalurile publice pe care mi le-ai făcut. Mai bine, dacă vrei, explică-mi ce s-a întâmplat, poate aş putea să te ajut cu ceva.

— Să m-ajuţi? Poate să-mi dai cu parul în cap, aşa să m-ajuţi!

Femeia l-a lăsat nedumerit şi a plecat, dar peste două zile iar l-a căutat. Era speriată şi părea deprimată.

— Ce mai e, femeie? a întrebat-o el, aşteptându-se iar la reproşuri pe care ştia că nu le merită.

— Domnule sectorist, de data asta am încurcat-o! a zis femeia şi s-a lăsat moale în scaun, erau la secţie, în biroul de anchete.

— De ce?

— Vor să mă dea afară cu orice chip, nu mai pot să rămân acolo, la confecţii. M-a chemat ieri directorul şi a zis că e bine să-mi găsesc de lucru în altă parte, că la ei, acolo, nu mai e loc, ei nu pot să ţină nevasta unui duşman de clasă, condamnat la ani grei de puşcărie. Ce mă fac eu acum, cu cinci copii? Doamne, îmi vine să-mi iau viaţa singură!

Şi s-a pornit să plângă încetişor.

— Vezi că nu eu am fost de vină? Din cauza lui Costică al dumitale eşti în situaţia asta. Ce să-ţi fac? Te-aş ajuta, dar în cazuri din astea nu se bagă nimeni să-şi asume răspunderea. Poate nu faci faţă

acolo, la muncă?

— Da' de unde?! Nu stau o clipă, car cu spinarea baloturi mari de fire, să le duc la maşini, că maşinile nu trebuie să stea o clipă, ele trebuie să facă ţesăturile alea frumoase, care merg în străinătate. Niciodată nu am primit observaţii, că n-aş lucra bine sau repede.

— Atunci tot bărbatu-tău rămâne cauza… Şi eu ce vrei să-ţi fac?

— Păi să mă ajuţi, ăştia mă dă sigur afară, poate îmi găseşti dumneata un alt serviciu, oriunde, numai să am un salar, să ştiu că am pâinea copiilor asigurată.

— Chiar orice?

— Dumneata ce-ai face în locul meu? Te-ai mai uita după o muncă boieroasă, când nimeni nu vrea să te primească?

— Bine, încerc să te ajut. Dar dacă nu s-o putea, să nu zici că tot eu sunt de vină!

După prânz s-a dus la fabrica de textile. Îl cunoştea pe Nichi Gurău, inginerul şef al fabricii, era soţul Retei alţi Ierma, neamţul din satul lor, se mai vizitau uneori, cu toate că Nichi părea un intelectual şi Oprea nu-l prea suferea. Nichi Gurău l-a primit în biroul lui, parcă era într-un palat boieresc, aşa frumos era acolo, la el, dar, când a auzit pentru cine voia să intervină Oprea, s-a retras în sine şi i-a spus clar că n-are niciun rost să discute problema acelei femei, primiseră indicaţii clare în privinţa ei şi decizia de desfacere a contractului de muncă era aşteptată să apară de la o zi la alta. Măgură a înţeles că nu mai are pentru ce să insiste şi a plecat, înjurându-l pe Nichi, care se ajunsese aşa repede, făcuse o facultate muncitorească şi într-un an se trezise inginer, iar pe baza calităţii de membru al partidului înaintase rapid, mai ales din lipsă de cadre, în doi ani ajunsese inginer şef şi din postul acela nu putea să-l mai dea jos nimeni.

Nu ştia nimeni cum ajunsese să se căsătorească cu Reta alţi Ierma, fapt e că menajul lor mergea bine, aveau şi o fată de vreun an şi ceva, Lavinia îi dăduseră numele, Nichi era tot un neam de nemţălău, neamurile lui erau de pe la Sibiu, ajunsese în Craiova întâmplător şi uite-acum se ajunsese bine de tot. Stătea tot pe lângă piaţa Chiriac, cu chirie, într-o cameră şi o bucătărie, dar aveau planuri mari, să se mute într-o casă mai arătoasă.

Oprea Măgură îl mai vizita din când în când, căci şi lui Nichi îi plăcea băutura şi întâlnirile lor se terminau invariabil printr-o beţie cruntă, dar nu se ducea tot atât de des ca pe la Găină, îl simţea pe Nichi

un spirit superior, chiar dacă prin plăcerea comună pentru băutură scădea mult în ochii lui. Inginerul avea însă un bun simţ deosebit şi nu făcea niciodată caz de ştiinţa lui de carte şi de funcţia la care parvenise, acestea fiind numai meritele lui, personale, ele neavând nimic comun cu relaţiile dintre cele două familii.

Spre seară **s**-a întâlnit iarăşi cu femeia lui Mânzatu şi i-a spus că n-a putut să o ajute cu o intervenţie, să fie menţinută în serviciu, nimeni n-o putea ajuta în acest sens, să încerce în zilele următoare la IGO, poate au nevoie de măturători de stradă.

— Colegă cu ţiganii noştri?! **s**-a mirat femeia, dar fără să pară că se opune unei asemenea idei.

— Ce vrei, femeie? Nu te primeşte nimeni, n-ai loc decât la meseriile astea, de jos, să simţi apăsarea puterii poporului. Nu-ţi convine, divorţează de Costică şi gata!

— Cum să divorţez? Neam de neamul nostru nu **s**-au despărţit şi tocmai eu **s**-o fac?

— Atunci o să ajungeţi foarte rău, a încheiat Măgură discuţia, părâ**ndu**-i rău că nu putuse **s**-o ajute mai mult pe femeia aceea necăjită.

Peste două zile chiar a fost dată afară de la textile şi, în disperare de cauză, a acceptat să devină măturătoare de stradă, la IGO. Socru-său l-a căutat **într**-o zi pe sectorist şi l-a înjurat cu tot neamul, supărat de necazurile noră-sii, după care nu l-a mai băgat niciodată în seamă, devenind indiferent la tot ce însemnau oamenii legii.

Peste numai o lună, băiatul cel mare al Mânzaţilor a fost prins furând o pâine de la brutărie şi Măgură i-a făcut acte pentru trimiterea la şcoala de corecţie. Maică-sa a venit la el, să-l roage să-l facă scăpat, dar legea era dură şi clară, nu putea să-l lase în libertate pe băiat, probabil mai făcuse el ceva înainte, nu era la prima abatere, nu-i venise lui să fure aşa, din**tr**-odată, n-a ascultat-o pe femeie şi l-a trimis pe băiat la şcoala de corecţie, însoţit de Capleşa, cu ordinul să aibă grijă de el, să nu-l scape. Băiatul părea liniştit, se împăcase cu gândul închisorii aceleia ce purta doar alt nume, chiar o certase pe mă-sa, că de ce nu e de acord să-l lase acolo, avea de toate acolo, iar ei scăpau de grija unei guri de hrănit. La aproape cincisprezece ani, lui Măgură i se păruse că băiatul gândea cu mintea unui om matur şi era convins că din băiatul acela va ieşi ceva bun.

De la secţie până la şcoala de corecţie nu erau decât vreo opt

sute de metri, şcoala era în cartierul lor, trebuia să-l trimită acolo, la arestul şcolii, până când avea să fie judecat, era minor şi pentru categoria asta de cetăţeni existau legi speciale. Băiatul părea liniştit şi Capleşa a plecat cu el, ţinându-l de mână de deasupra cotului, având în buzunar formele de trimitere la şcoală.

— De unde să ştiu eu ce-mi pregăteau ai lui? îi povestea el mai târziu lui Măgură, după ce se întorsese din misiune, zgâriat pe faţă şi cu vestonul rupt. La al doilea colţ, unde o ia strada spre Severin, au năvălit peste noi o grămadă de copii, ne-au înconjurat şi s-au apucat să dea în mine cu ce nimereau, m-au zgâriat cu ghearele, mi-au făcut ferfeniţă uniforma, mi l-au smuls pe băiat din mână şi l-au tras după ei să fugă, apoi unul s-a pus capră în spatele meu şi alţii m-au împins şi am căzut şi doi stăteau deasupra mea cu nişte bâte, să-mi crape capul dacă mă ridicam. Ai dracului diavoli, aveau feţele acoperite cu cârpe, să nu-i recunosc. Credeam că mă omoară, mi-era frică să nu le dea în gând să-mi ia pistolul, că nici nu mă puteam mişca de acolo, de unde căzusem în zăpadă. Şi-odată l-am auzit pe Mânzatu de-l duceam eu că să termine cu prostiile, că el merge cu mine. „Nene, i-a zis unul, cred că era un frate de-al lui, hai acasă, că te-am scăpat”. „Lasă, bă, face ăsta, al nostru, ce te bagi cu? Duceţi-vă acasă şi staţi liniştiţi, că eu mă duc la şcoala de corecţie, acolo scap de griji, îmi dă haine şi mâncare, învăţ şi o meserie şi peste trei ani sunt liber. Voi, în loc să vă bucuraţi că scăpaţi de grija mea, veniţi aci să faceţi pe bandiţii şi să-mi faceţi mie greutăţi. Hai, mişcaţi acasă!” Ăia nu mai ştiau ce să facă, eu am dat să mă ridic, că simţeam că slăbiseră atenţia, da’ de unde, unul din ăia de mă păzeau s-a şi pregătit să mă lovească cu parul. „Bă! a sărit Mânzatu ăl mare, terminaţi cu panarama! Gata, să nu mai prind unul pe-aci, că vă iau pe toţi cu mine!” Şi-ntr-o clipă au luat-o toţi la fugă, s-au oprit mai încolo şi se uitau după noi, să vadă ce facem. Băiatul ăla al lui Mânzatu mi-a întins mâna şi m-a ajutat să mă ridic de pe jos. „Dom sergent, să nu-i certaţi pe ăştia, sunt proşti şi speriaţi, ei cred că mă duceţi la puşcărie şi n-or să mă mai vadă, dar eu ştiu unde mergem şi, dacă aşa a fost să fie, merg cu inima împăcată”. Şi l-am dus la şcoală, nici nu ştiam ce să mai zic, băiatul era aşa liniştit şi mergea lângă mine, nu mai era nevoie să-l ţin. Când l-am predat acolo şi ne despărţeam, mi-a zis să trec pe la mă-sa, să-mi cureţe uniforma şi să mi-o coase, dacă n-are cine altcineva. Şi l-am lăsat acolo şi-am plecat, nu mai înţelegeam ce se întâmplase cu el.

— Şi-acum, ce gând ai? l-a întrebat Măgură, zâmbind de curajul copiilor, care îndrăzniseră să atace pe omul legii în plină stradă, fără frică.

— Păi, ce să fac? Doar n-o să m-apuc să arestez la copii! Dă-i încolo, nici nu mă mai gândesc la ei.

Şi i-a lăsat în pace, doar nu era să-şi pună mintea cu nişte copii, dar ei l-au ocolit mult timp după aceea, de teamă că-i va duce şi pe ei la şcoala de corecţie dacă pune mâna pe ei.

Ninsese două zile în a doua parte a lunii februarie, zăpada era destul de mare, dar soarele a ieşit câteva zile la rând şi părea că vremea se va încălzi. Numai că pe la începutul lui martie **s**-a pus din nou pe ninsoare, cu fulgi mari şi deşi, de părea că nu se mai opreşte. În ziua următoare a început să bată şi vântul şi acum ningea viscolit, adunând zăpada în troiene mari.

Copiii ieşeau pe afară, dar nu stăteau prea mult, în ninsoare era şi frig şi nici nu se vedea mai departe de douăzeci de paşi. Nici pârtii pentru sănii nu mai erau, zăpada proaspătă era pufoasă şi uscată, se retrăgeau în casă şi priveau pe fereastră, aşteptând să se potolească odată ninsoarea.

Maşinile circulau greu, care mai circulau, căci nimeni nu făcea pârtii, n-avea niciun rost, zăpada le potopea în mai puţin de un ceas. Doar prin curţi se mai făceau poteci, aveau lopeţi din lemn cu care croiau drum până la poartă sau la magazia de lemne şi la coteţul găinilor.

Aveau şi ei patru găini, mari şi grase, le ţineau în magazia de lemne, numai baba avea un coteţ special pentru ale ei, ea avea două şi le îngrijea ca pe nişte copii, noaptea nu le mai lăsa în coteţ, de teama gerului, le lua în casă şi le culca în cada din baie, unde numai ea era stăpână. Gica era îngrijorată pentru găinile lor, făcuse rost de nişte paie de prin vecini şi le pusese acolo, în magazie, unde dormeau găinile, să le fie şi lor cald. De două ori pezi le dădea mălai şi pâine muiată în apă caldă şi stătea lângă ele până mâncau, ca să le ia apoi ce mai rămânea, altfel ar fi îngheţat acolo şi găinile ar fi mâncat din terciul îngheţat şi poate le pierdeau. Apă le punea de trei ori pe zi, le-o încălzea şi pe aceea, tot de frica îngheţului.

După trei zile de ninsoare, zăpada trecuse bine de un metru şi nu mai circulau maşinile. Pâinea nu mai putea fi adusă la centrul de lângă ei, de unde o luau de obicei. Atunci Gica **s**-a dus la alte centre,

unde răzbeau maşinile şi, după ore de coadă, reuşea să ia raţia de pâine.

La radio auzeau de localităţi izolate complet din cauza ninsorilor, în Moldova se spunea că zăpada era cât casă, la fel şi prin munţii Banatului, lumea era speriată, unde se mai văzuse aşa zăpadă? Nu se mai auzise de atâta ninsoare din bătrâni, niciodată parcă nu fusese atât de multă ca acum.

După o săptămână ninsoarea a încetat definitiv, dar vântul a mai bătut încă vreo patru zile. După aceea **s-**a liniştit totul şi lumea a ieşit pe străzi, să facă pârtii.

— Doamne, când **s-**o topi zăpada asta, de-o da o căldură aşa, deodată, ne îneacă cu totul! se văita Gica, închi**nându-**se speriată.

Un plug tras de un tractor a făcut drum pe străzile cartierului şi pâinea au găsit-o din nou la centrele lor, acolo de unde o luau de când se mutaseră în zonă. Copiii de pe stradă au ieşit cu săniile, strada era numai a lor, rar trecea câte o maşină pe acolo. Apoi **s-**au apucat să facă tunele prin zăpadă, suficient de mari ca să treacă ei prin ele. Părinţii nu le mai duceau grija, aveau activitate pentru zile întregi, tunelele erau săpate pe toto trotuarul şi nu mai erau expuşi să-i calcevreo maşină în stradă.

Curând timpul a început să se încălzească, zăpada scădea din înălţime din ce în ce mai mult, atunci au început bătăile cu bulgări de zăpadă, se organizau în echipe şi se băteau, dar Manole a renunţat repede la jocul acela, era prea mic şi primea prea mulţi bulgări în cap şi în piept, iar el nu reuşea mai niciodată să lovească vreun adversar. **S-**a retras în curte, a construit acolo, în spate, doi parapeţi din zăpadă, o cazemată pentru el şi alta pentru Victor, căci acesta acceptase să vină în curte şi să renunţe la bătaia de pe stradă numai dacă îi făcea Manole adăpostul şi după asta **s-**au jucat numai ei doi, bătâ**ndu-**se cu bulgări. Manole se imagina că e soldat sovietic şi Victor era neamţ şi el trebuia să-l doboare pe neamţ, că aşa văzuse prin cele trei, patru filme la care fusese şi el, şi-i era necaz că nu ştia decât două cuvinte pe ruseşte, „niet” şi „haraşo”, iar Victor ştia mai multe, sau poate le inventa, că el cum să-l verifice, dacă nu ştia decât acele două cuvinte, dar ale lui Victor sunau frumos, exact cum îşi închipuia el că ar trebui să sune limba rusă, şi-i mai era necaz pe frate-său că dacă era neamţ, trebuia să vorbească pe nemţeşte, dar Victor nu voia să fie neamţ şi-l bombarda cu bulgări de-i termina cazemata de zăpadă, demonstrâ**ndu-**i astfel că

numai rus putea fi el, căci doar soldatul rus îl bătuse pe cel neamţ.

Câteva zile mai târziu timpul **s-**a încălzit cam tare şi zăpada **s-**a topit mai repede, devenind un adevărat pericol pentru acoperişul casei unde şedeau ei. Casa era cam veche şi se cam şubrezise, iar zăpada apoasă apăsa tare tinicheaua acoperişului. **Într-**o duminică dimineaţa, Oprea Măgură a luat de la baba un fel de sapă de lemn, cu o coadă foarte lungă şi a început să tragă zăpada de pe acoperiş. În vreme ce lucra pe partea dinspre spatele casei, zăpada din partea cealaltă, dinspre curte, a alunecat uşurel la vale şi a căzut de pe o suprafaţă foarte mare, îngropând sub ea toate găinile din curte, pe care le lăsaseră libere, să se mai încălzească şi ele de la soarele acela care strălucea plăcut. Au sărit toţi, cu lopeţi, cu făraşe, să scoată găinile de sub zăpadă, pe-ale babei şi trei de-ale lor le-au găsit repede, nu aveau nimic, dar pe ultima au găsit-o abia după o jumătate de oră, era mai departe de celelalte când o prinsese avalanşa şi îngheţase. Au tăiat-o, ca să nu moară de pomană şi Gica a făc**ut-**o ciorbă şi mâncare. După cele câteva săptămâni în care îi ţinuse numai cu ciorbă de cartofi şi cu varză şi fasole, Manole a mâncat ciorba aceea de găină, care avea să-i rămână în memorie pentru totdeauna ca cea mai bună mâncare de care avusese parte în copilărie.

9

Într-o zi, cam după ce se duseseră zăpezile alea mari, Oprea Măgură a venit acasă plin de sânge. Gica **s-**a speriat rău, l-a ajutat să-şi dezbrace mantaua şi celelalte haine, **întrebându-**l mereu ce se întâmplase, dar el răspundea că nu era nimic grav, şi aşa şi era, avea doar o zgârietură lungă, noroc cu mantaua groasă, care nu lăsase cuţitul ucigaş să intre mai adânc. L-a pansat cum a putut, dezinfectâ**ndu-**i rana cu ţuică de-a lor, de acasă.

— Nişte beţivi! i-a răspuns Oprea la întrebările repetate şi altceva n-a mai scos de la el.

Rana o căpătase într-adevăr la o încăierare cu nişte beţivi. În vara trecută se deschisese o bodegă în cartierul lui şi localul devenise un adevărat focar de scandaluri, oamenii se îmbătau şi deveneau violenţi, aminti**ndu-**şi de cine ştie ce întâmplări din vechime, pe care nu le uitaseră. Măgură se nimerise pe-aproape de bodegă când izbucnise o ceartă grozavă între două tabere, erau toţi beţi, intervenise între ei şi unul nu mai văzuse uniforma lui, lovise cu cuţitul, crezând că dă **într-**un adversar. Scandalul **s-**a potolit imediat, oamenii parcă se

treziseră dintr-odată, speriaţi că cursese sânge şi că fusese lovit tocmai un om al legii. Îi luase pe toţi la secţie, nu se opuseseră, îi închisese în arest, să se trezească până dimineaţa, apoi îşi întocmise raportul şi plecase acasă, trimiţându-l pe Capleşa la sediu, cu raportul şi cu misiunea de a se întoarce să-şi petreacă noapte acolo, la sediu.

Dimineaţa a plecat devreme de acasă, rana era superficială şi nu-şi făcea griji pentru ea, îşi luase a doua manta, cea de la ţinuta de oraş, pe cea tăiată urma s-o schimbe zilele următoare, şi la secţie a ajuns cam când trecea lumea spre centru, la serviciile lor.

În secţie erau patru miliţieni, îi cunoştea din vedere pe toţi, doar ce veniseră şi îl aşteptau, să le facă formele pentru predarea reţinuţilor. I-a rugat să-l aştepte câteva clipe şi s-a dus la arest, să-i privească pe bătăuşi.

— Ei? Acum vă convine, bă? Aseară eraţi lei, acum sunteţi mieluşei. Vă iese pe nas băutura, fi-v-ar neamul al dracului să vă fie de proşti!

— Dom Măgurel, a sărit unul, speriat, nu poţi să mă laşi să plec? Mă dă afară de la serviciu şi rămân pe drumuri. Plătesc amenda, cât o fi, numai să mă laşi să plec.

— Nu pot, bă, nu pot! Nu vezi că au venit să vă ridice? Ce pot eu să fac? Raportul l-am întocmit, l-am trimis la miliţie, v-am scris pe toţi acolo, nu pot să vă las liberi. Aseară nu te-ai gândit că rămâi fără serviciu?

I-a lăsat acolo, speriaţi şi s-a întors în birou, să facă formele de predare. Cei patru miliţieni i-au luat pe arestaţi şi i-au băgat într-o dubă, numărându-i ca pe oi şi bifându-le numele pe lista de predare, după care au plecat.

— Vezi ce-nseamnă să bei peste măsură, Caragiale? îi zicea mai târziu omului care era responsabilul bodegii, pe care nu-l chema deloc Caragiale, ci Luca, dar se lăudase atâta că numele lui fusese purtat şi de marele scriitor, că toată lumea îi zicea acum aşa, chiar dacă nu toţi ştiau cine fusese Caragiale.

Măgură era oarecum apropiat de Caragiale, responsabilul bodegii, era şi acela om de la ţară, nu apucase meseria asta înainte, făcuse o şcoală de ospătari cu câţiva ani în urmă şi se trezise pus responsabil aici, la nou deschisa bodegă, fără să se fi zbătut în mod special să ajungă aici. La cârciuma lui se întâlneau mai toţi oamenii din cartier şi el trăgea cu urechea la discuţiile lor, şoptindu-i sectoristului

de câte ori afla că s-a întâmplat sau se va întâmpla ceva contrar legilor. O făcea dintr-un oarecare spirit de conştiinţă civică, era totuşi un om al timpurilor noi, dar şi dintr-o prevedere ascunsă, să fie el asigurat acolo, cu prietenia sectoristului, nu se ştie niciodată cum l-or prinde cu mâţa în sac şi poate va apela la sprijinul lui Măgură.

Sectoristul trecea mai în fiecare zi pe la bodegă, Caragiale începuse să cultive diverse relaţii, putând să se aprovizioneze cu tot felul de mărfuri care de obicei se găseau foarte greu, şi nu era egoist, îi dădea şi lui Măgură când avea mai multe, poate tot în contul unei eventuale viitoare recompensări din partea lui a acestor datorii. Măgură îi dădea întotdeauna banii pe produsele făcute rost pe ascuns, căci nu voia să primească mită, numai mită ar fi putut fi numite micile cadouri, de nu le-ar fi plătit. Şi el bănuia că vreodată va avea şi Caragiale nevoie de el, de-o cădea la greu, şi atunci n-avea de gând să fie obligat de-a dreptul să umble cu intervenţii. Cei câţiva ani de meserie îl făcuseră să fie prudent şi să bănuiască în orice gest binevoitor al oricui faţă de el o încercare de mituire sau de îndatorare pentru mai târziu şi Caragiale nu făcea excepţie, părea prieten cu el, chiar şi era aşa, mai apropiat, dar tot mereu cu bănuiala că acesta în înşală.

Într-o zi, Caragiale i-a vândut un pont gras. Zicea că la băcănia de lângă şcoală se făceau afaceri cu mălai, se vehiculau saci întregi cu mălai, care nu era adus cu forme legale şi nici măcar nu provenea din comerţul de stat, ci din altă parte, asta nu mai ştia el, de unde. În primăvara aceea era cam criză de mălai, tot pe cartelă se dădea, ca şi alte produse alimentare şi nişte confecţii şi faptul că nişte oameni puşi pe căpătuială vehiculau cantităţi mari de mălai era periculos, ducea imediat la gândul că provenea din furt şi deci populaţia era frustrată de o raţie care şi-aşa era destul de mică.

Măgură a organizat pânde discrete, împreună cu ajutorul său cel tânăr. Caragiale îi spusese că mălaiul ar fi fost manipulat la lumina zilei. Noaptea nici nu s-ar fi putut face operaţiunea, pentru că în zona băcăniei aveau un paznic de noapte şi omul acela nu semnalase niciodată ceva deosebit.

Şi-a făcut o dată drum pe la băcănie, într-un control obişnuit, să vadă chipurile cum mai stătea cu asigurarea împotriva incendiilor şi a spargerilor. Gestionarul i-a arătat tot magazinul şi magazia din spate, într-adevăr nu era nimic de reproşat acolo, magazia avea o uşă

zdravănă, asigurată cu un lanţ şi un lacăt cât toate zilele.

Nu se dumirea deloc cum făcea omul acela de vehicula mălaiul, la control văzuse că avea câţiva saci plini în magazie, nu se plânsese nimeni că nu are mălai suficient, pândele nu dăduseră niciun rezultat, astfel că începuse să se îndoiască de veridicitatea spuselor lui Caragiale. Poate că fusese păcălit înadins de cei pe care-i auzise el vorbind despre afacerea cu mălaiul, sau poate nu înţelesese bine despre ce era vorba, cert e că nimic nu-l ajuta să adeverească părerea cârciumarului.

Peste câteva zile, la băcănie **s**-a făcut inventar, au venit câţiva revizori şi în două zile l-au şi terminat. Băcanul a ieşit curat, micile diferenţe constatate de comisie erau insignifiante.

— Dar n-ai văzut ce de maşini cu marfă a primit înainte de inventar? i-a atras atenţia Caragiale, zâmbind de slăbiciunea sectoristului.

— Şi? **s**-a mirat Măgură, neînţelegând.

— Păi… Şi!

N-a mai scos nimic de la Caragiale, el îi spusese destule, acum era rândul lui să tragă concluziile şi să se gândească la o soluţie.

Câteva zile a tot urmărit ce se întâmpla în jurul băcăniei, dar în afara unei oarecare aglomeraţii de maşini de marfă n-a observat. Era bine dacă băcănia era asigurată cu marfă, însemna că ţara avea de unde să le dea de toate şi că băcanul se preocupa să-i fie magazia plină. Numai că, trecând încă o dată pe acolo şi trăgând cu coada ochiului prin magazie, a remarcat că aceasta nu mai avea tot atâta marfă ca mai înainte, de parcă maşinile acelea care trăseseră în spate n-ar fi adus mai nimic.

Atunci a înţeles că a fost păcălit şi el, iar revizorii din comisia de inventariere fuseseră traşi pe sfoară. Nu înţelegea în întregime mecanismul operaţiei, dar avea ferma convingere că ceva nu era în regulă. A întocmit un raport, în care a scris tot ce cunoştea şi a propus efectuarea unui nou inventar, inopinat. A înaintat raportul şi a aşteptat liniştit rezultatul.

A doua zi a observat agitaţie mare în spatele băcăniei, maşinile aduceau marfă una după alta. Exact când a plecat ultimul camion, a şi picat noua comisie de inventariere. Ca din întâmplare, Măgură şi-a făcut şi el de lucru pe lângă ei câteva minute, a tras cu coada ochiului prin magazie, era din nou plină, apoi i-a lăsat pe oameni în pace, să-şi

facă datoria.

Noul inventar a ieşit din nou foarte bine, iarăşi au apărut câteva diferenţe, dar nesemnificative. Măgură era derutat complet, simţea că ceva era în neregulă, dar nu pricepea ce şi unde.

După câteva zile l-a trimis pe Capleşa în control la băcănie şi l-a rugat să se uite atent cam cât de plină era magazia cu produse. Ajutorul i-a adus răspunsul: din nou erau produse puţine.

— Mă, ăsta lucrează pe picior mare! a conchis Măgură, nemulţumit. Îţi spun eu, ăsta fură, dar nu văd cum o face. Cel mai bine ar fi să-l dau la economic, numai ăia sunt în stare să descurce iţele.

Şi a făcut din nou un raport, solicitând să se efectueze un nou inventar la băcănia respectivă, dar fără participarea revizorilor din întreprinderea de comerţ de care aparţinea unitatea. Peste două zile a primit un telefon, să se pregătească să meargă în control la băcănie, vor veni cinci tovarăşi de la serviciul economic pe care-i va însoţi. I-a aşteptat liniştit, băieţii n-au întârziat şi, după amiază, imediat ce **s**-a deschis magazinul după pauză, au şi intrat înăuntru, pe Capleşa trimiţâ**ndu**-l în spate, să păzească uşa de la magazie.

Când i-a văzut pe toţi şase, băcanul **s**-a schimbat la faţă. A lăsat-o în plata Domnului pe femeia căreia-i cântărea nişte brânză şi a ieşit de după tejghea, în întâmpinarea lor.

— Cu ce pot să vă fiu de folos? **s**-a interesat el, salutând slugarnic. **S**-a întâmplat ceva? Aveţi nevoie de ceva anume? La noi se găsesc destule, ştiţi, noi facem totul pentru ca populaţia să aibă…

— Miliţia economică! i-a tăiat-o şeful grupului, un locotenent tânăr. Vom efectua un inventar.

— Inventar?! **s**-a mirat băcanul. Doar ce-am terminat unul acum o săptămână…

— Poftiţi mandatul! l-a bruscat din nou locotenentul. Serviţi-o pe tovarăşa şi închideţi, vă rog!

Băcanul nici nu **s**-a uitat la hârtia întinsă de ofiţer. A trecut iarăşi în spatele tejghelei, i-a dat femeii bucata de brânză, a pus banii în sertar, apoi a vrut să se ia după ea, **s**-o conducă spre uşă. Un miliţian i-a făcut semn să rămână pe loc, că închide el uşa.

— Unde-i afişul cu „Inventar”? a întrebat locotenentul.

— E pe-aici, pe undeva, a zis băcanul şi a trecut în magazie să-l caute.

Când îşi cam pierduseră răbdarea, că nu mai venea odată cu

afişul acela să-l pună pe geamul de la uşa de la intrare, să ştie lumea că nu mai avea rost să aştepte să se deschidă, au auzit zgomote ciudate din spate, din magazie, şi peste câteva clipe a apărut, împins de la spate de Capleşa. **S**-au mirat toţi, de ce veneau astfel?

— A vrut **s**-o şteargă, tovarăşe locotenent! a raportat disciplinat Capleşa. A deschis uşurel lacătul de la uşa din spate a magaziei, dar eu l-am auzit şi l-am luat ca din oală. Credea că ne păcăleşte, dar cu mine nu i-a mers!

Era clar că ceva nu era în regulă, altfel băcanul n-ar fi încercat să fugă. Satisfacţia lui Măgură era mare, nu greşise deloc solicitând intervenţia economicului.

— Bă, Opreo, am dat de o adevărată organizaţie de hoţi! îi spunea mai târziu unul din subofiţerii care participaseră la inventarul acela şi mai târziu la anchetarea tuturor celor implicaţi. Erau mulţi, bă, nici n-ai crede, aveau oamenii lor la întreprindere care-i anunţau când se pregătea vreun inventar, de-aia a ieşit ăla al tău bine la două inventare foarte apropiate în timp. Când erau anunţaţi că vine echipa de revizori, primeau marfă de la alte magazine, iar după ce trecea inventarul o dădeau înapoi şi uite-aşa, dacă la întreprindere nu aveau mai mulţi oameni pentru control, să meargă în acelaşi timp la mai multe unităţi, vehiculau marfa de la unii la alţii, acoperi**ndu**-şi mereu minusurile. Numai acum, când am fost numai noi, n-a avut cine să-l anunţe pe omul tău şi l-am prins. Dar au făcut şi altele, cu nişte morari au aranjat să le vândă mălaiul pe care-l făceau ăia în plus la morile statului, furau cu o ţeavă mititică, găsise unul o soluţie inteligentă, ţeava aceea părea să se afunde în alta, prin care curgea mălaiul gata măcinat, dar, de fapt, ocolea coşul morii şi se ducea la un lădoi de lemn, băgat în pământ, peste care trecea lumea mereu, dar nu ştia ce-i acolo. Afacerea aceea cu mălaiul mergea bine, dar ce-au zis gestionarii noştri, ia să facă ei şi cu altele, că n-o fi foc. Şi uite-aşa au băgat mâna în avutul statului şi **s**-au lăcomit, că dacă nu se lăcomeau, nici dracu' nu-i mai prindea, da' de ştii cum e omul, de ce are, de-aia ar vrea să aibă mai mult. Acum sunt la pripon cu toţii, ancheta nu **s**-a terminat, sunt acte multe de scotocit, chestia e că după ei au mai căzut şi alţii, care n-aveau nicio vină, decât că nu deschiseseră ochii mai devreme, să afle ce se petrecea în subodinea lor, că nu era vorba de avutul lor personal, ci de al nostru, al statului, şi cu ăsta nu te joci!

— Extraordinar, domnule! se minuna Caragiale, când i-a

povestit Măgură cum mergea afacerea ălora, de la băcănii. Mie nu mi-ar fi dat în gând. Am bănuit eu ceva, când am văzut câte maşini se adunau la magazia ăluia, înainte de inventar, dar nu pricepeam totuşi modul de lucru, că-mi dădeam seama că trebuia să aibă pe cineva la întreprindere, să-i anunţe de inventar, dar mi se părea cam din cale-afară să fie chiar aşa. Daţi în mă-sa, ce mai!

— Vezi să nu faci şi tu aşa, îl ameninţa Măgură.

— Hai mă, nea Măgură! se făcea supărat Caragiale. Păi matale aşa mă cunoşti pe mine? Oi mai trage şi eu un deget de băutură, acolo, că mai trebuie să-i ung pe-ăia de-mi dau marfă, să-mi dea la timp şi suficientă, da' nu mă bag eu în afaceri de-astea, de sute de mii.

— Aşa să fie, Caragiale, aşa să fie, clătina din cap Măgură, neîncrezător.

Îl bănuia el că trage mai multe degete, nu numai alea de zicea el, dar îl lăsa în pace, inventarele îl scoteau destul de curat, mulţi inspectori veniseră cu aparatele alea de măsurau gradele de alcool în vinuri şi nu-l găsiseră niciodată cu apă pusă în vin, ca să-l subţieze. Apoi, datorită faptului că sesizase afacerea aceea necurată, prin care fusese distrusă o întreagă organizaţie de afacerişti, Măgură a fost numit sectorist, crescându-i astfel salariul şi el nu uita că totul pornise de la un pont pe care i-l vânduse acel Luca, zis Caragiale.

Ostrovul Mare 1982
Slatina 2006 – 2008